TRACTATUS REMISSIUUS PRACTICARUM QUAESTIONUM, QUAE CIRCA...

Nicolas : de Granvelle Perrenot, ...

TRACTATVS REMISSIVVS PRACTICARVM QVAESTIONVM,

Quæ circa materiam testium in foro quotidie versantur:

Autore NICOLAO PERRENOTO Aduocato in Senatu Dolano.

Omnibus Iuri operam dantibus, tam in Theoria quàm Praxi vtilis.

Iudicibus & Aduocatis pernecessarius.

LVGDVNI,

Apud Antonium Dominicum.

M. DC VI.

AMPLISSIMO VIRO D. DOMINO CLAVDIO FELLETETO IN SEQVANIS SEnatori integerrimo,

NICOLAVS PERRENOTVS. I. V. D. S.

ARs longa, vita breuis, Aphorism. initio apud Hyppoc. vita breuis assequendæ arti, neque enim longo æquetur breue, nisi quod priorũ obseruationibus posteritati traditis, quasi repetita, prioribúsque nexa, aut innixa artem nisi assequitur, sequitur proximè. Sed cùm ars omnis lõga, tùm maximè suopte genio iurisprudentia; quam scriptorum insuper labor fecit longissimam, transcriptorum cacoëthes infinitam. Est hoc furum genus improbissimum, qui de fumo fumum, præterea nihil, in quibus opis nihil, detrimenti plurimum, iacturarum maxima temporis nimirum est. Scriptorũ autẽ duo genera sunt, prius eorũ qui

ipſi multa inuenere ſubtiliter, inuēta tractauere
diligēter; optimi, qui ſua tātū, ſecūdi, qui in ſuis
& aliena, tuti nihilo minus illo Martialis, aliter
non ſit amice liber. Poſterius eorum eſt, qui tra-
ctata ab alijs ipſi notauere, digeſſeréque in claſ-
ſes ſuas viam aperuere illi, indicauere iſti. Illo-
rum nobilior generatim labor, horum priuatim
vtilior: illi magis Academijs, iſti ſubſelliis. At-
que iſto ego in numero aliquis: aliquid tentaui,
imò perfeci, certè ſudaui non parùm. Teſtis, re-
miſsiuus hic de teſte tractatus (quantula pars!)
qui & lucem appetit & habet, ſi lumen pateris
illūde tuo in quo exit nomine mutuari, Felletete
Senator in integerrimis humaniſsime, in huma
niſsimis integerrime. Pateris autē, quoniā pro-
batiſsimum tibi, quod æquiſsimū, quale & meo
me nomine meritis in me tuis dicere teſtimoniū,
& ſingulari huicce virtuti tuæ, natæ in publicū
publico. Sic de tam candido ingenio tuo, tā can
dida publicè iudicia, vt quod hominum pauci
meruere, tu etiā aſſequutus. Faueat modò nu-
mē propitiū, votis bonorum, quòd te talē, & tā-
tum, ſoſpitabit diutiſsimè, & beabit æternum.
Vale. Dolæ. 3. Id. *Auguſti* 1606.

AD LECTOREM.

IN Iudiciis frequentissimum esse testis vsum id euincit, quod neque Iudex sine fide, neque Iudicis fides sine teste. Inde factum vt tractatus de teste ediderint complures, atque inter cætera nouissimè Farinaceus. Sed quod ferè fit, non satis diligēti opera, quando eorum ne tertiam partem attigit, quæ noster hic tractatus habet: rei huiusce argumentum id habe, bone lector, quod silentium apud illum, quandocumque à nobis nomen eius reticetur. Hoc satis. Cæterorum de teste hic tractatus sibi testis.

METHODVS HVIVS TRACTATVS.

PRIMO tractatur de omnibus personis quæ possunt esse testes, vel non. Secundò de testibus citandis, producendis, iurandis, recipiendis, cogendis, & examinandis in vna vel pluribus instantiis, & ad perpetuā rei memoriam. Tertiò, agitur de effrænato testium numero cohibendo, de articulis, & testium interrogatoriis. Quartò de eorum depositione, quomodo & quibus verbis facienda, Quando cum, vel sine ratione, cum visu, auditu, vel aliter. Quintò de confrontatione testium,

de officio commissarij,& iudicis, de expensis testium, de eorum publicatione,& quãdo post publicationem, & didicita testimonia repetantur, vel examinentur. Sextò de reprobatione testium,vbi, à quo, quando, & coram quo fieri possit: De eorum inhabilitate, & reprobatione, tàm ratione corruptionis, subornationis, subtractionis,instructionis,falsitatis,contrarietatis. Septimo de teste vnico, vel singulari an probent,& quomodo singulares testes iungendi sunt. Octauo de personis quæ possunt esse testes in criminalibus,de eorum tortura, & an rogati esse debeant tàm in matrimonio quàm in aliis contractibus. Nonò de testibus testamentariis, & instrumentariis an cognoscere debeant partes contrahentes,& an subscriptio testium sit necessaria.Decimò an instrumentum possit impugnari testibus,& quibus probetur tenor scripturæ deperditæ. Item quòt in singulis actibus testes requirantur & de synodalibus testibus. Quæ res autem probentur per testes vel per instrumenta habebis in tractatu de probationibus à nobis edendo.

TABV-

TABVLA SECTIONVM HVIVS TRACTATVS.

SECTIO PRIMA.

23 An testes simul vel secreto, examinati probent.
24 In singulis actibus quot testes possint examinari, & de effrenato testium numero coarctando.
25 De articulis nouis & antiquis, & an extra articulata testis probet.
26 De interrogationibus testi faciendis.
27 Testis quibus verbis deponere debeat, & an in scriptis, vel viua voce.
28 Vtrum testes de loco & tempore deponere teneantur, & qualiter de his deponant.
29 An testis fidem faciat si deponat dubitatiuè, ignoranter, vel per verba, nescio, non recordor, ni fallor, credo iudicio meo, videtur, &c.
30 An quis pro se ipso & in propria causa testis esse possit.
31 Dicto testis extraiudiciali quanta fides debeatur.
32 Ratio dicti testis qualis esse debet.
33 Quæ res per testes probẽtur, cũ, vel sine ratiõe reddita.
34 Testis quando rationem sui dicti reddere debet, & an ei sine ratione credatur.
35 An & quando ratio, quia vicinus, vel consanguineus admittatur.
36 Vtrum ratio quia vidi, vel presens fui, probet.
37 Testis de auditu an probet.
38 De confrontatione testium.
39 De iudicis & examinatoris officio circa testes.
40 Cõmissio examinandi testes quibus & quando detur.
41 De publicatione testiũ q̃io quãdo, & per quem fiat.
42 An publicatis attestationibus testes produci, recipi, & examinari possint.
43 Testes an post didiscita testificata produci, recipi, & examinari possint, & quãdo dicãtur didiscita testificata.
44 An variata instantia testes noui possint produci super nouis articulis, antiquis, & directo cõtrariis, & an omissi, vel suspecti in prima, produci possint in secũda.
45 Testes an & quando possint repeti, publicatis vel didiscitis testimoniis.
46 Expensæ an testibus, iudici, vel notario debeantur.

47 De

47 De reprobatione & oppositione contra testes.
48 Vbi, quoties & quousq; testium reprobatio admittēda.
49 A quo & coram quo testes possint reprobari & an semel producti, & approbati possint ab vna vel altera parte reprobari.
50 In quibus causis testium reprobatio admittenda.
51 De teste reprobatorio, & reprobato.
52 Testis idoneus, integer, legitimus, optimus, omni exceptione maior quis dicatur, & vbi hæc qualitas probanda sit.
35 Testes inhabiles examinati cùm examinari nō debuissent, an admittantur vel faciant judicium.
54 Quādo & quibus in causis testes inhabiles admittātur.
55 Testes inhabiles an admittantur ad testificandum in matrimonio testamentis, & instrumentis.
56 Testes inhabiles quando ad testimonium ferendum admittantur in criminalibus.
57 Testes inhabiles an admittantur contra producentem.
58 Testes inhabiles an admittātur in subsidium, seu quādo veritas aliter haberi non potest.
59 Testium inhabilitas quo tempore consideretur.
60 Inhabilitas an impediat examen.
61 Testi se habilem vel inhabilem dicenti an credatur, & puniatur, & an cogi possit de sua habilitate vel inhabilitate respondere.
62 Testis inhabilitas an ex numero fide & dignitate contestis vel ex consensu partium suppleatur.
63 Testis quib. modis corrūpatur & an corruptus probet.
64 Testes corrumpens, instruens, subtrahens, subornans. & an qualiter puniatur.
65 Instructus & subornatus an probet & quando quis, præsumatur subornatus.
66 Quot modis testis falsum incurrat, & quibus modis à falso excusetur.
67 Falsum quantum crimen & quando in teste puniatur.
68 Testis falsus à quo judice puniatur.
69 Testes falsos producens, instruens, & corrumpens, qua

INDEX AVTHORVM EX QVIBVS SEQVENS TRACTATVS de testibus depromptus est.

Cache-

C

Cacherani decisiones.
Cæpollæ consilia criminalia.
Cæpollæ consilia ciuilia.
Cæpollæ tractatus de seruitutibus.
Cæpollæ tractatus de cautelis.
Cæpollæ tractatus de simulatione contractuum.
Cæpollæ tractatus de seruis fugitiuis.
Cauallos Communes contra communes.
Campegij tractatus de testibus.
Capicij decisiones.
Capicius in constitutiones Siciliæ.
Capua in constitutiones Siciliæ.
Carrocij tractatus de excussione bonorum.
Carrocij tractatus de locato.
Castrensis consilia.
Caualcani decisiones.
Cephali consilia.
Chassanei consilia.
Chassaneus in consuetudines Burgundiæ.
Claperij decisiones seu quæstiones.
Corseti singularia.
Couarruuiæ opera omnia.
Cremensis singularia.
Croti tractatus de testibus.
Cuiacij consilia.
Cuiacij obseruationes.
Curtij tractatus de testibus.

D

Damhoderij practica.
Deciani consilia.
Decij consilia.
Dini consilia.
Donelli tractatus de pignoribus.
Durant. de arte testandi.

F

Fabioni de Anna Consilia.
Facbinæi quæstiones.
Farinacci tractatus de testibus.
Ferratij tractatus de cautelis.

Ferronus in consuetudines Burdegalenses.
Fichardi tractatus de cautelis.
Franci decisiones.

G

GAbrieli communes opiniones.
Gaill. obseruationes.
Gammæ decisiones.
Garsiæ tractatus de expensis.
Gerardi de Petra sancta singularia.
Gomesij Leonij decis. seu informationes.
Gomesius in constitutiones Hispaniæ.
Gouset in consuetudines de Chaumont.
Gozadini consilia.
Grammatici decisiones.
Grati consilia.
Guidonis Papæ consilia.
Guidonis Papæ decisiones.
Guillielmi de Ludo singularia.

H

HEmmiguen consilia.
Herculis Seuerolli tractatus de remissionib.
Hyeronimi à Laurentiis decisiones.
Hippolitus de Marsiliis in repet. rub. ff. de fideius.
Hippoliti de Marsiliis singularia.
Hyppoliti de Marsiliis practica.

I

IAcobini de sancto Georgio tractatus de Feudis.
Iacobi de Ayel tractatus de iure Adobæ.
Iacobi de Arena tractatus.
Imberti institutiones forenses.
Ioannis de Arnono cautelæ.
Ioannis de Arnono singularia.
Ioannis de Amicis consilia.
Joannis de Anania consilia.
Ioannis Galli quæstiones.
Ioannis Ludouici decisiones & practicæ controuersiæ.
Joannis Ludouici decisiones Rotæ Lucensis.

Iulij

Iulij Clari libri Sententiarum & practici.

L

LAnfranci Practica.
Leonini consilia.

M

MAletti tractatus de testibus.
Mandelli consilia.
Marantæ consilia.
Marci decisiones.
Martini Monsterij decisiones.
Mascardus de probationibus.
Masuerij practica.
Matthesilani singularia.
Mauritij tractatus de restitutione in integrum.
Menochius de arbitrarijs iudicum.
Menochius de præsumptionibus.
Menochius de retinenda, recuperenda & acquirenda possessione.
Monticelli tractatus de testibus.
Mynsingeri obseruationes.

N

NEgusantij tractatus de pignoribus & hypothecis.
Nelli à sancto Geminiano tractatus de testibus.
Nepot. à Monte Albano tractatus de testibus.

O

OLdradi consilia.

P

PAlatios Ruuios in repetitione. C. per vestras. ext. de donat. inter vir. & uxor.
Papo. in consuetudines Burbon.
Paponis arresta.
Parisienses decisiones sine authore.
Pechius de iure sistendi.
Pech. de testamentis coniugum.
Peregrini tractatus de iure fisci
Peregrini tractatus de fideicommissis.
Philippini arresta.
Pinellus in repetitione l. 2. C. de rescind. vendit.

Idem de bonis maternis.
Pyrrhus in consuctudines Aurelianenses.
Pontanus in consuetudines Blesenses.
Portij communes opiniones. *Portij consilia.*

R

REbuffi practica.
Rebuffus in consuetudines Galliæ.
Rebuffi tractatus de nominationibus.
Rebuffi tractatus de pacific.possessor.
Reusneri decisiones.
Robertus rerum iudicatarum.
Romani consilia. *Romani singularia.*
Rubœi consilia.

S

SAnxon in consuetudines Turonenses.
Schench.tractatus de testibus.
Sermient.de redit.eccles.
Sfortias Oddus de restitutione in integrum.
Signaroli de Homod.consilia.
Socini Senioris tractatus de testibus.
Sola in consuetud. Pedemontanas & Sabaudiæ.
Surdi decisiones. *Surdus de alimentis.*
Syntag.comm.opinion.

T

TEssauri decisiones.
Triuisani decisiones.
Tyndari tractatus de testibus.
Tyraquellus in consuetudines Pictanienses.
Tyraquellus de retractu.

V

VAlla de rebus dubijs.
Vallascus de iure emphyteutico.
Vantius de nullitatibus.
Vallasci decisiones.
Vitalis de Cambanis tractatus de clausulis.
Verginius de Boccatio tractatus de remiss.

DE TE-

DE TESTIBVS.

Qui poßint esse testes vel non.

SECTIO PRIMA.

ABBAS an testis esse possit. Syntag. com.opin.loc.9.tit.9.cap.11.

An pro suo monasterio vel ecclesia. Mascard.concl.3.de probat.Farin.de testibus. quæst.60. nu.544. Auffr.tract.de testibus.nu.1.

An abbatis famuli pro Monasterio possint testificari.Bald.cons.444.part.1.& econtra. Vide inf.verb. prelatus, Clericus, Monachus, Religiosus, Canonicus.

ACCVSATOR an testis esse possit contra accusatũ. Mascard.conclu.26.de probat. Syntag. com.opin.loc. 9. tit.2.cap.11.Cacher.dec.99. n. 54. Trimſ.lib.2.dec. 29.n.1.Montic.tract.de testib.verb. Accusator. Farin. de testib.q.60.n.64.Campeg.de testib.reg.104.

An is qui accusationem impetrauit vel qui est familiaris, & domesticus accusatoris, aut qui continuò cum eo conuersatur, sit testis idoneus pro vel contrà accusatum.Farin.ib.n.67.& seqq.

An accusator faciat saltem iudicium contra accusatum, tam ad inquirendum quam ad torturam. Vide Sect.88.& 89.

An recipiatur accusator ad testimonium in criminalibus. Vide 1.Sect. 86. An in leuibus causis.Cápeg.

de teſtib.reg.104.an cōtra prædonem. Campeg.ibid.

An in cauſis Matrimonialibus. vide infra. Sect.90. verb.accuſator.

Qui non poteſt accuſare non poteſt teſtificari.Campeg.de teſtib.reg.51. vide infr.verb. denunciator.

ACCVSATVS,an poſſit eſſe teſtis.Montic.tract.de Teſtibus verb.Accuſatus.Malet. tract. de teſtib. cap. 3.n.40.& 41.Campeg.de Teſtibus.reg 105.& 106.

An in cauſa Criminali pendente Accuſatione. Môticell.ibid.Farin.de teſtib.quæſt.56.n.167.Crot.tract. de teſtib.tit.de teſtib.In cauſ.criminal.nu.122. Aufr. tract.de teſtib.n.3.Campeg.ibid.

Quid in crimine leui vel ſecuta abſolutione, vel ſi per viam exceptionis crimen ſolummodo obiiciatur, aut ſi per ſententiam nondum ſit condemnatus.Farin. ib.178.& 179.Nepos a Mōte alb.tract. de teſtib.n.58.

Quid ſi pendente accuſatione Accuſatus in crimine perſeueret an ſit idoneus teſtis. Nepos à Monte. alb.ib.n.133.

An accuſatus per fraudem probet. Farin.de teſtib. quæſt.56.n.178.vel per calumniam. Campeg. de teſtibus reg.105.

An in criminibus exceptis accuſatus admittatur. Crot.tract.de teſtib. tit. de teſtib.in cauſ. crim. n.122. Farin.loc.citat.n.173.Campeg.ibid. Quid ſi accuſatus ſit de infamia, Campeg. ibid.

An ad defenſam accuſatus, poſſit eſſe teſtis. Farin. ibid.n.179.

An in cauſa ciuili & inſtrumentis.Montic.tract.de teſtib. verb. accuſatus,Farin. vbi ſupr.n.179.Campeg. de teſtibus reg.105.

Quid quando viget ſtatutum requirens teſtes omni exceptione maiores. Campeg. ibid. reg. 106. plura vide in verb.Carceratus, criminoſus, ſocius, criminis

parti-

particeps, condemnatus.

ACTOR ad lites an poſsit eſſe teſtis in cauſa pupilli cuius actor eſt. Farin. de teſtibus. queſt. 60. n. 281. Campeg. de teſtibus. reg. 79.

An in cauſa vniuerſitatis in qua actor fuit Montic. tract. de teſtib. verb. actor, vid. infra verb. procurator.

Teſtis actor & iudex, an quid in cauſa denunciationis eſſe poſsit. Montic. loco citat.

ADHAERENS CAVSAE vel appellationi an teſtis eſſe poſsit pro appellante, Montic. tract. de teſtibus verbo adhærens, Campeg. de teſtibus reg. 76.

ADMINISTRATOR an teſtis eſſe poſſit, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 9. cap. 11. Crotus de teſtibus tit. de teſtibus, in cauſ. ciuil. n. 143.

An pro vel contra ſuum principalem & de conſenſu partium vel ſi veritas aliter haberi nõ poſſit. Farin. de teſtibus, queſt. 60. n. 261. 263. 268. & ſeqq.

Quid functo negotio, vel in alio, vel in actu in quo agitur de reprehenſione vitanda. Farin. Loc. citat num. 265. 271. Montic. tract. de teſt. verbo adminiſtrator. An domeſticus adminiſtratoris admittatur ad teſtimoniũ & quid ſi ipſe adminiſtrator ſit tantũ Oeconomus. Farin loc. citat. n. 262. & 264. vid infr. verb. domeſtic⁹.

Adminiſtrator Eccleſiæ an in contractu quẽ celebrauit poſsit eſſe teſtis, Auffr. tract. de teſtib. num. 7. Nell. tract. de teſtib. num. 22. Montic. loc. ſupr. Campeg. de teſtibus. reg. 79. vide in verbis, negotiator, ſollicitator, procurator.

ADVLTER teſtimonium ferre an poſſit, Sola in antiq. tit. de concubin. gloſſ. 1. n. 10. Farin. de teſtib. q. 60. num. 289. Butrig. tract. de teſtib. num. 24. Campeg. de teſtib. reg. 39. vide infr. verb. criminoſus.

Quid ſi nõ ſit notorius vel cõdẽnatus, Farin. de teſt. q. 60. n. 289. Montic. tract. de teſt. verb. Adulter, Aufr. tract. de teſt. n. 10.

An is testis esse possit qui fuit associatus ad committendum adulterium. Nell. tract. de testib. n. 18.

ADVLTVS an de eo, quod in pupillari ætate vidit, testis esse possit. Nepos à Monte Abb. tract. de testib. n. 56. vide verb. Impubes, pupillus infans.

ADVOCATVS an testis esse possit pro suo cliente, seu in causa in qua fuit aduocatus. Sal. in nou. tit. de de tribu. gl. 3. n. 12. & 14. Lanfr. in sua prax. cap. 8. num. 62. Syntag. com. opin. loc. 9. Tit. 2. cap. 11. Montic. tract. de testib. verbo aduocatus, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 146. Farin. de testib. quæst. 60. n. 155. Ludouic. part. 2. dec. 28.

An in subsidium admittatur aduocatus. Iohan. de amic. cons. 53. n. 9. Campeg. de testib. reg. 58.

Quid si cum eo sit adiunctus alius testis valde idoneus an plene probet. Iohan. de amic. consil. 120. numero 9.

Vel prius deposuisset quàm fuerit aduocatus. Campeg. de testib. reg. 58.

An cõtra Clientem probet aduocatus. Robert. rer. Iud. cap. 19. lib. 2. Farin. loc. supr. n. 170.

Quid in alia causa. Crot. tract. de testib. tit. de test. In caus. ciuil. n. 198. Aufr. tract. de testib. n. 8. Farin. loc. citat. n. 176. Campeg. de testib. reg. 58.

Quid finita aduocatione. Surd. dec. 219. n. 1. & 3. & dec. 229. n. 3. Aegid. tract. de testib. n. 13. Farin. de testib. quæst. 60. n. 156.

Quid in alio articulo. Farin. de testib. quæst. 60. n. 178.

Quid si aduocatus promisit patrocinari & cõuenit de salario an admittatur ad testificandum, si patrocinium non præstitit. Surd. dec. 219 nu. 6. Campeg. de testib. reg. 58.

Vel si salarium non receperit. Montic. tract. de testi-

testibus. verb. Aduocatus.

Vel si acceperit pecuniam vt pro altera parte non patrocinetur. Farin. loc. supra. n. 168. Montic. loc. citat. Campeg. de testib. reg. 58.

Quid si aduocatus tantum electus sit, necdum cœperit aduocare. Farin. de testibus. quæst. 60. n. 172.

Quid in causa appellationis. Malet. tract. de testib. cap. 4. n. 4. 5. & 6. Farin. ibid. n. 161. & seqq. Montic. loc. supr. Campeg. de testib. reg. 58.

Quid si agatur de modico, & aduocatus sit bonæ famæ & opinionis, an sit pro cliente idoneus testis. Far. loc. supr. n. 196.

Vel ex sua depositione decus aut vituperium cõsequatur. Farin. ib. n. 258.

Quid in Instrumentis & Testamentis Montic. tract. de testib. verb. Aduocatus. Farin. de testib. quæst. 60. n. 182. Campeg. ibid. reg. 58.

An partium consensu admittatur aduocatus ad testimoniũ. Farin. loc. citat. n. 187. Cãpeg. de test. reg. 58.

An pro amico testificari possit. Chass. in Consuet. Burgund. tit. des Iustices. §. 5. verb. pour la premiere fois. n. 17.

Licet Aduocatus testis esse nequeat potest, tamen describi vt testis in actis quæ gerũtur per clientulũ in iudicio, tẽpore aduocationis, vt de his in futurum possit testificari. Montic. tract. de testib. verb. Aduocatus.

An cogi possit ad testimoniũ & an vi monitoriarũ vel alia via. Vergin. de Boccat. in tract. de remiss. cap. 2. n. 9. Sola. in nou. tit. de Tribun. gl. 4. n. 12. & 13. Campeg. tract. de testibus. regul. 58. & an clientulus possit esse testis pro patrono. vid. 1. verb. clientulus.

AFFINIS vtrum testis esse possit pro affine Pract. Lanfr. cap. 8. nu. 54. Bald. cons. 59. part. 2. Syntag.

com.opin.loc.9. tit. 9. cap. 11. Mascard. concl. 68. de probat.Gabriel.com.opin.concl.15.li.2.de testib.Mōtic.tract. de testib. verb. affinis,Farin.de testib. quæst. 54.numer.1. Nepos à Monte:alb.tract.de testibus. nu. 6.Ioan.de amic.Cons. 74. num. 8.Campeg.de testib. reg.8.& 9.

Et vsque ad quotum gradum in causa affinium testes esse prohibeantur Montic.ibid.Farin.loc. citat. n. 49.Aufr.tract.de testib.n.9.

Affinitas autem quæ repellit à testimonio debèt esse per ascendentes & descendentes nec sufficit quod si affinis per lineam transuersalem:in ea enim omni exceptione maior putatur affinis,Montic.loc. citat.Marsil.sing.133.num.1.Crotus tract.de testibus.tit. de testib.in caus.ciuil.n.17.

An dissolúta affinitate in testem admittatur affinis, Crot.tract. de test. tit. de testib. in caus. crim.n.79.& tit.de testib.in caus.ciuil.num.16.Farin.de test. quæst. 54.num.31.Montic. tract. de testib. verb. affinis.Campeg.ibid.reg.8.

An affinis per illicitum coitum pro affine testis esse posit,Crot.tract.detestib.tit. de testibus in caus.crim. n.147.Farin.de testib.quęst.54.n.73.

Quid si affinis ex vno latere tantum,Montic. tract. de testib.verb.affinis.

Quid si affinis sit vtriusq. partis & æqualis gradus Farin.loc.citat n.45.

Vel affinis sit sanctæ vitæ aut religiosus,vel etiam laicus notæ fidei, Farin. de testibus quæst. 54.num. 58.

Vel affini sit adiunctus alius integr. testis, Ioan. de amic.cons.120.n.15.

Quid in causa in qua non est magna affectio pro affinibus,Farin.de testibus ibid.n.62.

An affinis pro affine probet in criminalibus ad innocentiam rei probandam. Farin. de testibus quæst. 54. n. 33. & seqq.

An contra reum. Gram. n. 14. dec. 34.

An errorem confessionis factæ per reum probet affinis vel iniuriam affinis latam, siue criminaliter, siue ciuiliter agatur. Farin. loco citat. numero 9.

Quid in criminibus hæresis, Simoniæ læsæm. &c. Farin. loc. sup. num. 77.

An in ciuilibus affinis pro affine possit esse testis. Crotus tract. de testib. tit. de testibus, in caus. ciuil. num. 15.

Quid in ciuilibus modicij præiudicij. Montic. tract. de testibus verb. affinis. Farin. de testib. quæst. 54. num. 24.

Quid parte non opponente vel de eius consensu, aut si veritas aliter haberi non possit, vel si plures sint affines aut cum aliis adminiculis. Farin. loc. supr. n. 58. 59. 67. 68. & 76.

An socer pro genero testis sit idoneus. Farin. ibid. numer. 1. & 26. Campeg. tract. de testibus reg. 9.

An affinis in instrumentis pro affinis testis esse possit. Farin. ibid. n. 4. 41. & seqq.

Et an affinis pro testibus instrumentariis potius assumendi, Montic. tractatu de testibus verb. affinis.

An in causa matrimoniali admittatur affinis. Farin. de testib. quæstione. 94. num. 64. Montic. loco supra Æmil. part. 3. dec. 276. numer. 8. & 9. Triuis. lib. 1. dec. 28. num. 12. & 13. Menoch. de Arbitr. num. 102. Gabriel. com. opin. conclus. 15. lib. 1. de testibus.

Quid in teſtimonio. Montic. tract. de teſtibus, verb. aduocatus. & tit. teſtes in teſtamentis qui eſſe poſſint. Farin. loc. citat. n. 44.

Et in genere verum eſt quod attinentes licet quandoque à teſtimonio non repellantur, non ſunt tamen omni exceptione maiores Lud. Rot. in dec. 53. n. 54. Gram. dec. 34.

An pro vel contra affinem affinis faciat ſufficiens iudicium ad informationem, inquiſitionem & inſtructionem. Farinac. de teſtibus quæſt. 54. num. 70. & ſeqq.

An conſanguineus, agnatus, cognatus, coniunctus, conſobrinus, vitricus, priuignus, ſocer poſſunt eſſe teſtes. vid. ſuo ordine.

AGNATVS an pro agnato ſit teſtis integer, vel ſemiplenam tantum faciat probationem. Montic. tract. de teſtibus. verb. agnatus. Campeg. tract. de teſtib. regula. 7.

Quid ſi ſit agnatus vel cognatus vltra quartum gradum. Campeg. ibid.

Quid in cauſa ciuili. Campeg. ibid.

Vel ad innocentiam agnati aut in eius teſtamento. Campeg. ibid.

Quid ſi compellatur ad teſtificandum contra ſuos agnatos. Maſcard. conclu. 74. de probat. Campeg. ibid.

ALCHIMISTA an poſſit eſſe teſtis. Crotus. tract. de teſtibus. tit de teſtibus. in cauſ. ciuil. n. 197.

AMASIVS pro amaſia vel contra, an teſtis ſit idoneus. Montic. tractat. de teſtibus verb. Amaſius. Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtibus. In cauſ. ciuil. num. 127. Farin. de teſtibus quæſt. 54. numer. 217.

AMICVS an ſit idoneus teſtis. Syntag. com. opin.

opin. loc. 9. tit. 2. cap.2. Gabriel.com. opin.concl.11. lib.i. de testibus. Montic.trac. de testibus verb. Amicus. Farin. de testibus.quæst.55. nu.232.& seqq. Crot. tract. de testibus. tit.de testibus. in caus. ciuil.nu.103. Malet. tract. de testibus.cap.2.n.12. & part.2.n.4.5.6. Nepos à Monte Alba. tract. de testibus. n.137. Nell. tract. de testibus. n. 5. Campeg. de testibus reg. 21.

Quid si sit amicus valde intrinsecus vel leuis. Angel. tract. de testibus. tit. an frater possit esse testis. num. 2. Farin. loc. citat. num. 236. & seqq. Triuis. lib.1. dec. 49. num.17. Chas. in cons.Burg.tit. des droicts & apert à gens mariez. §.3.n.31.Port. caus. 94.n. 29. Campeg.ibid.reg.21.

Et an amicitia sit leuis vel magna iudicis arbitrio remittitur. Farin. de testibus. quæst. 55. num. 242. & seqq.

Quid in amico domestico, an sit idoneus testis. Mõtic. tracta. de testibus. verb. affinis. Crot. tracta. de testibus. tit. de testibus. in caus. crimin. num. 108.

Vel si amicitia sit immoderata. Montic. loco citato.

Quid in amico inimici mei. Crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crim. n. 108. Montic. loco supr. Campeg. de testib. reg. 22.

Vel si amicus sit bonæ famæ. Montic. tract. de testibus. tit. verb. amicus. Farin. de testibus. quæst. 55. n. 249.

Vel ea amicitia sit quæ ex conuictu oriatur. Crot. tract. de testibus. tit de testibus. in caus. Ciuil. n. 105. Curt. tract. de testib. n. 65.

Quid si deponat super facto, quod non attingit commodum vel incommodum amicitiæ. Campeg. de

testib.reg.21.

Quid si amicus vtriusque partis.Farin. loco supra. num. 250. Gerard. de petra sancta singul. 24.num.9. Mand.cons.56.n.10.

Quid si amicitia nõ fuisset opposita à parte, vel non esset protestatum.Campeg.ibid.reg.21.

Quid si veritas aliter haberi non possit an amicus sit testis idoneus; vel de commodo amici non agatur, aut sit compatriota tantum.Farin.tract.de testib.quęst. 55. num.251.244.& 252.

An ad excusationem amici amicus admittatur, vt quod non deliquerit vel dolum fecerit. Ioan. de amic.cons.86.num.19.

Amicitia quando reddat in totum vel in parte suspectum testimonium,& quantum eius fidei detrahit, item an amicitia per se reddat testem inhabilem.Frãc. de Clap.caus.35.quęst.1.n.6.

Si ob testimonium pro amico insurgat in odium alterius an compellatur testificari. Crot. de testibus, tit.de testibus in caus.ciuil.num.104.

An in crimine læsę maiestatis amici testimonium probet, Montic. tract.de testib.tit. testes in crim. lęsę maiest.

Amicus qui vni potius quàm alteri fauet an in causa matrimonij probet, Farin. de testib. quæst. 66. num. 46.

Testes instrumenti aut scripturę nunquam pro amicitia repelluntur.Montic.tract.de testib.verbo amicus,Farin.loc.citat.n.245.

An quando amicus pro amico admittitur, minor fides adhibeatur. Campeg. de testib.reg.21.

Amici testimonium suppletur vel ex integritate contestis vel ex numero testium ,Farin. de testibus, quæst.

quæst.55.n.246.& seqq.Crot.tract. de testib.tit.de test. in caus.ciuil.n.106.

In arbitrio iudicis,relinquitur vtrum amicus pro amico admittatur,Campeg.ibid.reg.21.

Et eius officium in descriptione amicitię quale Franc.de Clap.caus.35.quęst.1.n.8.plura vid.verb.familiares & verb.Cohabitans.

Angarivs an à testimonio repellatur,Capy. num. 7.dec.168.

Etiam pro domino in causa feudali.Montic. tract.de testib.verb.Angarij.

Apostata testis an esse posit Lail. lib. j. tit. de Aposta.num.2.& 4.Montic.tract.de testibus verb. apopostata. Farin.de testib.quæst.56. num. 444. campeg. de testib.reg.41.

Quid si pœnituerit.Marc.de Maut.sing.154.n.1.

Apparitor an sit idoneus testis,Rebuff. in const. tit.de citat.art.1.gloss.2.num.2.

Et an apparitores debeant esse inuicem testes, Rebuff. in cons. tit.de oblig. art. 8. glossa prima, num.ij.

Arbiter vel iudex an possint esse testes de iis quæ acta sunt coram eis. Aman.de aquis sing. 221. num. 1. Mascard. concl. 224. de probat. Syntag. com. opin. loc.9.tit.2.cap. 2. Montic. tract. de testibus verb. arbiter , Malet. de testibus cap. 4. numer. 26. & 34. Aufrer. tract. de testib. cap. 2. Campeg. de testibus reg.66.

Quid de actis à se an de iis possint testificari vel ad impugnationem actus,Montic.loc.supr.

Arbitrator an ad testimonium admittatur,Farin.de testib.quęst.60.Illat.3.Malet tract. de testib. cap. 4.n.41.Campeg. de testi. reg.67.

ARCHIPRESBITER & rector Ecclesiæ, an & quomodo pro Ecclesia sua testes esse possint. Farin. de testib. quæst. 60. n. 552.

ASCRIPTITIVS an possit esse testis. Montic. tract. de testib. verb. Ascriptitius. Pap. in Burbon. §. 205. Nell. tract. de testib. n. 23.

ASCENDENTES vel descendentes pro se vel contra se, an testificentur. Montic. de testib. verb. Ascendentes. Farin. de testib. quæst. 54. n. 155. Ægid. tract. de testib. n. 257.

An in infinitũ ascendentes pro descendentib. & cõtra testimonium dicere prohibeantur. Montic. loc. citat.

ASSESSOR an sit idoneus testis. Mõtic. tract. de testib. verb. Assessor. Syntag. com. opi. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Farin. de testib. quęst. 60. n. 6. an in causa in qua fuit assessor. Montic. loc. cit.

AVDIENS seu de auditu an sit idoneus testis. vide Sect. 37.

An in criminalibus. vide Sect. 85.

An in matrimonio. vide Sect. 90.

An testis de auditu faciat præsumptionem aut iudicium. vide Sect. 89.

AVXILIATOR criminosi an possit esse testis. Mascard. concl. 158. de probat.

Et an cogi possit ad testimonium ferendũm. Montic. tract. de testib. verb. auxiliator. Plura vide in verb. criminis particeps, socius criminis, & criminosus.

BANNITVS an possit esse testis Farin. de testib. quęst. 56. n. 328. & seqq. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 206. Hier. à Laur. dec. 91. n. 10. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Montic. tract. de testibus verb. bannitus. Campeg. de testibus reg. 52.

Quid

Quid si sit bannitus restitutus, vel toleratus, vel ex iis quibus saluus conductus conceditur. Farin. loc. citat. n. 331. 339.

Quid si veritas aliter haberi non possit, vel deponat extra territorium, vel sit bannitus officio iudicis, nemine accusante. Farin. de testibus. quæst. 56. n. 351. 334. & 336. Montic. loc. supra.

Et an examinatus aliquod saltem faciat iudicium Farin. ibid. num. 349. & an fustigatus vel deportatus & condemnatus possit esse testis, vide quæ in his verbis.

BASTARDVS an possit esse testis. Montic. tract. de testibus. verb. Spurius. quid. de spurio vid. Sect. verb. Spurius.

BIRROARIVS an ad testificandũ admittatur. Aufr. tract. de testib. n. 12. Farin. de testib. quęst. 56. n. 370. Montic. tract. de testib. verb. Birroarius.

An in iis quæ eius officio annexa sunt etiam grauibus probet aut contra reum, vel ad eius defensionem vel contra alium Birroarium. Farinacius loc. citat. num. 374. 377. 378. 388. & 394. An pro potestata syndicatu probet. Crot, tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 131. Campeg. de testib. reg. 16.

Quid si esset nimis vilis, vel si habitaret cum potestate. Campeg. ibid. reg. 15.

Quid in executione ab eo facta, vel si dicat in executione bona non inuenisse, aut ad debitorem non spectare. Farin. tract. de testib. quæst. 56. n. 380. & seqq.

An sine tortura admittatur Birroarius, vel saltem eius depositio faciat iudicium ad inquirendum generaliter. Farin. loco supra. nu. 352. & quęst. 76. num. 396.

BENEFICIATVS pro prælato de sua creatione seu titulo an testificetur. Nell. tract. de testibus. num. 45. vel econtra. vid. infr. verb. prælatus & clericus.

BLASPHEMATOR à testimonio an repellatur si sit aut de blasphemia condemnatus, aut publicus vel consuetus blasphemari, & quid si per iracundiam. Farin. tract. de testibus. quæst. 56. num. 414. & seqq. Gram. dec. 11. n. 1. 4. 5. Montic. tract. de testib. & verb. blasphemi.

Blasphematori Dei & sanctorum parum fidei adhibetur. Ioan. de Amic. cons. 6. n. 7.

Imo tanquam infames à testimonio repelluntur & capite puniuntur, idem cons. 78. n. 8.

An blasphemator probet in criminalibus. Farin. tracta. de testibus quæst. 56. n. 416. Ioan. de amic. 9. cons. 127. n. 20. an saltem faciat indicium ad torturam. Farin. ibid. n. 425.

BVFFONES an ad testimonium admittantur sine tortura. Farinac. tractatu de testibus quæst. 56. num. 443.

Cæcus an possit esse testis. Aufr. tracta. de testibus. num. 16. Crot. tract. de testibus, tit. de testibus in caus. ciuil. num. 186. Farin. tract. de testibus. quæst. 61. num. 19. Malet. tract. de testibus, cap. 5. num. 36. Monticell. tract. de testibus, tit. verb. Cæcus. Campeg. de testib. reg. 118.

Quid in criminalibus. Farin. loc. citat. nu. 30. vel in adulterio. Montic. loc. supr. Farin. ibid. num. 33. vel in stipulatione & actione iniuriarum. Malet. tracta. de testibus. cap. 5. num. 37. Farinac. ibidem, num. 25.

An in ciuilibus causis cæcus testificetur, veluti in confectione inuentarij & testamentis. Farinac. tracta. de

de teſtibus. quæſt. 61. num.30.22.& 23.Montic. tract. de teſtibus. verb. cæcus.

Quid vbi agitur de probatione matrimonij.Montic.ibid.tit.teſtes in cauſ. matrim. Farin.vbi ſupr.n.33.

An de iis quæ vidit cæcus ante cæcitatem ferre poſſit teſtimonium. Nell. tract. de teſtibus. num. 29. Crot.tract. de teſtibus. tit. de teſtibus.in cauſ. ciuil.n. 184.Campeg.tract.de teſtibus.reg.118.

Quid ſi teſtificetur de auditu quando notas habet voces.Nell. tract. de teſtib. n. 29.Montic.tract.de teſtib.verb.cæcus. Farin. de teſtib.quæſt.61.n.24 .Campeg.ibid. reg.118.

Vel notam habet perſonam.Campeg.ibid.

Qualiter ſuper iuriſdictione teſtificetur cæcus.Nellus tract.de teſtib.nu.188.

An cæcus deponens faciat tantum præſumptionem vel ſit omni exceptione maior. Farin.loc.ſupr.num. 27.& ſeqq.Campeg.ibid.reg.118.

CANONICVS an poſſit eſſe teſtis pro canonico. Montic.tract.de teſtib. verb. Canonicus.Malet. tract. de teſtib.cap.4.n.76.Crot.tract. de teſtib.tit.de teſtib. in cauſ.ciuil.n.75.

An in cauſa capituli ſui. Montic.vbi ſupr. Schench. tract.de teſtib.nu.29.

An contra beneficiendum in Eccleſia vt verificet oppoſitionem capituli contra dictum beneficiendũ. Montic. loc.ſupr.

Quid in cauſa ſua.Chaſſ. cauſ.16.n.13.

Quid in cauſa ſuæ Eccleſiæ vel prebẽdæ Aufr.tract. de teſtib.n.14.

An in cauſa criminali canonicus pro canonico admittatur.Campeg.de teſtib.reg.99.

An teſtis poſſit eſſe Canonicus regularis ſine ſuperioris licẽtia. Montic.tract.de teſt. verb.canonicus. Aufr.

tract.de testib.n.13.Campeg.de testib.reg.93.

Quas attinent ad hoc verbũ,vide inf.verb.monach. religiosus,prælatus,abbas, monachus, vniuersitas,episcopus,presbyter.

CARCERATVS an possit esse testis. Mascard. cõcl. 261.de probat. Syntag. comm. opin. loc. 9. tit.2. cap. 11. Monticell. tract. de testib. verb. carceratus. Malet. tract.de test.cap.2.n. 48.& seqq. Campeg.de testib.reg.13.

Quid in carcerato pro delictis & an sit infamis pract.Lanfr.cap.8.n.77.Gram.n. 19. dec.34. Montic. loc. supra Farin. de testib. quæst.56. n. 180. & seqq. Aufr.tract.de test.n.15.

Quid si carceratus sit innocens,an probet. Montic. tract.de testib.verb.carceratus.Campeg.ibid.

Vel de iis quæ vidit in carceribus.Campeg.de test. reg.130.

Vel si is quem Episcopus carcerauit pro sua iurisdictione.Malet.tract.de testib.cap.2.n.51.Campeg. ibid.

An in testamento testis adhiberi posſit. Crot.tract. de test.tit.qui testes prohib. esse in testamento. n.53.

Quid in testamento ad pias causas. Montic. tract. de testib.verb. carceratus, & tit. testes in testamentis qui.Farin.de testib.quæst.56.n.18.& 185.Campeg. de test.reg.130.

An carceratus faciat iudicium ad torturam. Campeg.ibid.

CARDINALIS.quod probationis genus faciat.Mascard.concl.268. de probat.

CEDENS pro cessionario an testis esse possit. Syntag.com.opin.loc.9. tit. 2.c. 11.Montic.tract.de test. verb. cedens. Farin.de testib.q.60.nu.335.Crot.tract. de testib.cap.4.n 47.& 50.Nell.tract.de testib.n. 34. Aufr.

tract.de testibus,num.17.

An super re cessa, Campeg. de testibus, regul.72.

Quid si cedens de euictione teneatur, vel cessio sit facta titulo oneroso, aut lucratiuo vel cedens omnia, sua bona in cessionarium transtulit,& quid de filiis cedentis an admittantur ad testimonium, Farin. loc.cit. numer.336.340.346.347. Campeg.de testibus reg.72.

An contra cessionarium cedens testis esse possit, Farin. ibid. numero 350. Campeg. de testib. reg. 72.

Quid aduersario non contradicente, vel si cedens non pretendit interesse,& quid de filio cedentis,Campeg.ibid.

An cedens bonis testificari possit, Crot. tract. de testib.tit.de testib.in caus.ciuil.nu.16.

Christianvs an contra Iudæum de facto, vel de iure in testimonium admittatur, Montic. tract. de testib.verb.Christianus.

An quilibet Christianus possit esse testis in crimine Symoniæ,Montic.ibid.tit.testes in crimine Symoniæ.

Ciuis an pro ciuitate admittatur ad testimonium ferendum,Bello.cons.63.n.18.& 22.

Quid si cum eo alij sint admixti,Bello.ibid.n. 21.

Ciuis in causa ciuitatis quando non agitur de facto singulorum vt singuli an testis esse possit, Ioan. de Amic.cons.120.n.33.

An in causa vniuersitatis,Franc.de Claper. cons.23. quæst.1. nu. 26. plura vide in verbis vniuersitas,compatriota commodum sentiens.

Clericvs vtrum possit esse testis, Lanfr. in sua praxi.cap.8.nu.81.Campeg. tract.de testibus reg.91.

Quid si sit concubinarius.Barbat.tract. de testibus num.21.

An in causis criminalibus clericus contra Laicum admittatur. Montic. tract. de testibus titul. testes in

crimin. qui esse possint, Campeg. tract. de testibus, reg.91.

Quid in crimine in quo pœna sanguinis imponēda venit, Farin. de testibus. quæst.61.nu.59. & seqq. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuili, n.69. Campeg. de testib. reg.91.

Quid si ciuiliter agatur de crimine, vel crimen ecclesiasticum coram iudice ecclesiastico agitetur, an tum clericus testificari possit, Farin. vbi supr. num.70. & 77.

Quid si non quidem deponat super delicto, sed super aliquo actu remoto à maleficio, ex quo tamen maleficium inferatur, Farin. ibid. n.73.

An qui clericus esse non potest admittatur in testem contra clericum in criminalib. Couarr. tom.1. lib. vnic. Pract. quæst. cap.18. n.2.

An in causa ciuili testis possit esse clericus, Farin. de testib. quæst.61. n.78. Montic. tract. de testib. verbo clericus.

An in testamentis, Malet. tract. de testib. cap.6. n. 34. Farin. loco citat. num.79. & an tempore pestis. n. 85.

An in reprobatione instrumenti clericus sit testis idoneus, Farin. de testib. quæst.61. num.77.

An in causa suæ ecclesiæ, Nell. tract. de testib. num. 22. Malet. tract. de testib. cap.2. num.59. & cap.4. n. 70. Vergin. de boccat. in tract. de remiss. cap.9. nu. 59. Montic. tract de test. verb. clericus, Ioan. de Amic. caus. 8. num.28. Campeg. de testib. reg.11. vel capituli Bell. caus.63. n.16.

Vel ad probandum consuetudinē de non soluendo decimam quam episcopus petit. Io. de Amic. cons.120. nu.31.

An contra laicum testis esse possit clericus, Vergin. de

de Boccat. ibid. n. 56. & 60.

An pro laico vel ad defensionem laici seu ad repulsandos testes examinatos contra laicum, Farin. loc. supr. n. 74. & 75.

An inter laicos testificetur sine consensu episcopi, Malet. tract. de testib. cap. 5. n. 36. Farin. de testibus. quæst. 61. n. 83. Campeg. de testib. reg. 91.

An coram iudice laico sine superioris licentia, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. Ciuil. n. 85.

Aufr. tract. de testib. nu. 18. Campeg. de testibus, reg. 91.

Quid si clericus iuratus sit an eius depositio valeat sine superioris licentia, vel si cum eo superior examinetur, Montic. tract. de testib. verb. clericus. Farin. vbi supr. n. 85.

Quid si examinetur vel iuret coram iudice ecclesiastico. Campeg. de testibus. reg. 91.

An rector Ecclesiæ contra episcopum testis esse possit, Montic. loc. citat.

An ad testificandum cogi possit clericus, Farin. de testib. quæst. 61. n. 88.

An contra suam ecclesiam ferre testimonium cogi possit vel cum agitur de poena sanguinis, vel fustigationis aut coram iudice laico vel veritas aliter haberi non possit, Farin. de testib. q. 61. n. 88. n. 93. 34. 95. 97 Triuis. lib. 2. deci. 30. num. 4. Campeg. de testibus, reg. 92.

Et certum est quod in omni casu in quo clericus ad testificandum admittitur, illi magis quam alij creditur, nisi quando deponeret pro sua ecclesia vel contra reum, Port. com. opin. concl. 28. lib. 2. Farin. loc. citat. n. 80.

Parochialis clericus in testem adhibitus quod testes representet. Cephal. consil. 360.

Et an clericus possit compelli vel contra ecclesiam vel in subsidium, vel dicta in confessione testificari, Campeg. de testibus. regul.92. Plura poteris videre verb. vniuersitas, religiosus, prælatus, presbyter, abbas, canonicus, monachus, & laicus.

CLIENTVLVS an possit esse testis pro patrono. Mascard. concl. 37. de probat. Campeg. de testibus, reg.19. vel econtra vide in verb. Aduocatus & procurator.

COHABITANS & viuens simul an sit idoneus testis. Montic. tract. de Testibus verb. cohabitans.

Quid si continuus sit. Montic. loc. citat. vide verb. domesticus, cubicularius, familiaris, socius, amicus.

COLLATOR an sit idoneus testis pro eo cui contulit beneficium. Mascard. concl.315. de prob. Montic. tract. de testib. verb. collator. Patronus.

COACTVS an sit idoneus testis. vide Sect.3.

An qui coactus deponere non tenetur faciat iudicium. Montic. tract. de testib. tit. testes quales esse deb. ad probandum iudicium.

COGENDVS qui non est ad testimonium an torqueri possit. Montic. ib. tit. an & qui testes examinentur in tortura. vid. 1. Sect. 87.

COLLEGIATVS an possit esse testis in causa collegij. Mascard. concl. 318. de probat. vide verb. vniuersitas, confratres, clericus, monachus, ciuis, &c.

COGNITVS ab accusato in causa criminali an sit idoneus testis. Montic. trac. de testibus. tit. testes in crimin. qui.

COLONVS vtrum possit esse testis pro domino suo. Lanfr. in sua prax. cap.8. num.59. Syntagm. commu. opin. loc.9. tit. 2. cap.10. & 11. Bald. cons.444. part.1. Mascard. concl.320. de probat. Montic. tract. de testib. verbo, colonus. Aufr. tractat. de testibus. Farin. de rebus, quæstione.55. numer. 213. & an colonus dica-

tus

tur domesticus Aret. consil.13.nu.14. Campeg. tract. de testibus reg.14.

An ascriptitius vel mercenarius probet. Crot. trac. de testib. tit. de testibus in caus. ciuil. num.142. Nepos à Monte Alba tract. de testibus. numer. 13. Farin. loc. citat. numer. 214. & sequentibus, Campeg. ibid. regul. 14.

An inquilinus & libertus. Crot. loc. citat. Far. vbi supr. nu.222.

Quid in emphyteuta. Crot. tract. de testibus. titul. de testibus, in caus. ciuil. num.142. Farin. ibid. numero 223.

Quid in colono partiario si agatur de fructibus vel de re minima, & an in criminalibus, vt in ciuil. Farin. de testib. quæst. 55. n. 217. 219. & 230.

Et an quando colonus admittitur minor fides adhibeatur. Campeg. de testib. reg.14. vide verb. emphyteuta, inquilinus.

COMMODVM SENTIENS an possit esse testis in ea causa, in qua eius commodum versatur, etiam habita protestatione quod ex tali depositione nolit se iuuare. Cacher. dec.99. num.13. & 38. & 40. Crot. tract. de testib. nu. 14. Schench. tract. de test. num.105. vid. 1. Sect.30.

An is qui in singulari ex sua dispositione commodum precepturus est. Triuis. lib. 2. decis. 49. numero 19.

An is qui circa ea deponit quæ ad eius laudem vel vituperium faciunt. Cacher. decis.79 num.39.

Qui repellantur in causis ad suum commodum spectantibus & quando fusè. Mascard. conclu.136. de probat. Plur. vide verb. ciuis vniuersitas, confratres, collegiatus, consors, & in Sect.30.

COMPATER an possit esse testis in causa filioli

vel compatris & contra. Hier. à Laur. dec. 33. nu. 10. & dec. 71. num. 6. Mascard. concl. 332. de probat. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. Montic. de testib. verb. Compater. Curt. tract. de testib. num. 63. Nell. tract. de testibus, num. 36. Cepol. cons. 15. num. 2. Franc. de claper. quest. 1. num. 20. Marc. de mant. sing. 263. num. 1.

An in ciuilibus, Crot. tract. de testibus. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 118.

Vel in criminalib. Crot. loc. citat nu. 117. vide verb. patrinus, filiolus.

Compatriota an sit testis minus idoneus vel suspectus, Montic. tract. de testibus, verbo compatriota, Curr. tract. de testibus, num. 65. vid. verb. ciuis, amicus,

Concubina an possit esse testis pro concubinario. Montic. tract. de testibus, verb. concubina, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. num. 20. Malet. tract. de testib. tit. de testib. cap. 2. num. 3. Farin. de testibus, quæst. 54. n. 216. Campeg. tract. de testibus reg. 10. vid. verb. meretrix, amasia.

Concubinarius an possit esse testis Montic. tra. de testib. verb. concubinarius.

An pro concubina. Montic. ibid. Farin. de testibus, quæst. 54. n. 287. Crot. tra. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. nu. 118.

Quid si sit manifestus concubinarius vel incestuosus. Nell. tract. de test. n. 20. Crot. loc. citat. num. 207. de test. num. 22.

Quid si vxorem & concubinam habeat an possit testificari, Montic. tra. de testib. verb. concubinarius. Farin. de testibus, quæst. 54. num. 288.

Et quid de iure canonico, Farin. loc. citat. num. 284. & seqq.

An

An clericus concubinarius possit esse testis vid. verb. clericus.

CONCILIATVS seu ad concordiam reductus an sit testis idoneus, vide Sectio.74.

CONDEMNATVS de delicto, an ob id testimonio repellatur public. In Aluer tit. 8. art.5. n. 24. & 25. vid. verb. accusatus, carceratus, criminosus, socius criminis particeps, facinorosus, tortus, fustigatus, condemnatus, emendatus.

CONDVCTOR an possit esse testis pro domino, Montic. tra. de testib. verb. conductor, vide verb. locator, inquilinus.

CONFESSOR an testimonium ferre possit. Montic. tra. de testib. verb. conductor.

CONFRATRES eiusdem Ecclesiæ an possint esse testes pro præsidente in aliqua particulari dignitate Ecclesię. Montic. tract. de testib. verb. confratres, vid. verb. vniuersitas collegiatus.

CONIVNCTVS an à testimonio repellatur pro cõiuncto, Mar. lib. I. quæst. 893. Mascard. conclus. 493. de probationibus, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. n. 10. Aufr. tract. de testib. n. 25.

An in criminalibus ad testimonium admittatur, crot. tract. de test. tit. de testib. in caus. crimin. nu. 73. & 86. Montic. tra. de testi. tit. testes in crimin. qui.

An ad defensionem coniuncti, accusati, crot. ibid. num. 82.

An pro coniuncto contra alterũ coniunctum, crot, loc. citat. nu. 76.

Quid si coniunctus sit tantum vni parti, Æmil. cons. 137. num. 20.

Vel si coniunctus, sit integrę vitę & famæ, aut veritas aliter haberi non possit. crot, tractatus

de testibus.titu. de testibus. in caus. crim. nmmero 87. & 90.

An in causa matrimoniali coniunctus possit esse testis. Montic. tract.de testib. tit. testes in caus.matrimonij. vide verbor. consanguineus, affinis, agnatus, frater.

CONSANGVINEVS an pro consanguineo sit testis integer, Gabriel.comm.opin.concl. 13.lib.1. de testibus.Mascard.concl. 412. de probat. Syntag. commun. opin.loc.9.tit.2.cap.11.Montic.tract.de testibus,verb. consanguineus,Chass.cons.37.nu.3.Angel.tract.de testib.tit.an frater pro fratre, nu.14. Hier.à Laur.dec.21. numer.1.

An in criminalibus consanguineus admittatur, Montic.loc.citat.Nell.tract.de test ib.num.9.Ioan. de amic.cons.73.num.14. Port.cons.27.nu.6. Mare. lib.1. quæst.895.

Quid sit consanguineus inimici, vel accusatores, Angel.tract.de test.tit.an frater pro fratre.nu.20. Nep. à monte alba.tract.de testib.nu.6. Montic. tract.de testib. tit. testes qui in criminal.

Vel consanguineus aduersarij, Iac. Butrig. trac. de test.nu.58.

An consanguineus probet iniuriam consanguineo factam, Augel.loc.citat.num.19.

Quid in contradictorio, Nell. tractat. de testibus, numero, 8.Montic.tract. de testib. verbo, consanguineus.

An in causis ciuilibus vt in matrimoniali & huiusmodi,consanguineus pro consanguineo probet,Montic.loc. citat. Ioan.de amic.cons.74. nu. 6.

Quid in testamentis, Farin. de testibus. quæstion. 56. nu.147.Crot. tract. de testibus, tit. qui testes esse prohib. in testamentum,numero 24. & 25.

Quid

Quid in causa matrimoniali, Montic. tract. de testib. tit.testes in caus.matrimonial.Æmil.parte. 3. dec. 176.n.8.& 9.Triuis.lib.1.dec.28.n.12.& 13. Farin.de testib.quæst.54.nu.64.

An post consumptum matrimonium cõsanguineus admittatur, Montic.loc.citat.

Quid si de consensu partium consanguineus ferat testimonium, vel non sit abiectatus & vsque ad quotum gradum, Montic.tract.de testib.verb. consanguineus.Nell.tract.de test.n.9.

Quid in cognatione spirituali. Curt.trac. de testib. num. 64.

Quid si consanguineus sit probatæ vitæ & fidei vt Religiosus, integer.Ioan.de amic.cons.74.n.7.& cons. 120.n.18.

Quid si sit consanguineus actoris & rei, Ioan. de amic.cons.119.n.4.

Vel consanguineus sit examinatus inter alios integræ vitæ, an eius defectus tunc suppleatur, Ioan. de amic.ibid.n.14.

Et certum est quod consanguinei qui repelluntur debent procedere a linea ascendente vel descendente, Montic. tract. de test. verb.consanguineus, Gram. num.1.dec.34.Ioan.de amic.cons.53.nu. 11. plura vide verb. agnatus, cognatus, coniunctus, sors, sobrinus, consobrinus, priuignus, frater.

CONSINDICVS an possit esse testis, in causa mota per consindicum, Montic. tract. de testibus, verb. consindicus. Vide verb. socius, vniuersitas collegiatus.

CONSOBRINVS testis an probet, Port.cons. 94.n. 30. vide verb. Sobrinus.

CONSORS an pro consorte testis esse possit, Montic.tract.de testib. verb. consors, Aufr. tract. de

testib.nu.26.Campeg.de testib.reg. 100.

Quid si consortes sint de vna domo vel genere. Capy.in consf. Sicil.pag.179.n.28.

An pro iniuria consorti illata consors sit testis idoneus, Montic.loc.citat. Vide verb. Socius commodum sentiens, confratres, collegiatus, ciuis, vniuersitas.

CONSPIRATOR an sit testis idoneus, Montic. tract. de testibus verb.conspirator, nepos à Monte Alb. trac. de testibus.n.44.Nell.tract. de testib.nu.6.Aufr.tract. de testibus.nu.27.

An probet contra inquisitum vel conspirationem, Montic.loc.citat.

An in crimine Simoniæ admittatur, Montic. tract. de testib. tit. testes in crimine simoniæ, & ibid. verb. conspirator.

An in crimine hæresis probet, Montic.ibid.ti.testes in crimine hæresis.

CONTRARIVS an sit idoneus testis vid.Sect.72.73. & 74.

An in crimine leſę maiestatis possit testificari, Môtic. tract. de testib.tit. testes in crimin. læsem.

An in causa matrimoniali admittatur contrarius, Triuis.lib.1.dec.28. n.14.

An faciat indicium ad inquirendum, Farin.de testib. quæst.66.n. 21.

Quid si sint testes inter se contrarij an vnus faciat contra alium indicium, Farin.ibid.quæst.65.num.9. & seqq.

Quibus casibus mediante tortura admittatur contrarius, Montic.tractat. de testibus, titul. an & quando testes examin. in tortura, vide sectio. 72. 73. & 87.

CONTESTIS an in crimine læsæ maiestatis admittatur ad testimonium, Montic. tractat. de testibus,

tit.

titul. in criminæ læſe maieſtatis, vide. Sect. 81.82.83. & 84.

Corrvptvs an teſtimonio repellatur. Pap. lib.9. tit.3.arr.14. Aufr. trac.de teſtibus.nu.30. & 85.vide Sect. 63.& 65.

Quid ſi corruptus pecunia aū promiſſione, Campeg. de teſtib.reg.47.

Et in alia cauſa admittatur, Campeg.ibid.

Quid ſi producetur ab aduerſario in cuius præiudicium accepit pecuniam, Campeg. ibid.reg.47.

Quid ſi data pecunia pro expenſis eundi & redeundi, Campeg. ibid.

An faciat iudicium ad inquirendum, Farin. de teſtib. quæſt. 48.per totam & an ad torturam quæſ. 45.num. 1. & ſeqq.

Correvs quando poſſit eſſe teſtis in cauſa correi, Montic.tractat.de teſtib.verb.correus, Farin. de teſtibus, quæſt.60.numer.377. Campeg. de teſtibus, regul. 75.

Conversvs an ſit idoneus teſtis in teſtamentis, Guid.Pap.nu.3.dec.517.& 563. nu. 5.Campeg. de teſt. reg.96.

Creditor an poſſit eſſe teſtis in cauſa debitoris, Syntag.com.opin.loc.9.tit.2.cap.10.Montic.tractat. de teſtibus, verb.creditor, Farin. de teſtibus, quęſt.60. numer.316.& ſeqq.Crot. tract. de teſt. titul. de teſtib. in cauſ. ciuil. numer. 95. Nell.tract. de teſt.numer. 34. Curt. tract. de teſtib. numer.15. Ioan.de Amic. conſ. 120.numer.32. & econtra vide in verbis debitor, fideiuſſor.

An creditor, ad probandam, ſolutionem contra alium poſteriorem admittatur, Farin.loc. citat. numer. 310.

Credvlvs an ſit teſtis idoneus vide Sect. e c.

An probet in matrimonialibus, Farin. de testibus quæst.68.n.89.

An admittatur ad probandum homicidium, Montic. tract. de testib. tit. testes super crimine homicidij.

An facit aliquale iudicium, Farin. loc. citat. num. 43.

CRIMINOSVS an possit esse testis, Farin. de testib. quæst. 56.n.126.Montic.tract.de testib.verb. criminosus.Malet.tract.de testib.cap.3.nu.1. Campeg. de testib.reg.27.& 28.

An in criminalibus criminosus admittatur.Montic. tract.de testib.verb.criminosus.

An in criminibus exceptis. Cret.tract. de testib. tit. de testib.in caus.ciuil.n.9.

Veluti in crimine simoniæ.Montic. tract. de testib. verb.criminosus & tit.testes in crimine simoniæ.Campeg. de testib. reg. 27. læsæ maiestatis. Montic. ibid. tit.in crimine læsæ maiest.& verb.criminosus hæresis, Farin.de testib.quæst.43.num. 148. Montic. locis citat. Campeg. ibid. sacrilegij,Campeg. ibid. reg. 27. fraudatæ annonæ fraudati census,Campeg. ibidem reg. 27.

An fur homicida, adulter, sodomita, committens incœstum, sortilegus,sacrilegus possint esse testes. Farin. loc. supr. quæst. 56. num. 127. Aufr. tract. de testib.num.31.

In atrocibus etiam admittitur criminosus.Campeg. de testib.reg.27.

An ratione cuiusuis delicti repellatur criminosus, Montic.tract.de test.verb.criminosus.

An qui confessus est de crimine. Butrig. tract. de testib.nu.60.

An

An ob famosum crimen vel publicum. Montic. loc. supr. Butrig. tract. de test. n. 27.
An ob raptum Aufr. tract. de testib. n. 31.
An ob simplex homicidium ciuilibus. Campeg. de testibus reg. 27.
An ob maculam corporis manifestam. Montic. tract. de testib. verb. criminosus.
Quid si dubitetur de crimine commisso. Malet. tract. de testib. cap. 5. n. 10. Crot. tract. de testibus. tit. de testibus in caus. crimin. n. 45.
Vel tamen obiectum sit crimen in genere, Campeg. de testib. reg. 27.
Quid si probatum crimen, & tamen non sit condemnatus, Montic. tract. de testib. verb. criminosus, Farin. de testib. q. 56. n. 128.
Quid si repertus in delicto. Campeg. de testib. reg. 28.
Vel sit carceratus & inquisitus tantum, Farin. de test. quæst. 56. n. 131.
Vel mendax tantum, Barbat. tract. de testib. n. 18.
Vel dicat se criminosum vel euitet testimonium, Campeg. ibid. reg. 28.
An criminosus qui perseuerat in crimine probet, Nell. tract. de testib. num. 15. Montic. loc. citat. Aufr. tract. de testib. n. 29.
Quid nemine opponente crimen, Barbat. tract. de testib. num. 5. Montic. tract. de test. verb. criminosus, Farin. de testib. quæst. 56. num. 141. & seqq. Campeg. de testib. reg. 27.
Et an post examinationem possit opponi. Malet. tract. de testib. cap. 3. n. 65. Campeg. ibid. reg. 27.
An vt criminosus à testimonio repellatur necesse sit vt condemnetur. Malet. tract. de testib. n. 3. dec. 45. Campeg. de testib. reg. 27.

Quid si condemnatus sit publico iudicio, Aufr. tract. de testib. numero 24. Campeg. ibidem reg. 28.

Vel de vno tantum crimine sit condemnatus, Farin. loc. citat. n. 133.

An ob famosum crimen condemnatus pendente appellatione possit testificari. Aufr. tract. de testib. nu. 23. & 24. Campeg. de testib. reg. 28.

Quid deserta appellatione, Crot. tract. de testib. in caus. crim. n. 99.

Vel sententia appellatione confirmata, Montic. tract. de testib. verb. criminosus.

An damnatus ob crimen per petundarum mandati depositi tutelæ repellatur à testimonio, Butrig. tract. de testib. n. 25. & 26.

Quid si emendatus sit de crimine criminosus, an probet, Crot. tract. de test. in caus. ciuil. num. 91. Malet. tract. de testib. cap. 3. n. 2. Farin. tract. de testib. quæst. 3. n. 135. Montic. tract. de testib. verb. criminosus, Campeg. de testib. reg. 27.

Quid si sit toleratus vel egit pœnit. Montic. loc. citat. Campeg. ibid. reg. 27.

An contra infamatum, Iudæum vel alium criminosum probet criminosus, Farin. loc. supra numero 158. 160. Montic. vbi supr. Campeg. de testib. reg. 27.

An in testamentis admittatur criminosus, Farin. tract. de testib. quæst. 56. nu. 147. Crot. tract. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam. numero 24. & 25.

Quid in testamentis ad pias causas, Montic. tract. de testib. verb. criminosus.

An in causa matrimoniali testis esse possit criminosus, Montic. tract. de testib. verb. criminosus.

An in instrumentis, Montic. loc. supr. & tit. testes quot & quales in instrument. Farin. de testib. quæst. 56. n. 160.

An si aliter veritas haberi non possit probet criminosus, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. num. 43.

An faciat aliqualem præsumptionem. Crot. ibid. tit. de testib. in caus. crim. n. 43.

An criminosus admittatur sine tortura, Farin. loc. citat. num. 28. & 31. vid. verb. accusatus, facinorosus, tortus, fustigatus, carceratus, socius, criminis particeps.

Criminis particeps vel socius an possit esse testis, Boer. dec. 319. num. 1. & 2. Triuis. lib. 2. dec. 13. num. 2. & dec. 88. num. 1. & dec. 49. num. 55. Pap. lib. 24. tit. 8. arr. 5. Lanf. in sua prax. cap. 8. numero 67. public. in aluer. tit. 8. art. 4. num. 2. Mascard. concl. 1317. de probat. Syntag. commu. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. & 19. Montic. tractat. de test. verb. crim. particeps, Ægid. tract. de testib. numero 16. Barbat. tract. de testib. num. 44. Malet. tract. de testib. cap. 4. num. 65.

An in criminalibus possit esse testis. Æmil. part. 3. dec. 279. n. 9. & 10.

An in criminibus occultis, Montic. loc. citat. Nell. tract. de testib. n. 16.

Vt ad detegendam coniurationem, Crot. tract. de testib. tit. qui testes esse prohib. in testament. n. 24.

An in criminalibus exceptis admittatur criminis particeps, Montic. tract. de testib. verb. criminis particeps.

Vt in crimine læsæ maiestatis, Crot. tract. de testib. tit. de testib. In caus. crimin. numero 94. Montic. loc. citat. hæresis, Nell. tract. de testibus.

n.16.ſimoniæ Nell.ibid.falſæ monetæ. Montic.tracta. de teſtibus verb. criminis particeps raptus emit part. 3.dec.277.n.9.

An in his quæ tendunt ad communem ſalutem, admittatur particeps criminis. Crot. tract. de teſtibus. tit. de teſtib. in cauſ.crimi.n.97.

An ſocius interfecti poſſit teſtificari contra interfectorem. Ioan. de Arnou. ſing. 97.quod.in ſocio rixæ Montic. loc. ſupr. Quid quando res eſt difficilis probationis; Æmil. part.3.dec.277.num.9.

An iudicium faciat ad torturam vel ad inquirẽdum, Publ.in aluer. tit.3.art. 5. nu.4. Crot. tract.de teſtibus. tit.de teſtibus.in cauſ.crimin.n.160.Schench. tract. de teſtib.37.Montic.loc.citat.

An criminis particips debeat ſubiici torturæ quando cum dicto ſocij crimine adſunt alia indicia ; Crot. de teſtib.in cauſ.crimi.n.159.

Si tres ſocij iurauerunt aliquid tenere ſecretum, ſi poſtea ſuper illo facto producantur in teſtes, an compellantur ferre teſtimonium, Aufr. quæſt. 240. vide verb.ſocius, criminoſus.

CVBICVLARIVS an poſſit eſſe teſtis in cauſa Domini & an eũ accuſare vel denunciare poſſit, Montic. tract.de teſtib.verb.cubicularius.

CVRATOR an pro adulto teſtis eſſe poſſit, Farin. de teſtibus. quæſt. 60.num. 272. Campeg.de teſtibus. reg.89.

An pro minore admittatur, Crot.tract.de teſtibus, tit. de teſtib.in cauſ.ciuil.n.171.

An finita cura de geſtis per eum durante cura teſtificari poſſit, & ſic in facto proprio, Farin.loc. ſupr.n. 274.vid. verb.tutor.

DATIARIVS an ad teſtificandum admittatur, Campeg. de teſtib.reg.50.

DEBI-

Debitor an poſſit eſſe teſtis. Cacher. dec. 102. num.18. Syntagm. comm. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Crot. tract. de teſtibus. tit. de teſtib. in cauſ. ciuil. n. 98. Port. conſ. 174. n. 6. Farin. de teſtibus. quæſt. 60. num. 321. Montic. tract. de teſtibus. verb. debitor, Campeg. de teſtib. reg. 102.

An in cauſa pignoris debitor probet vel pro fideiuſſore, Farin. loc. citat. n. 322. Montic. vbi ſupr.

An debitor ex cauſa penſionis, Farin. vbi ſupr. num. 324. Campeg. de teſtib. reg. 102.

Quid ſi debitor conuentus prior à creditore ad probandum exceptionem ſuam vel ſolutionem, ſi producat in teſtes, priores creditores an debeant admitti, Campeg. ibid.

Decoctvs & fallitus an à teſtimonio repellantur, Farin. de teſtibus. quæſt. 56. nu. 446. vid. in. verb. Luſor, prodigus, deploratus.

Defectvosvs ſeu corpore vitiatus qui ad ſacra promoueri prohibetur, an poſſit eſſe teſtis contra clericum, Montic. tract. de teſtib. verb. corpore vitiatus.

Quid ſi careat manibus, nec poſſit tangere ſcripturam vt iuret, Campeg. de teſtib. reg. 135.

Defectuoſus in aliquo vel pluribus, an ex toto vel in parte repellatur, Marſil. ſing. 386. nu. 1. vid. ſupr. verb. cæcus, ſurdus.

Delegatvs ſubdelegans cauſam an poſſit in illa teſtificari, Aufr. tract. de teſtibus. n. 33. vid. verb. iudex.

Denvnciator teſtis an eſſe poſſit contra denunciantem. Triuiſ. lib. 2. dec. 29. nu. 3. Pract. Lanfr. cap. 8. num. 83. Syntagm. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. & 11. Montic. tract. de teſtibus, verb. denunciator, Malet. tract. de teſtibus. cap. 3. num. 60. Campeg.

de testib.reg.103.

Quid de facto sibi commisso, vel de leui maleficio vel vt iudex procedat ad inquisitionem, Campeg. ibid.vid.supr.verb.accusator.

DEPLORATVS & vilis an sine tortura testes esse possint, Barbat. tract. de testibus.part.2.num.18.vid. in verb.Lusor,prodigus,decoctus.

DEPONERE PROHIBITVS an saltem iudicium in testimonio facere possit, Montic. tract. de testibus. tit. testes quales esse debeant ad probandum indicium.

Deponens extra factum principale, an saltem faciat indicium ad torturam, Montic. ibid. tit. testes quales esse debeant vt faciant indicium.

DEPORTATVS an possit esse testis, Crot.tracta. de testib. tit. de testibus. in caus. crimin. num.116. in verbis, fustigatus, bannitus, tortus, condemnatus, emendatus.

An sine tortura admittatur, Farin. de testib.quæst. 79 n.36.

DIFFAMATVS publicè an ante sententiam repellatur à testimonio siue de iure Can.siue ciuili, Marc. de Mant.sin.385.n.1.vid. verb.famosus.

DIGNITATE PRIVATVS ob turpitudinem an testis esse possit, Montic.tract.de testibus verb.dignitate, Crot. tract.de testibus. tit. de testibus. in caus.ciuil. n.208.Aufr.tract.de testibus.n.32.

DISCIPVLVS pro magistro an sit testis omni exceptione maior, Montic. tract.de testib. verb. discipulus.

DOCTOR in causa scholaris an testificari possit, Montic. tract. de testib.verb.doctor,Crot.tract. de testibus.tit.de testibus,in causa ciuili,n.199.

DOMESTICVS vtrum testis esse possit, Pract. Lanfr.

Lanfr. cap.8.num.61.& seqq. Bartol. sing.66.num.2. Public.in Auern. tit. 10. artic. 6.n. 1.2.& 3.& tit.10.art. 2. numero 3. & tit. 8. art.5. num. 77. & 78. Benedict. in reper.capit. Raynutius verb.quid cum alia, num.251. Guid.pap.num. 2.dec. 45. Franc.dec.222. n.4. Rebuff. in constit. Gall. de inquis. art. 23. gloss. 1.n. 10. Bald. caus. 50. part. 2. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. Montic. tract. de testibus. verb.domestici, Pap.in Burbon.§.43. Aufr.tract.de testibus. n.34. Curt. tract. de testib.num.1. Nepos à Monte, Alb. tract.de testib. n.1.& 5. Nellus tract. de testib.num.11. Malet.tract.de testibus, cap. 2.n. 1. Schench. tract.de testibus.n.25.& 28. Iac. Butrig. num. 71. tracta. de testibus, Farin. de testibus, quæst.55. n.2. & 6. Angell.caus.1.num.2.Port. cons. 96.num.39. Cepoll.cons.3.num.4. Campeg.de testib.reg.11.& 12.

An familiares domesticorum reiiciantur à testimonio, Monticel. tractatu de testibus, verbo, domestici.

Quid si desiit esse domesticus, Montic. loc. supr. Ioann.de Ana.cons.17.num. 16. Campeg. de testibus, reg.11.

Vel esse desiit cum fraude, Farin.tract.de testibus. quæst.55.n.32.

Quid in eo qui desiit esse domesticus propter sua scelera, Aufr.tract.de testibus. n. 37. vel non habitat in domo, Campeg.de testibus, reg.11. vel non erat domesticus tempore depositionis licet postea fuerit, Campeg.ibid.

Vel iuramenti, Campeg.reg.12.

Quid in domestico domestici, Montic.trac.de testibus, verb.domestici.

Quid in vxore, agnato, socero, vasallo, &c. Montic. loc.supr.

Vtrum domeſtici probent in criminalibus ſiue nobiles, ſiue ignobiles. Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crim. nu. 124. Montic. loc. ſupra. & tit. teſtes in crim. qui. Farin. de teſtibus, quæſt. 55. num. 23.

An in cauſa criminali intentata ad inſtantiam fiſci, Farin. loc. citat. num. 27.

Quid in crimine ſtupri, adulter. &c. Malet tract. de teſtib. cap. 2. num. 27. Farin. loc. ſupr. num. 43.

Quid in crimine hęreſis lęſæmaieſtatis, &c. Farin. loc. ſupra num. 94. Campeg. de teſtibus, reg. 2.

An in furto, domeſtico, & probatione valoris ſupellectiliũ. fructuum vel rerum in nauim immiſſarũ. domeſticus teſtis admittatur. Montic. tractat. de teſtibus, verb. domeſticus, Farin. de teſtibus, quęſt. 55. nu. 46. & 48.

An ad defenſionem & innocentiam inquiſiti, Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crim. nu. 12. & 84. Montic. tract. de teſtib. verb. domeſtici. Farin. de teſtib. quęſt. 55. n. 70. public. in Aluer. tit. 10. art. 6. num. 7. Campeg. de teſt. reg. 2.

Vel quando agitur de probando obuiationem delicto committendo. Farin. loc. ſupr. num. 28.

Et quando canonici accuſant prȩlatum domeſtici admittantur in teſtes. Malet. tract. de teſtib. cap. 2. n. 63. & 64. Farin. loc. ſupr. num. 55. Campeg. de teſtibus, reg. 2.

Quid ſi agatur de offenſa vni de domo facta, Triuiſ. lib. 2. dec. 49. n. 53. & dec. 53. n. 8. Boer. dec. 165. n. 7. Ioan. de Arnono. ſing. 25. n. 1. Marc. lib. 2. quęſt. 286. Crot. tra. de teſtib. n. 105.

Vel ſi vnus de domo ſit occiſus, Montic. tract. de teſtib. verb. domeſtici.

Etiam

Et an cum vel ſine tortura admittatur domeſticus, Farin.de teſtib.quæſt.55.n.20.& quæſt.79.nu.39.

An domeſticus admittatur ad teſtimoniũ. in cauſ. matrimoniali, Æmil. part.3.dec.276.num.8. & 9. Triuiſ. lib. 2.dec.28.num.12.& 13. Menoch.de arbitr. caſ. 102. Franciſ.Aret.conſ.13.num.17.Montic.tract.de teſtib.verb.domeſtici, Campeg.de teſtib.reg.2.

An ad probandum matrimonium clandeſtium, Farin.loc.ſup.nu.41. & 42.

Vel vbi accuſatur matrimonium propter conſanguinitatem. Malet.tract.de teſtib.cap. 2. nu. 65.Farin. de teſtib.quæſt.55.nu.26.

Vel agitur de eiuſdem diſſolutione, Malet.loc.citat. num.62.

An domeſtici ſint idonei teſtes in ciuilibus, Crot. tra.de teſtibus,tit.de teſtib.in cauſa crimil.num.121.

Quid ſi ſint domeſtici principum aut cardinalium, Crot.loc.ſupra.num.125.

An domeſticus teſtificari poſſit in inſtrumentis, Farin.de teſtibus quæſt.55.num.83. & ſeqq. Montic. tract.de teſtib.verb.domeſticus, & tit. teſtes quot & quales requirantur in inſtrument.

An in teſtamentis, Farin. loc.ſupr. num.85. & ſeqq. Montic.vbi ſupr. verb.domeſticus.

An admittatur ad probandam conſanguinitatem, ætatem, furorem , factum antiquum, affinitatem & Farin.loc.citat, n.108.112.111.116.Malet.tra. de teſtibus, cap.2.num.60.Campeg. de teſtibus, reg. 2.

An probet pro domino vel contra, Farin.de teſtib. quæſt.55.num.29.& 90.

Et quid in feudis, Montic.tract.de teſtib.verb. domeſticus, Campeg.ibid.reg.2.

Quid in factis antiquis , Campeg. de teſtibus, reg.2.

An contra domesticum admittatur domesticus, Farin. loc. citat num. 89.

Vel pro domestico quando versatur commodũ vel incommodum eius vel amici. Malet. tract. de testib. c. 2. num. 54. Montic. vbi supr.

An cõtra producentem testis esse possit domesticus, Farin. de testib. quæst. 55. n. 97.

An parte non opponente nihilq; eius dicto obĩiciente. Angel. cons. 1. n. 3. Farin. loc. sup. n. 104. Montic. tract. de testib. verb. domesticus, Campeg. de testib. reg. 2.

An ad probanda facta domus admittantur domestici vel quod ibi fuerint suppellectilia, Farin. loc. citat. num. 27. Montic. vbi supr. Marant. consil. 6. nu. 49. Campeg. ibid. reg. 2.

Vel ad probãda secreta domus. Port. cons. 170. n. 32. Quid quando sunt melius informati. Farin. de testib. quæst. 56. nu. 26. & 50. Ioan. de amic. cons. 53. n. 8.

Quid si sint probatæ vitę, honesti, vel in dignitate constituti. Farin. loc. citat. num. 82. Montic. vbi supra. Suid. dec. 231. n. 15.

Vel veritas aliter haberi non possit siue in criminalibus siue in ciuilibus. Montic. tract. de testib. verb. domestici, Farin. loc. citat. n. 35. & 58. Malet. tract. de testibus, cap. 2. num. 66. Campeg. de testibus, reg. 2.

Quid si sint vtriusque partis domestici an ad testimonium admittantur. Malet. loc. sup. numero 60.

Quid si sint bonæ famæ, Mand. cons. 56. n. 2.

An domestici siue scienter siue ignoranter admissi postea repelli possint, Mascard. concl. 53. de probat. Malet. tract. de testib. cap. 2. nu. 55. Campeg. de testibus, reg. 11.

An

An admissus faciat aliquod indicium aut presumptionem, Montic. tract. de testibus, tit. testes quales esse debeant ad probandum indicium.

An in tortura faciat iudicium in criminibus adulterij & stupri, Farin. de testib. quæst. 55. nu. 45. & seqq. Campeg. de testib. reg. 11.

Domestici testimonium suppletur vel ex numero testium vel ex magica fide contestis, Farin. vbi supr. n. 109. 112. Campeg. de testibus, reg. 11.

Domestici qui dicantur, Triuis. lib. 1. dec. 36. nu. 4. Montic. tract. de testib. verb. domesticus Nepos à monte Alb. tract. de testib. nu. 7. Aufr. tract. de testib. num. 35.

An seruus, colonus, libertus, familiaris, Campeg. de testib. reg. 11. & 12.

An ij vel qui simul habitant, Farin. loc. citat. num. 8. 10. & 13. vel qui viuunt ad vnum panem, num. 9. vel negotiorum gestores, nu. 18. Campeg. ibid. reg. 11.

Vel qui recipit salarium. Campeg. reg. 12. tam ratione patriæ quam dominicę potestatis.

Vel ij quibus nedum imperari sed etiam qui sunt de domo producentis, Montic. vbi supr. Campeg. de testib. reg. 12.

Vel mercenarius seu qui conducta mercede alteri operas suas locat, Farin. de testibus, quæst. 55. num. 14. & seqq. Nepos à monte Alb. tract. de testib. nu. 8. Aufr. tract. de testibus, num. 68. Campeg. tract. de testib. reg. 11.

Vel etiam qui pro expensis stat in domo, Cron. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. nu. 138. Campeg. ibid. reg. 11.

Vel qui cum salario habitat extra domum vt negotia gerat. Campeg. ibid.

An omnis is ad quem peruentura est hereditas, Campeg. ibid. reg. 12.

Denique provxor, concubina. Ægid. tractat. de testib. nu. 10. Montic. tract. de testib. verb. domesticus, vide verb. cohabitans, familiaris, cubicularius, socius, amicus.

Dominus an possit esse testis pro subdito, Montic. trac. de testibus, verb. dominus, Farin. de testib. quæst. 55. nu 99. Chass. in consf. Burgund. ti. Des mainmortes, §. 18. verb. mainmortable, num. 1. Aufr. tract. de testib. numer. 38. Crot. tract. de testib. titu. de testib. in cauf. ciuil. num. 137.

Quid si sit is cui à subdito debetur reuerentia, Campeg. de testibus. regul. 11. vide verb. superior. vassallus.

Donator an pro donatario testis esse possit, Lāfr. in sua prax. cap. 8. nu. 60. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Farin. de testib. quæst. 60. nu. 162. Montic. trac. de testib. verb. donans, Crot. tract. de testib. tit. de test. in cauf. ciuil. n. 76. Aufr. trac. de testib. n. 39. Guid. Pap. consf. 74. nu. 10.

Quid si donans teneatur de euictione, an possit esse testis vel super aliis contractibus, quam super donatione, Farin. loc. supr. nu. 363. & 367. Camp. de testibus. reg. 69.

An super controuersia rei donatæ, Malet. tract. de testib. cap. 4. num. 45. Guid. Pap. consf. 74. nu. 10. & 14. Campeg. de testib. reg. 69.

An super his quæ extrinseca à cōtractu donationis. Campeg. ibidem, vbi donans non pretendit interesse, ibid.

Dotans seu qui dedit aut promisit dotem, an testis esse possit, Montic. trac. de testibus, verb. dotem qui dedit.

Ebrivs

EBRIVS an à testimonio repellatur & quid si sit ebrius tempore testimonij, vel sit solitus inebriari: vel tabernarij & popinones, vel sit tantum exhilaratus, Farin. de testib. quæst. 56. n. 434. Montic. tract. de testib. verb. ebrius, Syntag. comm. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 2. Mascard. concl. 580. de probat. Franc. de clap. caus. 35. quæst. 1. n. 17. Campeg. de testib. reg. 117.

Ebrius quoad testimonium furioso æquiparatur, de clap. ibid. nu. 18.

EMPHYTEVTA quando testis esse possit pro domino, Montic. trac. de testib. verb. emphyteuta, Malet. trac. de testibus. cap. 2. numero, 30. Campeg. de testibus regul. 70. vide verb. colonus, inquilinus, feudatarius, locator.

EMENDATVS de crimine an in causa matrimon. possit esse testis, Farin. de testib. quæst. 56. nu. 138. vid. verbis condemnatus, tortus, deportatus, bannitus, fustigatus.

EVNVCHVS an possit esse testis in testamento, Crot. tract. de testibus, titulo qui testes esse prohib. in testament. numero 44. & numer. 39. Mascard. concl. 710. de probat. Syntag. commun. opin. loc. 9. titulo secundo cap. 11.

EPISCOPVS an sit testis idoneus, Syntag. vbi supra vide verbo, suffraganeus, abbas, religiosus.

An pro ecclesia sua episcopus testificetur, Mascard. conclus. 624. de probat. Montic. tractat. de testibus, verbo, prælatus. Aufrer. tractat. de testibus, numero 40.

EXCOMMVNICATVS aut existens in peccato mortali an possit esse testis, pract. Lanfr. cap. 8. numer. 73. Mascard. conclus. 75. de probat. Gabriel. comun. opin.

concluſ.19.lib.1.de de teſtib.Port.comm. opin. concl. 16.lib.4.Syntag.comm.opin.loc. 9. tit.2. cap.11. Farin. de teſtib.quæſt.55.num.240.Montic.tract. de teſtibus, verb.excommunicatus, Crot.tract.de teſtib. in cauſa crimin.numer.191.Malet.tract.de teſtib.cap.3. numer. 34. & 42. Nepos à monte Alb.tractat. de teſtibus, numero,40.& 43. Aufrer. tractat. numero, 41. Chaſſ. in conſuet. Burgund.titul.des iuſtices. §.6. verbo, meſſiers, & ſergens, numero, 16. Campeg.de teſtib. reg. 36.

An qui ſuſpenſus eſt tantum, Nell. tractat. de teſtibus,n.20.Farin.ibid.n.242.

Quid ſi ab excommunicatione abſolutus,Marc.lib. 2.quæſt.864.Farin.loc.ſupr.num. 272. Campeg. de teſtib.reg.36.& 37.

An excommmunicatus propter crimen quod irrogat infamiam, vel propter furtum , aut expreſſum delictum, & ſit abſolutus an teſtis eſſe poſſit, Campeg. ibid.reg.37.

Vel an abſolutus reincidat in excommunicationem, Montic. ib. & poteſt peti abſolutio ad tempus, donec teſtis depoſuerit,Campeg. de teſt. reg.36.

An teſtis eſſe poſſit ſi excommunicatio ſit nulla aut occulta, Farin. de teſtib. quæſt.56. numer. 248.& 279.

Vel ſub conditione ſit excommunicatus , Montic. tract.de teſtib. verb.excommunicatus,Campeg.de teſtib.reg.36.

Aut poſt depoſitionem excommunicatus, Farin. de teſtib. q.86.nu.274.

Vel ſi excommunicatio non ſit oppoſita, Montic. loc.ſupra.

Aut ſit tantum minor, Farin. loc. citat. numero, 265.

An

An contra excommunicatum, vel pro excommunicato possit esse testis excommunicatus, Crot. tractat. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. num. 192. Nell. tract. de testib. nu. 20. Montic. ibid. Farin. ibid. n. 242. Campeg. de testibus, reg. 36.

An in causa hæresis testificari possit. crot. tract. de testib. tit. de testibus in causa ciuili, nu. 193. Farin. de testib. q. 59. nu. 273.

An in testamentis testis adhiberi possit, Farin. loc. citat. num. 266. crot. tract. de testib. titu. qui testes esse prohib. in testam. n. 3.

Et an si excõmunicatus desiderabatur in testamẽto vt testis, per hoc vitietur testamentum. Montic. tract. de testib. tit. testes in testamen. qui esse possint. Public. in aluern. titul. 8. artic. 4. num. 10. Farin. vbi supra num. 268.

An in instrumentis, Farin. vbi supr. Public. loc. citat. Montic. vbi supra, titu. testes quot & quales in instrum. Campeg. de testib. reg. 36.

An excommunicatus non confessus repellatur à testimonio. Farin. de testib. q. 56. n. 261.

Quid in hæretico, vel infideli: Ægid. tract. de testib. nu. 9. in verbis suspensus, & mortali peccato innodatus.

EXAMINATVS qui examinari non debuit an aliqualem faciat probationem, vel qui examinatus est post terminum, publicationem, &c. Vid. Sect. 53. & Sect. 9. & Sect. 42.

EXECVTOR vltimæ voluntatis an sit idoneus testis in testamento. Crot. tract. de testib. titu. qui testes prohib. esse in testament. num. 39. Mascard. concl. 710. de probat. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Montic. tract. de testib. verb. executor. Farin. de testib. quæst. 1. num. 283.

Quid si executori nihil sit in testamento relictum, Farin, loc. supr. n. 283.

An coram iudice de gestis per eum possit executor testificari. Crot. tract. de testibus. tit. de testibus in caus. ciuili n. 148.

FACHINVS testificari num possit ex portatione, Montic. tract. de testibus verb. fachinij.

FACILIS an repellatur à testimonio, Montic. tract. de testib. verb. facilis.

FACINOROSVS an in testimoniis aliquod saltem faciat indicium, Montic. tract. de testibus tit. testes quales esse debeant ad proband. indic. Vide verb. criminosus, accusatus, carceratus, condemnatus, criminis particeps, tortus, fustigatus.

FALLITVS, & infamis an super ipsis quæ gesta sunt testes esse possint, Montic. tract. de testib. verb. falliti.

An contra accusatum in criminalibus admittantur, & quid in ciuilibus, Montic. loc. supr. & tit. testes in criminalibus qui.

An ad probandam innocentiam inculpati, Montic. tract. de testibus verb. falliti.

FALSARIVS, seu falsus an possit esse testis, Tyndar. tract. de test. cap. 13. n. 2. Curt. tract. de testib. num. 16. Campeg. de testibus, reg. 28.

Quid si de falso condemnatus, Signor. de homo. conf. 53. nu. 7.

An contra falsarium admittatur, Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. ciuili n. 209.

Quid accusatione pendente. Aufr. tract. de testib. num. 42.

An in crimine falsi admittatur in testem. Port. cons. 95. nu. 23.

An faciat indicium ad inquirendum, Farin. de testib.

ſtib. q.67. n.62. & an ad torturam, ibid. vid. in verb. facinoroſus, latro, infamis, periurus. Quot modis teſtis falſum inducat, & an falſus in parte: in totum falſus eſſe cenſeatur, vid. 1. Sect. 66. 67. 68. &c.

FAMILIARIS an poſſit eſſe teſtis. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. Valaſc. conſult. 45. tom. 1. Gabriel, commu. opin. concl. 10. lib. 1. de teſtibus, Maſcard. concl. 758. de probat. Montic. tract. de teſtib. verb. familiaris, Nepos à Montec. Alb. tractat. de teſtib. num. 2. 3. 4. Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſa ciuili num. 134. Malet. tract. de teſtib. cap. 2. nu. 33. Franciſ. de Claper. cauſ. 38. quæſt. 1. num. 2.

Qui dicantur familiares, Aufr. tract. de teſtibus, nu. 36.

An frater familiaris teſtificari poſſit. Montic. loc. ſupr.

An familiares familiaris mei, Farin. de teſtibus quæſt. 55. num. 117. vel procuratoris mei, Farin. ibid. num. 129.

Vel iudicis, Aufr. tract. de teſtib. num. 44. Farin. loc. ſupr. num. 123. Vel ſcholaſticorum. Malet. tract. de teſtib. cap. 2. num. 35. vel actoris. Montic. tract. de teſtib. vel familiaris.

An familiares Cardinaliũ, vel principum pro iis recipiantur. Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. ciuil. num. 22.

An familiares Epiſcoporũ pro iis, vel contra teſtificari poſſint, Farin. de teſtib. quæſt. 55. nu. 127. Crot. loc. ſupr.

Quid ſi familiaris eſſe deſierit, an nihilominus à teſtimonio repellatur, Montic. tract. de teſtib. verb. familiaris. Crot. tract. de teſtibus, tit. de teſtibus in cauſ. ciuil. n. 26.

Vel in fraudem expulsus sit, Crotus loc.supr.num. 140.

Quid si sit familiaris qui non viuat expensis, eius cuius est familiaris, vel non recipiat ab eo salarium, Farin. loc. supr. num. 130. Crot. tract. de testibus tit. de testib. in caus. ciuil. num. 28. Rom. cons. 420. num. 4.

An in causa ciuili testificari possit familiaris, Crot. loc. supr. num. 21.

Vel in causa matrimoniali, Montic. tract. de testib. verb. familiaris. vel in instrumentis, Campeg. de testib. reg. 11.

Vel ad probandam innocentiam rei, Montic. loc. supr.

An de iis quæ familiares viderunt in familiaritate testificari possint. Montic. vbi supr.

Quid si factum melius sciri possit per domesticos, quàm per alios, Francis. de Claper. caus. 35. quæst. 1. num. 12.

Vel sit controuersia inter familiares mota, Campeg. ibid. reg. 11.

An familiaris probatæ vitæ ad testimonium admittatur. Ioan. de amic. cons. 120. num. 19. Campeg. reg. 11.

An familiaris faciat saltem indicium, vel præsumptionem, Farin. de testib. quæst. 55. num. 131. Montic. trac. de testib. tit. testes quales esse debeant ad prob. indicium.

Et quæ requiratur familiaritas vt familiaris repellatur à testimonio, & an probari debeat, Farin. de testib. quæst. 55. num. 131. & 134. Crot. tract. de testibus, titul. de testibus in caus. ciuili, numero 135. Vide verb. domesticus, cohabitans, cubicularius, amicus.

FAMO-

FAMOSVS an testis esse possit, Campeg. de testibus reg. 26.

FAMVLA an possit esse testis pro domino, Farin. de testibus, quæst. 55. n. 160.

Et an examinata faciat aliquod indicium, Farin. de test. quæst. 55. n. 161.

FAMVLVS an possit esse testis pro domino, Farin. de testib. quæst. 55. num. 136. Monticell. tract. de testib. verb. famulus, Aufr. tract. de testib. numero 43. Bello. cons. 63. numero 14. Campeg. de testibus reg. 13.

Quid si sit institor negotii gesti, Monticell. loc. supr.

Vel famulus actoris, Montic. ibid.

An famulus Cardinalis, vel personæ illustris pro eo testificari possit. Farin. de testib. quæst. 55. num. 140.

Vel famulus tutoris an pro pupillo admittatur, Farin. loc. supr. n. 141.

Quid de familio abbatis etiam expulso pro eius flagitio. Montic. tract. de testib. verb. familiaris. Malet. tract. de testib. cap. 2. n. 52. Campeg. de testibus reg. 13. Vide supr. verb. Abbas.

Quid si famulus non habitaret tunc in domo, Campeg. de testib. reg. 13.

Quid si desierit esse famulus, aut expulsus sit, Malet. loc. supr. cap. 4. num. 18. Farin. vbi supr. n. 147. Montic. loc. citat.

An famulus probatæ vitæ testificari possit. Rom. cons. 420. n. 5. Campeg. ibid. reg. 13.

Quid cum tortura, Campeg. ibid. reg. 13.

An testis testamentarius esse possit, Montic. tract. de testib. tit. testes in testam. qui esse possint.

Arbitrio iudicis relinquitur quando famulus admittatur, Campeg. ibid. reg. 13. vid. in verbis mercenarius, seruus, subditus, stipendiarius, vassallus.

FIDEICOMMISSARIVS an in testamento testis esse possit, in quo sibi aliquid relictum est, Farinac. de testibus, quæst. 60. num. 303. Montic. tracta. de testibus, verb. fideicommiss. & qui testes in testamentis esse possint, Crot. tracta. de testibus, tit. qui testes, in testam. esse prohib. n. 31. Aufr. tract. de testib. nu. 46. Campeg. de testib. regul. 74.

An in causa hæreditaria ad testimonium admittatur, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11.

Quid si fideicommiss. conditio esset incerta. Farin. de testibus, quæst. 60. num. 304. Crot. tract. de testibus, titul. qui testes prohib. ess. in testament. numero 35.

Quid in alio testamento, Farin. loc citat. num. 305. vide plura in verbis legatarius, heres.

FIDEIVSSOR an testis esse possit in causa in qua fideiussit contra debitoris creditorem, Farin. de testibus, quæst. 60. num. 368. Campeg. de testibus reg. 73.

Quid si fideiussor non sit soluendo, ibid. vel quando. prosequendum est beneficium excussionis, Campeg. ibid.

An pro debitore, Crot. tract. de testibus. tit. de testibus, in causa ciuil. n. 97. Nell. tracta. de testibus, num. 53.

An inter debitorem & creditorem testis esse possit, Nell. loc. supr.

An pro emptore, Ægid. tract. de testib. num. 13. an fideiussor in causa principali testis esse possit, Montic. tract. de testibus. verb. fideiussor, Maket. tract. de testib. cap. 4. n. 51.

An

An fideiussor pro fideiussore, Farin. de testibus. quæst. 60. num. 385. Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in causa ciuil. num. 179. Aufr. tracta. de testib. num. 45.

An debitor pro fideiussore, Farin. loco citat. num. 369. & seqq.

Fideiussor iudicatum solui, & consors litis, an possint esse testes in aliqua causa, Montic. loc. supra.

Creditor, & fideiussor an in consequentiam pro reo testes esse possint, Montic. tract. de testibus. verb. fideiussor.

Filiolvs an possit esse testis pro patrino, vel compatre, vide verbum, patronus, Compater.

Filivs an in causa patris testis esse possit, Montic. tract. de testibus. verb. filius, Crot. tract. de testibus. tit. de testibus. in caus. ciuil. num. 7. Campeg. tract. de testibus. reg. 3.

Quid si patri nullum quæratur commodum, Campeg. vbi supr.

Vel aduersarius etiam filium producat, Campeg. vbi supr.

An contra patrem, Malet. tract. de testibus, cap. 6. n. 14. Campeg. tract. de testib. reg. 3.

Et quid si pater consentiat, Campeg. ibid.

An cogi possit filius testificari contra patrem, Campeg. ibid. reg. 4. plura de cogendis testibus vide in Sect. 3.

An filius naturalis testis esse possit pro patre, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11.

An filius spiritualis sit idoneus testis in criminalibus, Crot. tract. de testibus. in caus. crimin. num. 118. Campeg. tract. de testibus, reg. 3.

An adoptiuus ad testimonium recipiatur pro ado-

ptante, Montic. tract. de testibus verb. filius, Malet. tract. de testibus, part.1.num.24. Curt.tract. de testib. num. 6. Cap. peg.ibid.reg.4.

An filius spurius testis esse possit. Crot. tracta. de testibus.titu. de testibus.in caus.ciuil.nu.74. Campeg. reg 4.

An filius incestuosus contra patrem admittatur, Malet. tract. de testibus.1. part.n.6. Montic.vbi supr. Campeg. ibid.reg.4.

An in causa ciuili filius ad testimonium recipiatur. Crot.loc.supr.n.71.

An in instrumentis, Crot. tract.de testibus, tit. de testib.in caus.ciuil.n.165.

An in testamento patris testificari possit filius, Malet. tract. de testibus, part. 1. num. 18. Farin. de testibus, quæst.54. num.195. Montic.tract.de testibus. tit. testes in testamento, Aufr. tracta. de testibus, num. 47.

Quid si pro testamento patris velit testificari. Aufrer.tract.de testib.n.47.

Quid si emancipatus an in testamento sit testis idoneus, Montic.vbi supr.

An filius per ingressum religionis, fiat testis, omni exceptione maior, Crot. tract. de testib. tit.de test. in caus.ciuil.n.164.

An iudex infringere possit prohibitionem quod filius in causa patris non testificetur. Malet.tract. de testibus. part.1.num.5.Campeg. tract.de testibus.reg. 4.

FOEMINA an testis esse possit, Gramm. dec. 44. Cæuall. quæst.220. Mascard. concl. 763. de probat, Monticel. tractat. de testibus. verbo, fœmina.

Et quibus in casibus tam de iure Can. quàm ciuili, Mon-

tic.loc.supr.

An in causa criminali fœmina admittatur, Mascard. concl.767. de probat.

An in causa ciuili ardua, Montic. tractat. de testibus, verbo, fœmina. Mascard. conclus. 764. de probat.

An in testamento, Montic. tract. de testibus. tit. testes in testam. qui.

An in testamento inter liberos, vel ad pias causas, vel in condicillis, Montic. ibid.

Fœmina, vel laicus an possint esse testes ad probandum impedimentum tam laici, quàm clerici, cui regulariter ex defectu bigamia opponitur, vel ad probandam veritatem electionis, Montic. tract. de testibus, verbo, fœmina, vide in verbo, sponsa, mulier, vxor.

FRATER pro fratre an testis esse possit, Marc. sing.509. num.1. Lanfr. in sua prax. cap.8. nu.5. Syntag. commun. opin. loc.9. tit.2. cap. 11. Gabriel. com. opin. concl.14. de testibus, Montic. tract. de testib. verb. frater, Ang. tract. de testibus, tit. an frater contra fratrem, numero 19. Schench. trac. de testib. num.30. Malet. trac. de testibus 1. part. numer. 27. & seqq. Nepos à monte Alb. trac. de testibus. num.48. Aufr. trac. de testib. num. 48. Castr. cons. 19. num. 5. lib. 1. Marant. consi. 11. num. 6 Campeg. tract. de testib. reg. 5.

An volens, testis esse possit, & an cogi possit, Campeg. 16. reg. 6.

An contra fratem, Farin. de testibus, quæst. 54. numero 107.108. Schench. tract. de testibus, numero 32. Malet. trac. de testib. cap. 6. numero 6. & 7. Montic. loc. supra.

An inter duos fratres frater testis esse possit. Farin. de testib. quæst. 54. nu. 116.

Quid pro fratre contra alium fratrem. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. num. 13. Campeg. ibid. reg. 6.

Quid si frater cum fratre cohabitet. Montic. tract. de testib. verb. frater. Campeg. ibid. reg. 5.

An frater contra fratrem admittatur in criminalibus. Farin. de testibus, quæst. 54. num. 84. Angel. tract. de testibus, tit. an frater. num. 1. Nell. tract. de testib. num. 8. Montic. tract. de testib. tit. testes in crim. qui. Marc. lib. 1. quęst. 895. Campeg. ibid. reg. 6.

Quid si frater à iudice producatur inquirēte de crimin. Campeg. ibidem, reg. 5.

An frater fratrem adducere possit contra procuratorem fiscalem. Bened. in repet. cap. Raynutius, verb. qui cum alia, num. 257.

An ad probandum homicidium per fratrem commissum frater ad sui defensam admittatur, Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. crim. num. 150.

An ad fratris innocentiam probandam. Crot. loc. supra num. 13. Marant. cons. 29. num. 2. & 3. Campeg. ib. reg. 5.

An in causa hæresis, quando agitur de sola fratris defensione sine præiudicio tertij frater admittatur, Farin. de testib. quæst. 54. num. 117. Gabriel. com. opin. concl. 22. lib. 7. de criminal. Bened. in rep. cap. Raynutius, ver. qui cum alia, num. 256. Campeg. ibid. reg. 5.

Quid in crimine lęsæ maiestatis. Montic. tract. de testib. tit. in crimine læsæm.

An in crimine iniuriarum fratres minores testes esse possint. Marant. cons. 124. num. 1. & 3.

An in ciuilibus frater ad testimonium pro fratre admittatur. Nell. tract. de testibus, numero, 8.

Crot.

Crot. tract. de testibus.tit.de testibus, in caus. crim. num.10.Montic.tract.de testib. verb. frater.Corset in verb.testis, 16.num.1.Menoch.de arbitr.cas.104. idem de presumpt. libro 2. questione, 53. numer. 8. & 20. Faschin. controuers. cap. 83. libro 9. Ioan. de amic. cons. 119. num.20. & cons. 61.num.19.Campeg.ibid. reg.5.

Quid in matrimoniis. Farin. de testib. quæst. 54. num. 138. Montic. tract. de testib. tit. testes in caus. matrim.

An in testamento fratris frater testificetur, Farin. de testibus, quæst. 54. num. 94. & seqq. Campeg.ibid. reg.6.

An in testamento ad pias causas, & quid in codicillis. Montic. tractat. de testib.tit.testes in testamentis, qui.

An fratre de peculio testante, vel vxorem ducente frater admittatur. Montic. tract.de testib. verb. frater.

An in instrumentis frater sit idoneus testis pro fratre. Farin. de testib. quest.54.num.123.Montic.tract. de testib.verb. frater, & tit. testes quot, & quales requirantur in instrum. Campeg. tract. de testibus, reg. 5.

An pro vxore fratris frater testis esse possit. Nell. tract.de testibus, n.35.

Si fratres habeant bona communia, an in testes admittantur. Crot.tract.de testib.tit.de testibus, in caus. ciuil. num.120.

An frater religiosus in testem pro fratre recipiatur. Marsil. sing. 273. num. 10. Montic. tract. de testibus, verb.frater. Campeg. tract. de testibus reg.5.

Vel de ordine fratrum minorum, aut prędicatorum, Montic. loc. sup. Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in caus. ciuil. num. 172.

Vel si frater sit spectatæ vitæ, & famæ, Crot. ibid. tit. de testib. in caus. crim. numero 88. Chass. cons. 36. num. 20. Campeg. ibid. reg. 5.

Vel pars non opponat, aut aduersarius fratrem produxerit contra fratrem, vel veritas aliter haberi non possit, Farin. de testib. quæst. 54. num. 132. Montic. tra. de testib. verb. frater.

Quid si vterque fratrum sit in potestate paterna, Crot. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. num. 121. Campeg. ibid. reg. 6.

An frater admittatur iisdem in casibus quibus domesticus, Campeg. tract. de testib. reg. 5.

Quid si frater esset in communione cum fratre Campeg. ibid. reg. 6.

An frater spurius, vel naturalis in testem admittatur. Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in causa ciuili, num. 122.

Frater pro fratre si non faciat plenam probationem, an saltem faciat indicium, Farin. de testib. quæst. 54. n. 133. & an indicium ad torturam ibid. n. 134.

An in subsidium frater admittatur, Campeg. tract. de testibus, reg. 5.

An fratres minores sint idonei testes: Campeg. de testib. reg. 96.

Quid in causa sui ordinis, & in alia, & an requiratur licentia superioris, Campeg. ibid.

Fratres predicatores & monachi an possint esse testes de eo quod ordini relinquitur, Bald. versic. 22. part. 1. vid. in verbis Religiosus, monachus, heremita.

An

An in testamentis Crot. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam. num. 28. & tit. in caus. ciuil. test. numero, 192. Ægid. tract. de testib. num. 4. Surd. dec. 128. num. 2. Farin. de testib. quæst. 60. num. 467. Montic. de testibus, tit. testes testam. qui, castr. cons. 42. num. 1. lib. 2.

Qui in testam. ad pias causas Campeg. ibid. reg. 96.

FVR an possit esse testis Nell. tra. de testib. num. 18. Malet. tract. de testib. cap. 3. num. 39. vide verb. criminosus.

FVRIOSVS an à testimonio repellatur, Far. de testi. quæst. 61. num. 1. Mascard. concl. 828. de probat. Ægid. tract. de testibus, num. 7. Malet. tractat. de testib. cap. 5. num. 32. Campeg. de testibus, reg. 114.

Quid in mente capto, indiscreto, phrenetico, fatuo, lunatico, & similibus; Farin. loc. citat. nu. 104. & seqq. Campeg. ibid. reg. 114.

Et quid in hominibus simplicibus, grossis, non tamen intellectu carentibus, Farin. ibid. num. 18.

An in testamentis testes furiosi esse possint, Farin. loc. supr. num. 9. Crot. tract. de testibus, tit. qui testes esse possint in testament. num. 47.

Quid si furor superueniat post testamentum, & velit testificari pro veritate testamenti, Farin. de testib. quæst. 61. num. 10.

Quid si deponant de iis quæ ante furorem viderunt, Malet. tract. de testib. cap. 5. num. 34. Farin. vbi supr. num. 12.

An furiosus effectus sanæ mentis, & deponens de iis quę vidit tempore furoris probet, Farin. de testib. quæst. 61. num. 14. Campeg. de testib. reg. 114.

Quid si furiosus habeat dilucida interualla, & deponat tempore cessantis furoris, Farin. ibid. n. 15. Camp. de te ȝibus, reg. 114

Quid si non constet quo tempore deposuerit, an tempore sanæ mentis deposuisse præsumatur. Farin. loc. sup. n. 16. & 17.

FVSTIGATVS à testimonio an reppellatur, Farinac. de testibus, quæstio. 56. numer. 457. & seqq. vide verb. tortus, accusatus, carceratus, criminosus, criminis particeps, condemnatus, facinorosus.

GENER an pro socero testis esse possit, Mascard. concl. 239. de probat. Nepos à monte Alb. tractat. de testib. num. 3.

GRAECVS an in testamento Latini, vel Theutonicus, seu Gallus in testamento Itali, licet non intelligant idoneus, dum tamen percipiant sensu quod agitur, testes esse possint, Crot. tractat. de testibus, titul. qui testes esse prohib. in testament. numero, 56. Montic. tractat. de testibus, titul. testes in testament. qui.

GRATIOSVS an ad testificandum sit idoneus, Cam. de testib. reg. 123.

HAEREMITA an testis esse possit. Bart. tract. de testibus, nu. 78.

HAERES an possit esse testis in testamento in quo institutus est hæres, Farin. de testib. quæst. 60. nu. 300. Crot. tract. de testibus, tit. qui testes prohib. esse in testament. num. 31. Montic. tracta. de testib. titu. testes in testam.

Quid in patre, vel filio hæredis, Farin. de testibus, quæst. 60. num. 301. Crot. tract. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam. nu. 38. vide in verbis fideicommissarius, legatarius.

HAERETICVS an testis esse possit, Montic. trac. de

de teſtibus,verb.hæreticus, Schench.trac. de teſtibus, num. 18 Malet.tractat. de teſtibus, cap. 3. numero.6. Nepos à monte Alb.tract.de teſtibus. num.104.Aufr. tractat. de teſtibus, numero, 90. Campeg. de teſtibus reg.45.

An dubius in fide,paganus,infidelis, iudæus, & qui hereticus fuit,Montic. loc. ſupr.

Vel qui de hæreſi publicè pœnitentiam fecit, Montic.loc.citat.Aufrer. trac.de teſtib.num.80.Nell.tract. de teſtib.n.30.

Vel qui abnegauit Deum,& beatā virginem, Crot. tract.de teſtib.in cauſ.ciuil.nu. 203.

Vel qui crucem,& ſignum portauit ob hæreticam prauitatem.Crot.loc.citat.n.187.

An pro Chriſtiano, vel contra Chriſtianum hęreticus teſtificari poſſit, Montic. tract.de de teſtib.verb. hæreticus.

An contra hæreticum,Nepos à monte Alb.tract.de teſtibus,nu.103.

An pro accuſato deponere poſſit hæreticus, Bened. in repet.cap. Raynutius, verbo,qui cum alia,numero, 150.

An inopia probationum admittatur hæreticus, Nepos à monte Alb.trac. de teſtibus,num.102.Crot.tract. de teſtibus, titul.de teſtibus, in cauſ. ciuil. numero 188.

An in teſtamēnto teſtis eſſe poſſit, Crot. tractat. de teſtibus. titul. qui teſtes prohib. eſſe in teſtament. num.18.

Hermaphroditvs an ad teſtificandum admittatur, Montic. tractat. de teſtibus, verb. hermaphroditus,Ægid.tract.de teſtib.numer. 57. Nell. tractat.de teſtib.n.20. Aufr.tract.de teſtib.nu.49.Farin.de teſtib. quæſt.56.nu.57.

An in testamento. Crot. tract. de testib. titu. qui testes prohib. esse in testam. nu. 42.

HISTRIO, vel Buffones qui in scenam prodeunt, an à testiminio repellantur quod intelligitur de iis qui quæstus causa talem artem exercentis non virtutis, aut propriæ voluptatis, Farinac. tractat. de testibus. quęst. 56. numero 439. Montic. tractat. de testibus, verb. scenicam artem exercentes. Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. ciuil. nu. 189. Butrig. trac. de testib. nu. 30.

An sine tortura testificentur, Farin. loco, supra numero 443.

HOMICIDA an possit esse testis, Montic. tractat. de testibus, verb. homicidium, Crot. tract. de testibus, titu. de testib. in causa ciuili, num. 205. vide supra verb. criminosus.

Et quid de iure ciuili, & canonico, Nell. tract. de testib. nu. 17.

An qui occidit bannitum priuato odio repellatur à testimonio, Ioan. de Arno. sing. 71. n. 1.

IGNOTVS an ad testimonium admittatur, Montic. tract. de testibus verb. ignotus, Marc. lib. 2. quæst. 791. Ægid. tract. de testib. nu. 17. Nepos à monte Alb. trac. de testib. nu. 134.

Et an testis iudici, & litigantibus notus esse debeat, Montic. loc. citat. Campeg. de test. reg. 128. Aufr. tract. de testib. n. 52.

Quid in instrumentis, Campeg. ibid.

An ignotus quæstionibus subiici possit, Salycet. Seuer. trac. de remiss. cap. 34. n. 10.

De ignotis, & incertis testibus, Syntag. com. opin. loc. 2. quæst. 62. nu. 1.

IMPVBERIS siue masculus, siue fœmina an testis esse

esse possit, & an tam in criminalibus, quàm in ciuilibus, Farin. de testibus, quæstion. 58. numero 1. & seqq. Syntag. commun. opin. loc. 9. titul. 2. capit. 11. Montic. tract. de testibus, verb. minor. Aufr. trac. de testib. nu. 57. cons. 39. nu. 37. Nepos à monte Alb. trac. de testibus. nu. 51.

An testificetur de iis, quæ vidit in pupillari ætate, Maler. tract. de testibus, cap. 5. numer. 21. Crot. tractat. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. numer. 107. Nell. tractat. de testibus, numer. 21. Ægid. tract. de testib. nu. 61.

An testis impubes admittatur in testamentis, Crot. tractat. de testibus, tit. qui testes prohibeantur esse in testam. nu. 37. vide in verbis minor, infans, pupillus, adultus, &c.

INCESTVOSVS an testis esse possit, Farin. trac. de testib. quæst. 56. n. 127.

INFAMIS, malæ famæ an possit esse testis, Truch. libr. 2. decis. 73. numero 5. & 11. & dec. 45. num. 51. Rebuff. in consuetudin. Galliæ, titu. de reprobat. artic. 2. gloss. 1. numero 10. Lanfr. in sua prax. cap. 8. numero 70. Benedic. in repet. cap. Raynutius, verb. adiectæ. num. 26. Gram. decis. 11. numero 4. Mascard. concl. 1362. de probat. Menoch. de arbitrariis, quæst. 2. Montic. tractat. de testibus, verb. infamis, Nepos à monte Alb. tractat. de testibus, nu. 15. 16. 24. 25. 26. 27. 30. 31. Crot. tractat. de testibus. titul. qui testes esse prohib. in testament. nu. 8. Nell. tract. de testibus, numero 19. Ægid. tract. de testibus, numero 1. Aufr. tract. de testibus, cap. 3. numero 15. & seqq. Butrig. tract. de testib. numero 6. Boer. cons. 4. numero quinquagesimoprimo, & consil. quadragesimo, numero centesimo decimoquarto.

Infamis quotupliciter dicatur in materia testimoniali, Nep. à monte Alb. tract. de testib. num. 16. & 24. Aufr. tract. de testibus n. 54.

An iudex ex officio testem infamē repellere possit, Malet. tract. de testib. cap. 5. numer. 11. Campeg. de test. regu. 30.

Iudex testem infamem recipiens fatuūs est, Malet. ibid. cap. 3. nu. 64.

An in causa criminali infamis sit idoneus testis, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. crimin. num. 14.

Quid in crimine enormi, Montic. tract. de testib. verb. infamis, & an in eo saltem faciat indicium, Crot. tract. de testib. titul. de testib. in caus. crim. num. 27.

Vel hæresis, & an cum tormentis admittatur, Triuis. lib. 2. quæst. 39. n. 1. 7 Crot. ibid.

Vel læsæ maiestatis, Cacher. dec. 79. num. 36. Capic. in consuet. Sicil. rubr. de pugn. subl. §. prosequentes, num. 3. Malet. tract. de testib. cap. 5. num. 5. Crot. loc. supr. citat.

Et an contra inquisitum, si non ad condemnandum, saltem ad torquendum probet, Gram. num. 9. decis. 11. Ioan. de Arno. sing. 19. n. 1.

Et an criminis adminicula per eum probari possunt, Barbat. tract. de test. n. 46.

An in ciuilibus infamis probet, vt in facto proprio, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. crim. num. 28.

Vel ad probandam ingratitudinem. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 65.

Vel ad probanda ea quæ fiunt in prostibulo, Montic. tract. de testib. verb. infamis.

Quid in parte non opponente, Crot. tract. de testib. tit.

tit.de teſtib.in cauſ.crim.num. 24. Montic. loc.citat.& tit.qualiter opponenda infamia,Malet.tract.de teſtib. cap.5.n.12.

Et an teſtis productus repellatur pro infamia appellatione pendente, Montic. tract. de teſtib. verb. infamis.

An in ſubſidium infamis admittatur, Public. in Aluer.tit.8.art.5.num.8.& 10.Crot.tract.de teſt.tit.de teſtib.in cauſ.crim.n.29.& 37.

Vel ſi cum alio probatæ vitæ conueniat. Bened. in repet.cap.Raynutius,verb. mortuo.1.n.409.

An infamis examinatus quale quale ſaltem faciat indicium. Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crim. num.26 Farin. de teſtib.quæſt. 56.num.61.an ad torturam, Farin. ibid. n.63.& ſeqq.& n.123.vel ad inquirendum.ibid. n.62.

An infamis ad famam reſtitutus probet, Montic. tract.de teſtib. verb.infamis.

Quid ſi infamis tempore iuramenti erat habilis & antequam deponeret incidit in infamiam. Crot.tract. de teſtib.tit.de teſtib.in cauſ.crim.n.22.

Vel vbi infamia præceſſit aſſumptionem alicuius officij an infamem à teſtimonio repellat. Malet.tract. de teſtib. cap.5. n.14.

Et an ſine tortura probet infamis.Schench. tract.de teſtib.num. 16. Farin. tract.de teſtib.quæſt.79.num.23. Montic. tractat. de teſtibus. titul. an & quando teſtes exam. in tortura,Crot. tract. de teſt. tit. in cauſ. crim. num.163.

An contra infamem probet infamis,Malet.tract.de teſtib.cap.3.n.7.

Et an ſtatutum poſſit infamem habilitare,Barbat. tract.de teſtib.n.39.

Infamis infamia facti an probet. Nepos à mon-

te Alb. tract. de testib. num. 30. Barbat. tract. de testib. cap. 2. num. 3. & part. 2. nu. 14. & 17. Campeg. de testib. reg. 31.

Quid si sit infamia facti attenuans, Curt. tract. de testib. nu. 6.

An infamis infamia facti saltem faciat indicium, Crot. tract. de testib. tit. de test. in caus. crim. num. 36. & 43. Curt. tract. de testib. nu. 115. Farin. de testib. quæst. 56. num. 122.

An in criminalibus probet, Crot. tract. de testib. tit. de testibus in caus. criminali, num. 30. Campeg. de testib. reg. 31.

An in criminalibus criminaliter intentatis, Farin. loc. supr. n. 115.

An infamis infamia facti probet in ciuilibus, Farin. loc. supr. num. 100. Public. in consuet. Aluern. tit. 8. art. 5. num. 12. Chass. in consuet. Burgund. tit. des iustices. §. 7. verb. suffisamment preuué. num. 6. Aufr. quæst. 773. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 63. Campeg. de testib. reg. 31.

Quid in ciuilibus arduis, Curt. tract. de testib. nu. 35. & num. 16.

Vel in minimis, Campeg. ibid. reg. 31.

An infamis infamia facti admittatur in matrimoniis, Montic. tract. de testib. tit. testes in caus. matrimonij.

An quando veritas aliter haberi non potest, Farin. de testib. quæst. 56. n. 120.

Vel in probatione ingratitudinis, Farin. ibidem, num. 110.

Vel quando verisimiliter deponit. ibid. n. 114.

Vel quando infamia facti non surgeret à delicto sed ab alia causa, Campeg. de testib. reg. 31.

An is

An is qui fuit remissus ab exercitu ignominiæ causa repellatur a testimonio. Butrig. tractat. de testib. num. 30.

An is de quo multa mala dicuntur nec est bonæ opinionis. Butrig. loc. supr. num. 2. Et quis dicatur bonæ famæ. Aufr. tract. de testib. n. 65.

Infamis infamia facti nunquam admittitur in casibus in quibus requiruntur testes, omni exceptione maiores, Farin. tractat. de testib. quæst. 56. numero 108.

Et an eius dictum possit suppleri per alium testem inhabilem, Campeg. de testib. reg. 31.

An infamis infamia iuris sit idoneus testis, Barbat. tractat. de testib. part. 2. num. 15. Campeg. de testib. reg. 29. & 30.

An in criminalibus, Crot. tract. de testib. tit. de testib. in causa. crimi. n. 20.

An in crimine hæresis, læsæ maiestatis, Campeg. de testib. reg. 29. & 30.

Vel ad formandam inquisitionem, Barbat. tract. de testib. part. 1. n. 16.

An contra infamem admittatur, vel si veritas aliter haberi non possit, vel tempore depositionis non fuerit infamis, sed postea effectus sit, Campeg. de testib. reg. 29.

Quid si cum teste infame, producatur alius grauis authoritatis, an probet, Crot. tractat. de testib. tit. de testib. in caus. criminal. num. 21. campeg. de testib. reg. 29.

An si contra infamem deponat, admittatur, vel rogatus sit ab vtraque parte, vel pendente appellatione, Barbat. tract. de testib. num. 44. & 50. Campeg. ibid. reg. 29.

Quid si infamis infamia iuris dicat se infamem,

vt euitet testimonium, vel egit pœnitentiam, vel post depositionem fuit restitutus, Campeg. de testibus. reg. 30.

Et an in crimine læsę maiestatis probet, ibid.

An infamis infamia iuris testis esse possit in testamēto, Crot. tract. de testib. tit. qui test. proh. esse in testam. num. 37. Montic. tract. de testib. tit. testes testamenti qui.

An in testamento ad pias, Montic. loc. supr. Campeg. de testibus. reg. 29. Farin. de testibus. quæst. 59. n. 42. Crot. loc. supr. n. 1.

An in instrumentis, Campeg. ibidem, regul. 29. plura de testibus instrumentariis, vide sectio. 98. & 99.

INFANS an probet tam in criminalibus quàm in ciuilibus, Curt. tractat. de testib. numero 115. Farin. de testibus, quæst. 58. numero 5. 47. vide in verbo, Impubes, minor, adultus, pupillus, tutor.

Testis licet sit septem annorum, si est sagax cum aliis maioribus, omni exceptione admittitur, Ioan. de amic. cons. 23. n. 16.

INFIDELIS an possit esset testis, Montic. tractat. de testibus, verbo, infidelis, Campeg. de testibus, reg. 44.

An contra Christianum, Syntag. commu. opin. loc. 9. titul. 2. cap. 11. Vide in verbo, hæreticus Iudæus.

INHONESTVS & vitæ reprehensibilis testis an probet, Thom. Ferrat. dec. 2. nu. 3.

INHABILIS an speciali fauore matrimonij admittatur, Montic. tractat. de testibus, titulo testes; in causa matrimonij, Ludou. part. 2. decis. 96. numero 24.

An

An in instrumentis probet, Montic. ibid. tit. testes quot, & quales requirantur in instrumento.

An in crimine læsæ maiestatis, Montic. ibid. tit. in crim. læsæm.

Vel hæresis, Montic. ibid. tit. testes in crimine hæresis.

Inhabilis ad sacerdotium an cõtra sacerdotem possit testificari, Montic. ibid. tit. testes in criminalibus, qui.

An in testamentis admittatur, Farin. de testibus. quæst. 62. n. 124. & seqq.

Et an saltem in subsidium, Crot. tract. de testibus. tit. qui testes esse prohib. in testam. n. 23.

Inhabilis ratione infamiæ an saltem faciat indicium, Farin. de testibus. quæst. 62. nu. 282.

Et quid si parte non opponente examinatus, Farin. ibid. n. 285.

Et an inhabilis possit admitti sine tortura, Farin. de testib. quæst. 79. n. 52. & seqq.

INFORMATVS de aliquo facto si recuset dicere veritatem, an ad testimonium cogi per torturam possit, Farin. de testib. quęst. 79. n. 16. vid. plura, Sect. 3. 87. 88.

INIMICVS in causa inimici an testis esse possit, Ægid. tract. de testibus. n. 20. Malet. tract. de testibus. n. 8. 10. Angel. tract. de testib. tit. an frater contra fratrem, numero. 10. Nep. à mont. Alba. tracta. de testibus, numero 34. Curt. tracta. de testibus, numero 101. Farin. de testibus. quæst. 53. numero. 3. & 7. Montic. tracta. de testibus, verb. inimicus, Syntag. comm. opin. loco 9. tit. 2. cap. 13. Mascardus, conclusione, 900. & conclu. 1050. de probationib., Menoch. de arbitr. quæstion. 28. Butrig. de testibus. numero. 15. Couarr. tom. 1. lib. vnic. practic. quæstionum, cap. 18. n. 3. Ioan. de amic. cons. 137. n. 21. Campeg. de testibus,

reg.23.& 25.

Inimicitia diuersimoda in causa testimoniali con-siderátur, Aufr. tract. de testibus.n.56.

Et an inimicitiæ obliuio ex temporis antiquitate præsumatur, Nell. tract. de testibus, n.3.

An probet inimicus cui princeps fidem adhiberi voluit, Farinac. de testibus, quæst. 53. numero 9.

Quid si sit foemina, Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in causa crim. n.176.

An si inimicus deponat cum tortura, probet, Farinac. loc. citat. numero 10. Triuis. lib. 2. dec. 49. numero 50.

Vel in articulo mortis, Farin. de testibus, quæst. 53. n. 11. Crot. tract. de testibus, in causa crim. num. 174. Triuis. libro, 2. dec. 49. n. 47. Campeg. de testibus, reg. 25.

Vel si sacram receperit eucharistiam, Farinac. loc. supra, num. 11. Montic. tract. de testibus. verb. inimicus.

Quid sit inimicus vtriusque partis, Crot. tract. de testibus, titu. de testib. in caus. criminal. numero 172.

Quid si inimicus cui culpa inimicitiæ sit causata Farin. loco, supra, numero 18. etiam ex facto vel dolo, eius qui eum repellere vult public. in consuetudi- ibid. Auern. titu. 8. art. 5. numero. 74. Vt si quis dederit alicui testi alapam vt fiat inimicus, Chass. in consuetudinib. Burgun. ti. des fiefs. §. 1. Verb. ou à la personne.

Vel inimicitia habuerit ortum ex causa minus probabili, Farin. quæst. 53. de testibus. n. 20.

An is qui se iactauit de nocendo possit à testimonio repelli vt inimicus, Curt. tract. de testibus. num. 101.

Vel

Vel inimicitia non sit apparens, sed de causis tantum constet, Farin. loc. citat. n. 21.

Quid si inimicitia sit incognita, Farin. de testibus, quæst. 53. n. 27. & seqq.

Vel si is qui se asserat amicum cum sit inimicus, & contra, Farin. ibid. n. 22. & 23.

Vel sit inimicus tantum præsumptus, Farin. vbi supr. num. 24. vt quia non salutat quem solitus erat salutare, Crot. tractat. de testibus, tit. de testibus, in caus. crim. n. 115.

Quid si non sit inimicus sed tantum non beneuolus, an ideo à testimonio repellatur, Farin. de testibus, quæst. 53. numero 30. cum seqq. Crot. tracta. de testibus, tit. de testibus, in causa, crimin. numero 174.

Quid si testificetur ad fauorem inimici. Farin. de testibus, loc. citat. n. 67.

Vel consanguinis sit inimici, vel frater aut coniunctus. Farin. ibid. n. 34. & 41.

Vel valde amicus inimici mei, Angel. tract. de testibus, tit. an frater contra fratrem, n. 11. Farin. loc. supr. n. 36. Marant. cons. 24. n. 4. Campeg. de testibus, reg. 23.

Vel socius inimici, Farin. de testibus, quæst. 51. n. 37. vel confœderatus. n. 40.

Quid si contrariæ factionis, Farin. loc. supr. numero 38.

Quid si factus inimicus ante vel post litem motam, Campeg. de testibus, reg. 25.

Vel tempore lati testimonij inimicus, amicus autem tempore publicationis, Campeg. ibid.

An conuersans ab antiquo cum inimico à testimonio repellatur, Montic. tracta. de testibus, verb. inimicus, Farin. de testib. quæst. 53. n. 44.

Vel habitans cum inimico, Aufr. tract. de testibus, numer. 20. Nell. tract. de testib. numer. 3. Nepos à mont. Alba. tractat. de testibus, numer. 138. Montic. loc. citat.

Vel copulatus cum inimico, Malet. tract. de testib. cap. 2. num. 13.

Quid si tantum suspectus de inimicitia, Campeg. de testib. reg. 25.

An inimicus reconciliatus probet, Farin. loc. supr. num. 58. 60. & seqq. Montic. loc. supra, Campeg. de testib. reg. 23.

Quid si reconciliatus post depositionem, Campeg. ibid. reg. 26.

Vel si de recenti reconciliatus. Nell. tract. de testib. num. 3. crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crimin, num. 111. Et reconciliatio debet probari, Malet. tract. de testibus, part. 1. n. 7. Campeg. ibid. reg. 25.

Quid si tantum reconciliatus cum inimico, Cāpeg. de testibus, reg. 26.

Frangere autem dicitur amicitiam qui sponte verb. ex odio in causa capitali deponit cōtra reconciliatum, Surd. dec. 79. num. 5.

Et iudex potest inquirere quales pręcesserint inimicitiæ & qualis reconciliatio, Campeg. de testib. reg. 26.

An parte non opponente inimicus examinatus probet, vel contra producentem, Farin. de testibus, quæst. 53. num. 68. & 71.

An faciat saltem indicium aut præsumptionem Farin. loc. sup. num. 12. & seqq.

An testis inimicus possit admitti à iudice habente amplum imperium. Farin. de testib. quæst. 53. num. 8.

Quod

Quod inimicitiæ genus testem repellat à testimonio, an parua seu leuis inimicitia. Nell. tractatus de testib. num. 3. etiam in criminalibus. Curt. tract. de testib. num. 102. Monticell. tract. de testibus, verbo, inimicus Campegius de testibus, regula 23.

An grauis Montic. loc. supr. Public. in consuet. Aluern. tit. 8. art. 5. num. 69. Gramm. num. 7. decis. 86. & dec. 34. num. 27.

An capitalis. Malet. tract. de testib. part. 1. num. 7. crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crimin. num. 169. & titulo, quomod. & quando contra testes excipiendum num. 9. Montic. loc. citat. Farin. vbi supr. num. 51. Schench. tract. de testib. num. 40. Marant. consil. 15. num. 4. Campeg. de testibus, reg. 24.

Quid si causa inimicitiæ ignoretur. crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crimin. n. 109. Campeg. de testib. reg. 23.

Vel causa inimicitię superueniat ex facto ipsius contra quem producitur testis. Malet. tract. de testib. cap. 7. num. 47. Montic. tract. de testib. verb. inimicus.

Vel inimicus dedit causam inimicitiæ ad hoc vt non valeret eius dictum. Crot. tractat. de testibus, tit. de testibus, in caus. criminalib. numero, 107. & 180.

Vel causa inimicitię non procederet ex causa criminali. Campegius regul. 23. & 24. de testibus.

Vel causa esset ciuilis, sed ageretur de magna parte bonorum, Campeg. ibidem, regul. 23. & 25.

Vel quia spoliauit me bonis aut fama, Campeg. ib. reg. 24.

Inimicitiæ causæ quæ graues aut leues & quæ testem repellant arbitrio iudicis remittitur, Gram. num. 3. decis. 86. Nepos à mont. Alb. tract. de testib. num. 37. Nell. tract. de testib. num. 4. Malet. tract. de testib. part. 2. num. 4.

An is qui iustam causam habet inimicandi probet, & quando iusta dicatur, Nell. tract. de testib. num. 4. Crot. de testib. tit. de testib. in caus. crim. num. 110.

Quid si sit is qui habet causam cum eo contra quẽ vult deponere. Nepos à Monticell. Alban. tractat. de testibus, numero 146. Nell. tractatus de testibus, num. 34.

An in criminalibus testis inimicus probet, Triuis. libro 2. dec. 49. num. 25. & 48. & dec. 28. num. 3. Marc. lib. 1. quęst. 892. Pract. Lanfran. cap. 8. num. 78. Montic. tract. de testibus, verb. inimicus, Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in caus. crimin. num. 103.

An is contra quem in causa criminali, ego alias examinatus fui, testificari possit, Farin. de testib. quęst. 53. num. 47. vel is qui contra me deposuit, num. 49. & seqq.

An in crimine sodomiæ inimicus ad testificandum admittatur, Farin. vbi supr. num. 5. & 6. vel simoniæ Crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crim. num. 104. lęsæ maiestatis. Crot. loc. supra num. 105. Montic. tract. de testibus, verb. inimicus, hæresis, Farin. de testib. quęstione, 53. num. 5. Montic. loc. citat. Triuis. lib. 2. dec. 28. num. 8.

An in causa ciuili inimicus admittatur, Montic. tra. de testib. verb. inimicus.

An in testamento inimici ad pias causas, Montic.

vbi

vbi supr. tit. testes testam. qui.

Vel in iudicio in quo proceditur nulla iuris solennitate seruata. Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in caus. crim. num. 106.

Et arbitrio iudicis sæpius relinquitur quando testes propter inimicitiam repellantur, Campeg. de testib. reg. 25.

Et inimicitia vbicunq. probanda est, non solum in genere sed etiam in specie, Farin. de testibus, quæst. 53. num. 73. Montic. tract. de testib. verb. inimicus, Gram. num. 10. dec. 34.

INQVILINVS an testimonium dicere posit pro domino suo, & admissus quam faciat fidem, Farin. de testibus, quęstione 55. numero, 22. vid. verbo, conductor.

INQVISITVS de criminibus & non condemnatus an probet in criminalibus, Gram. num. 29. dec. 34. vide supr. verb. criminosus.

INSTRVCTVS à producente vel ab aduocato repellatur. Sol. in cons. Nou. Sabaud. de reprobat. gloss. 3. num. 3. Campeg. de testibus, regul. 48

Potest testis instrui, à parte de dicenda veritate, vt non deficiat in reddenda ratione & iis quę in iure consistunt, Campeg. ibidem, num. 48. plura de instructo, subornato, corrupto, &c. vide Sect. 64. & 65.

INTERROGATVS qui interrogari non debuit an saltem faciat indicium, Farin. de testib. quęst. 62. num. 288.

INTESTABILIS à testimonio an repellatur, Masc. tract. de testib. cap. 5. n. 8. Nell. tract. de testib. num. 28. & 24. Campeg. de testib. reg. 132.

Vel inter Iudæos, Campeg. de testibus, reg. 46.

An in testamentis & contractibus Iudæus sit idoneus testis, Crot. tractat. de testibus, tit. qui prohib. esse testes in testament. numero 51. Farina. de testibus quæst. 56. num. 221.

Quid si pars consentiat an admittatur. Crot. tractat. de testib. titu. de testib. in cau. ciuili, num. 41. Farin. loc. citat. num. 225.

Vel si eius testimonium non sit contrarium christiano, Farin. loc. supr. nu. 233.

An hæreticus, Paganus, infidelis, dubius an fidelis, vel neophyta, admittantur ad testimonium, Farin. loc. citat, n. 206. 207. 208.

Et an coram iudice laico Iudæus produci possit, Malet. tractat. de testibus, cap. 3. numero 15. vide verb. infidelis.

IVDEX an sit idoneus testis in causa coram eo agitata, Lanfr. in sua prax. cap. 8. num. 64. Syntag. com. opin. loc. 9. titul. 2. cap. 11. Menoch. de arbitr. cas. 107. Hier. à Laur. dec. 23. numer. 7. Farin. de testibus, quæst. 60. n. 89. & seqq. Malet. tract. de testib. cap. 4. nu. 5. & n. 23. & seqq. Nepos à monte Alb. numer. 104. Crot. tract. de testibus, titul. de testibus, in caus. ciuili. numer. 144. & 147. Aufr. tractat. de testibus, numero 59. Nellus tractat. de testibus, numero 41. Montic. tract. de testibus, verb. iudex, Ioan. de Ana. consi. 17. nu. 13. Campeg. de testib. reg. 59. 60. & 61.

Quid in causa per sententiam finita. Farinac. de testibus, quæst. 60. numero 29. Campeg. de testibus, reg. 60.

Vel in causa appellationis, Farin. ibid. nume. 94. & seqq. Campeg. ibid.

An super validitate aut declaratione sententiæ testis

esse possit, Montic. trac. de testibus, verb. iudex, Farin. loc. supr. nu. 111. & 130.

An ad impugnationem sententiæ vel contra ea quæ gessit iudex testificari possit, Farinac. de testibus, quæstion. 60. numero 112. 134. & seqq. & 104. & seqq.

Vn pro parte pro qua sententiam tulit, Montic. trac. de testibus, verb. iudex.

Quid si causa per sententiam finita, vel de consensu partium iudex testimonium ferat, Farin. loc. citat. n. 29. & 144.

Quid super negotio principali super quo iudicauit, Campeg. de testib. reg. 60.

Vel de gestis ex quibus sibi laus aut vituperium conscribi posset, Campeg. ib.

Quid si iudex sit delegatus, vel subdelegatus, Aufr. trac. de testibus, nu. 66. Montic. loc. supr.

Et delegatus remouetur ab officio iudicandi vt testificetur cum hoc munus, sit magis necessarium quam officium iudicandi, Campeg. de testibus, regul. 59. & quando id aut quomodo procedat, ibi fuse.

Vel remotus ab officio, Farinac. de testibus, quæst. 60. numer. 131 & seqq. vel eo finito, Campeg. ibidem, reg. 61.

An quando petitur restitutio in integrum aduersus suam sententiam, Campeg. de testibus, reg. 61.

An coram alio iudice possit testificari, vt declaret suum dictum, Campeg. ib. vel contra suum dictum, ib.

Quid de voluntate partium, Campeg. ib.

An in instrumentis in quibus iudicis decretum non requiritur, iudex testis esse possit, Farinac. loc. supr. n. 145. & seqq.

Quid si veritas aliter haberi non possit, Ioan. de amie.

amic. consi. 53. numero 10. Frinac. loc. citat. numero 128. Campeg. de testib. regul. 61.

Et hoc casu an & quando debeat vel possit deponi, Campeg. ibid.

Nec iudici asserenti etiam in articulo mortis magis creditur quam alio tempore. Surd. dec. 135. numero 15. vide. in verbis magistratus, delegatus, officialis.

LABORATOR an possit esse testis. Montic. tract. 7. de testibus, verb. laborator.

LAICVS an testis sit idoneus contra clericum. Crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. crim. nu. 134. Montic. tractat. de testib. verb. laicus.

Quid in causa criminali, Nepos à monte Alba, trac. de testibus, numero 153. Crot. tractat. de testibus, tit. de testibus, in caus. crim. num. 154. Malet. tract. de testibus, cap. 5. numero 35. Montic. vbi supr. Chass. consi. 45. num. 29. Farinac. de testibus, quæst. 61. nu. 98. Aufr. tract. de testibus, num. 61. Campeg. reg. de testibus, reg. 98.

Quid ad probandum crimen clerici permissum in loco vbi non est copia clericorum. Campeg. ibid.

Quid in criminibus exceptis, vt hæresis, simoniæ, læsæ maiestatis, Farin. loc. citat. nu. 104. crot. tract. de testib. tit. de testib. in caus. crim. nu. 55. Mont. loc. supr. Campeg. ibid.

Vel in delictis notoriis. Crot. tract. de testibus, tit. de testibus, in caus criminal. num. 66. Farin. de testibus quæst. 61. num. 118.

Vel in causa criminali ciuiliter intentata, Crot. loc. sup. num. 120.

Vel quando laicus est examinatus per viam inquisitionis, aut denunciationis. Crot. vbi

ſupr.n.63.Farin.loc.citat.n.113.

Quid quando cum laicis clerici ſunt examinati an probent contra clericos, Crot. tract. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crimin.nu.67.Farin. de teſtibus, quæſt. 61.nu.117.

An in ſubſidium laici probent, Crot.vbi ſupr.num. 56.

Et an examinati faciant indicum, Farin. loc.citat.n. 109. Crot.loc.ſupr.num. 65. Campeg. tract. de teſtib. reg. 98.

Quid ſi deponat laicus contra clericum primæ tonſuræ tantum an probet, Montic. tract. de teſtib. tit. teſtes quales requir.ad proband. iudic.Farin.vbi ſupr. n.101.Crot.loc.citat.nu.134.

Quid ſi ſit talis laicus qui ob defectum non poteſt promoueri ad ſacros ordines, Farin.de teſtibus, quæſt. 61.n.102.

An in ciuilibus probet laicus contra clericum, Farin. loc. citat.num. 122. Campeg. de teſtib. reg. 98.

An contra clericum infamatum, Montic. tract. de teſtib. verb.laicus, Farin.de teſtib. quæſt. 61. numero 116.

Quid in probatione famæ, vel ſi veritas aliter haberi non poſſit, Farin. loc. ſupr. numero 119. & 107.

Quid ſi laicus deponat ad fauorem, & defenſionem laici. Crotus tractatus de teſtibus, titul. de teſtibus, in cauſ. crimin. numero 65. Farin. loc. ſupr. numero 115.

LATRINAS MVNDANS & radens homines in balneis an repellatur à teſtimonio, Nepos à monte Alb. tract. de teſtibus, n.20.

LATRO vel raptor manifeſtus an poſsit eſſe teſtis, Nepos à monte Alba. tract. de teſtib. nume. 22.Pu-

22. Public. in consuet. Aluern. tit. 8. articul. 5. num. 1. & 2.

LEGATARIVS an possit, esse testis in testamento, in quo sibi legatur, Papo. in burbo. §. 292. Afflict. dec. 400. num. 3. Malet. tract. de testib. num. 34. Crot. tract. de testib. tit. qui testes esse prohib. in testam. num. 20. & 30. Monticell. tract. de testib. verb. delegatarius, Farin. de testib. quæst. 60. num. 287. & seqq. Castr. cons. 19. lib. 1. nu. 6.

Quid super re legata, Campeg. de testibus, reg. 84.

An ad validitatem & solemnitatem probandam admittatur, Farin. loc. supr. n. 289.

Quid in quæstione inter hæredem & legatarium, Campeg. ibid. reg. 84.

Vel quando habiturus est legatum in omnem euentum, Campeg. ibid.

An pro alio legatario, Campeg. ibid. reg. 84.

Quid si testes omnes sint legatarij, Farin. de testib. quæst. 60. n. 291.

Et an legatario plena fides habeatur. Campeg. ibid.

Quid in testamento inscriptis & in causa propria, & collegatarij, Monticell. tract. de testibus, tit. testes testamenti qui, Farin. vbi supr. numero 288.

Quid si testamentum non capiat essentiam ex dictis legatariorum vt in testamento scriptis, Campeg. ibid.

An in codicillis testis esse possit legatarius, Crot. tractat. de testibus titul. testes qui adhiberi possint in codic. numero 2. vide in verb. fideicommissarius, hæres.

LENO an sit testis idoneus, Sol. in cons. antiq. Sabaud. ti. de notariis, p. 196. n. 15. Aufr. tract. de testib. nu. 63. Montic. tract. de testib. verb. lenones, Butrig. tract. de testib. num. 30. & seqq. Farin. de testib. quæst. 56. n. 364.

Quid si criminis sit particeps, Montic. loc. supr.

LEPROSVS an à testimonio repellendus. Aufr. tract. de testibus, num. 62. Montic. tract. de testib. verb. leprosus.

An in testamento, Crot. tract. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam. n. 54.

Liber homo an possit esse testis in testamento. Chass. in cons. Burgund. § 4. verb. par son testament, n. 7. & 8.

Et an in caput aliorum pro testimonio torqueatur, Farin. de testib. quæst. 79. nu. 2. Vide in verb. dominus, superior, statuliber, libertus.

LIBERTVS an contra patronum in testem admittendus, Aufrer. tractat. de testib. num. 64. Nell. tarct. de testib. num. 12. Nepos à monte Alb. tract. de testib. n. 74. Montic. tract. de testib. verb. libertus. Malet. tract. de testib. cap. 6. num. 13. Campeg. de testib. reg. 20.

Quid in criminalibus, Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. crimi. n. 4.

An pro ecclesia, Monticell. vbi supra.

An in testamento ad pias causas, Montic. tract. de testib. verb. libertus, & tit. testes testam. qui, Campeg. ibid. reg. 20.

An in fauorem patroni probet, Farin. de test. quæst. 55. n. 18. Vide in verb. statuliber.

LIBERATVS ab accusato in criminalibus an pro eo admittatur. Monticell. tract. de testib. tit. testes in crim. qui.

LITI-

LITIGIOSVS an in testem debeat admitti; Chassan. in consuet. Burgund. tit. des iustices. §. 5. verbo. si reachapt. numero 9. Montic. tractat. de testib. verb. litigiosus.

Quid in litium perpetuo redemptore; Rom. sing. 318. nu. 1. Corset. in verb. testis, 13. num. 1. Curt. de testib. in caus. ciuil. num. 92.

LITIS PARTICEPS an sit idoneus testis, Aufrer. tract. de testib. num. 75. Montic. tract. de testib. verb. litis particeps.

LOCANS operas cum vitæ periculo, an à testimonio repellatur, Monticell. tract. de testibus, verbo, locans operas.

LVSOR, & consuetus ludos frequentare, an sit idoneus testis, Farinac. de testib. quæst. 56. num. 427. Sol. in const. antiq. Sabaud. tit. de lud. glos. viii. c. pag. 378. num. 3. Gram. decis. 11. num. 1. 2. 5. Montic. tract. de testibus, verb. lusor, Nepos à monte Alban. tractat. de testibus, num. 19. Ioan. de amic. cons. 9. num. 7.

An in criminalibus testificetur, Ioann. de amic. cons. 127. num. 20. vide in verb. prodigus, decóctus, deploratus.

MAGISTER pro discipulis an possit ferre testimonium, Nell. tractat. de testib. nu. 35. Monticell. trac. de testib. verb. Magister.

MAGISTRATVS an sit idoneus testis, Verg. de bocca. in tract. de remiss. cap. 2. n. 16. vid. in verb. iudex, delegatus, officialis.

MANDATARIVS an probet contra mandantem, Triuis. lib. 2. dec. 44. nu. 57. Curt. de test. in caus. crim. num. 164.

Quid in ciuilibus, & criminalibus, Monticell. trac. de test. verb. mandatarius, & tit. testes in crimin. qui

Marant.consil.121.n.1.

MAIOR an testis esse possit de iis quæ vidit in pueritia, infantia, pupillaritate, cùm esset octo annorum, cùm esset proximus pubertati, Montic.tract.de testibus. tit. impugn. testis quia deponit de iis quæ vidit in pueritia. Schench. tractat. de testibus, numero 15.

An maior septuaginta annis, cogi possit esse testis. Nell.tract.de testib.n.36.

MARITVS an pro vxore testis esse possit vel contrà, Monticell. tractat. de testibus verbo, maritus.

Et an in causa matrimoniali pro vxore probet, Farin. de testibus, quæst.56.num.226. vide in verb. coniunx.

MATER an possit esse testis pro filio. Aufrer. tractat. de testibus, numero 66. Monticel. tractat. de testibus, verb. mater. Malet. tract. de testib. part.1.n.2,3. Campeg.tract.de test.reg.1.

An probet ætatem filij, Ægid.tract.de testib.nu. 57. Montic.tract.de testib.verb.mater.

An matri asserenti se prægnantem, vt mittatur in possessionem, credatur, Butrig. tract. de testib. numer.62.

An in criminalibus ad rei defensionem, admittatur, Marant.conf.20.n.3.

An ad testimonium admittatur in causa matrimonij, Æmil.part.3.dec.276.numer.8.9. Triuis.lib.1.decis. 28. numero 12. & 13. Menoch. de Arbitr. cas. 102. Monticel. tractatu de test.tit.qui testes in caus.matrimonij.

An mater vxoris consanguinei admittatur in matrimonialibus, Franciſc. Aret. consilio 13. numero 10.

An pro-

An probet cum agitur de impediendo matrimonio ratione consanguinitatis, vel affinitatis, Monticell. tractat. de testibus, verbo, Mater, vel Pater, filius.

Mediator an sit idoneus testis, Bald. consil. 50. part. 2. Cæpol. de simul contract. numero 58. Benint. dec. 61. num. 7. Hærcul. Seuer. tract. de remiss. cap. 20. num. 2. Crot. tracta. de testibus, tit. de testibus, in caus. ciuili, n. 83.

An sit testis omni exceptione maior, Benint. dec. 61. num. 2. & dec. 67. num. 7. Triuis. lib. 2. dec. 49. num. 58.

An in crimine simoniæ, Lud. part. 2. dec. 95. num. 17.

Vel in promissione dotis, Ludouic. loc. supr. n. 10. Benirend. dec. 61. n. 1.

Quid si mediator precium, vel mercedem receperit tanquam testis an probet, Triuis. lib. 1. dec. 30. num. 5.

Quid parte consentiente, Aufrer. tract. de testibus, n. 67.

Quid si nullam recipiat ex testimonio vtilitatem, Marant. cons. 34. numero 21. vid. in verbo, Proxeneta.

Medicvs deponens vulnus esse capitale an maiorem fidem faciat quàm contrarium asserentes, Corset. de testibus, in verb. testis, n. 3.

Medicis, & chirurgis an in cognitione vitæ hominis stetur, Chass. consil. 19. num. 17. vide infr. verb. peritus.

Mendax an repellatur à testimonio, Tyndar. tract. de testibus, lib. 2. cap. num. 1. Montic. tract. de testibus, verbo, mendax vide supra, verbo, criminibus.

MENDICANTES seu fratres minores an possint esse testes, in testamentis. Surd.dec. 128.numero 2. Farinac. de testibus, quæst. 60. num.167. Crot. tract. de testibus, tit. qui testes proh. esse in testam. numero 28. vide, verb. monachus, religiosus, & fratres minores.

MENDICVS an à testimonio repellatur, Papo.lib. 9.tit.3.arr.5.vide pauper, vilis, rusticus.

MERCENARIVS, vel garzonus testis an probet, Triuis. libro, 2. dec. 63. num. 12. Campeg. de testibus, reg. 15. & an minor ei fides habeatur, iudicis relinquitur arbitrio, ibidem. vide in verbo, seruus, subditus, stipendiarius, famulus vasallus.

MERETRIX an sit ad testimonium admittenda, Nepos à Monte Alb. tractat. de testibus, Farinac. de testibus, quæst. 56. numero 359. Campeg. de testibus, reg. 41.

Quid si desierit meretricari, Farin. loco, supra, nu. 363.

An in causa criminali. probet, Crot. tractat. de de testibus, tit. de testibus, in causa, crim. numero 32. Farinac. vbi n. 561.

An in criminibus exceptis, Montic. vbi supra, Farin. loc. citat. 366.

An in crimine simoniæ, Montic. tract. de testibus, tit, testes in crim. simoniæ.

An probet ea quæ fiunt in prostibulo, Farinac. de testibus, quæst. 56. n. 369.

An in causis ciuilibus meretrix ad testimonium admittatur, Farinac. vbi supra, num. 362. vide verb. amasia, concubina.

MINOR 25. annorum, sed maior 20. an testis esse possit in criminalibus, Farinac. de testibus, quæst. 58. numero 9. 20. & seqq. Schench. tract. de testibus, num.

numero 14. Ægid. tractat. de testibus, numero 6. Montic. tractat. de testibus, tit. testes in crimin. qui.

Quid si minor 20. Marant. cons.6.num. 46. Campeg.de testib.reg.112.

An ab eo possit accipi informatio circa delictum, Campeg.ibid.

An in crimine læsæ maiestatis testificetur, Crot. tractat. de testibus, tit.de testibus, in caus. crimin. n.143.

An in subsidium admittatur in criminalib. Marant. cons.12.num.6.Farin.loco,supr.num.29.& seqq.Crot. loc.citat.num.71.

An testis omni exceptione maior putetur, Marc.lib. 1.quæst.890.

An minores duo impuberes probent delictum vbi veritas aliter haberi non potest, Crot. tractat. de testibus, tit. de testibus, in causa, crimin.numero 140. Farinac.de testibus, quæst. 58. numero 33. & seqq.

An in causa ciuili ardua minor admittatur, Crot. loc.cit.num.70.

An in testamento ad pias causas, Campeg.de testib. reg.112.

An minor 14.annis probet, Butrig. tract. de testib. n.11.

An impubes doli capax, Aufrer. quæst.237.Montic. tract.de testibus,verb.minor.

An infans & pupillus pubertati proximus, Montic.loc.citat.Campeg.ibid.reg.112.

An pubes de iis quæ vidit in pupillari ætate, Campeg.de testibus,reg.112.

An quando minoris depositio est adminiculata saltem faciat indicium ad torturam, Farinac. de

testib.quæst. 58. num. 52. Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. crim. num. 142.

An ad inquirendum, Farin. vbi supr. quęst. 35. num. 25. & quęst. 58. num. 32

An quando iudex procedit ex officio minor admitti possit, Farin. de testib. 58. num. 37. & seqq. Campeg. de test. reg. 112.

An minor vt testimonium ferat torqueri possit, & an ea tortura qua maiores, Farin. vbi supr. quęst. 79. n. 5. 14. & 49.

Et an in criminibus hęresis, læsæ maiestatis, Farin. ibid. num. 51. Campeg. de testib. reg. 112.

Cuius ætatis testes esse debeant, Montic. tract. de testib. verb. minor. vide verb. pupillus, adultus, impubes, infans.

MONACHVS vel quiuis alius sub obedientia constitutus, an ad legitima testimonia admittantur. Nepos à Mont. Alb. tract. de testib. num. 59. Malet. tract. de testibus, cap. 5. num. 27. Farin. de testibus, quæst. 61. num. 123. Montic. tract. de testib. verb. monachus, Campeg. de testib. reg. 94.

An pro sua ecclesia vel monasterio monachus probet. Ægid. tractat. de testib. num. 3. & 12. Afflict. decis. 400. num. 2. cępoll. de seruit. rustic. cap. 9. num. 10. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 3. Campeg. de testib. reg. 94.

An pro abbate, Campeg. dę testib. reg. 18. & 94.

An contra proprium abbatem, Montic. tract. dę testib. verb. monachus.

Fratres prædicatores monachi, an possint esse testes de eo quod ordini relinquitur, Bald. cons. 22. part. 1.

An

An ſine licentia ſuperioris, monachus teſtificetur. Farin. de teſtibus, quæſt. 61. nume. 126. & quid de iure. canon. num. 130. Montic. vbi ſupr. Campeg. de teſtib. reg. 94.

An examinati valeat depoſitio, Farin. loc. citat. num. 34.

An poſſit monachus cogi per iudicem laicum ad teſtificandum, Guid. Pap. num. 2. dec. 65.

An in teſtamentis probet, Farin. de teſtib. quæſt. 61. num. 126. Montic. tract. de teſtib. tit. teſtes teſtam. qui, &c. Crot. tract. de teſtib. tit. qui teſtes prohib. eſſe in teſtam. numer. 28. Chaſſ. in conſuet. Burgund. tit. des ſucceſſions. verb. par ſon teſtament. num. 18.

An in teſtamento ad pias cauſas. Montic. loc. citat. Farin. loc. ſupr. num. 127. Campeg. de teſtibus, regu. 94. vid. verb. religioſus, epiſcopus, hæremita, prælatus.

MORIENS ſeu in mortis articulo an probet. Hier. à Laur. dec. 91. num. 12. Farin. de teſtibus, quæſt. 8. num. 112.

An vulneratus moriens, & quantum probet. Chaſſ. conſ. 48. num. 28.

Mourant auant le recol de ſa depoſition ne faict foy. Papon lib. 9. tit. 1. arr. 13.

Et an in articulo mortis poſſit quis examinari dũmodo non vacillet. Crot. tractat. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crimin. num. 175.

MORTALI PECCATO innodatus an probet, & quid de iure Canonico, Aufr. tract. de teſtib. nu. 74. Angel. tract. de teſtibus, n. 3. Crot. tra. de teſtib. tit. de teſtib. in cauſ. crimin. numer. 38. Farinac. tractat. de teſtibus, quæſt. 56. numer. 283. & 291. & ſeqq. Monticell. tractat. de teſtibus, verbo, peccato mor-

tali innodatus. Campeg. tractat. de testibus, regul. 32.

Quid peracta pœnitentia, vel vbi peccatum momētaneum est, Campeg. ibid.

Quid si perseueret in peccato, Marant. consil. 53. num. 39.

Quid si non sit confessus, nec communicatus, Æmil. part. 2. dec. 212. num. 9. Triuis. lib. 3. dec. 49. num. 15.

An de iure ciuili existens in peccato mortali, testificetur, Campeg. de testib. reg. 32.

MORTVVS examinatus quam faciat probationem. Franc. dec. 345. num. 9. & dec. 158. num. 11. Surd. dec. 103. num. 1.

MVLIEBRIA passus an repellatur à testimonio. tic. tract. de testibus, verb. muliebri passus.

MVLIER an sit testis idonea tam de iure ciuili quā de canonico. Schench. tract. de testib. num. 38. Butrig. tract. de testibus, tit. quæd. form. circ. num. 14. Chass. cons. 48. num. 27. Crot. tract. de testib. tit. de testibus, in caus. crim. num. 49. Nell. tract. de testib. num. 32. Crot. tra. de testibus, num. 38.

Quod si mulier pro viro habeatur. Malet. tract. de testibus cap. 5. num. 5.

Vel mulier nubat in virum aut vir in mulierem, an id repellatur à testimonio, Aufr. tractat. de testibus, num. 70.

An pro viro suo mulier probet, Mascard. conclu. 1428. de probat.

An in causis ciuilibus mulier ad testificandum admittatur, Farin. de testibus, quæst. 56. Crot. tract. de testibus, tit. de testib. in caus. ciuil. num. 60. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 12. & loc. 3. tit. 5. cap. 10. Pu-

10.Public.in consuet Aluern.tit.8.art.5.num.83. Ægid. tract. de testib.num.5.

An causa matrimoniali,Farin.loc. citat.num.33.Capyc.in consuet.Sicil.pag.16.num. 14. Campeg. de testib. reg.125.

An ad matrimonium dirimendum vel concludendum,Æmil.part.2.dec.25.num.3. Tyraq.in Pictau. gl. 1.part.9.num.64.Farin.de testib. quęstione, 59. num. 33.Boer.cons.40.num.58.

Quid si non sit coniuncta, Montic. tract.de testib. tit.testes in caus.matrim.

An causa feudali,mulier admittatur,Farin.de testib. quæst.56.num.59.Tyraq.in Pictau. §.1.part.9.Bened. in repet.cap.Raynutius,verb. duas habens filias,num. 30.extr.de testam.

Vel in scriptura priuata, Farin. loc.supr, num. 41. Tyraq.vbi supr.nu.67. chass. in consuet. Burgund.tit. des successions, nu. 4. Crot. tract. de testibus, tit. de testib.in caus. crim.num.62.

An in instrumentis & contractibus, Farin. vbi supr.num.46.

Vel ad probandum tenorem instrumenti deperditi,Farin.loc.citat.num. 44.

An in causis criminalibus mulier ad testificandum admittatur,& quid de iure Canon. Farin. de testib. quęst.56. num.1.Nepos à Monte Alb.tract. de testib. num.63.Ægid. tract.de testib.num.5.Crot. tra. de test. tit.de testib.in caus. crim. num. 26. 46.& seqq.Aufr. tract.de testib.num.49.Creuens.sing.145.num.1.Pap. lib.4.tit. 3.arr.17.num.2.Bened. in repet. cap. Raynutius verb.testamento. 1. num. 65. Marant. cons. 17. nu.17.Gram.dec.63.nu. 16. Lanfr.in sua prax.cap.8.n. 64.chass.in cons. Burgund. tit. des iustices. §.6.verb. messiers & sergens, num. 41. Marc. lib. 1. quæst.

900. Tiraq. in Pictau. gl. 1. part. 9. numer. 6. Montic. tractat. de testibus, titul. testes in crimine qui, Ioan. de Amic. consf. 96. numer. 12. Campeg. de testibus, regul. 125.

An si agatur de poena corporali mulier testis esse possit, Farinac. de testibus, quæstion. 56. numero 21. & seqq.

An ad rei defensionem admittatur, Lai. in const. Sicil. lib. 1. titu. de poena contemn. defens. num. 2. Farin. loc. supr. nu. 15.

Vel in causa in qua infames recipiuntur, Farin. vbi supr. nu. 12.

Quid suppositione partus & crimine furti, Farin. de testib. quæst. 56. nu. 30. & 31.

Quid in criminibus hæresis, simoniæ, læsæ maiestatis, &c. Farin. loc. citat. num. 10.

Vel vbi veritas aliter haberi non possit. Crot. tract. de testibus, titu. qui testes in testam. nu. 26. Farin. vbi sup. num. 8.

Vel in causa criminali ciuiliter intentata aut quando ex officio iudicis proceditur, Farin. vbi supr. num. 5. & 9. Campeg. de testibus, reg. 125.

An contra clericum admittatur in crimine, Montic. tract. de testibus, tit. testes in crimine qui.

Quid si sint duæ mulieres an in criminalibus recipiantur, Farinac. de testibus, quæstion. 56. numero 27.

An saltem mulier in criminalibus faciat indicium, & quid si plures patiatur defectus, Farinac. de testibus, quæst. 56. nu. 13. & 24.

An admittatur ad probandum occisores compatris, Curt. tract. de testibus, nu. 67.

Mulier an in testaméto possit esse testis etiam de iu-

re

re Canon.Farin.de testibus, quæstion.59.numero 55, Marc.de Mant.num.sing.574.num.1.Gram. numer.1. dec.538. Syntag. comm.opin. loc.7. titul.1.cap.5. crot. tractat. de testibus,titu.qui testes prohib.esse in testament.numer. 11.& 21. Bened. in repet. cap. Raynutius,verbo, testamento, 1.numero 65. Ægid.tractat.de testibus,numero quinto, Marant. consilio decimono, numero 25.Rubæ consi.165.nume.2.Campeg.de testib. reg.124.

An in testamento rustici,Farin.de testibus,quæst.59. num. 62.

Quid in testamentis solennibus, Nepos à monte Alb. trac. de testibus, numer. 64. vt in non solemnibus,ibid.nu.65.

Vel in testamento vbi sunt instituti venientes ab intestato, Farin.loc.citat.num.63.

Quid in testamento ad pias causas, Crot. tractat.de testibus, titu. qui testes esse prohib. in testament. numero 15.Tyraq.in Pictau. gl. 1. part.9. numero 56.Bened. in repet. cap. Raynutius verb. Testamento,1.numerô sexagesimosexto, Campeg. de testibus, regul. 124.

An in testamento inter liberos mulier testis esse possit,Farin.de testibus,quæst. 56. nume.68. Tyraq. in Pictau.gl. 1.part.9.nu.59.& 60.Crot.tractat. de testib: tit.qui testes prohib.esse in testament.nu.14.Campeg. de testibus, reg.124.

An in testamento inutilis, vel tempore pestis facto, Farin.loc.citat. num. 71. & seqq. Campeg.de testibus, reg.124.

Quid si testamentum conditum sit in terris ecclesię, Crot.vbi supr.num.18.

An in declaratione ambiguæ voluntatis mulier possit esse testis, vel in probatione contrariæ volunta-

tis quæ fuit reuocatoria prioris, Farin. de testib. quæst. 6. num. 76. & seqq.

An in codicilis mulier ad testificandum admittatur, vel in testamento, in quo est clausula codicillaris, Farin. loc. citat. nu. 64. Aegid. tractat. de testib. nume. 5. Nepos à Monte Alb. trac. de testibus, numer. 65 Crot. tract. de testib. titul. qui testes esse prohib. numero 12. 13. 14. Bald. cons. 8. part. 2. Campeg. de testibus, reg. 124.

Quid in donatione causa mortis, Farin. de testibus, quæst. 66. num. 67.

An masculus fœminæ in testimoniis præferatur, Tyraquell. in Pictau. gloss. 1. numer. 9. & 70. Chass. in cons. Burgund. tit. des iustices. §. 6. verb. messiers & sergens, nu. 42.

An virgo mulieri preferatur, Fari. de testibus, quest. 56. num. 50.

Mulieris vnius testimonio an deferatur iuramentum ad supplementum. Tyraquell. in Pictau. gloss. 1. part. 9.

Et an possint mulieres cogi ad testimonium, Lanfran. in sua prax. cap. 8. numer. 7. vide in verbo, fœminæ.

MVRATOR seu qui cacumina ædificiorum ascendit an à testimonio repellatur, Montic. tract. de testibus, verb. mutator.

MVTILATVS membris & corpore viciatus, an sit idoneus testis in causa criminali aduersus clericos, Marsil. sing. 379. nu. 1.

MVTVS an possit testificari, Aufr. tract. de testibus, num. 71. Nell. tract. de testibus, num. 28. Farin. de testibus, quæst. 61. n. 36. & seqq. Montic. tract. de testibus, verb. mutus.

Quid si mutus sit ex accedenti, vel ex natura. Farin. vbi

vbi ſupr.num.43.

Quid ſi balbutiens,vel tarde loquens, Farinac. ibid. num.56.

Quid ſi mutus certa & indubitata ſigna dare poſſit, Farin.de teſtibus, quæſt. 61 n.48.

An in ciuilibus mutus teſtis eſſe poſſit, Crot. tract. de teſtibus,tit.de de teſtibus in cauſ.ciuil. nu. 8.Farin. vbi ſupr.num.49.

An in teſtamentis,Farin. loc. citat. num. 44. Crot. tract.de teſtibus, tit. qui teſtes prohib. eſſe in teſtam. num.47. ſeqq.1.

An in criminalibus. Farin.de teſtibus,quæſt.61.nu. 49.& ſeqq.vid.in verb. Surdus,cæcus.

NAVTA an poſſit eſſe teſtis in cauſ. domini nauis. Boer.dec.56.nu.6.

NEGOTITOR an ſit idoneus teſtis pro domino, Montic. trac. de teſtibus, verbo, negotiorum geſtor. Campeg. de teſtibus,reg.80.

Quid ſi nullum commodum vel liberationem conſequatur ex ſua teſtificatione.Campeg.ib.vid.in verb. adminiſtrator,ſolicitator,procurator.

NOBILIS an poſſit torqueri vt ad teſtimonium admittatur,Farin.de teſt.quæſt.59.nu.60.

NOTABILIS homo an ſit idoneus teſtis, Crot.tract.de teſtib.tit.in cauſ.crim.qui teſtis.numero 155.

NOTARIVS an poſſit,eſſe teſtis,Syntag.com.opin. loc.4.tit.12.cap.8.loc. 9.tit.2.ca.11.Malet.tra.de teſtib. capit.4. numero,36. & ſeqq. Montic.tract.de teſtibus, tit.in cauſ.ciuil.teſtes,&c.Montic. tractat. de teſtibus, ver.notarius,Marc.lib.2.quæſt. 65.Minſing. obſer. 29. cent.6.num.3.Public.in Aluern.tit.24.art.25.numer. 6. Angel.numer.3.conſ.400.Campeg. de teſtibus, regul. 64.

Quid in causis leuibus, Campeg. ibid.

An octauo testi præferatur Notarius. Gram. nu. 11. dec. 60. & dec. 63. num. 33. Rom. sing. 361. nu. 1.

An in testamento testis esse possit, Montic. tract. de testibus, tit. testes testam. qui. Marant. cons. 19. num. 24.

An filius notarij aut vxor possint recipi testes in testamēto rogato per patrem, notarium aut maritum, Crot. tract. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam. n. 49. Vide in verb. tabellio.

NVBENS BIS eodem tempore an possit esse testis, Aufr. tract. de testib. num. 72. Butrig. tract. de testib. num. 47.

NVNCIVS an sit idoneus testis, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11.

NVTRITOR pro suo alumno an testis esse possit, Menoch. de arbitr. cas. 101. Mascard. concl. 1121. de probat. Malet. tractat. de testib. part. 1. n. 26. Montic. tract. de testib. verb. nutritor. Crot. tract. de testibus, tit. in caus. ciuil. testes, Campeg. tract. de testib. reg. 1. vide in verb. nutrix.

NVTRIX an possit esse testis in causa alumni, Montic. tractat. de testibus, verb. nutrix, vide in verb. nutritor.

An super eius ætate, Aufr. tract. de testib. num. 73. Crot. tract. de testib. tit. in caus. ciuil. testes, num. 117. Montic. loc. supr.

OBLIVIOSVS seu qui interrogatus dicit se non recordari de eo quod verisimiliter recordari debet, an vt testificetur torqueri possit, Farinac. de testibus, quæst. 79. num. 41. Et an etiam de falso puniri possit vel alia saltem mitiori pœna. ibidem, numero 42. & seqq.

Quid

Quid si dicat se non recordari de circonstantiis accidentalibus, & quid si de substantialibus, Farin. loc. citat. num. 45.

ODIOSVS an in testem admittatur pro odio siue priuato siue publ. Montic. trac. de testib. verb. odiosus.

OECONOMVS an possit esse testis, Farin. de testib. quæst. 60. num. 262.

OFFICIALIS an fidem faciat sine literis superioris, Aufr. tract. de testib. num. 74. vid. in verbis, iudex, magistratus, delegatus.

OPERARIVS an testis esse possit. Montic. tract. de testib. verb. operarius.

ORTHODOXVS an contra infidelem ad testimonium admittatur, Nell. tract. de testib. n. 20.

PACTVS DE QVOTA an repellatur à testimonio, Gram. n. 16. dec. 73.

PASTOR seu Caprarius portans pelles an super morte animalium probet, Crot. tract. de testib. part. 9. n. 37. Bart. tract. de testib. n. 33.

PATER an in causa filij vel contra, testis esse possit, Mascard. conclus. 1153. de probat. Syntag. commun. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Gabr. commu. opin. concl. 17. lib. 2. de testibus, Lanfranc. in sua prax. cap. 8. nu. 55. Gram. numer. 31. decis. 48. Malet. tractat. de testibus, numero 1. & 4. Schen. tractat. de testib. numero 1. & 4. Schen. tractat. de testibus, num. 21. Nell. tractat. de testibus, numer. 7. Crot. tractat. de testibus, tit. in caus. crim. testes, numero 1. Aufr. tract. de testib. numero 77. Nepos à Monte Alba. tractat. de testib. numero 12. & 47. Monticell. tractat. de testibus, verb. pater, Farin. de testib. quæst. 54. num. 145. & seqq. Francis. arret. cons. 13. num. 23. Campeg. reg. 1. trac. de testib. & reg. 2.

An pro filiis naturalibus, aut spuriis, Farin. de testib.

quæst.54.num.157.Campeg.loc.supr.

An pater adoptiuus pro adoptato, Crot. trac. de testibus, in causs.ciuil.testes, num. 114. Campeg. loc. supr.& reg.2.

An pro filio milite pater testificari possit, Montic. tract. de testib. verb. pater.

An pater spiritualis in causa filij spiritualis, vel econtra, Farin. de testib. quæst. 54. num. 190. Malet. tractat. de testib. part.1.numero 28. Quid in causa ciuili, Crot.tract.de testib. tit.in caus. ciuil. testes, num. 69. & an de actu spiritualiter gesto. Aufr. tractat. de testibus numero 76. Campeg. tractat. de testibus, reg.1.

An pater sit idoneus testis in causa vertente inter filios, Crot.loc.citat.n.5.

An in testamento filij de peculio castrensi, Malet. tract.de testib. part.1.n.15. Farin.de testibus, quæst.54. n.190.Monticell.tract. de testib. verb. pater.Schench. tractat.de testib.nu.20.

Quid in causa in qua filius est procurator, vel aduocatus, Crot.tract.de testib. tit. in caus. ciuil.num. 9. Farin.loc.citat.nu.145.& seqq.

Quid in causis difficilis probationis, Crot.loc.citat, nu.109.& 112.

Quid in probatione ætatis, Farin. loc. supr. num. 177. & seqq. Crot. tractat. de testibus, tit. in caus. ciuil. testes, numero 2. Campeg. tractat. de testibus, reg. 1.

An in causa matrimonij pater ad testimonium pro filio recipiatur, Marc. lib. 2. quæst. 751. Schench. tract.de testib.num,20.Farin.de testib.quæst.54.num. 191.Campeg.vbi supr.

An ad probanda sponsalia, Campeg. loc. citat.

An

An poſſit eſſe teſtis in teſtamento filij militis. Campeg.tract.de teſtib. reg.1.

An ei credatur quod filius ſit emancipatus. Chaſſ. in conſ.Burg.tit.des enfans de plusieurs licts.§.3.verb. eſt reputé,num.2.Montic.vbi ſupr.

Vel quod ingreſſus ſit religionem animo profitendi religionem,nec ne, Crot.tract.de teſtib. tit.in cauſ. ciuil.teſtes,n.3.Malet.tract.de teſtib.part.1.nu.8.Campeg.tract.de teſtib.reg.1.

An aduerſario non opponente pater teſtificari poſſit, Malet. loc. ſupr. num. 23. Montic. tract. de teſtib. verb.pater.

An pater vnus de collegio poſsit vocem filio dare, crot. tract. de teſtib. tit. in cauſ. ciuil. teſtes, numero 111.

An contra filium vel econuerſo pater admittatur, Nepos à Monte Alb.tract.de teſtib.n.49.

Et an pater nolens cogi poſſit ad ferendum contra filium. v.g.ſi veritas aliter haberi non poſſit. Farinac. de teſtib. quæſt. 54.num.170. & 174. Schenc. tract. de teſtib. numer.19. Butrig. tractat. de teſtibus, numer. 22.

Quid in crimine hæreſis læſæmaieſtatis, ſimoniæ, &c. Farin. loc. ſupr. num. 173. & ſeqq. Vide, verb. mater filius.

Patrinvs an poſsit eſſe teſtis pro filiolo vel contra, Bened. in repet. cap. Raynutius,verb. & vxorem, dec.5.num.205.Syntag.commu.opin.loc.9. tit. 2. cap.10. Menoch. de arbitrariis, caſ. 100. vide verbo, compater.

Patronvs an in ea cauſa teſtis eſſe poſſit,in qua patronus fuit. Schench. tract.de teſtib. nu.55.Nepos à Monticell.tract.de teſtib.nu.142.

An possit esse testis atca merita vel demerita præsentati, vel improbatione iurisp. Monticel.tractat. de testibus.verb.patronus.vide verb.collator.

PAVPER & vilis persona an probet, Triuis.libro,2. dec.49.numero 13. Gabriel com. opin.concl.18.libro, 1. de testibus, Farinac. de testibus, quæst.58.num.1.& seqq.Butrig.tract.de testibus, num. 3. Nellus tract. de testibus, num. 30. Ægid. tract. de testibus, numero 8. Aufr. tractat. de testibus, numero 78. Malet. tractat. de testibus, cap.5.numero 24. Montic. tract. de testibus, verb.pater, Ioan.de Amic.cons. 124. numero, 23. Port. cons. 174. numero 5. Rom.cons.382. numero 5. Campeg.de testibus,reg.113.

Quis censeatur pauper, An qui non habet quin quaginta in bonis, Nepos à Monte Alban. tract. de testibus,num.110. Crot.tract. de testibus.tit.in caus. Crim. testes. num. 6. Montic. loc. supr.francis.arret. cons.13. n.16.

An respectu causæ paupertas consproderetur Amil. part.3. dec.276. num. 4. Montic. tractat. de testibus, verbo, pauper, vt qui non tantum habet in bonis quantum causa valet, Marant. cons.6.num.6.Ioan.de Amic. cons.78. numero.12. Campeg. de testibus, reg. 113.

Vel arbitrio iudicis relinquatur, Nepos à Monte Alb. tract.de testibus,numero 112.Campeg. de testib. reg.113.

An pauper in ciuilibus probet, Crotus. tracta.de testibus,tit.in caus.ciuil.testes.nu.31.Farin.de testibus, quæst.57.num.15.& seqq.Marant.cons.7.num.8.Campeg.de testibus,reg.113.

An in causa, ciuili ardua,Farinac.loco citat.numero 26.

An in causa matrimoniali, Montic. tractat. de testibus,

test. tit. testes in causa, matrim, Farin. vbi supr. n. 28. & seqq.

Quid in confectione inuentarij, Farin. de testibus, quæst. 57. num. 34.

Vel in instrumentis, Farinac. loco, citat. numero 67.

An in criminalibus, pauper possit esse testis Crot. tract. de testib. tit. in. caus. crim. testes numero 2. Farin. loc. citat. num. 15. & seqq. Matant. cons. 6. numero. 45. Montic. tractat. de testib. verb. pauper. Ioan. de Amic. consil. 78. n. 9.

An ad innocentiam rei probandam, Crot. vbi supr. n. 11. Farin. loc. citat. n. 22.

Quid contra infamatum, Farin. de testibus, quæst. 57. n. 72.

An pauper qui in criminalibus, examinari non debuerat, examinatus faciat indicium, Farin. de testib. quæst. 57. nu. 4. & seqq.

Quid si pauper honestus sit & legalis, Montic. tract. de testib. verb. pauper, Farin. vbi supr. n. 75. Campeg. de testibus, reg. 113.

Vel in dignitate constitutus, Crot. tract. de testibus, tit. in causa crim. testes n. 8.

Vel si dictum eius cum teste idoneo coniungatur. Crot. loc. citat. n. 9. Farin. vbi supr. n. 96

An non nisi tortura præcedente pauper admittatur, & quid si vacillet, Farin. de testib. quæst. 59. num. 64. & seqq.

Et an ex sola paupertate pauper repellatur. Port. cons. 170. nu. 73. vid. in verbis, vilis, rusticus, mendicus.

Peccator an possit esse testis vid. 5. verb. mortali peccato innodatius.

Pensionarivs an possit esse testis, Mon-

tic.tract de testibus,verb. pensionarius.

PERITVS super aliquo quod iudicio præcipitur an probet. Triuis.lib.2.dec.13.n.19.

Quid in eo qui deponit de iis quæ sunt propria artis. Hier à Laur.dec.20.n.5.Triuis. loco supra.num.8. Port. conf. 94. num.15. Rom. consil.255. num.4. vide supr.verb.mendicus.

PERIVRVS an sit idoneus testis, Triuis. libro, 2. dec. 49. numero 31. Surd. dec. 135. numero 10. Lanfranc. in sua prax. cap. 8. num.72. Sanx.in turon.artic. 2. des emendes,col. 4. Vergin. de Boccat. in tract. de remiss.cap.9. num.54. Nepos à Monte Alb.tractat.de testibus, numero 23. Malet. tract. de testibus, cap.3. num.24.& cap.6.num.47.Tynd.tract.de testib. libro, 2. cap. 4. numero 3. & cap. 7. num.33. Crot.tractat.de testibus,tit.quomodo & quando contra testes excipiẽdum numero 2. Montic. tract. de testibus,verb.periurus.Guid. Pap. conf.228.num.2. Campeg. de testibus, reg.34.& 35.Signo.de homo.conf.53.n.6.

An contra alium periurum probet, Farinac.de test. quæst.56.n.190.

An contra alium periurum probet, Farinac. de testibus, quæst.56.n.190.

An examinatus quando nõ debuit examinari, Crot. tracta.de testibus.tit.in caus.crim.de test.num.101.

Quid si sit tantum periurus in accessoriis & Farin. loco supra.num.192.

Quid si tantum iuramenti illiciti aut temerarij fractor, Barbat.tractat.de testibus, part.3. num.6. & 20. Farinac. vbi supra, nu. 198. Camp. de testibus,reg.35.

Vel dubitetur an id iuramentum, sit nec ne licitum,Campeg.de testibus,reg.34.

Vel sine infamiæ illatione periurus. Tyndar.tractat. de testibus, cap. 11.nu 15. Campeg.ibidem reg.34.& 35.

Vel

Vel credit se dicere veritatẽ Hier. à Laur. dec. 20. n. 12.

Vel in casibus in quibus in effectu non est periurus, licet vt videntur, vt promisi tibi soluere centum ad pascha cum iuramento, & non soluam in termino, nam si post ea elapso termino soluam, non ero periurus, Campeg. de testibus, reg. 34.

Quid si periurus sit emendatus, an ad testimonium admittatur, Barbat. tractat. de testibus, part. 3. numero 5.

Vel dispensatus à Papa, Farinac. de testibus, quæst. 56. num. 201. Malet. tracta. de testibus, cap. 3. num. 18. Campeg. de testibus, reg. 35. & in quibus casibus dispensetur periurus à periurio, Farinac. ibid. num. 202. Montic. tract. de testibus, verb. periurus.

Quid si periurus sit tantum in vno, an faciat indicium in alio, Farin. ibid. num. 191. Campeg. de testib. reg. 34.

Et an qui semel periurus, perpetuò repellatur, Montic. vbi supra, Surd. dec. 13. num. 3.

Quid si deponat contra alium, non contra eum contra quem iurauit, Campeg. de testibus, reg. 35.

Quid si pœnitentiam egerit, Aufr. tracta. de testib. num. 81. Farin. loco supr. n. 187. Crot. tract. de testibus, tit. in causis, Ciuil. testes num. 88. Montic. loco supr. Chass. in consuet. Burgund. tit. des iustices. §. 5. verb. simple larcin, numero 21. Marc. de Mant. sing. 254. num. 1.

An periurus sine tortura admittatur, & an in criminalibus & ciuilibus, Farinac. de testibus, quæst. 56. num. 193. & seqq.

Vel defectus per torturam purgetur, Farin. ibid. num. 193. & seqq.

Et an periurus faciat indicium ad torturam, vel capturam, Farin. loco supra num. 188. & seqq.

PRAEMEDITATVS ad testimonium accedens vel qui minus animosè deponit an à testimonio repellatur: Cach. dec. 128. num. 10.

PRESBITER, parochialis quam fidem faciat Cepha. cons. 776. lib. 5.

An in instrumentis secularium testis esse possit. Montic. tract. de testib. verb. presbyter.

Quid si veritas aliter haberi non possit. Mõtic. loc. supr. vid. verb. Sacerdos, clericus, religiosus, monachus.

PRAESENS seu qui tractatui interfuit & non conclusioni, an testis esse possit. Tyraquell. de retr. lign. ad finem tituli numer. 24. vide Sect. 98.

PRAEVARICATOR an probet Butrig. tractat. de testib. num. 34.

PRIVIGNVS an testis esse possit pro vitrico, vel contra, Farin. de testibus, quæst. 54. num. 169. Montic. tract. de testibus, verb. priuignus, vide verb. vitricus, sobrinus consobrinus, socer.

PROCVRATOR an possit esse testis in causa in qua est vel fuit procurator. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. capit. 11. Mascard. conclusione 1238. de probat. Guid. Pap. num. 1. dec. 34. Montic. trac. de testibus, verb. procurator, Farin. de testibus, quæst. 60. num. 396. Crot. tractat. de testibus, titul. in caus. ciuil. testes, num. 35. Nepos à Monte Alb. tract. de testib. num. 145. Aufrer. tract. de testibus, numer. 83. Mislet. tract. de testibus, cap. 3. num. 10. Campeg. de testib. reg. 62.

Quid si procurator effectus sit litis dominus, vel finito officio, Farin. loc. supr. nu. 197. & seqq. Campeg. ibid. reg. 62.

Vel in secunda instantia, Farin. ibid. numero 204.

Vel in ſecunda inſtantia, Farinac. ibidem, num. 204. & ſeqq. Monticell. loc. ſupr. Gerard de petra ſancta ſing. 24. num. 5. Surd. dec. 190. numer. 2. Campeg. de teſtib. reg. 62.

Quid ſi fuit reuocatus, Malet. tract. de teſtibus, cap. 7. num. 17. Farin. de teſtibus, quæſt. 60. num. 209. & ſeqq.

Etiam poſt litem conteſtatam. Vergin. de Boccat. in tractat. de remiſſ. cap. 2. num. 43.

Vel in alia cauſa, Farin. vbi ſupra, nu. 213. Campeg. de teſtibus, reg. 62.

Quid ſi ſit procurator in cauſa poſſeſſionis, an probet in cauſa proprietatis, Montic. tract. de teſtibus, verb. procurator. Farin. vbi ſupr. n. 214. Malet. tract. de teſtib. cap. 4. num. 20.

Quid ſi ſit procurator generalis ad omnes cauſas, Farin. vbi ſupr. nume. 216.

Etiam procurator in vno articulo poſſit eſſe teſtis in alio. Montic. vbi ſupr. Farin. de teſtib. quæſt. 60. nu. 218. Campeg. de teſtibus, reg. 62.

Quid ſi procurator non acceptauit mandatum, vel nondum incœpit agere, aut re integra renunciauit mandato, Farin. loc. citat. nu. 230. & ſeqq. Campeg. de teſtib. reg. 62.

Quid de conſenſu partium vel veritas aliter haberi non poſſit, vel procurator ſit bonæ famæ, Farin. vbi ſupr. num. 236. 237. & 241. Campeg. de teſtib. reg. 62.

Vel in caſu in quo ſibi laus aut vituperium aſcribi poſſet, Campeg. ibid. reg. 62.

Quid in affine clerico vel amico procuratoris, Farin. ibid. num. 239. & ſeqq.

An in cauſa criminali procurator teſtis eſſe poſſit, Farin. de teſtib. quæſt. 60. num. 238. Curt. tract

de teſtib

de testib.num.238.

An possit compelli ab altera parte prohibere testimoniũ veritati ad reprobationẽ testium, Sign. de homo cons.52.num.5.

Et an saltem faciat aliquam probationem, aut indicium, Farin. loc. supr. num.243. Campeg. de testib.reg.62. vide verb. prodigus administrator, negotiator, sollicitator.

PRODIGVS & is cui bonis interdictum est an testis esse possit, Malet. tract. de testib. cap. 5. num.35. Montic. tract. de testib. verb. prodigus, Butrig. tractat. de testib.num. 51. Campeg. de testibus, reg.116.

An in testamento, Crot.tract. de testib. tit. qui testis prohib. esse in testam.nu. 47.vid.in in verb.lusor, decoctus, deploratus.

PRODITOR ad testimoniũ an admittatur, Montic. tract. de testibus, verb. proditor, Farin. de testib. quæst. 56. num. 452. Campeg. tract. de testibus, reg.43.

PRODVCTVS an à producente possit reprobari, vide Sect.49.

PROHIBITVS testificari an admissus possit repelli, Angel. tract. de testib.tit.an frater contra fratrem, num.12.

An admittatur in iudicio in quo proceditur nulla iuris solemnitate seruata. Nell. in tractatu de testib. num.36.

PROXENETA seu mediator an testis esse possit, Nepos à Monte Alb.tractat. de testibus, num. 120. Curt. tractat. de testibus, numero 89. Farin.de testib. quæst. 60.num.406. Montic. tract. de testibus, verb. proxeneta, Gram.dec.32.num.1.

Lanfr. in sua prax. ca. 8. num. 66. Gabriel. comm. opin. dec. 20. lib. 1. de testibus, Port. com. opin. concl. 21. lib. 1. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Rom. cons. 382. nu. 4. Port. cons. 139. num. 1. Camp. de testib. reg. 85. Rom. cons. 382. num. 4.

Quid si non sit salariatus, Chass. cons. 18. n. 11. Farin. loc. supr. nu. 409.

Quid in contractu perfecto, vel non perfecto, Malet. tract. de testibus, cap. 4. nu. 43. Farin. loc. citat. num. 411.

Vel in contractu facto eo medio, Guid. Pap. cons. 74. num. 13.

Vel vtraque parte volente, Ægid. tract. de testibus, num. 55. Campeg. de testibus, reg. 85.

Quid in instrumentis & contract. Farin. de testibus quæst. 90. numero 319. & 430.

Vel in probatione solutionis vsurarum, Farin. loc. citat. Monticell. tract. de testib. verb. proxeneta.

An in causa matrimoniali proxeneta sit testis idoneus, Benint. dec. 61. num. 5. Montic. tractat. de testibus titu. testes in caus. matr. Farinac. vbi supr. numero 42.

An in crimine simoniæ proxeneta testis esse possit, Farin. de testibus, quæst. 60. num. 420. & an saltem faciat indicium ibid. num. 429. vide in verb. mediator arbitrator.

PVBES an à testimonio repellatur, Syntag. comm. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10.

An pubes proximus pubertati, siue in criminalibus, siue in ciuilibus. Farin. de testib. quæst. 58. numero 15. & seqq.

An saltem faciat aliquod indicium. Farin. ibid. num. 18. 44. & seqq.

An

An de iis quæ vidit in infantili ætate, vel ante pubertatem, testificari possit. Farin. vbi supr. numer. 54. & seq. & num. 71.

Quid in causa ciuili vel testamentis, Farin. de testib. quæst. 58. num. 8. & 13.

Pubertas in masculo anno 14. completur, in fœmina 12. Nepos à Monte Alb. tract. de testibus, numero 55.

PVPILLVS an sit idoneus testis. Butrig. tract. de testib. n. Mascard. concl. 1252. de probat.

Quid si doli Capax, vel pubertati proximus, Malet. tract. de testibus, cap. 5. num. 20.

Quid in crimine læsæ maiestatis, Schench. tractat. de testib. numero, 13. Montic. tract. de testib. tit. in crimine læsæ maiestat. vide verb. adultus, minor, impubes, infans.

RAPTOR an ad testimonium admittatur, Montic. trac. de testibus, verb. raptor, vide supr. verbo criminosus.

RECEPTVS extra iudicium coram personis honestis, non habentibus iurisdictionem, an faciat aliquale iudicium, Montic. tractat. de testibus, titu. testes nulliter recepti.

REDEMPTOR litis an in testem admittatur, Montic. tractat. de testibus, ver. redemptor.

RELIGIOSVS vtrum possit esse testis pro monasterio, & quid si sit agens monasterij. Curt. tract. de testibus, num. 19. & 97. Montic. tract. de testib. verb. religiosus.

An sine superioris licentia, Bello cons. 63. num. 17. Ioan. de Amic. cons. 137. num. 22.

An in testamento possit esse testis, Surd. dec. 129. numero 1. Farinac. de testib. quæstio. 61. numer. 126.

SASERDOS an poſſit adduci in teſtem de auditis in confeſſione, & an probet confeſſionem & pœnitentiam, Montic. trac. de teſtib. verb. ſacerdos, vide verb. prælatus, presbyter, religioſus, clericus, canonicus, monachus.

SACRILEGVS an poſſit eſſe teſtis, Farin. de teſtibus, quæſtion. 56. nu. 126.

SATELLES vtrum poſſit pro poteſtate in Syndicatu teſtificari, Malet. tractat. de teſtibus, cap. 2. nume. 46. & ſeqq.

SENEX, & valetudinarius an admittatur ad teſtificandum, Ægyd. trac. de teſtib. numer. 54. Triuiſ. lib. 1. dec. 56. nu. 5. Port. com. opin. concl. 31. lib. 2. Campeg. de teſtibus, reg. 115.

An poſſit cogi ad ferendum teſtimonium, Lail. lib. 2. tit. in quibus cauſ. aud. teſtes. nu. 5.

Senes qui dicantur, an qui ſeptuaginta annos compleruut, Ægid tractat. de teſtibus, numero 54. Capic. in conſ. Sicil. pag. 124. numero 4. Campeg. ibid. reg. 115.

SERVVS an poſsit eſſe teſtis pro domino Chaſſ. in conſuet. Burgund. tit. mainmortes. §. 18. verbo, mainmortables, numero 1. & 24. Franc. deciſ. 222. numero 6. Æmil. part. 3. dec. 279. numero 1. & 2. Cacher. deciſ. 102. numero 18. Gome. de 51. numero 3. Palat. Ruui. §. 34. de donat. numero 3. Surd. deciſ. 219. numero 4. Nell. tract. de teſtibus, numero 12. & 23. Aufr. tract. de teſtibus, numero 88. Malet. tractat. de teſtibus, cap. 2. numero 28. & cap. 5. n. 1. Ægid. tract. de teſtib. num. 2. Nepos à Monte Alb. tractat. de teſtib. nu. 2. Nepos à Monte Alb. tractat. de teſtibus, numero 70. Crot. tractat. de teſtibus, tit. qui teſtes prohib. eſſe in teſtam. n. 27. Farin. de teſtibus, quæſt. 55. n. 165. Montic. tract. de teſt. verb. ſeruus, Camp. de teſtib. reg. 111.

An contra dominum, Ægid. trac. de testib. num. 4. Montic. vbi supr. Farin. loc. citat. num. 168. Campeg. ibid.

An seruus qui putatur liber probet, Farin. vbi supr. num. 169. Malet. tract. de testib. cap. 5. nu. 3. Monticell. loc. citat. Campeg. de testib. reg. 111.

An factus liber testificari possit de iis quæ vidit cum esset in seruitute, Nell. tractat. de testib. num. 21. Crot. tracta. de testibus, tit. in caus. ciuil. testes, num. 185. Ægid. tractat. de testibus, num. 6. Nepos à Monte Alb. tract. de testibus, num. 57. Montic. tract. de testib. verb. seruus, Farinac. de testibus, quæst. 55. num. 178.

Quid si seruus sit talliabilis, Chass. in consuet. Burgund. tit. des mainmortes, §. 18. mainmortable, nu. 24.

Vel si seruus sub conditione, an ea pendente testificari possit. Malet. tract. de testibus, cap. 5. n. 17. Farin. loc. supr. n. 175. Campeg. de testib. reg. 111.

Vel in fraudem testimonij mutauit conditionem, Malet. tract. de testibus, cap. 7. nu. 48.

Quid si seruus existat in libertate pendente iudicio an testis esse possit, Farin. de testibus, quæst. 55. num. 176.

Quid parte non opponente, Farin. vbi supr. nu. 165.

Vel veritas aliter haberi non possit, Crot. tract. de testib. tit. in caus. crim. testes qui. num. 57. Farin. loc. citat. num. 172. Malet. tractat. de testib. cap. 5. num. 4. Campeg. de testib. reg. 111.

An in causis ciuilibus testis ad testimonium admittatur, Crot. vbi supr. n. 58.

An in instrumentis, Malet. tract. de testibus, cap. 5. num. 7.

An in

An in testamentis, Montic. tractat. de testibus, tit. testes testamenti qui. Farin. de testibus, quæst. 55. num. 167. Crot. tract. de testibus, tit. qui testes prohib. esse in testam. num. 27. & quid si tempore quo d posuit habitus est liber, Campeg. de testibus, reg. 111.

An seruus seu homo manusmortuæ in testamentis admittatur, Chass. in consuet. Burgund. titul. des successions, §. 4. verb. par son testament, n. 7. & 8.

An in matrimonio, Montic. tract. de testib. tit. testes in caus. matrim.

Quid in criminalibus, Crot. tractat. de testib. tit. in caus. crim. testes & num. 57.

Vel in criminibus exceptis, Fari. de testib. quæst. 55. n. 175. Campeg. de testib. reg. 111.

Et quid in crimine simoniæ, Montic. tractat. de testib. tit. testes in crimin. simon.

Et an seruus pro testimonio torqueatur, Farin. de testib. quæst. 59. n. 4. & an in causa ciuili, vel quando causa ciuilis haberet crimen annexum, aut si seruus vacillat, Farin. vbi supr. quæst. 66. n. 117. & seqq. Campeg. de testib. reg. 111. vide in verb. mercenarius, subditus, famulus, stipendiarius, vassallus.

SCHOLARIS pro scholari an possit testimonium dicere, Mascard. concl. 1318. de probat. vide in verbis discipulis.

SIMONIACVS an possit esse testis, & quid si sit occultus, Campeg. de testib. reg. 40.

SINDICVS an possit esse testis durante, vel finito officio, Montic. tractat. de testib. verb. sindicus. Campeg. de testib. reg. 82.

An consindicus admittatur si à consindico producantur, Offred. quæst. 18. vide verb. consindicus.

SINGVLARIS an probet etiam fauore matrimonij, Montic.tract.de testib.tit.testes in cauſ.matrim.

An in crimine homicidij, Montic.vbi ſupr.tit. testes in crimine homicidij.

Læſæ maieſtatis, Monticell. ibidem, tit. in crimin. læſæm.

Vel hæreſis, Montic.ibid. tit. testes in crimine hæreſis.

An teſtis ſingularis faciat ſaltem indicium ad inquirendum, & ad torquendum, Farinac. de teſtibus, quæſt. 64. num. 219. Monticell. tractat. de teſtibus, tit.teſtes quales eſſe debeant, vt faciant indicium, plura de teſte ſingulari vid.Sect.81.82.& 83.

SOBRINVS aduerſus ſobrinum vel ſobrinam, an teſtificetur, vel contra, Malet.tract.de teſtib.cap.6.nu. 9.vide conſobrinus.

SOCER an ſit idoneus teſtis pro genero, & contra, Nepos à Monte Alb.tract.de teſtibus, num. 106.108. Aufr.tract. de teſtib. n. 86. Crot.tract. de teſtib. tit. in cauſ. ciuil.qui teſtes, num. 113. Montic.tract.de teſtib. verb.ſocer.

SOCIVS pro ſocio an poſſit eſſe teſtis, Lanfranc. in ſua prax.cap.8.nu.80.Farin.de teſtib. quæſt. 60. nu. 386.Nell.tractat. de teſtib. num. 10.Montic.tractat.de teſtib. verb.ſocius.

Quid in ſocio contractus, vel muneris, Montic.loc. ſupr.

Vel in ſocietate omnium bonorum, aut etiam particularium, Farinac. loc. citat. numer. 387. & ſeqq. Monticell. vbi ſupr. Maſcard.concluſ. 1318.de probat. Franciſ.de Claper.num. 15.& 16. Campeg. de teſtibus, reg.88.

Quid ſi eſſet ſocietas incidens, Campeg.ibid.

Quid contra ſocium, Campeg.ibid.

Quid

Quid si agatur inter socios de re communi, vel indiuisibili, an socius testis esse possit, vel sibi inuicem reddere possunt testimonium, Farin. de testib. quæst. 60.n.391.& 395.Campeg. de testib.reg.101.

Socius ante diuisionem pro socio non est idoneus testis, Ioan.de Amic.consil.62.n.22.

Quid in socio itineris, vel in socio socij, Farin.ibid. n.402. & 398.

An socius pro socio in causa criminali admittatur, Montic.tract.de testib.verb.socius. Signo. de homod. cons.209.n.4. Campeg. de testib. reg. 86. & 87. an in ciuili, Campeg.ibid.reg.88.

Quid in causa corruptelæ iudicis seu baratariæ, Port.cons.94.num.12.

Et an in subsidium admittatur, Franc. arreti.cons. 61.num.3.

An socius itineris in criminalibus admittatur, Montic.tractat.de testib.tit.testes in crimine, qui.

Socius criminis an in crimine læsæ maiestatis admittatur, Montic.ibid.tit. in crim.læsæm. Campeg. de testib.reg. 86.

Vel simoniæ, Montic.vbi supr.tit. testes in crimine simoniæ, Campeg.de testib.reg. 86.

Vel latrocinij, falsæ monetæ, sacrilegij, & conspirationis, Campeg.ibid.

Confessio, socij criminis an faciat saltem indicium, Port.cons.94.num.13.Montic.tract.de testib. tit. testes quales esse debeant ad proband. indicium. Vide supr. verb.criminis particeps.

Sollicitator in causa in qua sollicitat, an sit idoneus testis, Chass.cons.37.num. 6.& cons.18.nu. 10. Crot.tract.de testibus, tit.in caus. ciuil. testes, num.36 & 145. Gabriel. commun. opin. conclus. 12. lib. 1.

1. de testib. Mascard conclu. 1323. de probat. Gramm. n. 20. dec. 73. Farin. de testibus, quęst. 60. n. 244. Montic. tractat. de testibus, verb. sollicitator, Ioan. de Amic. consil. 120. numero 10. Campeg. de testibus, reg. 77.

Quid si olim sollicitator, fuit nunc vero non sit vel sit solum electus a procuratore non à principali, Farin. loc. citat. n. 251. & 245.

Vel non sit salariatus, Malet. tract. de testibus, cap. 4. numero 19. Farin. loco, supr. num. 247, Montic. vbi supr.

Quid si in alia causa, vel consensu partium, vel contra principalem, quid denique si persona sit honesta, Farin. de testibus, quæst. 60. numero 255. 256. 258. & 254. vid. in verbo, administrator, negotiator, procurator.

SORTILEGVS an possit esse testis, Farin. de testib. quæst. 56. n. 127.

SPONSA an pro sponso testis esse possit & econtra, Malet. tract. de testibus, cap. 2. num. 3. Crot. tract. de testibus, tit in caus. ciuil. testes num. 126. Farin. de testibus, quæst. 60. num. 215. vid. in verbis vxor, coniux, mulis, foemine.

SPONTANEVS seu qui suapte sponte ad testificandum se offert, an sine tortura admittatur, Farin. de testibus, quæst. 79. numero 38. Campeg. de testibus, 126.

Qui pro interesse suo se offerat, vel ad peccatum remouendum, Campeg. ibid.

Et an spontaneus faciat saltem præsumptionem Farin. de testibus, quæst. 80. n. 26. vid. Sect. 2.

SPVRIVS an admittatur ad testimonium, vel & iuramentum in probationis supplementum & deferatur quid si legitimatus, vel bonæ vitæ, vel Religiosus,

gioſus, aut nobilis, Farin. de teſtibus, quæſt 56. num. 400. 404. & ſeqq. Montic. tractat. de teſtibus, verbo ſpurius, Lai. libro 3. tit. de filiis cleric. numer. 2. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10.

Quid in criminalibus, Montic. tract. de teſtibus, tit. teſtes in crim.

STATVLIBER an poſſit teſtificari, Malet. tractat. de teſtibus, cap. 5. nu. 16. Farin. de teſtibus, quæſt. 55. num. 177. Montic. tract. de teſtib. verb. ſtatus quæſtionem patiens. Campeg. de teſtib. reg. 110. vid. in verb. Dominus, ſuperior, liber, libertus.

STIPENDIARIVS vtrum poſſit eſſe teſtis, Pract. Lanf. cap. 8. num. 75. vid. in verbis mercenarius, ſeruus, ſubditus, famulus, vaſſallus.

STIPVLATVS pro eo cui ſtipulatus fuit, an teſtimonium ferre poſſit, Montic. tract. de teſtib. verbo ſtipulatus.

SVBDITVS an ſit idoneus teſtis pro Domino caſtri, Æmil. part. 3. dec. 279. num. 1. & 2. Cacher. deciſ. 102. num. 18. Farinac. de teſtibus, quæſt. 55. num. 203. 208. Malet. tract. de teſtibus, num. 43. Campeg. de teſtibus, reg. 18.

Quid ſi dominus habeat metum imperium, vel ſit terribilis, Farin. loc. ſupra, n. 205. & 211. Campeg. de teſtib. reg. 18.

An ſubditus admittatur ad probandam poſſeſſionem, Menoch. de retin. remed. 3. n. 720.

An ad ea quæ geſta ſunt in territorio vel iuriſdictione, Farinac. vbi ſupr. n. 207. Campeg. ib. reg. 18.

An pro rege, aut principe prohibeantur ſubditi in eorum cauſa deponere. Chaſſ. in conſuet. Burgund. tit. des mainmortes. §. 18. verb. mainmortable numer. 24. vide in verb. mercenarius, ſeruus, famulus, ſtipendiarius, vaſſallus.

SVBORNATOR testium an repellatur à testimonio, Montic. tractat. de testibus, verbo, subornator.

SVBSTITVTVS an testis esse posit pro eo cuius loco, substituitur, Montic. tract. de testibus, verb. substitutus.

SVFFRAGANEVS vtrum pro metropolitano in testem admittatur, Montic. tractat. de testibus, verbo, suffraganeus, vide verbo, episcopus.

SVPERIOR an testis esse posit de crimine subditi, Montic. tractat. de testibus, verbo superior.

Quid si superior prohibitus sit testificari pro subdito contra Titium pro illo posit deponere, Chass. in consuet. Burgund. titu. des mainsmortes. §. 18. verbo, mainmortables, numero 1. vide, in verbo dominus.

SVRDVS an testis esse posit, siue surdus sit à natura siue ex accidenti, Farinac. de testibus, quæst. 61. numero 36. & seqq. & n. 43.

An in ciuilibus, & criminalibus per signa vel scripturam deponere posit, Farinac. vbi supra, num. 49. & 52.

Quid in testamentis, Crot. tractat. de testibus, tit. qui testes esse prohib. in testam. n. 47. Farinac. loco, supr. n. 44.

Quid super re cadente in sensum de quo non est impeditus, vel in re de qua potest mentem suam certis signis vel nutu exprimere, Farinac. vbi supr. n. 45. & 48.

Quid si surdaster sit tantum, Monti. tract. de testib. verb. surdus.

SVSPECTVS sine quæstione an ad testimonium admittendus, Montic. tractat. de testibus, tit. an &

quando

quando testes exam. in tort. Nepos à Monte Alb. trac. de testibus, numero 111. Tynd. tractat. de testibus, lib. 2. cap. 12. num. 3.

Svspiciosvs an admittatur ad testimonium, & quibus casibus suspiciosus reddatur, Monticell. tractat. de testibus, titu. an frater contra fratrem, numero 13.

Svspensvs cui ingressus Ecclesiæ interdicitur an repellatur à testimonio, Monticell. tractat. de testibus, verbo, suspensus, Butring. tract. de testibus, numero 43.

Tabellio vtrum inter testes connumeretur. Pract. Lanfranc. cap. 8. num. 29. vide in verbo, notarius.

Tabernarivs Freqventans an ad testificandum admittatur, Nepos à Monte Alb. tractat. de testibus. nu. 18.

Tortvs an testis esse possit, Crot. tractat. de testib. tit. in caus. ciuil. testes n. 202.

Tvtor in causa pupilli an testificari possit, Farin. de testibus, quæst. 60. n. 272. Montic. tract. de testibus, verbo, tutor, Ægid. tract. de testibus, numero 13. Mallet. tractat. de testibus, cap. 4. numero 54. Crot. tract. de testibus, tit. in caus. ciuil. testes numero 84. & 170. Nell. tracta. de testibus, numero 34. Pract. Lanfr. cap. 8 numero 65. Rom. consil. 420. numero 6. Campeg. de testibus, 78.

An quo ad actum solemnizandum, Campeg. ibid. vel ad iudicium fundandum, cum alter loco tutoris interuenit in indicio, Campeg. ibid.

Quid si liti pupillo datus sit curator, an tutor testis esse possit, Campeg. ibid.

Quid finita tutella, vel si testificetur de gestis durante tutella, & sic in facto proprio, Farinac.

de testib.quæstio.60.nu.273.& seqq.

Quid si sint duo tutores pupilli, & vnus tutor agat, vel defendat, nunquid alter poterit produci in testem, Offr.quæst.204.

Quid in testamentis, an scilicet tutor vel curator in testamento per pupillum condito testes esse possint, Farinac.loc.citat.nume.284.Montic. tract.de testibus, verb.tutor,& titu. testes testamenti qui. Crot. tractat. de testibus titul. qui testes prohib. esse in testam. numer.52.

VAGABVNDVS à testimonio an reppellatur, Mascard.concl.1402.de probat. Montic. tract.de testibus, verb.vagabundus.

VACILLVS seu varius in criminalibus sine tortura admittatur, & quid si in officio, dignitate, vel nobilitate sit constitutus, Capyc. decis. 142. numer. 13. Quando & quibus in causis debeat torqueri, vide sectio.C.

An probet matrimonium. Triuis. lib.2.dec.28. numero 14.

An saltem varius faciat indicium ad inquirendum. Farin.de testibus, quæst.66.nu.2.

VASALLVS vtrum testis esse possit pro domino, Malet.tract.de testibus, cap.4.numer. 47.& cap.2. numer. 27.Crot.tract.de testib.tit.in caus. ciuilib. testes qui numero 94. Aufr. tractat. de testibus, numero 95. Nell. tractat. de testibus, num.12 Monticell.tractat. de testibus, verb. vassalus, Æmil.part.3.decis. 276.numero 1.& 3. Farinac.de testibus quæst.55. Campeg. de testib. reg.17.

An contra dominum, Farin.loc.supr. numer.196.& seqq.Crot.tract.de testib.tit. in causa crim. testes qui nu.158.Aufr.tract.de testib.numer.95. Nell.tractat. de testibus, num.12.Afflict.dec.304.nu.2.& dec.285.nu.85.

Mascard.

Mascard. concl. 1405. de probat. Syntag. commun. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. & 11. Montic. trac. de testib. verb. vassallus. Campeg. ibid, reg. 17.

Vel de re quam vassallus non habet in feudum vel emphyteusin. Campeg. de testib. reg. 17.

Quid de gestis in feudo, vel extra feudum, vel ea res sit quæ domino ferat commodum vel incommodum an pro domino admittatur, Farin. loc. supr. nu. 192. & 199. Æmil. part. 3. dec. 276. numer. 11. Campeg. de testib. reg. 71.

Quid si vassallus sit pauper & vilis, Æmil. part. 3. dec. 276. nu. 1. & 3.

Quid si sit bonæ vitæ, & famæ, & deponat verisimiliter, vel sit valde amicus domino, Farin. de testib. quæst. 55. nu. 189. & 200.

Quid si non præstitisset iuramentum fidelitatis, Campeg, ibid. reg. 17.

Vel dominus sit terribilis aut potens, Farin. ibid. nu. 191. Campeg. ibid. reg. 71.

Quid si vassallus ad testimonium admissus sit, an & quam faciat probationem, Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 10. Bald. cons. 210. part. 5. vide verb. mercenarius, seruus, subditus, famulus, stipendiarius.

Venditor an testis esse possit pro emptore, Farin. de testib. quæst. 60. nu. 331. Crot. tract. de testibus, tit. in caus. ciuilib. testes, qui num. 70. Ægid. tractat. de testib. nume. 23. Malet. tractat. de testibus, 4. numer. 42. Aufr. quæst. 94. Grain, num. 6. dec. 77. pract. Aufr. cap. 8. numero 6. Tyraquell. de retr. in præfat. num. 46. Syntag. commun. opin. loc. 9. titu. 2. cap. 11. Montic. tractat. de testibus, verb. venditor. Guid. Pap. consil. 74. numero 12. Rom. consil. 382. nume. 1. & 3. Campeg. de testibus, reg. 68.

An in causa terminorum, Crot. tract. de testib. tit. in caus. ciuil. testes qui, numero, 162. Monticell. loc. supr.

An contra emptorem. Farin. loc. citat. n. 331. & seqq. Ioan. de Amic. cons. 154. nu. 4.

Quid si venditor non teneatur de euictione, an pro emptore admittatur, Montic. vbi supr. Campeg. ibid. reg. 68.

Vel de consensu partium, Campeg. ibid. reg. 68. vel si venditor habeat parem affectationem ad collitigantes, Campeg. ibid.

Si controuersia sit inter emptorem & consanguineum de specie contractus, an venditor sit idoneus testis, Tyraq. de retr. lign. §. 1. gl. 14. num. 46.

VICINVS an sit testis idoneus, Malet. tractat. de testibus, cap. 4. numero 74. Ioan. de Amic. cons. 25. numero 5.

Et an aliis praeualeat, Monticell. trac. de testib. verb. vicinus.

An contra vicinum admittatur in criminalibus, Montic. vbi sup. tit. testes in crim. qui.

An sine tortura testificetur, Farin. de testibus, quaest. 79. numer. 40.

VIDENS seu testis de visu, an & quantum probet, vid. Sect. 36.

VILIS & deportatus an ad testimonium admittatur Triuis. lib. 2. dec. 28. num. 14. Monticell. tractat. de testibus, verb. vilis. Ioan. de Amic. cons. 3. numero 7. Couarr. tom. 1. lib. vnic. pract. quaest. cap. 18. nuumero 1. Campeg. de testibus, reg. 120. & 121. Ioan. de Amic. consil. 9. nu. 7.

Et qui viles dicantur arbitrio iudicis remittitur loc. citat. Malet. trac. de testibus, cap. 2. nu. 36. Curt. tractat. de testibus, num. 1.

An

An contra diffamatos viles admittatur, vel quando nobiliores haberi non possunt, vel in instrumento, & & an mediante tortura, Montic. tractat. de testibus, verb. vilis, Mandes. consil. 72. numero 9. Port. consil. 204. numero 9.

Quid si veritas aliter haberi non possit. Malet. tract. de testibus, cap. 6. numer. 21. Campeg. de testibus, reg. 121.

An in causa criminali, Montic. tractat. de testibus, tit. testes in criminal. qui, Ioan. de Amic. consi. 127. numero 20.

An debeat torqueri vt testificetur, Montic. tractat. de testib. tit. an & quando, exam. testes in tortura, Fari. de testibus, quæst. 79. nu. 64.

Quid si vilis simul & infamis sit, vel vacillet, Farinac. de testibus, vbi supra numero 35. & 65. & seqq.

An heri vilissimus, hodie factus prælatus poterit de preteritis testificari. Campeg. de testibus, reg. 121. vid. verb. pauper, mendicus, rusticus.

VILLANVS an possit esse testis in testamento. Chass. in consuetudinibus Burgund. titu. des successions. §. quarto, verbo, par son testament, numero 8.

VICIOSVS an à testimonio repellatur. Monti. tract. de testibus, verb. viciosus.

Quid si sit diues, Ioann. de Amic. consil. 78. numero 11.

Vir an pro vxore testificari possit, Aufr. tractat. de testibus, numero 96. Malet. tractat. de testibus cap. 2. numero 2. Nepos à Monte Alb. tractat. de testibus numero 10. Monticell. tractat. de testibus, verbo, vir.

VIRAGO an ad testimonium ferendum

admittatur, Montic. tractat. de testibus, verb. virago.

VIRGO an possit esse testis, & an melius probet quam vidua. Port. com. opin. concl. 30. lib. 2.

VITRICVS an aduersus priuignum testificari possit, Malet. tract. de testibus, capit. 6. numero 9. vide in verbis, sobrinus, consobrinus, socer.

VNICVS testis cum fama an in criminalibus probet, Lail. in constit. Sicil. lib. 1. titul. de homicid.

Quid in crimine læsæ maiestatis, Montic. trac. de testib. tit. testes in crimin. læsæm.

Quid si de crimine ciuiliter agatur. Aemil. part. 3. dec. 296. num. 1. & 2.

An vnicus plene probet, quando agitur de probando impedimento matrimonij, & vbi agitur de vitando peccato, Farin. de testib. quæst. 65. num. 48. Montic. tract. de testibus, tit. testes in caus. matrim.

An faciat præsumptionem & onus probandi transferat in aduersarium, Farin. loc. supr. num. 50. & 51.

Et an in criminibus exceptis productus debeat torqueri, Montic. tract. de testibus, tit. an & quando testes exam. in tortura. Plura de teste vnico, vide Sect. 80.

VNIVERSITAS an pro vniuersitate ad testificãdũ admittatur, seu quando testis de vniuersitate pro sua vniuersitate testimonium dicere possint, Ægid. tract. de testibus, n. 12. Farin. de testib. quæst. 60. numer. 15. & seqq. Nell. tract. de testib. num. 13. Curt. tractat. de testibus, numero, 11. & seqq. Crot. tract. de testibus, in causa

in causi ciuil. testes qui. Beniat. dec. 70. num. 7. & 17. Menoch. de arbitr. cas. 106. Campeg. de testibus, reg. 99. Montic. tract. de testibus, verb. vniuersitatis, testes, Chass. in cons. Burgund. tit. des forests. §. 5. verb. sinon par recours, numer. 7. & seqq. Bero. cons. 93. vol. 3. Bald. consil. 420. part. 1. & cons. 168. part. 2. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 23. Afflict. dec. 400. Mascard. concl. 1421. de probat. Menoch. de Arbitr. cas. 106. Ioann. de Amic. cons. 8. num. 20. Bell. cons. 63. num. 19. Couarr. tom. 1. lib. vnic. practic. quęst. cap. 28. num. 4.

An de iis quæ aguntur in vniuersitate vel collegio, Campeg. de testib. reg. 99.

Quid si vtilitas causę in qua examinatur spectat ad bursam communem, vt vtilitas molendini, non verò singulos de vniuersitate tangit: vt pasculatio, vsus nemoris &c. Farin. loc. supr. num. 499. Benint. dec. 70. num. 8. Port. com. opin. conclus. 33. lib. 2. Ioann. de Amic. cons. 8. nu. 26. & 30. & cons. 25. num. 8. Campeg. ibid.

Vel vniuersitas sit Ecclesiastica, Campeg. ibid.

Et an si tunc admittantur an eis plena fides adhibenda, Io. de Amic. cons. 8. num. 21.

Quid si de statu vel commodo vniuersitatis agatur an testes de vniuersitate recipiantur, Afflict. dec. 400. numer. 11. Farin. de testib. quęst. 60. numer. 522. Cacher. decis. 99. numer. 39. Marc. lib. 2. quęst. 93.

Quid si causa respiciat singulos de vniuersitate vt singulos, an admittantur, Farinac. de testib. quæst. 60. num. 501. cum seqq. Montic. tractat. de testibus, verb. vniuersitatis testes, Crot. tract. de testib. tit. in caus. ciuil. testes num. 24. Franc. decis. 197. numero 1. Vt in causis pascuorum, vsu nemoris, &c.

Franc.

Franc.ibid.num.4.& 10.& dec. 301. num. 3. Boer. in Bitur. §. 9. des coustumes prędiales. Surd. dec. 236. num. 2. Chass. in consuet. Burgund. tit. des forests. §.5. verb. sinon par recours, num. 9. Cæpol. de seruit. Rustic. cap. 9. num. 12. Campeg. de testib. reg. 99.

Quid si testes de vniuersitate non posint testificari nisi soluta mercede an probent, Capyc. num. 6. dec. 152.

Quid in causa ciuili, Campeg. de testibus, reg. 99.

Quid in causa ciuili ardua, Farin. de testib. quæst. 60. num. 521. Crot. tractat. de testib. tit. in caus. ciuil. test. num. 25.

Quid quando quæstio est inter duo collegia an ij de collegio possint compelli ad testificandum contra proprium collegium, Campeg. de testib. reg. 99.

Vel si agatur de reprobatione instrumenti, Farin. ibid. num. 490.

Aut de instrumento mandati vel consindicatus, Montic. tract. de testib. verb. vniuersitatis testes.

An super probatione confinium testes vniuersitatis probent, Bursat. cons. 235. Farin. loc. supr. num. 487.

Vel territorij, Chassin consuet. Burgund. tit. des forests. §. 1. verb. par fosses.

Vel in probatione solutionis debiti, Farin. de testib. quæst. 60. num. 532.

Quid in causis onerum & gabellarum, Farin. vbi supr. num. 533. Montic. tract. de testib. verb. vniuersitatis testes.

Quid si alij testes quam de vniuersitate haberi non possint, Ioan. de Amic. cons. 8. n. 22.

An in criminalibus testes de vniuersitate admittantur in fauorem alicuius de sua vniuersitate, Montic. loc. supr.

loc.supr. Crot. tra. de testib. tit. in caus. crim. testes numer. 116. Malet. tract. de testib. cap. 4. num. 73. Farin. loc. supr. num. 58. & seqq. Campeg. de testibus, reg. 99.

Quid contra extraneum, Campeg. ibid.

Qui si cum iis de vniuersitate alij producantur, an suppleatur eorum testimonium, Surd. dec. 236. num. 3. Crot. tract. de testibus, tit. in caus. ciuil. test. numer. 30.

An procurator vniuersitatis pro vniuersitate deponere possit, & quid si onera litis sustineat, ar in. de testib. quæst. 60. num. 526. & 531.

Quid si veritas aliter haberi non possit quàm per testes de vniuersitate, Montic. loc. supr. vide, verb. abbas, religiosus, prælatus, clericus, Canonicus, monarchus, collegiatus, confratres, ciuis, compatriota, syndicus, commodum sentiens, & consors.

Vvlneratvs an testis esse possit, Couarr. variar. resol. lib. 2. cap. 13.

Vsvrarivs an testimonium ferre possit, Barba. tract. de testib. part. 2. num. 9. Ægid. tract. de testibus, num. 53. Farin. de testibus, quæst. 60. num. 353. Montic. tractat. de testibus, verb. vsurarius, Capic. in consuet. Sicil. pag. 20. numer. 4. Syntag. commun. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 11. Campeg. de testibus, reg. 33.

An qui vsuras vsurarum exercuit Butrig. tract de testibus, num. 34.

Quid ille qui accepit vsuras, Malet. tract. de testib. cap. 4. num. 59

An in testamento testis esse possit, Crot. tract. de testibus, titulo, qui testes prohibeantur esse, in te-

in testam.num. 5.Farin.loc.supr.nu.354.Montic.tract. de testib.tit.testes testamenti,qui.

Quid in causis aut criminalibus aut ciuilibus, Farin. de testib.quæst.60. n.355. Crot. tractat. de testibus,tit. in caus.ciuilib.test. num.87. Campeg.de testibus,reg. 33.

Vxor an pro marito testis esse possit, Farin. de testib.quæst.54.num.211. & seqq. Crot. tract. de testib. tit.in caus. ciuil.test.n.18.Palat.Ruui. §. 60. de donat. num.5. Gramm. dec.34.num.17.dec.73.n.19.dec.45.n. 3.Syntag.commun.opin.loc.9.tit.2.cap. 10. Pap.lib. 9. tit.1.arr.26.Imbert.instit.lib.1.cap. 41. Campeg. tract. de testib.reg.10.& reg.12.

Quid si expulsa,Farin.loc.citat.nu.218.

Vel parte non opponente, vel in causa difficilis probationis,vel ad innocentiam rei probandam, Farin.loc.citato. n.225.& seqq.

Vel si non sit suspicio metus vt quia vxor non timeat virum, Campeg.tract.de testib.reg.10.

Quid in criminalibus,Marant.cons.20.n.3.

Vel in crimine læsæ maiestatis, Montic.tractat. de testib.tit. in crimine læsæ maiest.

Vel in causa matrimonij,Farin.de testib. quæst.54. nu.226.

An cogi possit mulier deponere contra maritum, Crot.tract.de testib.tit.qui possunt cogi.nu.3. Vergin. de Bocca.in tractat.de remiss.cap. 2. num. 51.Farinac. loc. supr. num. 219. & 223. vid. in verbis sponsa, mulier fœmina.

DE

DE CITATIONE TESTIVM ad Examen.

Testes quando, & quomodo citari debeant ad Examen & an non citati probent,

SECTIO II.

TESTES an ad testificandum citari debeant Schenc. tract. de testib. num. 1. Malet. tract. de testib. cap. 77. num. 23. Rebuff. in constit. Gall. tit. de testib. artic. 1. glos. 4. nu. 1. Aufr. quæst. 384. Franc. decis. 60. nu. 11. Sola in nouas titul. de deposit. test. glos. 3. n. 1. Aman. de aqu. sing. 103.

Testis qui non cogitur testificari non est citandus, Nell. tract. de testib. n. 42.

Protestatio partis quod testes non recipiantur ea non citata multum iuuat, Ioann. de Amic. cons. 73. nu. 17.

Vtrum episcopus citari debeat, Malet. tractat. de testib. cap. 7. n. 29. Schenc. tract. de testib. num. 4. Bald. tract. de testib. part. 1. nu. 2. Farinac. de testib. quæst. 77. num. 211. Quod si non sit citatus an faciat indicium, Ioann. de Amic. consil. 73. n. 16.

Testes aliquando citari non debent, sed ad eorum testimonia recipienda iudex mittere debet, Schench. trac. de testib. n. 9.

Et sic ad egregias personas mittitur notarius, & ad omnes nobiles, & in dignitate constitutos, episco-

pos, sacerdotes, diaconos, doctores, & ad eos qui sunt, de eorum familia, ad licentiatos, milites, mulieres, honestas & nobiles matronas, ad infirmos, valetudinarios, senes, & ad omnes alios qualitercumque impeditos, Farin. tract. de testib. quæst. 77. num. 202. vsque ad 230.

Personæ tamen egregiæ in criminalibus personaliter comparere tenentur, vt examinentur: non autem impediti. Idem in causis ciuilibus magnis, & arduis, & in matrimonialibus, possuntque huiusmodi personæ egregię ad iudicem venire, & huic priuilegio renunciarę, Farinac. loc. citat. n. 236. cum seqq.

Testes euocari ex aliqua ciuitate, vel non euocari debent, prout consuetudo eius prouinciæ patitur. Schenc. tractat. de testib. numero 12. Non sunt tamen euocandi, quando plus expenderetur, quàm sit valor causæ. Nell. tractat. de testibus, numero 37.

Dictum testis non citati, nec admoniti in præsentia partis, & iudicis deponentis, valet, Malet. tractat. de testib. cap. 7. numero 25. dummodo pars non contradicat, vel si fuit citata ad videndum examinari testes, Farin. tract. de testibus, quæst. 80. num. 15. 16. 17.

Probat etiam non citatus testis coram arbitro, Farinac. vbi supr. num. 23. Item si agatur de peccato vitando, Farinac. ibid. num. 19. Monticell. tractat. de testib. titul. Item reprobantur qui sponte, & non coactè, &c. Item, si fortè fortuna in iudicio reperitur, Farinac. vbi supr. numero 20. Montic. loc. citat.

Productus à parte, vel monitus à iudice non eget citatione, Farinac. tract. de testibus, quæst. 80. num. 11. 12.

11. 12. Monticell. ibid. Mandell. conſ. 35. num. 7. Monitio enim teſti facta per iudicem habet vim citationis, Malet. tractat. de teſtib. cap. 7. num. 3. Et plus operatur monitio iudicis, quàm citatio partis, Farinat. tractat. de teſtib. quæſt. 72. num. 76.

Teſtis de neceſſitate comparere debet, vbi per iudicem vocatur, Tynd. tractat. de teſtib. lib. 2. cap. 10. numero 13. maximè in criminalibus, Nell. tractatus de teſtib. numer. 48. Et an mulctari poſſit propter ſuam contumaciam, Malet. tract. de teſtib. cap. 7. num. 31.

Citatio perſonalis an requiratur quando teſtes extra ordinem examinantur. Schenc. tract. de teſtib. nu. 79.

Teſtis non debet ſe vltro offerre, ſed debet citari adhoc vt probet, Crot. tract. de teſtib. tit. de forma. in teſtium examin. num. 85. Et qui ſe offert ad teſtificandum ſuſpectus eſt, Schench. tract. de teſtib. num. 2. Malet. tractat. de teſtib. num. 27. cap. 7. Monticell. trac. de teſtib. tit. Item reprob. qui ſponte, & non coact. & ex Farin. tractat. de teſtib. quæſt. 80. num. 4. Etiamſi affinis ſit, vel conſanguineus, Farinac. ibid. n. 2. imo præſumitur inimicus, Crot. ibid. num. 153. Scilicet in conuiualibus, Montic. ibid. Farin. tract. de teſtib. quęſt. 80. n. 5.

Teſti qui ſponte ſe offert, & non creditur niſi torqueatur, Monticell. trac. de teſtib. tit. Item reprobant qui ſponte, & non coactè, &c. ſcilicet quantum ad ſe ſed quantum ad alios, ſic Montic. ibid.

Teſtis tamen qui ſponte ſe offert ſi ſit legatiſſimus probat; Farin. tractat. de teſtibus, quæſt. 80. num. 21. 22. Monticell. ibid. Item ſi cum iuramento deponat, vel ſi iudex ei detulit iuramentum, Monticellus

tractat. de testibus, tit.item reprobant, qui sponte, & non coact.&c.

Facit aliqualem præsumptionem testis qui sponte deponit, Farin. ibid. numero. 26. quod si quis testificari compelli non possit, an si sponte se offert, valeat eius dictum, Monticell. ibid.

Testis citatus an dicatur deponere compulsus, Crot. tractat. de testibus, tit.de form. in test. exam. numero 184. Malet. tract. de testibus, num.28. cap.7.

Et an notario asserenti Sempronium testem esse citatum credatur. Ioann. de Amic. cons.73.n.18.

An & qui possint cogi ad testificandum, & contra quos.

SECTIO III.

ABSENTES, & extra prouinciam qui non sunt de iurisdictione iudicis, & qui cõmode venire non possunt an compellantur, Montic. tract. de testibus, tit. in quibus casibus non cog.test. Farinac. tractat. de testibus, quęst.78.num.68.& seqq. vergin. de Boccat. in tract.de remiss.cap.2.num.24. Rom.sing.398. num. 1. Aufrer.quæst.354. Angel. tractat.de testibus, numero 21.

ACCVSATVS, vel qui se fecit accusare de eo crimine de quo erat reus, vt non testificaretur an possit cogi, Monticel. tract. de testibus, tit. compel. test. regul.

ADVENA an compelli possit ad testimonium, ferendum. Monticel. ibid. tit aduena an cogatur.

ADVOCATVS an possit compelli ad testificandum, Monticel. ibid. tit. compel. testes, verb. aduocatus,

An

An contra partem pro qua patrocinium præſtat, Malet.tractat.de teſtib.cap.6.n.16.

AFFINIS an aduerſus affinem cogi poſsit teſtificari Verg. de Boccat. in tractat. de remiſſ. cap.2. num.24. Rom.ſing.398.n.1. Aufrer.quæſt.354.

AGNATVS an cogatur teſtimonium ferre, Malet. tract.de teſtibus.cap.6.num.9. Crot.tractat. de teſtib. tit.qui poſsint cogi,n.1.

AMICVS an contra, vel pro amico compelli poſsit teſtificari, Monticel. tractat. de teſtib.tit.compell.teſtes regul.verb.amicus.

APPARERE qui non poteſt ſine dedecore cogi non poteſt, Farin.tractat.de teſtib.quæſt.78.n.92.

CANONICVS contrà eccleſiam compelli an poſsit ferre teſtimonium,Monticell.tract. de teſtib. tit.compelluntur,teſtes regul.verb. canonicus.

CLERICVS an cogatur ad teſtimonium. Monticel. ibid.verbo,clericus, Farin.de teſtibus, quæſt.78. 741. cum ſeqq. Vergin. de Boccat. in tract. de remiſſ. cap. 2.numer. 24. Roma.Sing.398.numero 1. Aufrer.quæſt. 354. An in ſubſidium probationum, Malet. tract. de teſtibus, cap. 61.num. 33. quid quando de crimine ciuiliter agitur, Malet.ibid.n.36.

COLLATERALIS vſque ad quem gradum non compellatur eſſe teſtis, Malet.tract. de teſtibus, cap.6. n. 20. Angel tractat. de teſtibus, tit. An frat.poſsit eſſe teſt.in cauſ.crim.fratr.n.26.

CONIVNCTVS an cogi poſsit contra, vel pro coniuncto teſtimonium ferre, Monticel. tract. de teſtib. tit.compell.teſt. reg. verbo, coniunctus, quid ſi gradu proximior, Malet. tractat. de teſtibus, cap.6. n.9.

DEPORTATVS cogi non poteſt eſſe teſtis, Farin. de teſtib.quæſt.78.n.91.

loco, 9. tit. 2. cap. 32. Angel. tract. de testibus, tit. An frater posit esse test. & numero 26. an in criminalibus, Malet. tractat. de testibus, cap. 6. numero 2.4. 4. Angel. ibid. numero 2. quo casu in ciuili compelli posit, Malet. tract. de testibus, cap. 6. numero 3. Quod si veritas aliter haberi non posit, contra fratrem cogitur testificari, Schench. tractat. de testibus, numero 31. Monticel. tractat. de testibus. tit. compell. testes regulariter, verbo, frater, Verg. de Boccat. in tractat. de remiss. cap. 2. n. 24. Rom. singul. 398. numero 1. Syntag. commun. opin. loco, 9. tit. 2. cap. 37. An pro fratre frater cogi posit esse testis. Crot. tract. de testibus, tit. qui posint cogi numero 1. 2. fratres prædicatores, seu minores de licentia superioris cogi possunt ad testimonium, Monticell. trac. de testib. tit. compell. test. reg. verb. fratres.

Gener contrà socerum an cogi posit esse testis, vel econtrà. Crot. tract. de testibus, tit. qui poss. cog. nu. 4. Malet. tractat. de testib. cap. 6. nu. 9. Monticel. ibid. verb. gener.

Quid si veritas aliter haberi non possit. Malet. tract. de testib. cap. 6. num. 20.

Impeditvs ex iusta causa non potest cogi, Farinac. tractat. de testibus, quæst. 78. nu. 72.

Impvbes an cogi possit esse testis, Monticell. tract. de testibus, tit. compell. test. regul. verb. impubes, Farinac. ibidem, numero 80. Vergin. de Boccat. tract. de remiss. cap. 2. numero 24. Rom. singul. 399. numer. 1. Aufrer. quæstion. 354. Et quid si excedat septimum annum, vel natus decem, Monticell. ibidem, verb. excedens.

Indvctvs super vno articulo, an cogi possit deponere super alio. Monticell. tract. de testib. tit. in quib. casib. non cogantur testes.

INFIRMVS an possit cogi esse testis. Montic. ib. tit. compell. test. regul. verbo, Senes. Farin. trac. de testib. quæst. 78. num. 64.

INHABILIS an cogatur ad testimonium ferendum, Monticell. tractat. de testibus, tit. in quibus casib. non cog. testes, Farinac. ibid. numero 95. Quid si se dicat inhabilem, vel suam habilitatem taceat, Monticell. Ibid.

IVDEX an possit cogi in causa criminali testimonium fiere, Malet. trac. de testibus, cap. 4. num. 25.

INSTRVMENTARIVS testis an compelli possit testificari: Montic. ibid.

IVRATVS non deponere an cogi possit. Crot. tract. de testibus, titul. qui possint cogi, numero 17. Malet. tract. de testibus, cap. 6. num. 45. Farin. tractat. de testibus, quæst. 78. num. 149. Montic. trac. de testibus, titul. compellunt; testes reg.

IVRATVS testis cogi potest ad testimonium ferendum ad detegendum coniurationem. Monticell. ibid. verb. Socij.

LAICVS adspiras ad clericatum, an cogi possit esse testis Monticell. ibid. verb. Laicus, Farinac. tract. de testib. quæst. 78. 202.

LIBERTVS contrà patronum an cogi possit testimonium ferre, Monticell. tract. de testibus, titu. Compell. test. reg. verb. libertus, Farin. ibid. numer. 89 Syntag. commun. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 37. Malet. tractat. de testibus, cap. 6. num. 1. Vergin. de Boccat. trac. de remissio. cap. 2. num. 24. Roman. sing. 159. nu. 1. Anfr. q. 354. Quid si veritas aliter haberi non possit, Malet. ibid. numer. 20.

MAGISTRATVS an cogatur dicere testimonium in deefectum vbi publica vtilitas suadet, Malet. tractat. de testibus numero 21. 22. & cui incumbat probare quod

re quod

re quod veritas aliter haberi non possit, Malet. ibid. nu. 24. 25.

MARITVS contra vxorem an cogatur dicere testimonium, Montic. tract. de test. tit. compelli testes reg. verb. vxor. Farin. tractat. testibus, quæstion. 78. numero 88.

MATRONAE coguntur ferre testimonium, Vergin. de Boccat. tractat de remiss. cap. 2. num. 24. Rom. sing. 398. nu. 1. Aufrer. q. 354.

MEDIATOR an cogi possit, vide inf. verbo, proxeneta.

MILES an possit cogi ad testimonium ferendum, Vergin. de Boccat. tractat. de remiss. cap. 2. numero 24. Rom. singul. 298. numero 1. Aufrer. 354. Monticell. tracta. de testibus, titul. compell. test. regular. verb. mulier.

Mulier grauida an compelli possit ad dicẽdum testimonium. Crot. tract. de testibus, tit. qui cog. possint num. 16. Farin. trac. de test. quæst. 78. nu. 96. & an etiam compelli possit ad iurandum, Chass. in consuet. Burg. tit. des iustices, §. 5. verb. S'il na grace, nu. 126.

PATER an contra filium cogi possit testificari, Vergin. de Boccat. trac. de remiss. ca. 2. n. 24. Rom. sing. 398. nu. 1. Aufr. q. 354.

PERSONAE egregiæ an compellãtur ad testimonium. Montic. tract. de testibus, tit. compelli test. regul. verb. senes. Farin. tract. de testib. quæst. 78. nu. 113. Vergin. de Boccat. tract. de remissionib. cap. 2. n. 24. Rom. sing. 398. num. 1. Aufr. q. 350.

PRIVIGNVS an contrà vitricum cogit possit ad testificandum, Montic. tract. de testib. tit. compelli testes regul. verb. priuignus.

PRIVILEGIATI, & qui fauore publico à testimonio

REPROBATORIVS testis an compelli possit ad ferendum testimonium, Monticel. ibid. titu. compelli test. reg. verb. reprobatorij.

ROGATVS in contractu, vel in testamento potest cogi ferre testimonium, Farinac. tractat. de testibus, quęst. 78. nu. 114.

SACERDOS non potest cogi de iis quæ in confessione audiuit, Monticel. ib. verb. sacerdos. An de aliis, Farinac. ibid. nu. 73.

SENEX cogi non potest testimonium dicere, Monticell. tract. de testibus, titu. compelli test. regul. verb. Senex. Farin. tract. de testibus, quæst. 78. numer. 60. Vergin. de Boccat. tractat. de remissio. cap. 2. numer. 24. Roman. sing. 398. num. 1. Aufrer. quæst. 354. quod intelligitur de sene qui maior est 70. annorum. Farinac. ibid.

SOBRINVS, vel sobrina, aut nati ex iis an cogi possint testes esse, Farin. tractat. de testibus quæst. 78. numero 83.

SOCER an compellatur testificari contrà generum, Montic. ibid. verb. gener.

SOCIVS compelli potest ad coniurationem detegendam, Montic. ibid. verb. Socii.

SVBTRACTVS à parte, contra quam est productus, vel ab alio eius nomine, an cogi possit testificari, Farin. tractat. de testibus, quæst. 78. nu. 12.

SVBTRAHENS se gratia, vel odio, vel timore an cogi possit, Farinac. ibid. nu. 6.

SYNODALIS testis cogi nō potest testimonium ferre, Farin. ibid. nu. 48. Vergin. de Boccat. tract. de testib. 398. nu. 1. Farin. quæst. 354.

TIMENS iustè an cogi possit ad testimonium ferendum, Montic. tractat. de testibus titul. compelli

teit.regulariter.verb.iustè timens.

VALETVDINARIVS an cogi possit esse testis, Montic. ibid.verb.valetudinarij, Farin.num.64. Verg. de Boccat.ibid.Roman.sing.398.num. 1. Aufr. quęst. 354.

VASSALLVS an contra dominiũ cogi possit ferre testimonium. Syntag. communi opinio.loc.9.tit.2. cap. 37. An contra eum, cui debet reuerentiam, & certum est quod nec volens admittatur, Farin. tract. de testib. quæst. 78. num. 105. Montic. tract. de testib. tit. An, & quando testes examinentur in tortura.

VIATOR cogi potest ferre testimonium, Crot. de testib. tit. qui possint cog. num. 13. Farin. vbi supra num.8.

VITRICVS contrà priuignum, vel contrà cogi potest ad testificandum, Montic. tract. de testib. tit. compelli testes, verb. vitricus, Farin. de testib. quęst.78.num.82.Syntagm.commun.opinio.loc.9.tit. 2.cap.37.

VOLENTES in iudicio testificari, num inuiti testificari compellantur, Malet. tract. de testib.num. 30.cap.7.

VXOR contrà maritũ an cogi possit ferre testimonium, Malet.tra.de testib.cap.6.n.3.cap.6.n.7.15.&71. Syntag.commu.loc.9.tit.2.cap.37. Farin. quæstio, 78. num.88. Montic. tract. de testib. tit. compelli testes, verb.vxor.

Consuetudo in cogendis testibus est seruanda, Vergin. de Bocca.tract.de remiss.cap.2.num.7.

Testes qui compellantur testificari, Curt. tract. de testibus, num. 104. Angel. tract. de testib. num.2. Sene.tract.de testib.num.41.Butrig.tract. de testib. num. 18.

Testi-

Testificari quilibet cogitur de iure Canonico. Aretin.consil. 142. num.18. Et hoc si timore alterius partis constet iudici testem esse reuocatum à testimonio ferendo, Malet.tract. de testibus, cap.6.n.43. Item quilibet respondere tenetur, Nell. tract. de testibus, nu. 139. Item testis qui dixit se nihil scire potest cogi testificari, Roman. consil.505. num. 1. Nam testimoniũ dicere est munus publicum, Angel. tract. de testibus, tit. An frater num. 25. Sed an cogi quis possit vt dimittat testes contrà se testificari, Nell.tract.de testib. num.43.

Testes omnes cogi ad testificandum nisi est expresse priuilegiati reperiantur, Farin. tract. de testibus, quæst. 78. num.57 Sola.in antiquas. pag. 356. num. 1. Lanfranc. in sua prax. cap.8. num.27. Aufr. quæst. 412. Marc. lib. 1. quęst. 132. num. 1. Imbert. inst. lib. 1. Vergin. de Boccat. tractat. de remissionibus, cap. 9. num. 48. Tessaur. decis. 42. num. 6. Sed contrà quos cogantur, Angel. tract. de testib. num. 2. nam testes nõ coguntur contrà certas personas testimoniũ dicere, Vergin. de Boccat. ibid. cap. 2. num. 24. Roman.sing.398.num.1.

Qui sunt de iurisdictione possunt omnes ad testimonium veritatis dicendum compelli. Angel. tract. de testib. num. 1. tit. qui compelli possunt, quando sponte deponunt debent in actis redigi. Schenc. tract. de testibus, num.96.

Testis cogi non potest iterum testificari, nisi in defectum probationum, Tyndar.tract. de testibus, c. 9. num.14. & qui tunc possint, cogi, Malet. tract. de testib.cap.6.num.19.

Testimonium qui ferre non coguntur an ipsis volentibus admittantur, Butrig.tract.de testibus, tit. de contrariet.testium, num.21.

An delegatus testes compellere posit ad ferendũ testimonium, Montic. ibid. Farin. ibid. num. 24. crot. ibid. num. 11. Delegatur papæ, vel principis cui causa committitur, cum clausula testes si se subtraxerint, compellas, potest quoslibet compellere. Malet. tract. de testib. cap. 6. num. 53. idem si illa clausula non sit apposita, ibid. num. 54.

An officio iudicis possint cõpelli testes deponere, Montic. tract. de testib. tit. per quos compelli.

An parte non petente testes cogantur ferre testimonium, Gomme. Leonin. decis. 1. numer. 5.

Clericus an per iudicem ecclesiasticum, vel secularem posit cogi ferre testimonium, Farin. tract. de testib. quęst. 78. num. 78. Malet. tract. de testib. cap. 6. num. 3. An si agatur ad pœnam pecuniariam imponendam per statuta. Malet. ibidem, num. 37.

Vtrum in criminalibus coram secularibus ad perhibendum testimonium clericus cogi posit, Triuis. lib. 2. decis. 30. numer. 1. Malet. tract. de testibus, capit. 6. numero, 3. 38. Quid si sit laicus qui tenderet ad clericatum, Malet. ibidem, numero 39.

An tam laici quam clerici cogi possint coram iudice ecclesiastico, Farinac. tract. de testib. quęst. 78. num. 36.

Episcopus an à superiore ad testimonium compellatur, Monticell. tract. de testibus tit. compell. testes regularit. verb. episcopus.

Si ad pœnam sanguinis agatur an posit clericus coram temporali vicario episcopi cogi, ad testificandum qui vtrunque gladium habet ab ecclesia, Monticell. tractat. de testibus, tit. per quos compelli.

Iudex cogit testem in iudicio ad dicendum veritatem, licet extrà iudicium dixerit se nihil scire, Schench: tractat. de testibus, nu.95.

Qui agit non potest cogere reum ferre testimonium, Montic. tract. de testib. tit. in quibus casib. non cogant. test.

Testis an possit cogere testem secundò deponentem extense deponere. Tynd. tract. de testibus, part. 3. cap. 11. n. 2.

Vincula non inferunt iustum metum ad testificandum, Malet. tract. de testib. cap. 3. n. 51.

Vbi possint cogi testes testimonium ducere.

SECTIO VI.

AN inuiti cogantur ab vno loco ad alium accedere, vt testimonium ferant. Tess. decis. 39. nu. 3. Marc. lib. 2. quæst. 788.

Pœna sub qua testes coguntur venire ad vrbem, Vergin. de Boccat. tract. de remiss. cap. 2. n. 5.

Religiosi non nisi in monasteriis possunt cogi ferre testimonium, Montic. tract. de testib. tit. Compell. testes regular. verb. religiosi.

Instrumentarij testes coguntur venire ad iudicium, vt deponant, non ad recognoscendum sigilla sua, Monticell. tract. de testib. tit. in quib. casib. non cogunt. test.

Mulier grauida non potest cogi nisi in domo testificari, Farinat. tractat. de testibus, quæst. 78. num. 96. 97.

Priuilegiati extra domum compelli non possunt vt ferant testimonium, Farinac. ibid. num. 111. Nec per-

personæ egregiæ, Farinac. ibid. num. 113. Vergin. de Boccat.tract.de remiss. cap. 2. num. 24. Roman. singul. 398. num. 1. Aufr. quæst. 354. Rebuff. in constit. Gall. titul. de inquisit. articul. 14. & seqq. Gloss. vnica, num. 3.

Senes, valetudinarij, episcopi, matronæ, milites extra domicilium suum cogi non possunt testimonium dicere. Vergin. de Boccat. ibid. Roman. ibid. Aufr. ibid.

In quibus causis testes ad testificandum cogi possint, & quibus casibus.

SECTIO VI.

AN in causis ciuilibus testes ad testimonium ferendum compellantur, Farin. tract. de testibus, quæst. 78. nu. 3. 99. Montic. tract. de testib. tit. cogendi quando sunt testes in caus. ciuil.

An in criminalibus, Farinac. ibid. nu. 8. 44. 99. 120. Monticell. ibid. Marc. lib. 1. quæst. 776. Angell. tractat. de testib. numero 23. an iudex in criminalibus possit cogi ferre testimonium, Malet. tractat. de testibus, cap. 4. nume. 25. an frater contra fratrem, Angell. tractat. de testib. num. 2. Malet. tractat. de testib. cap. 6. num. 2.

In causis matrimonialibus an testes ad testificandum compellantur, Farinac. tract. de testib. quæst. 78. num. 24. & seqq. Montic. tractat. de testib. tit. testes cogend. quand. sint.

An in causis spiritualibus, Farinac. ibid. num. 28. 30. Montic. ibid.

An in causis beneficialibus, Farin. ibid. n. 31.

An in delictis commiſſis lite pendente, Farin. ibid. num. 195. 196. 197.

An in cauſa vſurarum, Farin. ibid. nu. 198. Monticell. ibid. tit. cog. quand. ſint teſtes.

Si agatur de probando iniuriam perſonalem factam clerico an compelli poſsint teſtes ferre teſtimonium, Far. ibid. n. 183. 187. Montic. ibid.

Si agatur de depoſitione prælaturæ, aut alterius dignitatis an teſtes cogantur teſtificari, Farin. ibid. num. 182. vel ſi agatur ad aliam pœnam, Malet. tract. de teſtibus, cap. 6. num. 40. Quid ſi agatur de conſpiratione contrà prælatum, Farin. ibid. n. 189.

Ad probandam ſententiam excommunicationis an teſtes compelli poſſint ferre teſtimonium, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 78. n. 181. Monticell. ibid. titul. cogend. quand. ſint teſtes.

Si quis ex probatione criminis proſequuturus eſt ſententiam lucroſam, vel vitaturus damnoſam, an compellere poſſit ad teſtimonium, Farinac. ibid. num. 158.

Si inquiratur ſuper fama, & infamia, an teſtes cogantur teſtificari, Farin. tractat. de teſtib. quæſt. 78. num. 155.

Ad probandum quem eſſe condemnatum de crimine an teſtes compelli poſſint, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 78. n. 180.

Teſtes an cogantur, cùm veritas aliter haberi nequit. Monticell. tract. de teſtib. tit. compell. teſtes regular. Triuiſ. lib. 1. deciſ. 35. num. 4. Vergin. de Boccat. tract. de remiſſio. cap. 2. num. 24. Roman. ſing. 398. n. 1. Aufr. queſt. 354. Quid in caſu in quo veritatem celare, peccatum mortale eſt, Farinat. ibid. numero 167.

citat. Gloff. 6. n. 1.

Edictum penale contra omnes testes, qui aliquid sciuerint, vt debeant comparere, ac testificari, an sit validum. Sol. in antiq. pag. 356. numero 6. 11. 17.

Crimine stellionatus puniuntur, & præsumuntur suspecti, potéstque iudex inquirere contra eos, Monticel. tractat. de testibus, tit. compelli quomod. possint & tit. testis qui non vult testificari, Nell. tract. de testib. n. 39.

Testis qui non vult testificari tenetur parti ad interesse, & post iuramentum tenetur de falso, Monticell. ibidem, tit. testis qui non vult testificari, tit. si pretio coactus fuerit, potest contra eum tanquam falsarium procedi, Monticell. ibid.

An possint testes torqueri si testimonium ferre noluerint, Monticell. tractat. de testibus, titu. An, & quando testes examinentur in tortura.

Testes censentur præcisè compulsi per hæc verba, moneant iudices, Monticell. ibid. tit. quomodo compelli.

Vtrum inhabiles, viles vacillantes, varii, criminosi, infames, suspecti, à iure reprobati qui præsumuntur scire veritatem, possint ad testificandum per torturam compelli, Monticell. tractat. de testibus, tit. An, & quando test. examin. in tortur.

Miles an ideo quod nolit testificari à signis sit remouendus, Monticell. ibid. tit. compell. test. verb. miles.

Testes non possunt cogi ex abrupto, sed præcedente monitione, Farinac. tractat. de testibus, quæstion 78. numero 55. nisi ex improuiso reperirentur in iudicio, Minsing. cent. 6. obseruat. 16. numero 1.

Testes compelluntur testificari mulcta indicta pi-

gnoribus, & aliis remediis, Angel. tract. de testibus, n.24.

Testes an parte citata sint producendi.

SECTIO VIII.

TEstes non nisi parte citata producendi sunt Scueron. tractat. de remiss. cap.33. nu.1. nec valet testium receptio contrà non citatum Nell. de testibus, numero 43. Nep. à Monte, Alban. de testibus, numero 79.

Est enim necessaria partis citatio, contrà quam producitur testis, & eius præsentia, vel contumacia, Malet. tractat. de testib. cap.7. n.1.

Imo non valet testium productio, si citatus iusto impedimento venire non possit, & testes recipiuntur, Malet. ibidem, Farinac. tractat. de testibus, quæst. 72. numero 19. 20. Secus si non impeditus noluit comparere, Rebuff. in constitut. Gall. tit. de inquisitoribus, Artic. 18. Gloss. 1. numero 1.

Quod tamen testes recipi debeant parte præsente, vel contumace quomodo intelligatur, Lynd. tract. de testib. lib.2. cap.10.

Assignatio termini decem dierum ad probandum an testes pendente termino possint produci absque alia citatione partis contrà quam producuntur, Malet. tractat. de testib. cap.7. n.33.

An

An post terminum, vel dilationem testes produci, vel examinari possint.

SECTIO. IX.

TEstes an examinari possint post terminum. Cæpol. cautel.165. Farinac. tractat. de testib. quæst. 80. numer.61. Angel. tract. de testibus, num. 18. Monticell. tractat. de testibus, tit. Productus an post terminum, &c.

Non possunt post terminum testes examinari, nisi pars iuuet ad se de nouo aliquid peruenisse, & parte citata non aliter ac super nouo articulo Monticell. ibid.

Probant testes examinati post terminum parte præsente, & non opponente. Item si producti in termino noluit eis iudex defferri iuramentum, poterunt testes iurare sine noua dilatione, Monticel. ibid.

An in causa criminali post terminum, vel dilationem testes produci, vel examinari possint. Farin. tract. de testibus, quæst.80. nu.62.

An possit iudex ex officio post lapsum termini producere testes, Farin. ibid. nu. 65.

An ad defensam, vel ad instantiam rei, Farin. ibid. nu.69. Angel. tract. de testibus, nu.7.

Testes debent iurasse, & deposuisse intra terminum si lex sine ministerio hominis terminum ad probandum assignat, Schench. tractat. de testib. numero 70. quod si præfixus terminus ad probandum, an satis sit quod testes intrà terminum iurent, & postea examinentur. Mysing. centur. 6. obseru. 57. numero 1. Mater. tractat. de testibus, capit. 7. numero 79. Crot. tractat. de testibus, titu. form. in testium examine.

Quid si datus est terminus ad producendum, & probatum habendum, Malet. ibid. numer. 80. Mysing. cent. 6. obser. 57. nu. 7.

Quid si testis iurauit intrà terminum, sed nondum articuli parati, vel interrogatoria danda partibus, Malet. tract. de testibus, cap. 7. nu. 81.

Iurans in termino licet extra terminum deponat in termino deposuisse dicitur. Schench. tract. de testib. n. 72. Ang. tractat. de testib. cap. 9.

Producti paulòpost terminum permittuntur examinari nisi producentis malitia redarguatur. Capic. dec. 90. num. 3. Farin. tract. de de testib. quæst. 80. nu. 72. Crot. tract. de testibus, tit. de form. in test. exam. numer. 65.

An vltima die termini testes examinari possint parte non citata, Afflict. dec. 47. n. 3.

Termino simpliciter ad probandum dato, si testes tam immaturè producti sint, vt intrà terminum examinari non potuerint, & solicitauerit producens, nihil ei præiudicatur, secus si nimis serò produxerit, nec admonuerit iudicem, tunc enim post lapsum termini testes examinati amplius non probant, Mysing. cent. 6. obser. 57. nu. 5.

Termino dato ad probandum, & producendum noua iura, eo elapso non possunt examinari testes ad probationem aliorum, seu ad confirmationem primæ probationis, Ioanni de Amic. consilio 117. numero 12.

Testium Iuratorum in termino depositio, non excluditur post terminum, si per producentem non stetit, Solal. in nou. titul. de probat. Gloss. 7. numero 4. Farin. tractat. de testibus, quæstion. 80. nume. 77. cum seq.

Item si lapso termino res est integra, & ius partis

non

non est effectum deteius. Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. exam. nu. 63.

Testes examinati post terminum faciunt aliqualem probationem. Crot. ibid. nu. 64.

Qui non debet examinari post terminum, an examinatus probet, Montic. tract. de testibus, tit. test. productio an post terminum.

An examinatus in prorogatione facta ad examinandum extrà locum iudicij probet. Montic. ibid.

In causis summariis post terminum statutum ad producendum testes, non est licitum producere, neque testis neque instrumenta, nisi remissionem pro producendis testibus fieri contigerit, Roman. consil. 225. numero 3.

An testes produci possint post terminum æquitate suadente, & an sufficat produxisse intrà terminum, licet non fuerint examinati, Monticell. ib.

Vtrum in criminalibus post terminum datum ad producendum testes recipiantur, Monticell. tractat. de testibus, titul. test. in criminalibus quando recipiantur.

An si is qui producit intrà terminum, post terminum dicat se huiusmodi probationes casu amisisse, admittatur, & si testes non possint produci in termino dato ad producendum instrumenta, an detur restitutio in integrum, Monticell. tractat. de testibus, tit. test. product. an post termin.

An sufficiat quod iudex assignet certum terminum ad producendum testes, Malet. tractat. de testibus, cap. 7. nu. 26.

Testis quod possit examinari post dilationem quomodo intelligtur, Benitendi decisio. vndecima, numero 1.

An post tertiam dilationem testes possint produci, & examinari. Rom. consf. 255. num. 1.

Dilatio quarta ad testes producendos quando detur, & quando quinta, Nell. trac. de testibus, num. 45.

Et vt quarta dilatio concedatur, oportet petentem iurare esse non percunctasse dicta testium in tertia dilatione productorum. Roman. consil. 225. numero 12.

Dilatio an vna esse debeat, Intrà quam productiones dari debeant, & quot. Butrig. trac. de testibus titul. quædam form. circa test. numero 5.

An post conclusionem in causa liceat testes producere, & examinare.

SECTIO X.

NON possunt examinari testes post conclusionem in caus. Afflic. decis. 272. numer. 1. Farinac. tract. de testibus, quæst. 75. numero 257. Crot. tractat. de testibus, tit. de form. in testium exam. numer. 68. quibus casibus, id non obtineat, Farinac. ibid. num. 258. cum seqq. Crot. trac. ib. nu. 69.

An testes de nouo superuenientes post conclusionem in causa possint produci, & examinari quemadmodum si instrumenta de nouo reperta sint, Montic. tractat. de testibus, titu. testam. prod. public. attestatio.

An post conclusum in causa terminus ad examinandos testes super inualida scriptura sit concedendus, Afflic. dec. 278. num. 1.

An super cicatrice remanente possint examinari testes post conclusionnem in causa, vel ad falsitatem

tatem actus detegendam,& quid si non valeat testium receptio ex aliqua causa. Monti. ibid.

An minor, ecclesia, & testis sanctæ vitæ, Monticell. ibid.

An saltem post restitutionem in integrum, vel si opponatur aliquid quod ab initio cogitari non potuit, testes post conclusum in causa produci, & examinari possint. Montic. tract. de testibus, tit. test. prod. public. attestatio.

An si pars non oponat contra productionem testium, vel testes de nouo sint reperti, vel æquitas suadeat post conclusionem testes produci, & examinari possint. Montic. trac. de testibus, tit. testes producti post concl. in caus.

Si testes sint nobiles,& legalissimi, si agatur de periculo animæ, & de informatione an post conclusum testes sint producendi, Monticell. tractat. de testibus, titul. testam. productio post conclusum in causa.

Si data sit licentia alicui producendi testes, sub conditione si iurauerit eos sibi nouiter notos, examinatio corruit si conditio falsa esse deprehendatur, nec recipiendi testes super eisdem articulis quando aliqua iusta causa mouet iudicem, Monticell. ibidem.

An in criminalibus post præsentatas attestationes testes recipiantur, vel post conclusionem in causa, Monticell. tract. de testibus, tit. test. in criminal. quando recipiantur.

Cautius agitur si testes examinentur ante inquisitionem, nec posteà contrarium deponant. Sol. in nouo. tit. de rer. gloss. 8. num. 4.

Conclusum in causa quoad testes producendos

dicitur, post aperturam testium, vel post didicita testificata, Ioann. de Amic. cons.6.num. 27.

Vel quando partes renunciarunt allegationibus iuris, & facti, Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. examine, num. 69.

An non obstante renunciatione probandi testes proauci, vel examinari possint, tàm in causa ciuili, quàm in criminali, & quomodo renunciatio fiat.

SECTIO II.

TEstes post renunciationem factam à parte non probant, Farin. tract. de testibus quaestio, 275. num. 275.

Si specialiter sit renunciatum productioni testium super certo articulo expresso in renunciatione, Farin. de testibus, num. 277. dict. quaest. 275. Malet. tract. de testib. cap. 7. num. 106. Nell. de testibus num. 47.

Et hæc renunciatio non extenditur ad testes, quos renunciationis tempore renũcians ignorauit produci posse, Marsil. sing. sit num. 3. Farin. loc. supr. num. 198.

Nec extenditur ad articulos producendos, Farin. ibid. num. 288.

An ad causam appellationis huiusmodi renunciatio extendatur, Cacher. decis. 14. num. 2. Farin. tract. de testib. quæst. 75. num. 279, cum seqq. Socinus de testib. num. 1.

Quid si renuncians ante renunciationem nullos testes produxerit, Farin. loc. proxim. citat. num. 287.

Quid

Quid si testificata non sint didicita, Malet. tract. de testib. cap. 7. num. 105. Iacob Butrigar. de testib. tit. qual. excep. oppon. testibus, num. 22. 107.

Quid si publicatæ non fuerint attestationes, Malet. vbi supr. Nell. tract. de testibus, num. 47.

Non potest renunciari in caus. crim. nec in matrimoniali, & ideo post renunciationem testes examinari posſint, Farin. loc. citat. num. 290. 291. Montic. tract. de testib. tit. testes in criminal. quand. recipiuntur, Farinac. tract. de testibus, quæst. 73. num. 291.

Renunciatio vnius partis non nocet alteri non renuncianti vt neque renunciatio facta parte absente, Farin. loc. citat. num. 292. 293.

Potest quoque iudex renunciantem ex aliqua iusta causa admittere ad probandum, Farin. tract. de testib. quæst. 78. num. 294. & seqq.

Item post renunciationem admittitur probatio exceptionis, Farin. loc. citat. num. 296. Et articuli directò contrarij, num. 297.

Nec valet renunciatio productioni testium nisi iurata, Farin. loc. citat. num, 299.

Possunt quoq; nonobstante renunciatione, testes, & instrumenta simul produci, Farin. ibid. num. 300.

Quo remedio post renunciationē produci posſint testes, Montic. tract. de testib. tit. testium productio, quomodo renuncietur.

Quomodo, & quando productioni testium renuncietur, Montic. ibid.

An si quis dicat se nolle alios testes examinare, renunciasse censeatur productioni, & an ei per pactum, testes, & instrumenta renunciari posſit, Montic. vbi sup.

An poſſit ſiue iuramento productioni renunciari, An accuſator in cauſ. crimininali, an reus de crimine accuſatus, & an producens ante examinationem. Montic. tract. de teſtibus, tit. teſtium product. quomodo renuncietur.

An poſsit renunciari productioni pœnali, & an extra iudicium, Montic. ibid.

An renunciatio in cauſ. principali extendatur ad cauſam appellationis, & an renunciatio productionis teſtiũ extendatur ad productionem inſtrumentorum, & allegationem illorum, Montic. tract. de teſtib. tit. product 10. teſtium quomod. renuncietur.

An in eadem inſtantia ſæpius teſtes produci poſſint.

SECTIO. XII.

TEſtium productiones plures quando dicantur ſcilicet quando per dilationes ad hoc datas, vel per interualla talia producuntur, & examinentur, & quib. dici non poſſit continua productio, Montic. in ſuo repert. tract. de teſt. Rubric. product. teſt. quot mod. fiat.

Teſtes iidem ante publicationem non poſſunt ſæpe produci, niſi ex cauſa, Neſl. tract. de teſtib. num. 46.

Teſtes qui produxit an quartam productionẽ habent. Iacob. Butrig. tract. de teſtib. tit. quæd. form. circà num. 4.

Quod quarto etiam produci poſſunt, vt tamen id fiat ante edita teſtimonia, Schenc. de teſtib. num. 49.

Idq; cum ſolemnitate, allegata, ſcilicet impedimẽti cauſa, & ſi petens paratus ſit iurare probat tamen etiam ſine ſolemnitate, ſi non fuit contradictum,

vel appellatum, & petitur post terminū peremptoriū quod locum habet tàm in causis ecclesiasticis, quàm ciuilibus. 32. an & quo casu vltrà quartam concedere liceat, Montic. loc. supr. citat. Rubric. Product. test. quot mod. fiat vide plur. Sectio 9.

An iuramentum in teste sit necessarium, in quibus causis, & an aliquis ab eo excusentur.

SECTIO XLII.

AN IVRAMENTVM testis sit de substantia, vel ordine testimonij, Montic. tract. de testibus, tit. iurare debet testis, Triuis. lib. 1. dec. 11. num. 15. Farin. trac. de testib. lib. 1. quęst. 74. num. 11. Malet. tract. de testib. cap. 7. numer. 75. & cap. 9. num. 12. Synd. tractat. de testib. cap. 9. num. 17.

Testes iurare compelluntur, vt timore iuramenti vera dicere præsumantur, Tynd. tractat. de testib. cap. 2.

Nec potestas quæ habet arbitrium procedendi, potest absoluere, vel cōdemnare ex expositione testium non iuratorum. Bald. tra. de testib. part. 2. num. 22.

Et an iudex virtute clausulæ sine figurę iudicij possit admittere testes non iuratos. Cacher. decis. 1. num. 17.

Notarius qui non fecit iurare testes an de falso puniatur, Bald. loc. citat. num. 21.

Qualiter puniatur testis, qui in caus. deposuit, & cōstat non iurasse, Bald. ibid. num. 20.

Si nolit testis iurare ad partis damna tenetur, Butrig. tract. de testib. tit. qual. excep. oppon. num. 19.

Testis non iuratus an probet, Triuisan.lib.2. decis. 53. num. 3. 14. 15. Marsil. sing. 406. num. 1. & sing. 214.num. 1. Sol. in const.Sab.nou. titul. de temp.quo trad. Gloss. 1. num. 2. Boerius decis.159. num. 2. Rebuff. in consuet. Gall.artic.2.gloss.3.num. 25. & tit. de inquisit. art. 12. gloss.1.num. 4.Mascard. conclus. 1368. de probatio.Lail. obser. 101.lib.1.Montic. tract.de testib.tit.iurare, deb.test.Farinat.tract. de testib. quæst. 74.num.1.Crot.tractat.de testibus, titul.forma.in test. exami.num.1.3.Nepos à Monte Alban. tract.de testib. num.38.52.Tynd.tractat. de testib. lib. 2.cap.3.nu.2 & cap.1.n.6.& cap.10.nu. 8. Schenc. tractat. de testibus, n.3.Ægid.tract.de testibus,n.11.Chassan consil.2. n. 15. Rebuff.in tractat.nominat.quæst.11.n.4.

Non probant testes non iurati licet sunt plures,Farin. tract.de testib.quæst.74.n.65.

Quid si in dignitate constituti, Castrens.cons.70. lib.1.num.4.

An testes sine iuramento recepti probent, etiam coram iudice habente potestatem procedendi summariè,Farin.tract.de testib.quæst.74.nu.61.Cæuall. com. contra.commu.quæst.592.

An vbi testis ex officio examinatur,ei sine iuramēto credatur,Hyeron.à Laurentiis decis.33.n.15.

Pluris examinati an plures seruare debeant, Farin. tract.de testib.quæst.74.num.47.48.50.& seqq.Soc.in tractat.de testibus,n.7.

Testium dicta si reperiuntur nec reperitur iuramentum,nec parti imputari potest,talibus testibus semiplenè creditur. Tynd.tractat. de testib.lib. 2.cap.5. num.33.

In causis ciuilibus an testis vt probet iurare teneatur. Syntag. commun. opin. loco 9. titul. 2. cap. 2. Monticell.tract.de testib. tit. iurare debet testis.

An in

An in criminalibus.Syntag.loc.citat,Farin. trac. de testib.quæst.74.n.40.& 85.

Quid in feudalibus,Montic. tract. de testib. tit. iurare debet testis,Farin.ibid.num.20.

Quid in causis summariis, Menoch. de retinend. remed.vlt.n.39.Montic.loco citat.Crot.tract.de testib. tit.form.in testium exam.n.1.

An in examinatione iudicij possessorij necesse sit testem iurare,Menoch. vbi supr.

An si agatur de beneficio ecclesiastico,vel spirituali Farin.tract.de test. quæst.74.n.93.

An in causa matrimoniali testis vt probet iurare teneatur,Monticell.tractat.de testib.tit. iurare debet testis,Farinac.loco citat.n.2.92.94.Malet.tract. de testib. cap. 7.nu.75.

Quid in causa hæresis,Montic. loco citat. & tit. iuramenta,& productio testium, &c.

Iuramentum præstare non cogitur is cuius dicto stare oportet, Crot. trac. de testib.tit.Form.in testium examine,n.20.

Testis per ordinarium compelli potest, vt coram eo iuret. Schenc. trac.de testib.n.66.

Vtrum Cardinalis iurare teneatur, Farinat. trac. de testib.quæst.74.num. 69. Monticell.trac.de testib.tit. iurare debet testis,Crot.trac.de testib. tit. form. in testium exam. num. 1. Quomodo Cardinalis iurare debeat.vid.Sect.16.

Vtrum monacho, & religioso remitti possit iuramentum,Farin.loc.citat.n. 66.Monticell. vbi supr. Et an sine superioris licentia possint iurare, Curt. trac. de testib.n. 95.& 98.Nepos à Mont.Alban.trac.de testib.nu.62.

Vtrum doctor, testis Synodalis, episcopus,presbiter,clericus,homo sanctę vitæ, in dignitate constitutus

debeant iurare, Monticell. tract. de testib. tit. iurare debet testis, Farin. tractat. de testib. quæst. 74. num. 70. Crot. tractat. de testib. titul. form. in test. examin. numero 2. Et qualiter iurare debeant, vid. Sect. 16.

An deponentes ratione artis, vel peritiæ, vel de iudicio intellectus iurare debeant, vt probent, Montic. loc. cit.

An qui deponit de consuetudine aliena, vel indicta à populo teneatur iurare, Monticell. tractat. de testib. tit. iurare debet testis, Farin. tractat. de testib. quæst. 74. num. 105. Crot. tract. de testib. titul. form. in testium exami. nu. 9.

An deponens de informatione famæ, de statu ecclesiæ, vel ad obuiandum futuro malo, Montic. tract. de testib. titul. iurare debet testis, Farinac. tractat. de testib. quæst. 74. nu. 102.

An testis deponens super notorio iurare debeat. Crot. tract. de testib. tit. form. in test. exami. nu. 9. Farin. loc. citat. n. 103.

An si quis promisit stare alterius testimonio iurare debeat Montic. vbi supr.

An in obstetricibus, medicis, & peritis requiratur iuramentum, Farinac. tract. de testib. quæst. 74. nu. 95. cum seqq.

An pro informatione iudicis testis teneatur iurare, Farin. loc. citat. n. 106.

Vtrum testibus mortuis absque iuramento credatur, Farin. tract. de testib. quæst. 74. n. 101.

An præsente parte cuius interest testis iurare debeat, & in quibus causis, vid. Sect. 16.

An

An iuramentum testis possit remitti, & quibus casibus.

SECTIO XIIII.

IVRAMENTVM testis vtrum remitti possit. Sol. in const. Sabaud. nou. tit. de temp. quo deb. gloss. 3. n. 1. 2. Malet. tract. de testib. cap. 7. n. 75.

An de partium consensu. Farinat. tractat. de testib. quæst. 74. n. 82. & seqq. Monticell. tractat. de testibus, tit. iurare debet testis. Schench. tractat. de testib. num. 6. & n. 68. Nep. à Mont. Alban. tractat. de testib. num. 38. Tyndar. tract. de testib. cap. 9. num. 17. & lib. 2. cap. 3. num. 2. Crot. tract. de testib. tit. for. test. examin. num. 12. 13.

Vtrum à iudice iuramentum testi remitti possit, Farin. loco. citat. num. 88. & seqq. Et an à iudice deputato ad conferendum alicui beneficium cum clausula si eum idoneum repereris, Farin. loc. citat. num. 107. & sequent.

An statuto fieri posit vt testi non iurato credatur, Farin. tract. de testib. quæst. 74. num. 54. & seqq. Monticell. tract. de testib. tit. iurare debet testis.

Vtrum à Papa, Farinac. loco citato, nu. 59. & seqq. Marsil. sing. 214. n. 4. Crot. tract. de testib. tit. form. in test. examin. n. 4.

An à principe testi iuramentum remitti possit, Far. tractat. de testib. quæst. 74. n. 59. & 60.

Vtrum ab arbitro qui habet potestatem procedendi de facto, & sententiam de iure, Crot. trac. de testib. tit. Farinac. in test. examine, num. 5. form. vbi supr. num. 63.

Vtrum monacho, & religioso iuramentum possit remitti, Farin. tract. de testib. quæst. 74. numero 66.

8. Farinac. loc. citat. n. 38. cum seqq. Crot. tract. de testib. tit. form. in testium examine. n. 6. Malet. tract. de testib. cap. 2. n. 65.

Si interpositum sit iuramentum post depositionem idem valet quod ante, Marsil. sing. 500. num. 3.

An eodem contextu iurare, & deponere teneatur, Monticell. tract. de testibus, tit. iurasse testem an &c.

Dies depositionis testis qui iurauit, & deposuit editur, & non iuramenti, Schench. tractat. de testibus, n. 65. & 71.

Testis de iure iurare debet, & hora qua pars citatur non postea, Æmil. part. 3. decis. 185. numero 2. Rebuff. in constit. Gall. tit. de reprobat. articu. 1. & 2. Gloss. 1. n. 21.

Et si notarius dicat in examine quod testis sit iuratus, facit præsumere testem fuisse iuratum eo die quo tenebatur, Æmil. part. 3. decis. 285. num. 2.

Potest tamen vna die iurare, & altera deponere, Farinac. tractat. de testibus, quæstione 74. numero 33.

Et eadem die qua deposuit iuratus præsumitur, nisi sit feriata, Monticell. tractat. de testibus, tit. iurasse testem an &c.

Die feriata an possit iurare testis, Monticell. loco citat. Lanfranc. in sua praxi cap. 8. numero 12.

Habens terminum ad probandum probasse non dicitur nisi fecit testes iurare in termino, Schench. tractat. de testib. n. 72.

Et an intrà dilationem probatoriam iurare sufficiat. Sola in const. Sabaud. nou. tit. de temp. quo debet. Gloss. 4. n. 7.

Et qui iurat in termino dato ad probandum potest post terminum deponere, Curt. tractat. de testib. n. 71.

L.

Sed posſit iurare de veritate dicenda vtraque parte præſente, alia abſente per contumaciam, Signor. de homod.conſil.241.n.3.

Omne quod à teſtibus ſtipulatur verius eſſe iuramento comprobatur, Tynd. tractat.de teſtib. lib.2. cap.1.n.7.

Teſtis iurans dicere veritatem puram deponendo de fama,probat,Schench.tracta.de teſtibus,n.63.

Iurare credulitate quis poſsit, Schench. ibid.n.61.

Medicus de credulitate, non de veritate iurare debet, Monticell. tract.de teſtib.tit.teſt.iurare debet.

An de calumnia teſtis poſsit iurare. Curt. tractat. de teſtibus,n.95.

Super tota cauſa teſtis iurare debet, Farin. tract. de teſtibus, quæſt. 74.n.13.Sol.in nouas,tit.de depoſit. teſt. Gloſ. 71.numero 23.Triuiſ.lib.1.deciſ.150.numero 1. & deciſ.50.numero 2. Monticell. tract.de teſtib. tit. iurare debet teſt. Et ſi teſtis iuret non expreſſo ſuper tota cauſa, poteſt tamen ſuper tota cauſa deponere, Aret. conſ.139. numero 1. Et quando ſuper tota cauſa cenſeatur iuraſſe & ad quæ huiuſmodi iuramentum extendatur,Monticell.ibid.

An ad emergentia extendatur iuramentum,Schenc. tract.de teſtibus, n.69. & an ad omnes circunſtantias, Nell.tract. de teſtibus,nu.233.

Teſtis qui ſimpliciter iurat dicere veritatem,an idẽ ſit ac ſi iuraſſet veritatem dicere ſuper tota cauſa, Malet.tract.de teſtibus,cap.7.n.38.

Super articulis teſtes debent iurare non extra, Far. tractat. de teſtibus,quæſt. 74. n. 14. 15. Triuiſan.lib.1. deciſi.50. Nell. tractat. de teſtibus, num. 234. Malet. tract.de teſtibus,cap.7.n.56.

Si extra articulos deponat quando probet, Schenc. tract.de teſtib.n.67.

Quomodo iurare testes debeant, Rebuff. in consu. Gall. tit. de inquisit. art. 12. gloss. 1. nume. 1. Montic. trac. de testibus, titu. iurare debet testis &c. Bald. tractat. de testibus, part. 2. numer. 6. Angel. trac. de test. num. 8.

Debent iurare tactis Sacrosanctis Euangeliis, Monticell. loc. citat. Farinac. tract. de testibus, quæst. 74. n. 20. cum seqq. Malet. trac. de testibus, cap. 7. nu. 50. Crot. tract. de testibus, tit. form. in testium exam. num. 180. Schenc. tract. de testib. nu. 5.

Iurans non tactis scripturis deponendo falsum puniri potest, Schench. ibid. nu. 64.

Testis non debet iurare sub ista forma, Iuro per ista Sancta dei Euangelia, si scriptura illa Euangelia non sint, Malet. trac. de testib. cap. 7. n. 53.

Cardinales, episcopi, & sacerdotes, tacto pectore iurant, aut inspectis Euangeliis, Farinac. de testib. quæst. 74. 24. & 82.

Per se non per procuratorem testis iurare debet. Monticell. trac. de testibus, titu. testis iurare debet per se, Farin. trac. de testibus, quæst. 74. nu. 28. Crot. tract. de testibus, part. 9. nu. 6.

Qualiter debeat iurare testis, cum agitur ad separationem matrimonij, Monticell. ibidem, titu. iurare debet testis. Et iuramentum testis in probando impedimento matrimonij quid continere debeat, Angel. tract. de testib. num. 8.

Iurare pebet testis iudice intelligente, & approbante iuramentum. Montic. loc. citato.

Iuramentum per testem in primo dicto interpositum an impediat testem altera vice deponere. Tynd. trac. de de testib. cap. 10. nu. 6.

Testis qui non citatus an deponens cum iuramento probet, Nell. tractat. de testib. nu. 42. Bald. trac. de testib. part. 2. nu. 11.

Practi-

Practica euitandi periuria in iuramentis testium, Malet.trac.de testibus,cap.7.nu. 54.

Paria sunt testem nulliter,& non iurasse, Fari. trac. de testibus,quęst.74.nu.3.

An testes iurare debeant parte citata.

Sectio XVII.

Testes iurare debent parte presente vtraque, aut per contumaciam absente,Schench. de testibus,nu.8. Monticell.trac. de testib. titu. iuramenta, & productio testium fiunt parte citata. Rebuff. in consuetud.Gall.tit.de inquisit.art. 12.glos.2. num.1. Æmil. part.3.decis.4.num.2.Farin.de testibus, quæst. 74. nu. 42.cum seqq.Butrig.trac.de testib.tit.quas. form. circ. dict.numero 1.

Estque vocandus aduersarius in testium receptione tempore iuramenti.Tynd.de testib. lib. 2. cap. 3.nu.3. Schench.trac.de testibus,nu.72. Rebuff. in consuetud. Paris.tit.de inquis.art. 12.glos.2. numero 1.Æmil.part.3. decis.4.nu.2.

Testes examinati parte non citata ad videndum iuramenta an probent, Afflic.decis.39.numero 3.& decis. 28.numero 1.Monticell. tractat. de testibus, impugn. quia null.exam.

Citatio facta ad videndum iurare testes intra sex dies vaga est,vt& ad videndum inducere, Æmil. part. 1.decis.108.nu.1.

Debent enim iurare eadem die, & hora, qua pars citatur non postea,Æmil.part 3.dec.185.nu.2.

Testes partibus presentibus iurare debent, ipsis tamen absentibus examinari, Sol. in nou. consuetud.

Sabaud.tit.de exam.Gloss.5.nu.6.

Quid si testis die iuridico iurauit, & deposuit die feriata, vid. sect.20.

Iuramentum & eius solennitas, in teste an requiratur.

SECTIO XVIII.

AN PRAESVMATVR testis iurasse, Montic. trac. de testib. tit. iurass. testem. Farinac. de testibus, quæst.74.nu.27. Schench. de testibus, nu.72. Crot. tit. form. in test. exam. nu.15.

An solenniter, Farinac. de testibus, quæst.78. numero 73.

An saltem si testis sit examinatus à iudice tempore debito, quo pouit, legitimè iurasse præsumatur. Farin. ibid. nu.78.

An ex verbis notarij, Montic. de testib. rub. iurasse testem an, &c.

An si notarius dicat, testis iuratus, præsumatur præsentia iudicis, aut partis, Farinac. ibid. nu. 80. & 79. Malet. tractat. de testib. rubr. iurasse test.

Testis an præsumatur quod iurauerit tactis scripturis cum manibus, si notarius dicat talis testis iuratus deposuit, Malet. tractat. de testibus, cap. 7. numer.51.

Vtrum testis ante litis contestationem possit recipi, & examinari tum ex parte actoris, tum ex parte rei.

SECTIO XIX.

IN causis summariis quando testes examinentur, Vergin. de Boccat. tractat. de remissio, cap.3. num.4. Montic

Monticell.in ſuo repert.de teſtibus,rubr. tit. non conteſtat.

An ante litiſconteſtationem, ex parte actorici, Farin.de teſtib.lib.3.quæſt.76.Ægid.de teſtib. numer.43. Schench.de teſtibus, num.73. Nepos à Monte Alba. de teſtibus,nu.155.Crot.de teſtibus, tit. de form. in teſtium exam.nu.37.Guid.Pap.conſ.231.n.3.

Si debitum ſit in diem vel conditionale, aut ab alterius arbitrio pendeat, vel in poteſtate actoris non ſit,ad ſui libitũ agere,an teſtes recipi poſſunt ante litiſconteſtationem,Farin.tract.de teſtibus,quæſt. 76. numero 14.& 16. vel ſi actor agere non poteſt,nec litem conteſtari niſi teſtibus illis examinatis,Farinac.ibi.numero 20.

An teſtes poſſint examinari in omnibus cauſis in quibus non requiritur litiſconteſtatio, vel in cauſis matrimonialibus,ſiue de impediendo dirimendo, aut declarando matrimonio agatur,vel ſi agatur de ſponſalibus,aut de crimine ad thori ſeparationem,Frinac. tractat.de teſtibus, quęſt.76.numer.22.24.25.26.27.28. Monticell. rub.quand. teſt.

An in cauſis ſpiritualibus, vel in matrimonio ſpirituali,aut ſi agatur de eccleſiaſtico beneficio obtinendo,& de probando aliquem eſſe vſurarium manifeſtum,teſtes poſſint examinari ante litiſcõteſtationem, Farin.ibid.nu.30.31.32.33.

Poſſunt quoque recipi ante litiſconteſtationem in cauſa denunciationis,reſtitutionis in integrum, incidenter officio iudicis petitam, vel vbi aliquid officio iudicis expeditur in cauſa petitionis vel legati, in reſtitutione Trebellianica,in iudicio familiæ erciſcundæ, communi diuidundo, finium regundorum, in cauſa liberali, in cauſa dotis reſtituendæ, Farin. tract. de teſtibus,quæſt.76.nu.34.

Item ante litis contestationem testes recipiuntur, vbi offenditur publica vtilitas, super incidétibus quoque, & emergentibus ante litis contestationem, vel si periculum sit in mora, vel si agatur de statu ecclesiæ, vel si per cauillationem reus impediat litem contestari; vel si agendum sit contra maliciosum, potentem, & tyrannum, Farin. tract. de testibus, quæst. 76. num. 45. 46. 47. 49. 50. 52. Montic. tract. de testib. tit. lit. non contestat.

Item si quis in remotis locis passus est aliquod infortunium in eo loco testes litiscontestationam recipiuntur, Farin. ibid. num. 53.

Item de consensu partium, vel vbi agitur de periculo animæ, vel quando agitur super ætate, & natalibus, filij ad substantiam parentum, vel si periculum imminuerit perituræ probationis. Farin. ibid. num. 54. 55. 56. 59.

Item si ad perpetuam rei memoriam examinentur, Cæpoll. cautel. 72. Vergin. de Boccat. tract. de remiss. cap. 3. nu. 3. Farin. vbi supr. num. 11. vide Sect. 22.

Triginta quatuor casus quibus testis ante litem contestatam examinari possunt, refert Schenc. de testib. num. 73.

An & quando testes senes, valetudinarij, vel diu absuturi, ante litem contestam ex parte actoris examinari vel recipi possint, vide sect. 22.

Possunt ex parte rei, ante litis contestationem testes examinari, quando examinatur vt eorum dicta publicentur, si iudicium nondum est inchoatum, Farin. lib. 3. quæst. 76. num. 63. 64. 66.

Sic qui potest esse actor, & reus, potest ante litis contestationem testes producere, vt is qui cum sit in possessione rei, timet ne sui testes moriantur, & aliquis sibi moueat litem, secus vero, si nul-

si nullus esset qui ius prætenderet, vel si existens in possessione haberet actionem contra alium, Farin. ibid.num. 69.70.71.72.

Non potest reus ante litis contestationem testes producere, si actor est præsens, & paratus agere, vel si examinet testes pro sui defensione, ibid. num. 74.75.

Potest opponi contra personas, & dicta testium ante litis contestationem examinatorum, tum ex parte actorij, id. Farin. num. 62. tum ex parte rei num. 80. saltem ante publicationem, num. 81.

Requiruntur autem in examine testium ante litis contestationem, primo causæ cognitio saltem summaria, Secundo, iudicis competentia, Tertio citatio, quæ an debeat esse personalis, vel ad domum. Quarto denunciatio. Quinto denique publicatio, Farin. tract. de testib. quæst. 75. num. 129.132.133.141.143.144. 167.181.

Possunt examinari si pars aduersa fuerit absens per contumaciam. Item si agatur de testamento alicuius non redacto in scriptis. Item actore contumace & reo Instante. Item ad probandum aliquem esse vsurarium manifestum, ad liquidationem sententiæ, vel instrumenti, in causa liberali contra contumacem, tempore pestis, Quando reus recipit in se onus probandi, cũ & carboniano edicto vel mulier nomine ventris petit se mitti in possessionem, vel cum reo absente actor petit mitti in possessionem causa custodiæ, An in causa electionis super debito conditionali, in causa possessionis quando par fuit in prima & vnica citatione peremptoris vocata, An in caus. criminali in fauorem rei vel actoris, si sint absfuturi vel nauigaturi, vel in articulo mortis constituti, An si testis sit vnicus, qualiter hæreditate iacente testis possit recipi, & exami-

nari, Montic. Rubr. test. produci & rub. lit. non contest.

Vtrum testes, in criminal. siue litiscontestatione recipiantur, Montic. tract. de testibus, tit. in crim. quand. recipi.

In criminalibus testes an poßint examinari ante litem contestatam si sint senes, valetudinarij, absfuturi, vel de crimine ciuiliter, vel per inquisitionem, ex officio iudicis agatur, Farin. tract. de testib. quęst. 76. num. 113. cum seqq. & num. 9. 10. & 11. Montic. tract. de testibus, tit. lit. non contestat. & rubrica, testes senes & valetud.

Nec possunt examinari vbicunque causa est merè spiritualis, sine alicuius commodo, vti est hæresis, aut si accusator se subscripsisset ad pœnam talionis, tamen examinari possunt post subscriptionem ante litiscontestationē, item ex parte rei, & pro informatione curiæ ad instruendum iudicē, item in notoriis ad quęrelam partis in crimine assassinij, & quādo proceditur contra clericum de maleficiis publicè gloriantem, Farin. ibid. num. 120. cum seqq.

Lis quod contestata sit, an requiratur in testib. producendis, Malet. tract. de testibus, cap. 77. num. 88. Iacob. Butrigar. tit. quæd. form. num. 12.

An in causa matrimoniali ante litiscontestat. testes poßint examinari, Farin. de testib. quęst. 70. num. 24. & seqq.

Qua ætate testes recipiendi, Nell. tract. de testibus, num. 36.

An testes examinari die feriato poßint.

SECTIO XX.

FERIATIS diebus an liceat testes examinare, Rebuff. in constit. Sall. tit. de test. art. vni. glos. 7. n. 10. & de re-

de reprob. artic. 1. & 2. glos. vni. num. 26. Guid. Pap. decis. 213. num. 3.

Et an examinati die feriato probent, Farin. lib. 3. quæst. 80. num. 55. Curt. de testibus, num. 72. Signor. de homod. consil. 242. num. 10.

Quid si iurauit die iuridica, & deposuit die feriata an valeat, Malet. tract. de testibus, cap. 7. num. 77. & c. 3. num. 67. Sol. in nouas tit. de deposit. Glos. 4. num. 4. & Glos. 5. num. 1. Chassan. in tit. des iustices. §. 6. verb. messiers, num. 94. Farinac. lib. 3. quæstio, 80. num. 56. Montic. Rub. quo die & temp.

Testis non potest deponere die feriato licet deponere queat, Crot. de testib. tit. de form. in test. examin. num. 22.

In casibus quibus testes possunt recipi lite non cõtestata, possunt recipi & examinari die feriato, Farin. tract. de testib. quæst. 76. num. 58.

Quid si periculum immineat perituræ probationis. Farin. ibid. num. 59. & quæst. 80. num. 55.

Possunt etiam de consensu partium testes die feriato examinari, Farin. tract. de testib. quæst. 80. num. 55.

Item quando iudex procedit ordine iuris prætermisso, Montic. tract. de testib. tit. In quo die & temp. debet test. Farin. tract. de testib. quęst. 80. num. 59.

Testis præsumitur iuratus eadem die qua deposuit, nisi sit seruata, Montic. loc. supr.

An testis coram arbitro possit deponere die feriato, Monticell. ibid.

Testes an debeant examinari sine partis citatione.

SECTIO XXI.

EXAMINATIO TESTIVM sine partis citatione non valet. Angel. tractat. de testib. num.16. Nep. à Monte Alban. tractat. de testib. nu. 79. Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. exam. num. 23. 24. Farinac. de testib. quæst. 72. num. 1. Rebuff. in consuet. Paris. tit. de inquisit. art. 12. Gloss. 2. num. 3. Triuisan. lib. 1. decis. 40. num. 4. Gramm. decis. 11. num. 7. Marsill. sing. 24. nu. 1. Lanfranc. In sua praxi, cap. 8. num. 15. 19. Rom. sing. 369. num. 1.

Etiam ante litem contestatam vel ad perpetuam rei memoriam, Farinac. vbi supr. num. 2. vide Sect. 22.

Etiamsi iudex procedat non seruata solemnitate, iuris. Æmil. part. 3. decis. 272. nu. 1. vt in causis summariis, mercatorum, & vbi procedatur manu regia, vel sola facti veritate inspecta, idem in quolibet iudice habente absolutum arbitrium, Farin. de testib. quęst. 72. num. 13. cum seqq.

Non probant testes examinati sine citatione partis coram delegato, nec coram principe, etiam si sint mille numero, ne quidem contra producentem, Farin. vbi supr. num. 27. cum seqq. Afflict. decis. 39. num. 3. & decis. 28. num. 1. Montic. trac. de testib. tit. test. Impug. quia nullit. examin. imo ne quidem faciunt indicium, Crot. tractat. de testib. tit. de form. in test. exami. num. 181.

Nec præiudicant inquisito, si ad informationem curiæ parte non citata examinati fuerint, Capic. in con suetud. Sicil. pag. 386. numer. 6. Triuisan. lib. 2. dęcis. 13. num. 1 6

Si

Si tamen inquisitus post delictum commissum visus amplius nõ fuerit, facit semiplenam probationem, Gram.decis. 11.nu.13.

An sit necessaria citatio partis vbi iudex mittit ad domum testium, pro eorum examine, Crot. trac. de testib.tit. de form.in test.exam.n.182.

An quando inquisitionem proceditur, & testes recipiuntur, Malet.tract.de testib.cap.7.nu.35. Crot. loc. supr.nu.2.

Non est necessaria citatio si testis examinentur supra naufragio passo, vel aliqua ruina, aut bonorum amissione, Crot.vbi supr.nu.24. Farin. de testib. quæst. 72. nu.53.cum seqq.

Item si aduersarius sit potens, & eius præsentia formidolosa, Crot.ibid. num. 26. Farinac.loc.citat.num. 43.cum seqq.

Item quando dubitatur de morte, vel recessu testiũ. Crot.ibid.n.29. Farin.loc.citat.n.36.39.

Item quando agitur de probanda consuetudine, Crot. tractat. de testib.tit.de Form. in test.examin.nu. 30. Farin.quæst.72.n.56.

Item quando iudex informationem recipit super notorio, & fama, potest testes examinare in sua camera, nemine citato, Malet.tract.de testib. cap.7.num.42. Crot.vbi supr.n.32.

An possint examinari vltima die termini parte non citata. Afflict. decis. 47. num. 6. An post testimonium, vid. Sect. 9.

Possunt quoque recipi parte non citata ab exequutore dato ad cognoscendum, an quis sit idoneus ad beneficium, Crot.loc.citat.n.31. Farin. de testib.quæst. 72. nu. 51.

Itẽ quando iudex est omni exceptione maior, testes

parte non citata examinari possunt, Farinac. vbi supr. num. 4.

Item quando dicto testis omnino standum est, vel per conuentionem partium, vel ex iussu testatoris, Farin. de testib. quæst. 72. n. 49. 50.

Item si agitur coram iudice procedente sola naturali æquitate inspecta, vel secundum suam conscientiam, vel coram arbitratore, vel coram iudice procedente, sine causæ cognitione, Farinac. de testib. quæst. 72. n. 59. cum seqq.

Nec etiam requiritur citatio in probatione mortis, Farin. vbi supr. nu. 63. cum seqq.

Nec quando testis alias examinatus declarat suum dictū, nec si examinetur mulier egregia in sua domo, Farin. vbi supr. n. 66. cum seqq.

Nec quando testis depositio esse verisimilis apud bonos, Farin. de testib. quæst. 72. n. 70.

Nec in causis spolij aut possessorij requiritur partis citatio, Farin. ibid. n. 71.

Nec vbi id consuetudine inductum esset aut partium consensu, Farinac. ibid. n. 72. & 74.

Nec quando pars est præsens, vel monita fuit à iudice, & noluit comparere, Farin. de testib. quæst. 72. n. 75. & seqq.

Nec requiritur citatio personalis, sed sufficit fieri ad domum, imò quandoque per proclama. Farinac. ibid. num. 78. 80.

Et vnica sufficit nec trina & præsumptiua requiritur citatio, Rebuff. in consuetud. Paris. tit. de inquisito. art. 12. gloss. 2. n. 4.

Aduocatus fisci, vel cuius procurator, an debeant esse præsentes quando in causis fiscalibus examinantur testes, contra fiscum, si ipsi instant quod velint interuenire altera parte contradicente, Benintend. decis.

cis. 60. num. 1.

An testium citatio requiratur in actu depositionis, an vero iuramenti, Farinac. de testib. quæst. 71. num. 85.& seqq.

Testes parte non citata examinati non probant in conuiualibus, Monticell. tractat. de testib. tit. testes in crimi. quando recipiantur. Præsertim quando agitur per viam accusationis nec faciunt quidem indicium modicum ad torturam, nec probant etiam coram iudice habente absolutum arbitrium, Farin. de testib. quæst. 72. n. 87. cum seqq.

Probant contra contumacem sed quando iudex procedit ex officio & per inquisitionem, super notorio, super fama, super absentia rei, in crimine hæresis, in crimine læsæ maiestatis, in crimine assassinij, contra derobatores stratarum, incendiarios, raptores, &c. Item quando agitur ad pœnam ipso iure incurrendam, Farin. loc. citat. n. 100. cum seqq.

Sine citatione testes sufficiunt ad capturam, item pro instructione curiæ, & quando sufficiunt presumptiones, Farin. de testib. quæst. 72. n. 134. cum seqq.

Sic & testes quos reus habuit pro ritè examinatis probant contra ipsum etiam sine citatione recepti, Farin. vbi supr. n. 139.

De testibus examinandis ad perpetuam rei memoriam, quando & quomodo.

Sectio XXII.

De testium productione ad perpetuam rei memoriam, Gaill. obs. 92. lib. 1. Hieron. à Laur. decis. 84. Mascard. conclus. 684. de probat. Syntag. com.

opin. loco, 9.tit.2. cap.24. Lern. consili 25.n.27.Port. consl.29.n.123.

Quando & quomodo possint recipi testes ad perpetuam rei memoriam, Bald.consil.384.part.3.Rebuff. in const.Gal.tit.de mat.poss.artic.2. Glos.2.n. 20. Laufranc. in sua prax. cap.8.num. 31. Capyc. in const.Siciliæ pag.124.numero 1.Guid.Pap.consil.75.n.7.

Examinantur ante litem contestatam, Vergin. de Boccat.tractat. de remiss.cap.3.n.3.Cæpol. cautel. 72. n. 7. possunt examinari non obstante impedimento, Vergin.ibid.cap.2.n. 45 & 46.

Etiam quando nondum actio competit actori, Hirony.à Laur.decis.83.n.2.

Et quando aliquis est timor ne (verbi gratia pereant probationes, Port.consil.29.n.6.

Et quando timetur absentia, vel mors testis, vel dilatio temporis, Leo cons.61.n.16.

Et testes inducti ad perpetuum contra eos, contra quos actum est, ad poenam, an valeant contra posses. bonorum obligatorum. Din.cons.4.n.3.

Et intelligendum est testes examinari ad perpetuã rei memoriam posse, quando super principali negotio conueniri non potest aduersarius. Port.cons.29. n.3.

An possint recipi festis diebus, Capy.in cons.Sicil. pag. 124. n.6.Monticel. tract. de testibus, tit.quan. ad perpet.rei memor.vid.Sect.20.

An tempore feriarum stante statuto quod eo tẽpore omnes causæ conquiescant, Montic. ibid.tit. quan. ad perpet.rei memoriam.

An possint recipi, & examinari, si reus est discessurus ex causa necessaria, & non teneatur admittere procuratorem, Capy. decis.123.n.688.

Testes ad perpetuam rei memoriam possunt recipi à iudice, etiam in absentia partis. Gomes.cons.Hisp. c.76.

c.76. n. 4. & in receptione quæ iudicis partes esse debeant. Port. conf.29.n.7.

Sunt examinandi per eum qui de causa debet cognoscere, Hier à Laur. decis.91.n.4.

Quis sit iudex competens ad examinandos testes ad perpetuam rei memoriam, Gerard. de petras. sing. 69.n.1. Schench. de testibus, n.76.

Testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam reus potest vti quando alius cogit contra ipsum secus si ipse vellet agere contra alium, Farinac. tractat. de testibus, quæst.76.n.77.

Possidens potest petere examinari testes ad perpetuam rei memoriam, non possidens, non, Schench. tract. de testib.n.82.

Qui potest esse actor & reus potest testes producere ad perpetuam rei memoriam, Farin. tractat. de testib. quæst.76.n.69.

Quod si reo competat actio, non potest examinare testes ad perpetuam rei memoriam, Farin. ibid. n.78.

Testes publicati ad æternam rei memoriam pro reo an valeant, saluo iure apponendi contra personas & dicta testium, Schench. tract. de testib.n.77.

Quibus sit licitum producere testes ad perpetuam rei memoriam. Mynsin. cent.1. obser.72.

Testificatio recepta, ad futuram rei memoriam pro quanto tempore possit conseruari in actis, vt deseruiat tam pro actore, quàm pro reo Capyc. in const. Sicil. pag.124.n.2.

Cautela ad impediendum examen de futuro, Hiero. à Laur. decis.83.n.1.

Possunt testes ad futuram rei memoriam examinari, & publicari, ante litem contestatem ex parte rei, Monticel. tract. de testib. tit. quand. ad perpet. rei mem.

In quibus casibus ex parte actoris testes ad perpetuam rei memoriam examinentur. An in iudiciis duplicibus familiæ ercíscundæ, communi diuidiundo & finium regũdorum, an super dominio meo si possideo rem meam, & nullus fecit mihi controuersiam, an super vltima voluntate, an in causa bonorum possessionis, an super legato conditionali vel in diem, an super fama, an super negotio quod facilè obliuiscitur, an in criminalibus, an ad sui defensionem, an ad probandum impuberem ætatem ex parte rei, Monticel. tractat. de testib. tit. quand. ad perpet. rei memo.

In iure patronatus testes ad perpetuam rei memoriam examinari possunt, Monticell. loc. citat.

In casibus in quibus possunt examinari testes ad perpetuã rei memoriam, potest examinari vnus testis qui quidem testes contra citatos probant, non contra tertium, Farin. tract. de testib. quæst. 76. n. 60. & 61.

Multa autem requiruntur, vt testes recepti ad perpetuam rei memoriam probent, Port. cons. 139. numero 20.

Et recepti ad perpetuam rei memoriam non probant, si infra annum illis, quorum intererat denunciatum non fuerit, Port. cons. 29. n. 8.

Vel si non fuerint producti in iudicio, & publicati, Mandel. tracta. de testib. consil. 97. n. 29.

Et vt receptio sit valida, citatio requiritur, Port. consil. 29. n. 5.

Item testimonium per famam ad perpetuam rei memoriam admittitur, Francisc. aret. cons. 103. n. 1.

Senes valetudinarij absuturi examinantur quoq; ad perpetuam rei memoriam, & ne probatio pereat, recipiuntur, Æmil. part. 3. decis. 266. n. 2. Monticel. tract. de testib. tit. sen. & valetud.

Etiam super articulis reprobatis à iure, ratione formæ

formæ, non autem super reprobatis, ratione materiæ, & impertinentibus, Farin.tract.de testib.quæst.75.n. 97. & seqq. Monticell. tract. de testibus, tit.absut.test, &c.

An super articulis expressis, in materia attentatorũ, & in causa beneficiali, dummodo sint releuantes ad petitorium, aut ad aliud negotium pertinentes, Monticell.loc.citat.

An ante litiscontestationem testes absfuturi, morituri, seuus, valetudinarij, examinari possint, Farinac. de testibus, quæst. 75.nu.82.87. Monticell. vbi sup.

Vel si dubitetur de eorum morte, Farinac. ibid. n.88.

Item profecturi ad bellum vel trans mare nauigaturi, aut longè ituri. Farin.ibid.n.89.

Valetudinarij quoque & absfuturi recipi possunt ante litiscontestationem, reo præsente, quando verisimile est, eos ante contestationem esse recessuros, vel obituros, secus si tale periculum non sit, quod iudicis arbitrio relinquitur, Farinac. ibid. num.107.vide sect. 19.

Sed absentia debet esse à loco iudicij, non à loco domicilij, Farin.de testibus, quæst.73.n.103.

Prętextu vero senum aut absfuturorum, aut valetudinariorum, non debent alii testes examinari, Farin.ibi. n.102.

An valeat testis receptio non valetudinarii, vt valetudinarij, Monticell.tract.de testibus, tit. Senum & valetud.

Quid si testes propter mortis aut absentiæ periculũ recepti ante litiscontestationem tempore litis viui, & præsentes sint, an probent, Farinac. de testibus, quæst.75.n.109.

Vel si vnus, ex quatuor testibus sit valetudinarius, an omnes quatuor sint èxaminandi, Monticell. loc. supr.

An ante citationem testes senes, absuturi, vel valetudinarij testes possint examinari, Monticell. trac. de testib.tit.absut.test.produc.

Et auditos vbi quis non produxit infra annum an præsumatur in fraudem fecisse, Montic.ibid.

An die solemni vel tempore feriato, Monticel.trac. de testib.tit.senum & valetud.vid.sect.20.

An & quando à iudice à quo, vel per iudicem ad quem, etiam non cognito de grauamine, an ab ordinario in partibus lite pendente in curia, Monticell. ibid. tit.test.absut. produc. vel is per iudicem incompetentem, quando periculum est in mora, Montic. ibid.tit. senum, & valetud.

An constiti in articulo mortis satis probēt pro accusato, vel contra accusatum, & an examinandi, Montic. ibidem.

Qui autem dicantur senes iudicis arbitrio remittitur, Farin.de testibus, quæst.75.num. 82. Item qui dicantur valetudinarij, ibid. numero 86. Et quę absentia diuturna dicatur, ibid.numer.85. de eo statur sæpe iuramento testis, Farinac.ibid.num.94.

Infirmi verò, iudicio mendicorum, ibid.num.9. qui si conualescant, non dicuntur valetudinarij, ibid. num. III.

Si tamen testis sit septuagenarius, non potest iudex arbitrari eum non esse senem, Farin. de testib. quæst. 75.num. 84.& qui sexaginta annis natus est, nullo iudicis arbitrio recipi potest, Monticell. tractat.titu. senum & valetud.

Octonarius autem à personali comparatione excusatur, Monticel.ibid.

Quando

Quando dicatur de morte timeri, Farin. ibid. nu. 86. Monticell. loc. sup.

Et ad id sola suspicio de morte testium sufficit. Farin. ibid. numero 93.

An testes simul, vel non secretò examinati probent.

Sectio XXIII.

Licet testes debeant iurare parte præsente, vel citata, non tamen debent examinari parte præsente. Sed secretè, Nell. tractat. de testibus, numer. 194. Schench. tractat. de testibus, numer. 89. Farinac. tractat. de testibus, quæstion. 80. numer. 83. Monticell. tractat. de testibus, titu. exam. test. debet fieri secretè, Bellon. consf. 57. numero 10. Nepos à Monte Alban. tractat. de testibus; numero 131. Rebuff. tractat. nominat. quæst. 13. num. 3.

Et ideo singulariter, & non in turba simul, Marc. lib. 1. quæstion. 898. Rebuff. in constitut. Gall. de testibus, articul. 1. Gloss. 10. numero 8. Farinac. loc. citat. num. 94. Monticell. vbi sup. aliàs reprobantur, Ægid. tractat. de testib. num. 41.

Nisi in causis summariis, & in quibus non requiritur alia publicatio, Farin. vbi sup. nu. 97.

Quòd si causa sit multùm ardua, potest notarius, vel iudex adhibere duos viros fide dignos, ne vnquam dubitetur quod non scripserit verum, Farinac. tractat. de testibus, quæst. 8. num. 95. Montic. tract. de testibus, tit. exam. testium deb. fieri secretò.

Quando dicantur simul deponere, Curt. tractat. de testib. n. 106.

Testes an debeant examinari sine partis citatione.

SECTIO XXI.

EXAMINATIO TESTIVM sine partis citatione non valet. Angel. tractat. de testib. num.16. Nep. à Monte Alban.tractat.de testib.nu. 79. Crot.tract.de testib.tit.de form.in test.exam. num.23.24.Farinac.de testib.quæst. 72.num.1. Rebuff.in consuet. Paris.tit.de inquisit.art.12.Gloss.2.num.3.Triuisan.lib.1.decis.40. num. 4. Gramm. decis.11.num. 7. Marsill.sing.24.nu. 1.Lanfranc. In sua praxi,cap.8.num.15.19.Rom. sing. 369. num.1.

Etiam ante litem contestatam vel ad perpetuam rei memoriam,Farinac. vbi supr.num.2.vide Sect.22.

Etiamsi iudex procedat non seruata solemnitate, iuris.Æmil.part.3.decis.272. nu. 1. vt in causis summariis,mercatorum , & vbi procedatur manu regia , vel sola facti veritate inspecta , idem in quolibet iudice habente absolutum arbitrium, Farin. de testib. quęst. 72.num.13.cum seqq.

Non probant testes examinati sine citatione partis coram delegato,nec coram principe,etiam si sint mille numero , ne quidem contra producentem , Farin. vbi supr. num. 27. cum seqq. Afflict. decis. 39. num. 3. & decis. 28. num.1.Montic. trac.de testib. tit. test. Impug. quia nullit. examin. imo ne quidem faciunt indicium , Crot. tractat. de testib. tit. de form. in test. exami.num.181.

Nec præiudicant inquisito , si ad informationem curiæ parte non citata examinati fuerint,Capic.in consuetud. Sicil.pag.386.numer.6. Triuisan.lib.2.decis.13. num.1 6

Si

Si tamen inquisitus post delictum commissum visus amplius nõ fuerit, facit semiplenam probationem, Grani.decis. 11.nu.13.

An sit necessaria citatio partis vbi iudex mittit ad domum testium, pro eorum examine, Crot. trac. de testib.tit. de form.in test.exam.n.182.

An quando inquisitionem proceditur, & testes recipiuntur, Malet.tract.de testib.cap.7.nu.35. Crot. loc. supr.nu.2.

Non est necessaria citatio si testis examinentur supra naufragio passo, vel aliqua ruina, aut bonorum amissione, Crot.vbi supr.nu.24. Farin. de testib. quæst. 72. nu.53.cum seqq.

Item si aduersarius sit potens, & eius præsentia formidolosa, Crot. ibid. num. 26. Farinac.loc.citat.num. 43.cum seqq.

Item quando dubitatur de morte, vel recessu testiũ. Crot.ibid.n.29. Farin.loc.citat.n.36.39.

Item quando agitur de probanda consuetudine, Crot. tractat. de testib.tit.de Form. in test.examin.nu. 30. Farin.quæst.72.n.56.

Item quando iudex informationem recipit super notorio, & fama, potest testes examinare in sua camera, nemine citato, Malet.tract.de testib. cap.7.num.42. Crot.vbi supr.n.32.

An possint examinari vltima die termini parte non citata. Afflict. decis. 47. num. 6. An post testimonium, vid. Sect. 9.

Possunt quoque recipi parte non citata ab exequutore dato ad cognoscendum, an quis sit idoneus ad beneficium, Crot.loc.citat.n.31. Farin. de testib.quæst. 72. nu. 51.

Itẽ quando iudex est omni exceptione maior, testes

parte non citata examinari possunt, Farinac. vbi supr. num. 4.

Item quando dicto testis omnino standum est, vel per conuentionem partium, vel ex iussu testatoris, Farin. de testib. quæst. 72. n. 49. 50.

Item si agitur coram iudice procedente sola naturali æquitate inspecta, vel secundum suam conscientiam, vel coram arbitratore, vel coram iudice procedente, sine causæ cognitione, Farinac. de testib. quæst. 72. n. 59. cum seqq.

Nec etiam requiritur citatio in probatione mortis, Farin. vbi supr. nu. 63. cum seqq.

Nec quando testis alias examinatus declarat suum dictũ, nec si examinetur mulier egregia in sua domo, Farin. vbi supr. n. 66. cum seqq.

Nec quando testis depositio esse verisimilis apud bonos, Farin. de testib. quæst. 72. n. 70.

Nec in causis spolij aut possessorij requiritur partis citatio, Farin. ibid. n. 71.

Nec vbi id consuetudine inductum esset aut partium consensu, Farinac. ibid. n. 72. & 74.

Nec quando pars est præsens, vel monita fuit à iudice, & noluit comparere, Farin. de testib. quæst. 72. n. 75. & seqq.

Nec requiritur citatio personalis, sed sufficit fieri ad domum, imò quandoque per proclama. Farinac. ibid. num. 78. 80.

Et vnica sufficit nec trina & præsumptiua requiritur citatio, Rebuff. in consuetud. Parif. tit. de inquisito. art. 12. gloss. 2. n. 4.

Aduocatus fisci, vel cuius procurator, an debeant esse præsentes quando in causis fiscalibus examinantur testes, contra fiscum, si ipsi instant quod velint interuenire altera parte contradicente, Benintend. decis.

cis. 60. num. 1.

An testium citatio requiratur in actu depositionis, an vero iuramenti, Farinac. de testib. quæst. 71. num. 85. & seqq.

Testes parte non citata examinati non probant in conuiualibus, Monticell. tractat. de testib. tit. testes in crimi. quando recipiantur. Præsertim quando agitur per viam accusationis nec faciunt quidem indicium modicum ad torturam, nec probant etiam coram iudice habente absolutum arbitrium, Farin. de testib. quæst. 72. n. 87. cum seqq.

Probant contra contumacem sed quando iudex procedit ex officio & per inquisitionem, super notorio, super fama, super absentia rei, in crimine hæresis, in crimine læsæ maiestatis, in crimine assassinij, contra derobatores stratarum, incendiarios, raptores, &c. Item quando agitur ad pœnam ipso iure incurrendam, Farin. loc. citat. n. 100. cum seqq.

Sine citatione testes sufficiunt ad capturam, item pro instructione curiæ, & quando sufficiunt presumptiones, Farin. de testib. quæst. 72. n. 134. cum seqq.

Sic & testes quos reus habuit pro ritè examinatis probant contra ipsum etiam sine citatione recepti, Farin. vbi supr. n. 139.

De testibus examinandis ad perpetuam rei memoriam, quando & quomodo.

Sectio XXII.

De testivm productione ad perpetuam rei memoriam, Gaill. obs. 92. lib. 1. Hieron. à Laur. decis. 84. Mascard. conclus. 684. de probat. Syntag. com.

opin. loco, 9.tit.2. cap.24. Lern. consili 25.n.27.Port. consf.29.n.123.

Quando & quomodo posint recipi testes ad perpetuam rei memoriam, Bald.consil.384.part.3.Rebuff. in const.Gal.tit.de mat.poss.artic.2. Glos.2.n. 20. Laufranc. in sua prax. cap.8.num. 31. Capyc. in const.Siciliæ pag.124.numero 1.Guid.Pap.consil.75.n.7.

Examinantur ante litem contestatam, Vergin. de Boccat.tractat. de remiss.cap.3.n.3.Cæpol. cautel. 72. n. 7. possunt examinari non obstante impedimento, Vergin.ibid.cap.2.n.45.& 46.

Etiam quando nondum actio competit actori, Hirony.à Laur.decis.83.n.2.

Et quando aliquis est timor ne (verbi gratia pereant probationes, Port.consil.29.n.6.

Et quando timetur absentia, vel mors testis, vel dilatio temporis, Leo consf.61.n.16.

Et testes inducti ad perpetuum contra eos, contra quos actum est, ad poenam, an valeant contra posses. bonorum obligatorum. Din.consf.4.n.3.

Et intelligendum est testes examinari ad perpetuã rei memoriam posse, quando super principali negotio conueniri non potest aduersarius.Port.consf.29.n.3.

An posint recipi festis diebus, Capy.in consf.Sicil. pag. 124. n.6.Monticel. tract. de testibus, tit.quan. ad perpet.rei memor.vid.Sect.20.

An tempore feriarum stante statuto quod eo tẽpore omnes causæ conquiescant, Montic. ibid.tit. quan. ad perpet.rei memoriam.

An posint recipi, & examinari, si reus est discessurus ex causa necessaria, & non teneatur admittere procuratorem, Capy. decis.123.n.688.

Testes ad perpetuam rei memoriam possunt recipi à iudice, etiam in absentia partis. Gomes.consf.Hisp. c.76.

c.76. n. 4. & in receptione quæ iudicis partes esse debeant. Port. cons.29.n.7.

Sunt examinandi per eum qui de causa debet cognoscere, Hier à Laur. decis.91.n.4.

Quis sit iudex competens ad examinandos testes ad perpetuam rei memoriam, Gerard. de petras. sing. 69.n.1. Schench. de testibus, n.76.

Testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam reus potest vti quando alius cogit contra ipsum secus si ipse vellet agere contra alium, Farinac. tractat. de testibus, quæst.76.n.77.

Possidens potest petere examinari testes ad perpetuam rei memoriam, non possidens, non, Schench. tract. de testib. n.82.

Qui potest esse actor & reus potest testes producere ad perpetuam rei memoriam, Farin. tractat. de testib. quæst.76.n.69.

Quod si reo competat actio, non potest examinare testes ad perpetuam rei memoriam, Farin. ibid. n.78.

Testes publicati ad æternam rei memoriam pro reo an valeant, saluo iure apponendi contra personas & dicta testium, Schench. tract. de testib. n.77.

Quibus sit licitum producere testes ad perpetuam rei memoriam. Mynsin. cent.1. obser.72.

Testificatio recepta, ad futuram rei memoriam pro quanto tempore possit conseruari in actis, vt deseruiat tam pro actore, quàm pro reo Capyc. in const. Sicil. pag.124.n.2.

Cautela ad impediendum examen de futuro, Hiero. à Laur. decis.83.n.1.

Possunt testes ad futuram rei memoriam examinari, & publicari, ante litem contestatem ex parte rei, Monticel. tract. de testib. tit. quand. ad perpet. rei mem.

In quibus casibus ex parte actoris testes ad perpetuam rei memoriam examinentur. An in iudiciis duplicibus familiæ erciscundæ, communi diuidiundo & finium regũdorum, an super dominio meo si possideo rem meam, & nullus fecit mihi controuersiam, an super vltima voluntate, an in causa bonorum possessionis, an super legato conditionali vel in diem, an super fama, an super negotio quod facilè obliuiscitur, an in criminalibus, an ad sui defensionem, an ad probandam impuberem ætatem ex parte rei, Monticel. tractat. de testib. tit. quand. ad perpet. rei memo.

In iure patronatus testes ad perpetuam rei memoriam examinari possunt, Monticell. loc. citat.

In casibus in quibus possunt examinari testes ad perpetuã rei memoriam, potest examinari vnus testis qui quidem testes contra citatos probant, non contra tertium, Farin. tract. de testib. quæst. 76. n. 60. & 61.

Multa autem requiruntur, vt testes recepti ad perpetuam rei memoriam probent, Port. cons. 139. numero 20.

Et recepti ad perpetuam rei memoriam non probant, si infra annum illis, quorum intererat denunciatum non fuerit, Port. cons. 29. n. 8.

Vel si non fuerint producti in iudicio, & publicati, Mandel. tracta. de testib. consil. 97. n. 29.

Et vt receptio sit valida, citatio requiritur, Port. consil. 29. n. 5.

Item testimonium per famam ad perpetuam rei memoriam admittitur, Francisc. aret. cons. 103. n. 1.

Senes valetudinarij absuturi examinantur quoq; ad perpetuam rei memoriam, & ne probatio pereat, recipiuntur, Æmil. part. 3. decis. 266. n. 2. Monticel. tract. de testib. tit. sen. & valetud.

Etiam super articulis reprobatis à iure, ratione formæ

formæ, non autem super reprobatis, ratione materiæ, & impertinentibus, Farin.tract.de testib.quæst.75.n. 97. & seqq. Monticell. tract. de testibus, tit.absut.test. &c.

An super articulis ex pressis, in materia attentatorũ, & in causa beneficiali, dummodo sint releuantes ad petitorum, aut ad aliud negotium pertinentes, Monticell.loc.citat.

An ante litiscontestationem testes absuturi, morituri, senus, valetudinarij, examinari possint, Farinac. de testibus, quæst. 75.nu.82.87. Monticell. vbi sup.

Vel si dubitetur de eorum morte, Farinac. ibid. n.88.

Item profecturi ad bellum vel trans mare nauigaturi, aut longè ituri. Farin.ibid.n.89.

Valetudinarij quoque & absuturi recipi possunt ante litiscontestationem, reo præsente, quando verisimile est, eos ante contestationem esse recessuros, vel obituros, secus si tale periculum non sit, quod iudicis arbitrio relinquitur, Farinac. ibid. num.107.vide sect. 19.

Sed absentia debet esse à loco iudicij, non à loco domicilij, Farin.de testibus, quæst.73.n.103.

Prętextu vero senum aut absuturo rum, aut valetudinariorum, non debent alii testes examinari, Farin.ibi. n.102.

An valeat testis receptio non valetudinarii, vt valetudinarij, Monticell.tract.de testibus, tit. Senum & valetud.

Quid si testes propter mortis aut absentiæ periculũ recepti ante litiscontestationem tempore litis viui, & præsentes sint, an probent, Farinac. de testibus, quæst.75.n.109.

Quando dicatur de morte timeri, Farin. ibid. nu. 86. Monticell. loc. sup.

Et ad id sola suspicio de morte testium sufficit. Farin. ibid. numero 93.

An testes simul, vel non secretò examinati probent.

Sectio XXIII.

Licet testes debeant iurare parte præsente, vel citata, non tamen debent examinari parte præsente. Sed secretè, Nell. tractat. de testibus, numer. 194. Schench. tractat. de testibus, numer. 89. Farinac. ractat. de testibus, quæstion. 80. numer. 83. Monticell. tractat. de testibus, titu. exam. test. debet fieri secretè, Bellon. cons. 57. numero 10. Nepos à Monte Alban. tractat. de testibus, numero 131. Rebuff. tractat. nominat. quæst. 13. num. 3.

Et ideo singulariter, & non in turba simul, Marc. lib. 1. quæstion. 898. Rebuff. in constitut. Gall. de testibus, articul. 1. Gloss. 10. numero 8. Farinac. loc. citat. num. 94. Monticell. vbi sup. aliàs reprobantur, Ægid. tractat. de testib. num. 41.

Nisi in causis summariis, & in quibus non requiritur alia publicatio, Farin. vbi sup. nu. 97.

Quòd si causa sit multùm ardua, potest notarius, vel iudex adhibere duos viros fide dignos, ne vnquam dubitetur quod non scripserit verum, Farinac. tractat. de testibus, quæst. 8. num. 95. Montic. tract. de testibus, tit. exam. testium deb. fieri secretò.

Quando dicantur simul deponere, Curt. tractat. de testib. n. 106.

Testes debent tantùm examinari præsentibus iudice, & notario, Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. exami. nu. 188.

Possunt tamen etiam interuenire honestæ personæ in examine testium. Crot. ibid. nu. 189.

Imò in causa hæresis debent de necessitate interuenire duæ personæ religiosæ, simul cùm iudice, & notario, Crot. ibid. nu. 190.

Quod si pars fuerit præsens examini testium, non ideò non probant, sed tantum pars quæ fuit præsens si didicerit testificata, amplius alios testes producere non potest, Farinac. de testibus, quæstion. 80. numero 89.

Si verò simul fuerint examinati, licet probent, tamen fides eis non adhibetur, Nell. tractat. de testibus, 2. part. nu. 194.

In singulis actibus quot testes possunt examinari, & de effrænato testium numero.

SECTIO XXIV.

AN numerus testium examinandorum possit coarctari, Monticell. tractat. de testibus, tit. productio test. quomodo fiat.

Multitudo effrænata testium reprobatur, Ægid. tractat. de testibus, numero 51. Iacob. Butrig. tractat. de testib. tit. qued. form. circ. test. numero 1. Boer. dec. 352. num. 2.

Refrænanda est, Farinac. tract. de testibus, quæst. 81. nu. 114. Capic. in constit. Sicil. pag. 354. nu. 1.

Et hoc non antequàm examinentur, sed cum aliquibus examinatis iudex videt producentis intentio-

nem

nem probatam, Farin. ibid. nu. 116.

Quando dicatur effrænata testium multitudo, Monticell. loc. sup. citat.

Numerus quadragenarius dicitur effrenata multitudo, Ægid. tract. de testib. nu. 51.

Nec plures de iure ciuili, quàm tres super vnoquoque articulo admittuntur, Farinac. loc. citat. nu. 115.

Saltem non plus quàm decem super eodem facto, Farin. tract. de testib. quæst. 81. num. 115. Rebuff. in constit. Gall. tit. de testib. artic. vnic. Gloss. 1. nu. 1. Sola. in nou. constit. Sabaud. tit. de deposit. test. Glos. n. 2. Ioan. Gaill. quæst. 107.

Ne consentiente quidem parte. Reb. ibid. numero 3.

Cur redacta sit effræneta multitudo testium ad decem, Rebuff. ibid. Glos. 5. nu. 1.

Tesmoings en quel nombre peuuent estre examinez, Pap. lib. 9. tit. 1. artic 18.

Quando tertius possit producere vltrà decem, Reb. in constit. Gall. titu. de arrest. articul. 1. Glos. 1. numero 16.

An ex officio iudex possit ampliare numerum decem testium, Reb. in const. Gall. titul. de Arrest. artic. 1. glos. 1. num. 16.

Commissarius recipiens testes supernumerarios punitur, Rebuf. ibid. glos. 9. n. 1.

Non tamen vitiatur testium priorum depositio ob supernumerarios; Rebuff. ibid. nu. 2.

Quod remittatur arbitrio iudicis quæ sit effrænata testium multitudo, qui secundum magnitudinem causæ, & personarum qualitatem indicabit qui sit sufficiens numerus, Farin. num. 115. plura de numero testium vid. Sect. 104.

De articulis nouis, & antiquis, & an extra articulata testis probet.

SECTIO XXV.

ARTICVLI QVID, Socin. tract. de testib. num. 8. 11. Et quales esse debeãt, Oldrad. cons. 285. num. 1. & capitulum quandoq; pro interrogatorio sumitur, Socin. ibid. num. 10.

Articuli quare instituti, Malet. tract. de testibus, cap. 7. num. 9.

Quæ sunt articulorum species, & quæ dicatur tertia, quarta, & quinta species, Socin. tract. de testib. nu. 12. & seqq.

Qui dicantur antiqui, Farin. de testib. quæst. 75. num. 30. Socin. vbi sup. num. 15. Qui dependentes, & antiquis directò contrarij, vel indirectò, Farin. ibid. num. 31. & seqq.

Noui dicuntur ab antiquis dependentes, quando qualitas addita explicitè, vel implicitè non comprehenditur de necessitate sub antiquis, Ioan. de Amic. cons. 111. num. 8.

Quot modis dicantur noui articuli, & non iidem cum primis, Farin. de testib. quæst. 75. num. 29. Socin. loc. supr. num. 13. Et qualiter cognoscantur, Malet. tra. de testib. cap. 7. num. 121.

Quomodo articuli sint formandi, Malet. ibid. num. 89. Non sunt formandi disiunctiuè, nisi vbi agitur de facto, & ignorantia probabilis est, Malet. ibid. num. 92. Et si super facto alieno fiant, Bald. tract. de testib part. 3. num. 32. debent comprehendere factum quod possit capi sensu hominis, Oldrad. consil. 279. num. 3.

Arti-

Articulus quod producatur an ſit de ſubſtantia probationis, Schenc. tract. de teſtib. num. 95.

An teſtis poſsit deponere ſuper libello, licet articuli non ſint formati, Malet. tra. de teſtib. cap. 7. num. 90.

Et teſtis dictum quo deponit ſuper libello valet, ſi articuli non ſint formati, Schenc. tract. de teſtib. n. 95.

An ſuper nouis eiuſdem cauſæ articulis teſtes publicatis atteſtationibus poſsint examinari, Marſil. ſing. 23. num. 1. & ſeqq. Ioan. de Amic. conſ. 117. num. 1.

Poſſunt publicatis atteſtationibus ſuper articulo obſcure dato à iudice interrogari, etiam abſente illo cuius ad inſtantiam interrogatio fit. Rom. conſ. 479. nu. 1. cum ſeqq.

Debent prius interrogari ſuper interrogatorio, deinde ſuper articulis, Vergin. de Boccat. in tract. de remiſſ. cap. 8. num. 6.

An producti ab aduocato in cauſa appellationis ſuper iiſdem articulis, quib. in prima inſtantia valeāt. Guid. Pap. deciſ. 347. num. 2.

An poſsint recipi ſuper nouis articulis principalib. in cauſa appellationis, Capic. in conſ. Sicil. pag. 119. num. 9. An ſuper iiſdem, vel directò contrariis, & quid vbi agitur de nobilitate, Couarr. tom. 1. lib. vnic. pract. quæſt. caſ. 18. num. 6. Caſtr. conſ. 261. lib. 1. num. 7.

Et an articuli in cauſa appellationis poſsint reuocari, Oldrad. conſ. 285. num. 1. cum ſeq.

Teſtes iurati ſe depoſituros ſuper tota cauſa; & ſuper capitulis diuerſa ſunt. Sol. in nou. conſtit. Sab. tit. de depoſit. teſtium glo. 1. num. 1.

Positiones quæ productæ in prima instantia, & super quibus non sint examinati testes, potuerũt in causa appellationis probari, quia non est timor subornationis, Cacheran. decis. 14. num. 4.

An super articulis impertinentibus, & inutilibus testes examinari possint, Malet. tract. de testib. cap. 7. num. 9. & cap. 8. num. 2. Ægid. tract. de testib. nu. 48. eos autem qui opponuntur debet condemnare in expensis. Oldrad. cons. 316. num. 1. Et quid sit causa, & articulus impertinens, ibid. Quod si iudex dubius sit, an debeat articulos admittere, vel reiicere tanquam impertinentes quid agere debeat, Malet. ibid. num. 100.

Quid si obscuri sint & longam recipiant disputationem an admittantur à iudice saluo iure impertinentium, Malet. ibid. num. 100.

Quando valeat dictum testis vltra contenta in articulis interrogationis, Gomez. Leo. decis. 3. num. 9. Tess. decis. 26. num. 3. Marant. cons. 140. num. 20. & cons. 6. num. 43.

Vel de facto in articulis non perfectè explicato, de testibus, quest. 70. num. 31.

Vel de causa scientiæ, quæ articulata non est, Farin. ibid. num. 30.

Vel super omissis in articulis, Malet. tract. de testib. cap. 7. num. 94.

An testis possit cogi respondere super alio articulo, quàm fuerit inductus, Vergin. de Bocca. tract. de remiss. cap. 2. num. 38.

Non debet testis testificari super articulis super quibus non iurauit. Sol. in nouas, tit. de temp. quod debet. Gloss. 3.

Et ideo si extra articulata deponat sine iuramento deposuisse dicitur, Surd. decis. 16. num. 6.

Arti-

Articuli debent continere locum & tempus mensuratum, Old.num.4.conf.279.

Quid si falsum extrà articulos deponat an dicatur periurus, Farin. de testibus ; quęst.70.num. 12.

Quid si producatur simpliciter super tota causa, vel si iuret dicere veritatem super articulis, & tota causa an ad accessoria rectè se porrigat, Farin. ibid. num. 4. 10.18.

Et si fuerint examinati super articulis, & super tota causa, an possint postea super nouis articulis produci testes. Franc. Aret. consil.110.num.7.

An ad ea quę conferunt ad declarationem contentorum articulis, Farin.ibid.num.24.

Non extenditur ad ea quæ nullo modo causæ contingunt, Farin.de testib.quęst.70.num.19.Montic. tra. de testibus, tit.quomod. & qualiter de testibus circ. dict.

Nec articuli admittendi generales parte opponente, Lud.part.2.decis.62.num.34.

Negatum qui possunt probare admittantur, Oldr. conf.279.num.2.

Vt quæ continent factum à iure dependens, Oldrad. consil.279.num.1.

Testes rei si dicant actorem fuisse pręsentem alicui actui, & ipse velit probare quod tunc alibi erat, an super hoc eius capitula admittenda, Signo.de homod. consil.53.num.8.

Articuli, & interrogatoria debent in actis poni, Angel.tract.de testib.num.32.

Commissario dari possunt articuli, super quibus testes examinandi sunt. Marc. lib. 1. quæst. 200. numer.2.

Et an aduersarius debeat citari, ad articulos dandos vel corrigendos, vel quid si præcessit

citatio ad omnes actus, Malet. tractat. de testib. cap. 7. num. 6.

De interrogationibus testi faciendis.

SECTIO XXVI.

INTERROGATORIA testium sunt quædam interrogationes, quas pars vult fieri super circunstantiis ipsius negotij, testibus contrà se inductis, Malet. tract. de testib. cap. 8. n. 1.

Quadruplicia sunt, alia enim sunt substantialia, alia cohærenti alia, alia ad cautelam, alia inutilia, Farin. de testib. quæst. 73. n. 1.

Interrogatoria debent esse adeò diffusa, vt nouum contineant capitulum pro ipso aduersario, pro quo fiunt, Malet. tractat. de testibus, cap. 8. numero 4.

Sine interrogatoriis testes non probant, maximè in criminalibus, Farinac. de testib. quæst. 75. numer. 3. & seqq. An saltem faciant præsumptionem, Monticell. tractat. de testib. tit. test. quomod. & qualiter. Probant tamen sine illis quando pars illa non dedit, Farinac. ibid. num. 13.

Iudex ex officio potest sine illis interrogare, Farin. loc. supr. numero 9. cum seqq. sed examinator illa omittens tenetur ad interesse, Farinac. ibid. num. 13.

Interrogatoria dari debent secretè. Malet. tractat. de testib. cap. 8. n. 2.

Dilatio danda est parti contra quam testis producitur, ad dandum talia interrogatoria post articulos pro-

productos, super quibus testes recipi debent, Malet. ibid. num. 3. Farin. de testib. quęst. 73. n. 24.

Qualiter debeat testis interrogari. Butrig. tract. de testib. n. 1.

Interrogatoria testium an possint emendari, Schec. tract. de testib. n. 99.

Et responsio adaptatur ad interrogatoria & secundum eam intelligenda. Tynd. tract. de lib. 2. cap. 10. n. 20. Gome. decis. 205. n. 1.

Testes enim in dubio præsumuntur ad interrogatoria respondere. Ioann. de Amic. cons. 145. num. 8.

Et simpliciter respondentes videntur ad interrogata respondisse. Ioann. de Amic. cons. 23. numero 18.

Secundũ interrogatoria debent examinari. Schenc. tractat. de testib. n. 99.

Aliàs depositiones sunt inualidæ, si secundum interrogata non fuerint examinati. Guid. Pap. cons. 9. nu. 7.

Interrogatoria in dubio non debent incongrua iudicari, Farin. vbi supr. num. 50.

Debent in actis poni. Angel. tractat. de testib. num. 32.

Testis si non vult super interrogatoriis deponere non probat, Vergin. de Boccat. in tractat. de remiss. cap. 6. num. 12. Et est diligenter examinandus de singulis circumstantiis. Schench. tractat. de testibus, numero 46. Lanfranc. in sua praxi. cap. 8. numero 84. & de sua conditione interrogandus, Nell. in tractatu de testibus, numero 44. Item de facinoribus suis. Ægid. in tractatu de testib. numer. 50.

Debet interrogari an sit criminosus, Nepos à Monte Alb. trac. de testib. n. 136.

An infamis vel irretitus aliquo peccato mortali,

vel talis qui non possit testificari, Malet. tractat. de testib. cap. 8. num. 25. Farinat. de testib. quæst. 33. num. 70. 71.

An de iis quæ euis turpitudinem tangunt, Farin. ibid. n. 53. & seqq.

An partis amicus, vel inimicus, Nep. à Monte Alb. tract. de testib. n. 35. & n. 36.

An nobilis vel plebeius, vel reprehensibilis, Malet. tract. de testib. n. 6.

An pauper vel diues, Malet. ibid. Farinac. ibid. num. 34. 35.

An deponat lucri causa nec ne, An sit propinquus vel familiaris domesticus, An deponat de visu vel auditu, Malet. ibid.

An sit de iurisdictione producentis, vel doctus, vel instructus testificari quam partem velit obtinere. Et an etiam ita conueniat vel concordet cum aliis testibus, Malet. ibid. n. 7.

An pensionarius vel fictabilis producens, Malet. tract. de testib. n. 9.

An de sociis criminis, Monticell. trac. de testib. tit. quomod. & qual. test. circa. vel ext.

An de causa scientiæ & ratione depositionis debeat interrogari. Monticell. ibid. tit. an & qual. test. de caus. scient. Farin. de test. quæst. 73. n. 36.

De actus frequentia & diuturnitate, Monticell. de testib. tit. depon. qual. deb. test.

De definitione rei super qua deponit, Farinac. ibid. n. 38. cum seqq.

De eo quod percepit ante litem motam, Monti. trac. de testib. tit. depon. qualit. deb. test.

De tempore & loco, Montic. ibid. tit. an de loco & temp. Farin. de testib. quæst. 73. n. 28.

De

De die, consule & partibus, Montic. ibid.

De conscientia, opinione, credulitate, auditu, fama, deque iis quæ in animo consistunt, Monticell. tract. de testib. tit. An. interrog. deb. test. de conscient. & credulit. Farinat. ibid. num. 31. Malet. de testib. cap. 8. num. 5.

An de circunstantiis singulis in causis etiam odiosis de circonstantiis remotis, an starent vel sederent, an simul vel separatim, an tempore nebularum, de vestibus si à parte fuerit astrictus, ne testificetur, Monticell. ibid. tit. qual. de circonst.

Debent interrogari super circonstantiis facti, si sint substantiales: super loco & tempore, super qualitate temporis, an serenum, vel nubilosum. Farin. de testib. quæst. 73. n. 26. & seqq.

Super facto & non super visu, Monticell. tract. de testib. tit. depon. qual. test. debeant.

Testis suspectus de circonstantiis etiam non substantialibus interrogatur. Schenc. tract. de testib. num. 103. Farin. loc. citat. n. 53.

Super tota causa, Montic. ibid.

De rebus sensatis, Monticell. ibid. tit. impug. test. quia depos. super rebus sensat.

Testis potest petere à iudice super quibus articulis velit interrogari. Sol. in nouas. tit. de prob. num. 2. glos. 3.

Debet interrogari super interrogatoriis & super eo quo productus est, Monticell. tract. de testib. tit. quomo. & qualit. testes circ. vel extr. Farin. de testib. quæst. 73. n. 1. cum seqq.

Non autem super articulis non deductis super quibus non iurauit. Sol. in nouas, tit. de temp. quo deb. Glos. 3. n.

de testib. tit. de form. in test exam. n.177. Marc.lib.2. quæst.376.

Testis quibus verbis deponere debeat, & an in scriptis, vel viua voce.

SECTIO XXVII.

TESTIS quomodo deponere debeat vt dicatur necessariò concludere. Castrens.cons.42.lib.2. n.12. Chass. consil. 12. n.16. Rebuff. in tract.nominat quæst. 11.num.6. & qualis debeant esse depositiones testium, Guid.Pap.con.62.n.3.

Dictum testis censetur esse pertinens si quouis modo trahi posit ad articulum, Mandel.cons.35.n.5.

Testis impropriè, infinitè, alternatiuè, generaliter, vel cum dictione taxatiua loquens an probet, Montic. tractat. de testib.tit.quib.de causis reprob. testis.

Testis deponens per verbum iuris an probet, Marant.cons.111.n.30.vid. Sect.27.& 29.

Testis deponere debet per sensum corporeum non de forma iuris, Ioan.de Amic.cons.44.n.10.

Testis deponens videtur deponere, non solum super eo quod sensu corporis, sed etiam super eo quod ex eius dicto præsumptiuè, & iuris præsumptione sequitur, Iann.de Amic.cons.125.n.5.

Testis pro vtraque parte debet deponere, Bald. in tract.de testibus, n.4.part.1.

Testes qui producuntur vt periti quomodo deponere debeant, Marant.cons.129.n.14.

An cum dictione diminutiua testis deponens probet, Monticel.ibid.Balb. de præscrip.pag.1.n.13.

Quid diffinitiuè respondeat, Monticel. tit. interrog. test. de rei vel verb. deff.

Quod si conditionaliter, & qualificatè debet cum illa conditione acceptari, Montic. tit. impug. potest test. tàm à iudice &c.

Quod si dicat ita solebam facere non probat, Monticell. ibid. tit. quib. de caus. reprob. testimo.

Vt nec si enunciatiuè loquatur, Bald. tract. de testib. in. 2. part. n. 28.

Verborum superfluitas in teste fugienda, Nell. tract. de testibus, num. 139. Monticel. tractat. de testibus, tit. item qui, verbo si, Tynd. tract. de testibus, 3. part. n. 5. & lib. 2. cap. 8. n. 23. Iacob. Butrig. tractat. de testibus, n. 14.

Defectus autem locutionis testimonium non vitiat Schench. tractat. de testibus, n. 89.

Verborum forma in testibus, quando attendenda. Crot. tract. de testibus, n. 25.

Quid si morosè, repentinè, celeriter deponant, vel aliquid impertinens in suis dictis, & depositionibus, admisceant an probent, Monticell. tract. de testibus, tit. item qui verbosè, &c.

Deponens per nomen non per aduerbium an plenè probet, Balb. de præscript. pag. 1. n. 17.

Deponat lingua materna testis, Rebuff. in constit. Gall. tit. de iniquisitor. art. 3. Gl. vnica, num. 22.

Deponat etiam testis per extensum, Farin. tractat. de testibus, quæst. 80. n. 99.

Ideóque si dicat contenta in articulo esse verba, nō probat nisi sufficientem reddat rationem, Farin. ibid. n. 102.

An possit deponere per relationem ad aliam suam aut alterius depositionem, aut ad aliam scripturā, Monticel. tractat. de testibus, tit. testus dictum debet. Quid si per

per verbum nescio, vel non recordor, Farinac.tract.de testibus. quæst.66.num.39.40.41.cum seqq. & quæst. 90. n. 103. & 104. Vergin.de Boccat.tractat. de remiss. cap.9.num.20.Capic. in constit. Sicil.pag.354.num.61. Hieronym.à Laurent.decis.91.nu.5.Franc.de 384.n.8. Gail.obseru.114. lib.1. Menoch. de arb. cas.209.Crot. tractat. de testibus, part.9.n.10.1.2.3.5. Malet. tract. de testibus, cap. 7. num. 68. & 69. Couarr.variar.resolu. lib. 2. cap.n.116.

An & quando testibus, per eundem præmeditatum sermonem deponentibus, credatur, Montic.tract. de testib. tit. impug. test. quan. depo.per eund.præmed. ser. Rebuf. in constit. Gall.tit.de consuet.art.2.glos.3. numero 29. Farin. tractat.de testibus, quæst.65.numero24.cum seqq.Iacob.Butrigar.tractat.de testib. n.16. Ægid.tract.de testibus,n.25.vid.Sect.71.

Nec possunt deponere in scriptis, sed viua voce etiam absentes, Farinac. tract. de testibus, quæst.80. numero 29.30.Crot.tract.de testibus,part.9.n.8.Rom. consil.204.n.6.Auffrer.tract.de testib.n.94.nequidem in criminalibus,Schench.tract.de testib.n.90.

Testium dicta in scriptis redacta faciunt notorium, sicut instrumentum,Bello.cons.22.n.10.

Quare non posint testes deponere in scriptis,vel per nuncium, Bald. tractat.de testibus,part.3. numero.3.

Imò literæ quidem episcoporum probant,nisi quis probare vellet actum extraiudicialem factum in iis quæ spectant ad officium episcopi, vel nisi de excommunicatione agatur, Farin.ibid.n.33.34.35.

Mutus ex accidenti si scribere nouerit, potest dictũ suum in scriptis tradere,Farin.tract. de testibus,quæst. 80.n.39.

Item si testis nec iudice, nec parte contradicentibus

dictum suum in scriptis porrigat, valet, Farin. ibid. numero 40.

Vel si agatur de probanda alicuius fama extraiudicialiter, Farinac. loc. supr. numero 41. valet quoque dictum testis in scriptis si deponat de peritia artis, vt & si factum sit valde implicitum, & inuolutum dummodo depositionem iudici prius perlegerit. Farin. tract. de testibus, q. 80. n. 42. 43. 49.

Item si agatur de probanda ætate filiorum, creditur scripturę parentum factæ tempore natiuitatis. Farinac. vbi sup. nu. 47.

Item coram arbitro cui data est potestas cum partibus procedendi de iure, & de facto, & omni iuris solemnitate omissa, Farin. ib. nu. 52.

Admittitur etiam depositio testis in scriptis, vbi id consuetudo loci admittit, vel cum ita iudici visum est, Farinac. de testibus, quæst. 80. nu. 47. & seq. & nu. 52. 53.

Licet testis in scriptis deponens non plene probet, facit tamen aliquam præsumptionem, Farin. vbi sup. nu. 54.

Chartulæ quas fides appellamus quatuor defectus patiuntur, primo citationis, secundo iuramenti, tertio præsentiæ, quarto quod non viua voce depositum sit, Farinac. tractat. de testibus, quæstion. 80. numero 32.

In criminalibus testes cautè deponere debent de origine fama, & coniecturis, & repræsentare crimen in qualibet eius specie, & quid si deponant super fama publica, & communi opinione, Montic. tracta. de testibus, tit. test. in criminalib. quand. recip.

Qualiter deponendum super homicidio, & an si testis dicat vidisse armatos aduenire, & ex post fa-

cto

cto hominem mortuum an probet, Monticell. tractat. de teſtibus, titul. teſt. ſuper crimine homicidij.

Qualiter deponendum ſuper delicto noctu commiſſo. Cæpol. cautel. 231. Monticell.loc. citato, & de actu nocturno deponens non probat, niſi dicat quod ibi erant duo luminaria, Marant. conſil. 20. numero 2.

Quomodo in aliis actibus teſtes deponere debeant, hoc pertinet ad tractatum de probation. quem poſtea videbis ſi hic non diſpliceat.

Vtrum teſtes de loco, & tempore teneantur deponere & qualiter de iis deponant.

SECTIO XXVIII.

LOCVS, & tempus perfectam probationem augmentant, tamen ipſis detractis non faciunt debiliorem probationem. Tynd.trac.de teſtibus, lib.2.cap. 5.num.39.

Et ideò teſtis non tenetur recordari de tempore, nec vitiatur dictum, ſi non deponit de loco, & menſe, Nell.trac.de teſt.n. 209.

Teſtis tamen non interrogati de loco, & tempore in quæſtione confitentis dictum non valet. Bald.trac. de teſtib.part.3.nu.45.

Déque iis vt & de perſonis conuenire debent, aliàs reprobantur, Nep.à Monte, Alban. tractat. de teſtibus, num.123.

Teſtis quando videatur repetiiſſe locum, & tempus aliàs dictum in dicto ſuo. Bald.tractat.de teſtibus, part.3.nu. 37.

Testimonium dicentis nescire diem, & horam an valeat, Iacob. Butrig. tract. de testibus, tit. qual. except. oppon. testib. nu. 6.

Testis requiri debet de tempore, & de qualitate temporis. Nepos à Monte Alba. tractat. de testibus. num. 124.

Tametsi deponens super aliquo facto si non interrogetur de tempore probat, Crot. tractat. de testib. tit. de form. in test. exam. nu. 139.

Debet autem interrogari de tempore, maximè quando est suspectus, & quid quando dixit se non recordari de tempore. Bald. tract. de testib. part. 3. nu. 41.

Testis quando deposuit potest interrogari an possibile fuisset rem aliter se habere, quod testis ipse ignorasset de tempore, quia si fatetur fuisse possibile, non probat, Malet. tractat. de testibus, cap. 8. nu. 8.

Interrogatus autem de anno, & mense contractus celebrati licet non recordetur, tamen probat, Malet. de testibus, cap. 8. nu. 11.

Nec ideò testi fides minus est adhibenda, quòd diem rei ignorat gestæ, nisi sicubi diei, & horæ scientia esset necessaria, Schench. tractat. de testib. num. 47. Farin. tract. de testib. quæst. 69. nu. 109. 110.

Si enim tempus sit de substantia probationis testes debent expresè deponere de eodem tempore aliàs præsumuntur singulares, Crot. tract. de testibus, titu. de form. in test. exam. num. 138. Farin. vbi sup. num. 319. & 321.

Præstatio diuturna vt operetur debent testes deponere de tempore, Chass. cons. 18. nu. 7.

Nec plenè probat testis, nisi de certo tempore faciat mentionem. Nep. à Mont. Alban. tractat. de testibus, num. 39.

Imò

Imò contà eos præsumuntur si dicant se non recordari de tempore, Mil'et. tractat. de testib. cap. 8. nu. 13.

In criminalibus tamen non tenetur de die deponere testis, Nell. tract. de testib. nu. 209.

Licet de tempore sic. Farinac. de testib. quęst. 64. n. 107. Monticell. tractat. de testib. tit. in criminalib. test. quand. recip.

Recordari de loco melius est, quàm de tempore, Nell. ibid.

Adeò vt interrogatus de loco non respondens non sit admittendus, Nep. à Mont. Alb. tractac. de testibus, num. 125.

Et ideò quā do inquiritur de falso, debet opponi locus admissus falsitatis, secus in notorio, Bald. tract. de testib. part. 2. nu. 19.

Quod si locus & tempus non sunt de substantia negotij de cuius probatione agitur, testes de eo non deponētes probant, etiam si non recordentur de mense, vel anno: secus si sint de substantia negotij, quando agitur de prioritate, & posterioritate actus, secus quando tempus est fundamentum intentionis alicuius, Farin. tractat. de testibus, quæstion. 64. numer. 96. 97 98. Triuis. lib. 2. dec. 49. numero 21. nisi aliunde constaret de tempore, vt puta ex confessione partis, Farin. ibid. numer. 103.

Item si tempus est breue in quo obliuio non est verissimilis testis non deponens de tempore debet puniri, & torqueri tanquam de falso suspectus, secus si antiquum, Farinac. vbi sup. nu. 100. 101.

Item si de eo testis interrogatus, licet non sit de substantia, de eo non respondeat, vel si suspectus, vel verissimilior de tempore, & loco informatus, vel si plures sunt qui dicant se non recordari de loco, & tēpore pręsumuntur suspecti, Farin. ibid. n. 101. 104. 105. 106.

An si testis deponat de alio tempore, quam dicat inquisitio faciat indicium, Montic. tract. de testib. tit. impug. testes rat. loc. & temp.

Testis deponens de tempore satis est quod dubitat, & per verbum videtur deponat, Farin. tract. de testib. quęst. 64. num. 108.

Quod si per dictiones circa, citra, vltra, semper, continuo, plus: quod si dicat præteriisse decem vel viginti annos, quid si obscurè, vel incertè deponat. Montin. suo repert. tit. impug. test. rat. loc. & temp.

Si testes de loco, & tempore non sunt concordes an probent, Castr. consil. 297. lib. 1. num 3.

An testis deponens incertò obscurè, dubitanter, per verba nescio, non recordor, videtur, credo, opinor, ni fallor, iudicio meo, secundum conscientiam: vel per dictiones circa, seu, plus vltrà fidem faciat.

SECTIO XXIX.

VTRVM testis incertò vel obscurè loquens probet, Montic. tract. de testib. tit. impugn. testes quia obscurè, Farin. tract. de testib. quæst. 68. num. 1. & 2. Triuis. libr. 2. dec. 62. num. Nepos à monte Alb. tract. de testib. num. 76. Butrig. tractat. de testib. num. 54.

An saltem in fauorabilibus, Farin. loc. citat. num. 6. & 7. Montic. vbi supr.

Et an obscurè vel incertò loquens comparetur ignoranti, Montic. vbi supr.

Si aliqui testes obscurè alij non obscurè deposuerint

quid iuris Montic. tractat. de testib. tit. Impugn. test. quia obsc. vel ambiguè.

Dubia probatio est inualida nec est probatio nec releuat. Tynd. tra. de testib. part. 4. cap. 7. n. 4. & seqq.

Deponens de tempore incerto & dubio decoctionis non probat, Æmil. part. 3. decis. 278. num. 4.

Non probat etiam qui in sua depositione dixit se dubitare, Crotus tract. de testib. tit. form. in test. exam. num. 120.

Dubia tamen probatio quando est adiuta præsumptione iuris, vel quando quouis intellectu probat intentione producentis vel quādo iudicis interpretatione adiuuari potest admittitur, Farin. tract. de testibus, quæst. 68. num. 40. & seqq.

Quid si per verbum Nescio testis deponat, Farin. vbi supr. num. 13. Montic. tract. de testibus, tit. quid si per verbum nescio.

Vel si testis dicat nescio quare Monticell. vbi supr.

Quid si dicat nihil scio nisi quia vidi Montic. tract. de testib. tit. quid si per verbum nescio.

Quid si per verbum ignoro an testis deponat an probet & quæ sit differentia inter verbum nescio & ignoro, Tynd. tract. de testib. cap. 18. num. 9.

An testis qui deponit per verbum, Non recordor an probet, Montic. loc. citat. Æmil. part. 3. dec. 278. nu. 3. Marc. lib. 1. quæst. 379. Cacher. dec. 99. nu. 42. Farin. tract. de testib. quæst. 68. num. 12. vel econtrà, Mandell. cons. 10 num. 27

Quid si dicat se non recordari de omnibus quę eodem contextu gesta sunt de tempore vel de eo de quo verisimiliter recordari debet, Montic. tract. de testib. tit. quid si per verbum nescio, Cæpoll. cons. 5. num. 8.

Quod si dicat se non recordari de verbis recenter auditis, redditur suspectus, Triuis.libr.2.decis.13.

Testis dicendo se non recordari de contentis in instrumento non reddit instrumentum falsum. Hier. à Laur. dec. 33. num. 11. Ioan. de Amic. consil. 115. num.4.

Testes deponentes contractum emptionis initũ, de precio autem non recordari, an probent in toto vel in nihilo, Rom.consil.91.num.7.

Testimonium non recordationis testimonio scientiæ æquipollet, Tynd.tract.de testib.cap.7.num.12.

Testis semel inductus si super eodem secundo inducatur & dicat non recordari qualiter deposuerit, & aliter deponat, an probet Nell. tract. de testib. num. 198.& 226.

Obliuio in teste est lata culpa, Bald.tra. de testib. 2.part.num.25.

Quid si testis interrogatus de aliqua re, dicat se obliuioni tradidisse propter infirmitatem, iustè allegat, Nell.tract.de testib.num.226.

Et testi qui non recordatur vt deposuit datur, terminus ad clarè respondendum, Malet.tract.de testib.cap. 7.num. 70.

Testis si per verbum videtur deponat an faciat aliqua fidem, Farin.tract.de testib. quæst. 68.num. 25. & seqq. Æmil.part.2. decis.212.num.5. Lail.libr. 2. tit. in quibus caus.aud.test.num. 17. Caual. part. 2. decis.20. Montic. tract. de testib.tit.quid si depon. per verbum Credo. Et tit. quid si depon. per verb. iudicio suo, Tynd. tract. de testib. cap. 5. num. 19. Bart. tract.de testibus, numero, 20. Crot. tractat. de testibus, tit.de forma in test. exam. num. 123. & 206. Mandell. cons.56.num.9. Marant.consil.129.num.7.

An saltem in iis quæ consistunt in intellectu vel memo-

memoria deponere, poſſit teſtis per verbum videtur vel iudicio meo, Tynd.tract.de teſtibus, cap.9.num.4. Et quid ſi coniunctum ſit ſenſui ibid. num. 3. Quid ſi poſtea ſibi contradixit per verbũ aſſertiuũ, Tynd.ibid. cap.5.num.19.Iul.Clarus quæſt.331.§.

Quid ſi per verbum credo, Aret.conſil.64.num.2.& an probet in criminalibus, Marant.conſ.12.n.7.& 8.

Quid ſi teſtis dicat opinor quia vidi, Montic. tract. de teſtibus, tit. quid ſi deponat per verbum Credo, Farin. tract.de teſtibus, quæſt.68.num.27.

Teſtis qui deponit per verbum ni fallor an faciat aliquam probationem, Montic.tract.de teſtib.tit.quid ſi depon. per verbum Credo, Crot.tract. de teſtib. tit. de form.in teſt.exam.num.206. Farin.tract. de teſtib. quæſt.68.num.14.

Quid ſi per verbum ni decipior, Montic. ibid. tit. quid ſi deponat content.

Teſtis qui deponit per verba iudicio meo an probet, Gram.deciſ.73.n.28.Triuiſ.lib.2.deciſ.49.num.12. & 33.Æmil.part.3. deciſ.264.num.3.Afflict.deciſ.381. n. 7.Farin. tract. de teſtibus quæſt. 68. num. 32. & ſeqq. Montic.tract.de teſtibus, tit.quid ſi depon.iudicio ſuo, Crot. tract.de teſtib.tit.form.in teſt.exam. num. 122. cum ſeqq. Aret.conſ.64.nu. 1.Marant.conſ.64.nu.13. Cæpoll.conſ.60.num.3.

Teſtes deponentes iudicio ſuo non probant nec neceſſariò concludunt, quia magis iudicare eſt, quam teſtificari, Ioan.de Amic.conſ.45.num.15.

Quid ſi dicant ſi benè memini, Farin. tract. de teſt. quæſt.98.num.11.

Vel ſalua veritate, Farin. ibid. num. 17. Montic. tract. de teſtibus, tit. quid ſi deponant per verbum, Credo.

Vel ſecundum conſcientiam, Farin. vbi ſupr. nu. 35. Crot. tractat. de teſtib. tit. form. in teſtium exam. num. 124.

Quid ſi dicat quod res potuiſſet aliter fieri, Montic. ibid.

Teſtis ſi deponat per dictionem circa, circiter an faciat fidem, Æmil. part. 3. deciſ. 247. num. 11. & 20. Farin. trac. de teſtib. quæſt. 68. num. 20. & 21. Et quid ſi tempus ſit de ſubſtantia, Marant. conſil. 129. num. 8.

Quid ſi per dictionem vel, Æmil. ibid. Farin. loc. citat. n. 18. & 19.

Vel per dictionem ſeu, Æmil. ibid.

Quid ſi per verba plus & vltra, Farin. trac. de teſtib. quæſt. 68. n. 22. & ſeqq.

Teſtes veriſimiliora vel iuri conformia deponentes quando præferendi ſint vid. Crot. 75.

Item deponentes affirmatiuè vel negatiuè, cum vel ſine ratione, pro inſtrumento vel contra inſtrumentum, item deponentes in ſpecie deponentibus in genere, vide Sect. 75.

Teſtis qui ſe ingerit, item qui verboſè præmeditatè vel eodem ſermone deponit, quique impoſſibilia vel incredibilia deponit an ſuſpectus dicatur, vide Sect. 71.

An quis pro ſe ipſo, vel in propria cauſa teſtis eſſe poſſit.

SECTIO XXX.

TEſtis in cauſa propria diuerſimodè conſideratur, Aufrer. tract. de teſt. n. 92. Malet. tractat. de teſtib. cap. 21. nu. 60.

Nemo

Nemo poteſt eſſe teſtis in propria cauſa. Aufrer. 16.nu.84.Nep. à Mont.Alban.tract.de teſtib.num.49. AEgid. tractat. de teſtib. num. 12. Angel. tractat. de teſtib. tit. An frater. num. 7. Farin. tractat. de teſtib. quæſt. 60. num. 2. Monticellus tract.de teſtib. tit. pro ſe ipſo.Iacob.Butrig.tractat.de teſtib.nu. 23. Franciſc. Aret.conſ.142.nu.22.Guid.Pap.conſ.74.num.15.Rom. conſ.82.n.2. Bello.conſ.14.n.6.Ioan.de Amicis conſil. 21.6.8.Schench.tractat.de teſtib.n.104.& n.36.

Etiam ſi ſit clericus,Farin.ibid.num.13.

Licet Rex aut princeps,Farin.ibid.n. 15.Monticell. loco ſupr.

Neque qui ſentit, aut ſperat commodum, vel intereſſe in cauſa, Montic. ibid. Farinac. ibid. num. 16. 17. Bello.conſ. 63.n.13.

Neque qui tractat. de ſe exonerando, Malet. tract. de teſtib.cap.4.num.15. Curt. tract.de teſtib. num. 81. Farin.de teſtib.quæſt.60.num. 18. Monticell. tract. de teſtib. tit. impug. teſt. qui trac. Port. conſ. 96. nume. 10.

Creditur tamen illi in eo quod non reſpicit eius exoneramen, Montic.ibid.

Nec probat in rebus in quibus habet affectionem, ſiue in ciuilibus ſiue in criminalibus, nec ſi ſit magis affectus vni, nec ſi animoſus deponat, nec ſi ſit maritus, nec ſi ſimilem habeat cauſam vt inde intereſſe ſibi poſſit aduenire, nec ſi ſit eiuſdem cauſæ, Farinac. num. 24. cum ſeqq. Port. conſ. 199. num. 5. Nepos à Mont. Alban. tractat. de teſtib. numer. 156. Malet. tractat. de teſtib. cap. 4. n. 10. Iacob. Butrigar. tract. de teſtib.nu. 61.

Nec probat ſi ex illo dicto poteſt illi adſcribi laus, vel vituperium, Monticell. tractat. de teſtib. tit. impug. quia habet affectum ad cauſam, Marant. conſ.

111. nu.22.& conſ.50.n.3. Ioan. de Amic.conſ.137.nu. 23.Bellon.conſ.57.n.14.

Si tamen habens intereſſe in cauſa proteſtetur, & denunciet ſuum intereſſe, vel ſi ſit multùm fide dignus, aut ſi aliter veritas haberi non poteſt, vel ſi ſunt teſtes inſtrumentarij admittentur ad teſtificandum, Farin.tract.de teſtib.quæſt.51.60.cum ſeqq.

Magis tamen creditur deponentibus de geſtis à ſe. Gozad.conſ.13.n.66.

An in re propria poſſit eſſe teſtis pro habentibus intereſſe, vel ſi ſecundario tantum deponat pro ſe, aut in contractu ſuper re in qua ius habet, vel in fauorem alterius, aut in re communi. Monticell.tract.de teſtib.tit.pro ſe ipſo.

Quid ſi vnus ex corrixantibus dicat homicidium commiſſum à corrixante non à ſe. Farinac. loc. citat. nu.19.20.

Particeps eius cauſæ à teſtimonio repellitur. Butrig.tract.de teſtib.n.61.

Vel conſimilem cauſam habẽtis, Franciſ.Aret.conſ. 82.

Teſtis in alienatione rei ſuæ, vel ſibi obligatæ an ſibi præiudicet, & quid ſi ſe ſubſcripſit, Nell. tractat. de teſtib.num.188.

Adhærentes in cauſa an poſſint eſſe teſtes pro illis quibus adhæſerunt. Aufrer.tract.de teſtib.n.6.Malet.tract.de teſtib.cap.4.n.51.

An deſcriptus in inſtrumento ſibi præiudicet, ratione contentorum in eo: An in contractu ſuper re ſua, vel iure ſibi competente, An contra ſe probet ſi teſtificetur contra teſtamentum in quo eſt nominatus legatarius, an perdat priuilegia ciuitatis ſiue ſi contra ciuem deponat. Montic.tract.de teſtib. titul. teſt. an & quatenus. An

An teſtes vniuerſitatis probent, vide Sectio.1.verb. vniuerſitas.

Dicto teſtis extraiudiciali quanta fides debeatur.

SECTIO XXXI.

TESTIS DICTVM non probat ſi examinētur extraiudicialiter. Bello.conſ.14.n.10.

Dictum teſtis ſine iuramento extra iudicium an habeat vim confeſſionis extraiudicialis quantum ad teſtem. Tynd. tractat. de teſtibus, lib. 2. cap. 7. num. 1.11.

An in criminalibus. Tynd.ibid.cap.8.num.3.& cap. 13.num.1.

An huiuſmodi dicto ſtandum ſit. Tynd.ibid.cap.3. num.1.& cap.2.nu.8.

Quid ſi proponatur in eo iuramentum interueniſſe. Tynd.cap.4.n.1.Monticell.tit.impug. teſt. quia nullit. examin.

Teſtis dictum extra iudicium an poſſit obeſſe Tynd.lib. 2.cap.2.n.1.& cap.1.n.13.

Excuſat actorem à calumnia, Tynd.ibid.c.10.n.6.

Præſumitur verum ſi factum eſt cum debitis ſolemnitatibus, Tynd.ibid.cap.10.nu.24.

Vt validetur quid requirat. Tynd.ibid.n.3.

Depoſitio teſtis extra iudicium & in iudicio inualido an æquiparentur. Tyndarus tract. de teſtibus, cap. 1. num. 9. Monticell. tract. de teſtib. tit. impug. teſt. quia null. exam. Farin. trac. de teſtibus, quæſt. 8. num. 118.

Depoſitio teſtis fienda in cauſis alienis non valet,

nisi iudicialiter fiat, Tynd.ibid.cap.5.n.2.

Imò si deficiat forma iudicij nomen testimonij non meretur, Tynd.ibid.cap.3.nu.1.

Suspectus de testium variatione faciat eos primo confiteri coram testibus extra iudicium cum iuramento, Tynd.cap.2.nu.6.

Testis qui attestatus extra iudicium, se falsum deposuisse in iudicio illius dicto non praeiudicat, Malet.trac. de testibus, cap.9.nu.9.

Testis professus vnum extra iudicium, cum verisimilibus an cogatur post modum in eodem dicto in iudicio perseuerare, Tynd.tract.de testibus, lib.2.cap. 8.num.1.

Confessioni testis extra iudicium qua verisimilia concurrunt, statur contra testem, vt ab ea recedere in iudicio non possit, cum de falso puniatur, Tynd.tract. de testib.cap.7.nu. 15.

Testi ducenti vnum in iudicio, & aliud extra, diminuitur de fide, si sententia esset ferenda, secus si lata fuerit quia tunc detraheret de fide, quinimo non videretur absque tortura quando esset sententia ferenda, Crot. tract. de testibus, tit. de form. in test. exam. num.112.

Plura de contrarietate & vacillatione testium vid. sectio.72. item an testis possit corrigere dictum suum vid. 78.

Ratio dicti testis qualis esse debeat.

SECTIO XXXII.

RATIO dicti testis debet esse eadem cum dicto, aliàs non probat, Marant.cons.69.nu.7.

Debet

Debet procedere plena,& ſimplici via non per difficultates intellectus. Bald. tract. de teſtib. part. 4. n.10.

Debet eſſe concludens. Nell.tract. de teſtib. n.129. Bart.tract.de teſtib.n.2.

Et ex cauſa ſpecifica inferente neceſſario vera eſſe quæ deponit teſtis. Æmil.par.3.deciſ.275.n.6.

Aliàs eneruat depoſitionem. Chaſſan. conſi.18.n.8. Nec facit iudicium.Crot.tract.de teſtib.tit.de form.in teſt.exam.n.117.

Sufficit tamen quod ratio teſtis concludat à probabiliter vel communiter accidentibus,ſaltem in iisquę directè,& immediatè percipi non poſſunt,ſecus in iis quæ per immediatum ſenſum corporis percipi poſſunt. Farin. tract. de teſtibus quæſt. 70. n.147. cum ſeqq.

Item ſufficit quod implicitè,& naturaliter,ſeu groſſo modo teſtis reddat rationem.Farin.vbi ſup. n. 149. cum ſeqq.

Non tamen videtur cauſa per teſtem reddita,ſi non eſt ſufficiens , & iuſta. Tynd. tract. de teſtibus cap.5. num.9.

Et ſi exſtaret ſtatutum quod teſtibus credatur licet, bonam rationem non reddant: ſi tamen ſufficiens & iuſta non ſit,non probant. Nell.tract.de teſtib.n.140. Barbatias tract.de teſtib.n.41.

Teſtes qui debent probare immemorabilitatem, debent reddere rationem ſui dicti concludentem, nec ſufficit quod dicant articulum eſſe verum.Aemil.part. 3.deciſ.291.n.

Ratio omnis bona argumentum dicitur. Barbat. tract.de teſtib.nu.17. Et argumentum à ſimilitudine rationis in teſte procedit.Rom.conſ.505.n.2.3.

Bona ratio teſtis validat dictum imperfectū. Tynd.

tract.de testib.cap.5.n.7. Nell.tract.de testibus.nu.136. Mala verò elidit dictum. Curtius tract. de testibus, n.84.

Testi malam rationem assignanti non creditur. Sola in constit.Sabaud.nouas.tit.de tempo.quo debit.Glo. 3.n.3.Aemil.part.3.decis.264.nu.22. Triuisan.lib.2.decis.49.n.9.Lanfranc.in sua praxi. cap.8.n.18.19.85.Rebuff.in const.Gall.tit.de inquis.art.17. Glos.vnica,n.3. Afflict.decis.361.n.17.& decis.277.n.4.

Testi rationem æquiuocam reddenti an credendum Marc.de Mant.sing.313.n.1.

An si ratio sit verisimilis arbitrator tali rationi possit credere.Francisc.Aretin.cons.61.n.2.

Effectus dicti stat in causa scientiæ,& rationis testis. Curt.tract.de testib.n.84. Et ratio limitat, modificat, & restringit dictum testis.Bald.cons.215.part.1.

Ratio qualiter à teste reddenda. Schench. tract. de testib.n.43.Bart.tract.de testib.n.85.

Non debet ratio idem esse quod dictum, sed aliud à dicto.Bald.tract.de testib.part.3.nu.9. Farin.tract.de testib.quæst.70.n.144.

Debet reddi per vnum ex quinque sensibus corporeis,Bart.tract.de testib. Tynd.tract.de testib.cap.5. n.4. Farin.loc.citat.nu.127.Et per quem sensum.Malet. tract.de testib.cap.9.nu.27. Debet reddi per sensum qui dicto congruat.Bald.tract.de testib.part.3.n.20.22. Angel.tract.de testib.n.5.Nell.tract.de testib.num.130. Et per sensum aptum rei super qua deponit.Farin.loco citat.n.128. Nell.tract.de testibus,nu.150.

An si testis dicat vinum esse dulce,& reddat causam quia bibit,probet.Bart.tract.de testib.n.15.

Si testis de eo deponat quod in sua conscientia credit, non est necesse dare rationem per sensum corporis.Farin.tract.de testib.quæst.70.n.151.

An si

An si testis dicat scio quia scio probet.Crot.tract.de testib.tit.de forma in test.exam. nu.202. Bart.tract.de testib.n.3.Ioan. de Amic.cons.33.n.8.

Non valet illa ratio scio quia ita est,Farin.vbi sup.n. 146.Ioan.de Amicis.loc.citat.Nec illa scio quia certus sum,Farin.ibid.n.162.Ioann.de Amic.cons.33.n.8. Nec illa scio quia nullus dubitat, aut omnes sciunt, Farin.ibid.nu.161. Sed si testis dicat scio pro certo quia filius est probat.Gozad.consil.13.n.38.& 50.

Quid si testis dicat scio quia præsens fui,& notarius scribat & addat prout credit an per hoc dicatur mutasse veritatem vt puniatur de falso, Castrens.cons.372. lib.II.n.4.

Testis qui dicit scio quia habeo menti probat.Bald. tract.de testib. part.3. n.18. Item si dicat scio quia habeo in meo memoriali,Nell.tract. de testib.n.142.Farin.tract.de testib.quæst.70.n.163.

Si testis in reddendo rationem dicat videtur mihi quod possedit decem annis probat. Bald. tract.de testib.part.3.n.20.

An si reddat causam per locum ab authoritate.Bald. tract.de testib.part.3. n.16.

Testis deponens super morte alicuius qualiter reddat rationem,Bart.tract.de testib.n.41.

Deponens rem esse feudalem tenetur concludentem rationem reddere quomodo sciat,vt quia sciuerit præstari seruitium personale pro ea, seu quòd interuenerit inuestituræ tempore,seu quod viderit in registro rem ipsam,aut aliter,Grammat.dec.77.n.12.

Non sufficit si testis dicat se ita pro certo credere nulla alia reddita ratione. Pinel.de rescindend. vendit. lib.2.part.3.n.12.41.42.

Testis ratio non est calumnianda, sed adiuuanda, Chassan.cons.54.n.24.

Quæ res per Testes probentur cum vel sine ratione reddita.

SECTIO 33.

ADVLTERIVM vt testis probare possit debet rationem sui dicti reddere etiam non interrogatus Farin.de testibus,quæst.70.nu.60.Marant.cons.6.n.40.

ÆQVIVOCVM à teste vt probari possit ratio reddi possit,ratio reddi debet à teste etiam non interrogato, Chass.in cons.Burgund.tit. des iustices, §.2.verb. & le preuue,n.18.Farin.loc.citat.n.44.

ÆSTIMATIO rei alicuius per testes reddita ratione probatur licet non sit interrogati, Bart.tract.de testibus, num.7. Crotus tract.de testibus, tit.form.in test. exam.n.119.Farin.ibid.n.62.Chass.loc.supr.n.18.

ÆTAS alicuius vt à teste probetur debet reddi ratio etiam interrogato, Farin. de testibus, quæst.70.n.73.cum seqq.

AMICITIA probatur per testes cum ratione etiam si de ea non interrogentur,Farin.loc.supr.n.61.Gram.n.27. dec.34.

ACTVS vt probetur non tenetur testis reddere rationem sui dicti,Farin.de testibus,quæst.70.n.112.cum seqq.

CANTVS seu quod quis bene vel male cantet, potest per testes probari etiam non reddita ratione, Farin.loc.citat.

CLERICATVS in probatione testis tenetur reddere rationem sui dicti,Farin.de testibus, quęst.70.n.73.cum seqq.

COLOR alicuius rei vt probetur testis, non tenetur reddere rationem sui dicti, Farin. de testibus, quæst.70.n.112. cum seqq.

CON-

CONDEMNATIO non poteſt probari per teſtes quin reddat rationem ſui dicti, Farin. loc.citat.nu.35. cum ſeqq.

CONFINIVM vt probetur à teſte debet reddere ſui dicti rationem, Farin.vbi ſup.n.73.cum ſeqq.

CONSANGVINITAS cum ratione dicti debet probari per teſtes, Farin.vbi ſupr.

CONSVETVDO per teſtes etiam non interrogatos de ratione probatur reddita ratione. Chaſſan.in conſ. Burg.tit.des iuſtices,§.2.verb.Et la preuue, n.54. Lud. part.2.dec.62.n.36.

CONTRACTVS per teſtes probari poteſt etiam non reddita ratione, Farin.de teſtibus, quæſt.70.n.112. cum ſeqq.

CRIMINALIA teſtis non poteſt probare quin reddat rationem ſui dicti etiam non interrogatus, Crotus tract.de teſtibus, tit.form.in teſtium exam.n.113. Montic.tract. de teſtibus, tit. impugn. teſt. quia non redd. cauſ.

DECIMÆ vt per teſtes probentur debet reddi ratio dicti, Farin.vbi ſupr.n.66.cum ſeqq.

DELICTVM quod ſit commiſſum in aliquo territorio non probatur per teſtes quin rationem dicti reddant, Farin.de teſtibus, quæſt.70.n.73.& ſeqq. Non tenetur tamen reddere rationem de delicto cadente ſub ſenſu corporis niſi agatur criminaliter, Farin.ib.n.112. cum ſeqq.

DEMENTIA vt probetur debet teſtis etiam non interrogatus reddere rationem, Farin.de teſtib. quæſt. 70.n.59.

DETERIORATIO probatur per teſtes reddentes ſui dicti rationem, Farin.loc.ſupr.n.73.cum ſeqq.

DILIGENTIA vt probetur reddi debet ratio dicti, Farin.vbi ſupr.n.66.cum ſeqq.

DOCTRINA probari per testes potest reddentes rationem scientiæ, Farin.ibid.

DOLVS à teste non rectè probatur nisi causam suæ scientiæ reddat, Farin.ib.n.73.cum seqq.

DOMINIVM vt per testes probetur ratio scientiæ reddi debet, Bart.tract.de testibus, num.5.Farin.de testibus, quæst.70. num.46. Et hoc in directo dominio verum est secus in vtili, Farin.ib.n.47.

EBRIETAS per testes non rectè probatur si causa scientiæ non reddatur, Chass.in cons.Burgund.tit.des Iustices, §.2.verb.& la preuue, n.19. Bart. vbi supr.nu.5. Farin.loc.citat.n.59.

FACTVM seu id quod immediatè sensu corporeo percipitur per testes probari potest etiam non reddita ratione, quod si simul sensu corporeo & iudicio intellectus ea percipiantur siquidem præualeat iudicium ratio reddi debet, Farin.ibid.nu.93. cum seqq. Ioan.de Amic.cons.33.n.7.

FVROR vt probetur per testes ratio reddi debet, Chass.in cons.Burg.tit.des iustices, §.2.verb.& la preuue, n.18.Farin.de testibus, quæst.70.n.59.

FAMA per testes probat reddita ratione scientiæ licet non interrogatos, Marant.cons.6.n.14.

FEVDVM reddita ratione per testes probatur, Farin.ib.n.79.cum seqq.

HABITATIO per testes probari potest modo reddatur ratio, Farin.ib.

HÆRESIS crimen vt probetur testis etiam non interrogatus rationem reddere debet, Farin.ib. Montic. tract.de testibus, tit.testes in crim.hæres.

HYPOTHECA probari per testes potest reddita dicti ratione, Farin.de testibus, quæst.70. num.43. cum seqq.

INFAMIA reddita ratione dicti probatur per testes.

Nellus

Nellus tract.de testibus,n.128. Et si testi obiiciatur infamia non est sufficiens obiectusnisi reddatur causa infamiæ Rom.consf.290.n.3.

INIMICITIA vt probetur à teste ratio depositionis reddi debet,Farin.loc.citat.n.61.Gram.dec.27.nu. 34.

INSTRVMENTVM, & eius tenor & an sit deperditum reddita ratione probatur,Farin.loc.supr.num.73. cum seqq.

INTERESSE vt probetur ratio scientiæ à teste reddi debet. Farin.de testibus, quæst.70. num.52.53.57.58.& 103.

IRACVNDIA probatur per testes rationem scientiæ reddentes,Farin.vbi supr.n.66.cum seqq.

IVS seu id quod est iuris non probatur nisi ratione scientiæ reddita,Chass.in consf.Burg.tit. des iustices, §. 2.verb.& la preuue, n.18. Et etiam deponens per verbum iuris non interrogatus debet reddere rationem, Marant.consf.48.n.9.

IVRISDICTIO probatur per testes reddentes scientiæ rationem, Farin. vbi supr. num. 66. cum seqq.

LÆSIO quando per testes probatur debet reddi causa depositionis,Gram.dec.34.n.7.

LIBERATIO vt probetur ratio scientiæ reddi debet, Farin.de testibus quæst.70.num.36. cum sequentibus.

MIRACVLVM non probatur per testes nisi reddita ratione causæ. Farin. ibid.num.66.cum sequentibus.

MORS alicuius vt probetur debet reddi ratio scientiæ à teste,Farin.ib.n.73.cum seqq.

MVTVVM formale probatur modo reddatur à teste ratio scientiæ, secus super numeratione pecuniæ.

Farin.ib.n.52.53.57.58.& 103.

NOTORIVM vt probetur teſtes debent reddere rationem ſui dicti.Chaſſ.in conſ.Burg.tit. des iuſtices §. 2.verb.2.& la preuue n.18.

NEGATIVA non probatur ſine ratione & cauſa dicti,Crotus tract.de teſtibus tit. form. in teſt. exam. num.119. Farin. de teſtibus quæſt. 70. numer.23.& 24. Niſi per intellectum facillimè poſſit apprehendi. Farin. ibid. num.26. per coarctationem ſubiecti.

NEGLIGENTIA reddita ſcientiæ ratione à teſte probatur.Farin.ibid.n.66.cum ſeqq.

OBLIGATIO non probatur per teſtes niſi rationem ſcientiæ reddant.Farin.ib.n.73. cum ſeqq.& n.35. cum ſeqq.

ODOR rei fœtidus aut bonus etiam non reddita ratione per teſtesprobari poteſt.Farin. de teſtibus quęſt. 70.n.112.cum ſeqq.

POSSESSIO vt probetur non eſt neceſſe rationem ſcientiæ reddere. Bart. tract. de teſtibus nu.9. Secus vt turbata poſſeſſio probetur. Farin.ibid. num.73. cum ſeqq.

PRÆSCRIPTIO cum redditione rationis probatur per teſtes.Farin.ibid.n.66.cum ſeqq.

QVALITAS perſonarum vt probetur debet ratio ſcientiæ reddi. Farin.loc.ſup.n.45. Et qui deponit aliquem equum eſſe calcitroſum, & fugitiuum vel quid ſimile qualiter deponere debeat circa ſcientiam. Bart. tract.de teſtibus n.103.

SOLVTIO vt per teſtes probetur, non eſt neceſſe teſtem reddere rationem ſui dicti. Farin. de teſtibus quæſt.70.n.112.cum ſeqq.

STIPVLATIO non poteſt probari niſi reddita à teſte ratione dicti.Farin.ib.n.73.cum ſeqq.

TEM-

TEMPVS quo aliquid factum est vt probetur rationem dicti à teste reddi, non est necesse. Farin. vbi supr. n. 112. cum seqq.

TERRITORIVM non nisi reddita per testes ratione probari potest. Farin. ib. n. 66. cum seqq.

VALOR per testes rationem dicti reddentes probari potest, Bart. tract. de testibus n. 7. Crotus tract. de testibus, tit. form. in test. exam. n. 119. Farin. quæst. 10. n. 62. de testibus. Pinel. de rescind. vend. lib. 2. part. 3. cap. 4. n. 11. 12. 41. 42.

VIS illata non probatur nisi à teste rationem scientiæ reddente, Farin. ib. n. 73. cum seqq.

Testis quando reddere rationem sui dicti debeat, & an ei sine ratione credatur.

SECTIO 34.

QVIBVS casibus testis teneatur reddere rationem sui dicti etiam non interrogatus. Chassan. in cõsuetud. Burgund. tit. des iustices §. 2. verbo, & la preuue. 18. Malet. tract. de testib. n. 15. Curtius, tract. de test. n. 59. Mascard. conclus. 1376. de probat. Syntag. commun. opin. loco 9. tit. 2. cap. 32. Pyn. de rescindend. vẽd. lib. 2. part. 3. cap. 4. n. 11. 41. & seq. Port. cons. 96. nu. 32. Marant. Cons. 69. n. 4. Boer. cons. 30. n. 7.

In his quæ sunt perceptibilia iudicio intellectus, & non sensu corporeo testis debet rationem sui dicti reddere etiam non interrogatus. Chassan. vbi sup. n. n. 19. Farin. de testib. quæst. 70. n. 6. Nell. tract. de testib. n. 135. Bartol. tract. de testib. n. 6. Monticell. tract. de testibus tit. impug. quia non red. caus. Marant. consil. 129. n. 11. In his quæ sine discursu, vel modico percipiuntur non est opus reddere rationem. Bart. vbi sup. Farin.

loc.citat.num.7.

Aliàs testes causam scientiæ reddere nisi interrogati fuerint non tenentur: Sola in nouas constitut. Sab. tit.de tempore quo tradi Glos. 1. nu. 3. Crot. tract.de testib.tit.form.in test.exami.n.112. Tynd.tract. de test. lib.2.cap.8.n.12.

Si testis per negligentiam partis non fuerit interrogatus, rationem reddere non tenetur,& probat, secus si per negligentiam iudicis aut suam ignorantiam Chassan.in consuetud. Burgund.titul.des Iustices §. 2. verbo, & la preuue nu.19.

Testis enim interrogandus est de ratione sui dicti Rebuff.in Constitut.tit.de inquisitionibus art.17.glos. vnic.n.17. Thom.Ferra.cautel. 42.

Et si non respondet de causa scientiæ stante statuto quod de ea interrogari debeat aliàs eius non valet depositio, an probet Nell.tract.de testib.n.139.

Quid si non fuerit de ea interrogatus Tynd.tract.de testib.cap.11.n.6. Schenc.tract. de testib.nu.99.Nellus tract.de testib.n.44.

Et si aliàs rationem reddere non teneatur, si tamen de ea interrogatus sit respondere debet. Farin. de testib.quæst.70.n.4.

Testes deponentes sine ratione tanquam pecora deponere videntur, nec faciunt iudicium, Crot. tract. de testib.tit.de form. in test.exami.n.17.

Nec probatum.quid intelligitur nisi quatenus per testes ratio dicti inuenitur,Nell. tract. de testib. num. 192.

De causa causæ si non interrogatur testis non deponit.Bart.tract.de testib.n.8.

Testis affirmans & non dans causam, si posteà causa appareat præsumitur ex illa Monticell. tract. de testib.tit.à ratione testis dictum &c.

Vtrum

Vtrum implicitè tantùm de causa interrogatus illam reddere teneatur. Farin. de testib.quæst.70.n.5.

Et qui semel reddidit causam dicti non debet vlterius interrogari, sed tantùm de circunstantiis ad veritatem inuestigandam Nell. tract. de testib. n.138.

Cùm productus est testis ad probandum aliquid ab aduersario propositum, reddere rationem tenetur. Chass.in Cõsuet. Burgund.tit.des iustices §.2.verb. & la preuue n.19.

An vbi prima vice siue causa deposuit testis, siue de ea fuerit interrogatus, siue non puniatur, Tynd. tract. de testib.n.17.cap. 11.

Et iudex debet testem de causa interrogare, aliàs tenetur parti ad interesse. Ægid.tract.de testib.num. 19. Crot.tract.de testib.tit.form.in test.exami. num. 203. Atque in eo malitia præsumitur, Nell.tract. de testib. n.137.

Nec iudex non reddentibus sui dicti rationem testibus potest credere, etiamsi ex commissione procedat de iure, & de facto nulla seruata sollennitate.Crot. tract.de testib.tit.de form.in testium examine, n.118.

Testi non reddenti rationem an credatur .Sola in nouis consuetud.Sabaud.tit.quo temp. debit. Glos. 3. n.3.Æmil.part.3.decis. 264. n. 2.Triuisan. lib.2. decis. 49.numero 9.Lanfra.in sua praxi cap. 8. numero 16. 19.85.Rebuff.in consuetud.titul. de inquisit. artic.17. Glos.vnica,num.3.Chassan.in consuetud.Burgund.tit. des iustices §. 2. verbo & la preuue num.19. Afflict. decis.361. num.17. & decis. 277. num. 4. Farin. de testib. quæst. 70. num. 4. Monticell.tract.de testib.tit. Impug.quia non red.

Testis non reddens causam scientiæ in criminalibus nihil probat, Iul.Clar.§.final.quæst.53.

An saltem testis sine ratione semiplenè probet,

vt defferri possit iuramentum in supplemẽtum. Crot. tract. de testib. tit. de forma in test.exam n.115.Farin. vbi sup.vel extenuet dictum alterius reddentis rationem.Monticel.tract.de testib.tit.de form. in test. exa. n.118.

Ratio testis est ea quæ diminuit, vel auget dictum ipsius.Marant.conf.6.n.13.

Non tamen repeti potest ob rationem non redditam.Rebuff. in cõsuetud. Parisiens. tit.de Inquisit.art. 17.Glos.vnica n.7.

Testes deponentes sine ratione an præferantur testibus deponentibus cum ratione,vid.Sect.75.

An, & quando ratio quia vicinus, vel consanguineus admittatur.

SECT. 35.

DEPONENS de vita, de moribus alicuius reddens causam quia consanguineus vel vicinus probat,Bart.tract.de testib.n.13.& 14.Bal. tract. de testib. 3.pars n.6.

Item deponens se anteà Titium cognouisse, quia erat vicinus suus contiguus probat,Bart.tract.de testi. n.45.

An super ætatè interrogatus probat si in redditione respondeat quia frater.Nell.tract.de test.n.190.Farin.tract.de testib.quæst.70.n.171.

Reddens causam scientiæ, quia sum vicinus, aut cõiunctus concludit, & bona est ratio, saltem super his quæ respiciunt iura sanguinis, quia coniunctus præsumitur scire facta coniuncti Crot. tractat.de testib. tit.quan.& quomodo test.exam. n.12.& 14.

Vicini assertioni quando stetur reddentis rationem quia vicinus id.Crot.ibid.n.15.

Proba-

Probatio & si necessariò non concludat per rationem quia vicinus, aut coniunctus præsumptiuè, tamē concludit. id. Crot. ibid. n. 16. & 108.

Imò optima est probatio si interrogatus dixit nescire ad probandum contrarium, quod sciuerit si probetur esse varius. id. Crot. ibid. n. 13.

Sententia lata per dictum testium reddentium caussam scientię, quia vicini aut coniuncti, nunquam transit in rem iudicatam. Crot. tract. de testib. tit. quand. & quom. contr. test. exam. n. 17. Farin. tract. de testib. quæst. 70. n. 194.

An admittatur huiusmodi ratio in probatione habitationis, mortis, possessionis, vel quasi vsuræ, meretricii, hęresis, in genere ad probandum aliquem blasphematorem, aleatorem, fornicatorem, venatorē, vel prodigum. Farin. ibid. n. 170. cum seqq.

Admittitur in omni casu in quo non necessaria sed præsumptiua tantùm probatio requiritur. Farin. ibid. n. 183.

Item in ijs quæ communiter accidunt, vel à iure præsumitur, vel quando agitur de probando aliquid in genere. Farin. ibid. n. 201. 202.

Non admittitur in probatione dominij, nec alicuius actus aut contractus facti in domo vicini, vel consanguinei, nec in probatione testamenti, nec adulterij, furti, aut alterius delicti cōmissi in domo vicini, vel consanguinei doli, vel fraudis. Farin. tract. de testib. quæst. 70. n. 180. cum seqq. & n. 203.

Sufficit ad condemnandum, donec probetur contrarium, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, saltem ad imponendum pœnam mitiorem, quia est præsumptio iuris non hominis. id. Farin. ibid. nu. 186. 188. 189. 193.

Ex hac probatione non defertur iuramentum sup-

pletiuũ, si modò deponatur super actu momentaneo vicini, secus si de actu successiuo, & frequentato. Itẽ dummodo deponatur super actu qui oculos vicini latere potest, aut super ijs quæ communiter vicinis nota non sunt. Imò nec super iis, quæ nota pariter vel ignota esse possunt, quia in his omnibus casibus huiusmodi ratio non probat. Farin. ibid. num. 196. cum seqq.

Vtrum testis ratio quia vidi, vel præsens fui probet & quando.

Sectio 36.

De Testibus de visu, & cognitione deponentibus, & de eorum depositionis validitate. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 26.

Dicens vidi Titium promittere Seio probat. Bart. tract. de testib. n. 17.

Item si quis deponens quem dominiũ adiiciat causam quia vidit illum statuto tempore quod præscripsisset probat vtile dominium, idem Bart. ibid. n. 8. & 21. Si verò dicat quia vidit tantum non probat. Nell. tract. de testib. n. 134.

Item si deponat super his quæ ita nobis communia sunt, quòd aspectu ab omnibus recognoscantur, vt in lapide, ligno, & similibus id. Barth. ibid. n. 23.

Item possessio per visum probatur. Nell. tract. de testib. n. 133.

Item deponens circa aromata, lapides pretiosos & similia sufficit quod dicat se vidisse, se scire illius esse condicionis. Bar. tract. de testib. n. 24.

Item deponens determinatè circa mensuram vini, vel olei, si dicat quia mensurauit vel mensurari vidit probat, si verò indeterminatè satis est quod dicat se vidisse

vidisse Bart.ibid.n.50.

Pondus quoque determinatè probatur per testes dicentes se ponderasse, vel vidisse ponderari, indeterminatè verò si dicat quod manibus ponderauit. Bart.16.n.49.

Itē deponens super mensura fundi, vel muri limitatè, probat si est peritus in mensura, & dicat se mensurari vidisse.Bart. tract.de testib.n.48.

Item deponens super longitudine, vel latitudine alicuius rei probat si dicat se vidisse mensurari. Bartol. tract.de testib.n.47.

Item si dicat rem magnam, vel paruam quia vidit. id.Bart.ibid.

Item si dixit quod vidit tradi decem corbes frumenti probat, secus si dicit quod videt tradi aceruum frumenti quod erat decem corbes Bart. tract. de testib. n.53.

Testis deponens se vidisse probat, licet interrogatus aliam causam non reddat. Bart. tractat.de testib. num.13.Crot.tract.de testib.tit.form.in test. exam. n. 202.

Deponens aliquem cerdonem vel artificem alicuius artis si dicat quod vidit exercere dictam artē probat,Bart.ibid. n.61.

Testis deponere debet de his quæ nouit, vidit, & interfuit. Crot. tract. de testib. pact. 9. numero 1. Tynd. tractat. de testib. parr. 3. cap. 7.num.5. Baldus tract.de testib.part.1.n.3.Nell.tract. de testibus num. 179.

Quid si deponant per sensum visus de eo quod non poterat percipi nisi per auditū, Crot.tract.de test. tit .de form.in test.exam.num.202.

Si testes examinati de percussione, vel vulnere facto inter duos rixantes, & dicunt quod

non viderint quando fuit facta percussio seu vulnus, sed viderunt eos inuicem rixantes & statim cessata rixa viderunt eum esse percussum, an probent esse vulneratum, & ex tali probatione resultet iudicium sufficiens ad condemnationem. Crot. tract. de testib. part. 9. n. 38.

Testis deponens vinum esse, quia vidit, non probat nisi dicat, & gustaui, vel odoraui, vel vidi in taberna vinaria. Bart. tract. de test. n. 34.

Ratio in teste attenditur, & non dictum, & ideo si testis dicat credo quia præsens fui, & vidi, probat. Bald. tract. de testib. par. 3. n. 1.

Testis dicens se aliquid vidisse de nocte, probat si dicat quod luna lucebat vel erāt luminaria aut magnus ignis. Bartolus tractat. de testib. num. 43. alias secus Crot. tractat. de testibus tit. form. in testib. exam. numero 176.

Testis dicens Titium fuisse qui illud fecit, quia dū se aspiceret in speculo illum vidit, non probat. Bart. tract. de testib. n. 44.

Sensus visus est generalis ad omnem sensum corporis. Bald. tract. de testib. part. 3. n. 23. & quomodo pro omni sensu corporeo accipiatur. Nell. tract. de testib. n. 131.

Visus tamen propriè est actus videntis oculo corporali, de intellectuali. Nell. tractat. de testibus num. 132.

Pronomen hic, hæc, hoc, demonstratiuum est ad oculum corporis. Nell. ibid. n. 185.

Probatio inuisibilium per quæ perspiciatur, & an requirat rationis assignationem in testis depositione. Curt. tract. de testib. n. 76.

Testes qui non dicunt se vidisse & interfuisse repro-

reprobantur. Angel. tract. de testibus num. 4. debent enim dicere se interfuisse his super quibus deponunt. Nep. à Mont. Alb. tract. de testibus numer. 109.

Titium fuisse qui aliquid fecit quomodo probetur per testes, & an sufficiat si dicant testes se vidisse. Bart. tract. de test. n. 42.

Dicens scio, quia præsens fui, vel interfui, probat, Bart. tract. de testib. n. 17. Farin. tract. de testib. quæst. 70. n. 152.

Deponens quia præsens fui intelligitur & intelligens. Bald. tract. de testibus, part. 3. nu. 24. Bart. tract. de testibus num. 17. In statutis tamen, legibus, testamentis, vel contractibus debet præter præsentiam etiam probari intelligentia. Farin. loc. citat. numer. 157.

Dicens quem mortuum quia interfuit eius sepulturæ, licet cadauer non viderit, sed sic tunc dicebatur probat. Bart. tract. de testib. n. 39.

Ratio est eadem in dicente se non interfuisse, & dicente se nescire. Tynd. tract. de testib. lib. 2. cap. 10. nu. 18.

Testes dicendo aliquem minorem debent reddere rationem ex aspectu. Tyndar. tract. de testib. lib. 2. cap. 10. n. 18. Bald. cons. 219. part. 4.

Ratio testis quia vidit, vel tetigit est bona, etiam in iis quæ auditu, vel alio sensu percipiuntur, vel si res perciperetur per sensum multum affinem cum sensu visus; secus si non idiota fuerit, vel si ageretur de probatione eius rei quæ solo auditu percipitur. Farin. tract. de testib. quæst. 70. n. 132. & seqq.

Quòd si res sit perceptibilis per visum, & auditum, & si in aliis sensibus si duplici sensu res percipiatur per vtrumque sensum ratio reddi debet, sufficit tamen

reddere per solum visum. Farin.loc.citat. nu.136.cum seqq.

Testis dictum asserentis se recognoscere aliquem, quia illum tali tempore vidit probat. Corset. in verb. testis.19.n.1.

Testis de visu inducit semiplenam probationem, Arnul.part.3.decis.300.n.2.

Probatio plena an resultat ex vno teste oculato & duobus de visu in factis antiquis si coniungantur. Afflict.dec.83.n.8.

Testimonium testis deponentis de sua præsentia concludit, secus si de alterius præsentia. Marc.lib.1. quæst.327.n.3.

Testis deponens de visu in criminalibus facit indicium ad torturam.Chass.in consuet.Burg.tit.des iustices,§.7.verb.suffisamment preuué,n.8.

Testes qui interfuerint minis, & rixæ sunt idonei. Aemil.part.3.dec.279.n.7.

Per vnum testem de visu,& plures de fama probatur impressio, & violenta intentio. Bald. cons.160. part.4.

Testis vnus potest probare vnum de visu, nec de publica voce, & fama. Æmil.part.3. dec.300. numer.1.

Testis de auditu an probet.

SECTIO 37.

TESTIS DEPONENS aliqua vera esse quæ dici audiuit an probet.Bart.tract.de testib.nu.10. Crot. tract.de testib.pag. 9.nu.1.Malet.tract.de testib.nu.26. cap.9.Schench.tract.de testib. n.45. Afflict.decis.248. n.5. Triuisan.lib.1.decis.11.n.4.6. & decis.278.nu.2.Æmil.part.3.decis.278.n.2.& decis.167.n.3.

Quæ

Quæ requirantur vt teſtimonium de auditu validum ſit. Crot.tract.de teſtib.part.9.n.5.

Quod duodecim requiruntur quorum vno deficiente nullam fidem faciunt. Surd.deciſ.145.n.1.

In quibus ſufficiat teſtimonium de auditu, & cur. Chaſſan.conſ.54.n.18.

Teſtimonium de auditu eſt contrà, ſeu præter regulam iuris, & formã, nec dicitur propriè teſtimonium, Crot.tract.de teſtib.part.9.n.1.

Teſtis de auditu facit indicium, & præſumptionem per quam transfert onus probandi in aduerſarium. Crot.ibid.Curt.tract. de teſtib. n.68. Myſing. cent.6. obſeruat.58.n.3.Surd. deciſ.145.n.10. Benintend.deciſ. 67.n.6.8.Marſ.ſingu.87.Triuiſ.lib.1. deciſ.11.n.12.Pap. li.24.ti.9.art.6.Æmi.par.2.deciſ.266.n.4.Maran.conſ. 15.n.18.Mandell.conſi.56.n.4.& conſi.77. n.8.Gozad. conſ.13.n.35. Et facit indicium.Gozad.conſi.79.nu.11. Non tamen probat.Port.conſ.94.num.24.Guid.Pap. conſ.95.n.7.& conſi.91.nu.7.Iohan.de Amic.conſ.27. n.8.Idem de teſtimonio de auditu auditur. Caſtr.conſ. 155.lib.2.n.3.Cępoll.conſ.31.n.9. Siue de tertio, ſiue de principali. Triuiſan.lib.2.deciſ.38.n.8.Æmil.part.3.deciſ.267.n.20.

Teſtis dicens ſe ſcire id quod deponit non per tertiam ſcientiam, ſed per auditum, & famam probat. Crot.tract.de teſtib.part.9.n.2.

Teſtes plures deponentes de auditu ab vna, & eadem perſona habentur pro vno tantum teſte, quando plures ab vno cauſam habentes pro vno reputantur. Surd.deciſ.12.n.12.

Teſtes non debent deponere de auditu, ſed de ſenſu. Lud.part.2.deciſ.106.n.17.Menoc. de recup.remed.7. n.20.

Graues tantum perſonæ de auditu deponere poſ-

ſunt.Lanfran.in ſua praxi.cap.8.n.94.

Etiam ſi audiuerint intermedio pariete.Anton.Trigo.ſing.98.n.5.Farin.tract.de teſtib.quæſt.69.n.175.& ſeqq. Dummodo habeant vocem loquentis notam Cepol.Cautel.230.n.2. Fallit in teſtamento,& vltimis voluntatibus.Farin.ibid.n.185.& ſeqq.

Teſtes de auditu probant contra producentem.Triuiſan.lib.1.deciſ.49.n.38.

De admiſſione, probatione, & de teſtium auditu. Syntag.loc.9.n.2.

Quando teſtes de auditu plenè probent.Farin.tract. de teſtib.quæſt.69.n.146.

Ad hoc requiritur quod deponant, ſe ante litem admiſſos.Rom.ſing.353.n.1.

Teſtes deponētes de iudicio partium de auditu non probant.Æmil.part.3.deciſ.283.n.8.

Deponentes de auditu alieno an &quando probent. Myſing.cent.6.obſer.58.n.4. Afflict. deciſ.277.num.3. Chaſſa.conſ.54.n.36.Nepo.à Mont.Alban.tract.de teſtib.n.154.Farin.tract.de teſtib.quæſt.69.n.2. & 3.cum ſeqq.Caſtr.conſi.155.lib.2.n.3. Guid.Pap.conſ.67.n.3.

Teſtis de auditu ab aduerſariis non probat. Æmil. par.3.deciſ.264.n:8.

Adulterium probatur per teſtimonium de auditu. Schench.tract.de teſtib.n.44.Farin.tract.de teſtib.qu: 69.n.211.

Commixtio carnalis probatur per teſtem de auditu. Farin.ibid.n.197.& ſeqq.

Conſanguinitas,vel affinitas quoque. Crot.tract.de teſtib.part.9.n.1.Farin.tract. de teſtib. quæſt.69.n.66. Triuiſ. lib.1.deciſ.14.n.9.Gabr.comm.opi.concl,3.lib. 1.de teſtib. Nec ſi agatur de conſanguinitate ad affectum ſuccedendi ea omnia requirit quæ ponuntur per tex.& dd.in c.licet ext.de teſtib.Surd.deciſ.145.n.11.

Conſan-

Consanguinitatem & affinitatem, testes de auditu non probant, si sint suspecti, & infames, Farin.loc.cit. num.106.& seqq. si audierint post litem motam, ibid. num.109. Si ex vno tantum audierint, ibid.num.2. Si à quibus audierint non sunt fide digni. ibid. num.113. Si deponant odio, vel amore, ib. num. 115. Si personas & gradus non declarent, ibid. num.116. 117. Si non deponant cum iuramento, ibi.n.118. Si non dicant se credere quod audiuerint. ibid.num.119. Si de graui præiudicio agatur. ibid. num. 122. & seqq. Donum probatur per testes de auditu. Farin.ibid. num.31.

Facta antiqua, & excedentia hominum memoriam probantur per testes de auditu. Chassan.cons.15. num. 18.Crot.tract.de testib.part.9.num.1. Ceph. cons.776. lib.1.Beroius cons.98. volum.3. Triuisan. lib.1. dec.11. n.1.Capic.decis.19 n.4.Farin.tract. de testib.quæst.69. n.121.125.& seqq.Cepol.cons.11. n.7.Port.cons.39.n.8. 5.Francisc.Aret.cons.77.n.2.consi.73.n.11.& 4. Item si testis dicat se legisse in instrumentis quod ita est.Mandell.cons.6.n.7.facta tempore præstito.Farin.ibi.n.55.

Feriatio etiam probatur per testes de auditu.Farin. n.63.& seqq.

Matrimonium per testes de auditu potest probari. Triuisan.lib.1.decis.11.nu.13 Farin.loc.citat.nu.72.cum seqq.Port.cons.39.n.5.

Metus in matrimonio probatur per testem de auditu.Farin.ibid.n.67.

In solutione pensionis quantis annis probetur depositio de auditu & visu, & cuius ætatis debent esse testes.Chass.cons.18.n.9.

Parentela an hodie probari possit per auditum. Aretin.cons.37.n.3.

Valor rei an per testem de auditu probetur. Æmil. part.3.decis.264.n.6.7. & quæ res probentur per audi-

tum videbis in tract.de probatio.aliquando.

Iudicis arbitrio relinquitur quando testi de auditu credatur.Farin.n.102.172.195.215.

Testes deponentes se publicè audiuisse an probent, Port.cons.39.n.22. & à maiore parte populi, Marant. consi.69.n.3.

Testes deponentes quod audiuerint publicè dici nō probant,quia potest esse quod vnus publicè dixerit,& per relationem vnius fama non probatur.Maran.cons. 69.nu.5. & non interrogati debent deponere à quibus personis audiuerint, vt fama legitimè probetur, Port. cons.39.n.24.

Testimonium de auditu ad hoc vt valeat requiritur, quod auditum fuerit à duobus honestispersonis.Francis.Aret.cons.103.n.2.Et an sufficiat quod ab vno audiuerit,Aretin.cons.37.n.4.

Testis si dicat se audiuisse ea quæ deponit ab omnibus,& notarius scribat à pluribus an propterea sit falsarius,Cast.cons.372.lib.1.n.3.

Testis negatiua quod non potuisset id fieri quin ipse audiuisset confundit alterius dictum affirmatiuum, Mandell.cons.56.n.32.

De Confrontatione testium.

SECTIO 38.

CONFRONTATIO testium habet vim repetitionis,Triuisan.lib.2.dec.13.n.13.

Non solùm facienda est quando testes contradicūt reo, sed etiam quando eorum examen quandocunque reum officiat,Farin.tract.de testib.q.72. n.140. cū seq.

Quando fieri dicatur. Sol.in nou.const. Sabaud. tit. de reo.glos.9.n.1.& 2.

Testes confrontati cum reo, an possunt repeti cum eiusdem rei interrogatoriis,Farin.ibi.n.144.

Facta

Facta confrontatione non est necessaria alia testium repetitio, Sol. in nou. constit. Sabaud. tit. de reo. gl. 9. n. 1. & 2.

Testes in confrontatione debent iterum iurare, Farin. tract. de testib. quæst. 72. n. 148.

In facienda confrontatione quibus coniecturis veritas in examinando reo facilius, ac plenius cognosci possit, Sol. in nou. loc. citat. n. 9.

Iudex non potest ad confrontandum reum si magis expediens iudicauerit, illum repetere, Farin. loc. sup. citat. n. 142.

Reus confrontandus cum testibus, debet cum eisdem indumentis exhiberi si petatur. Sol. loc. citat. n. 4.

De iudicis, & examinatoris officio circa testes.

SECTIO 39.

TESTIS examinatio ad iudicem spectat non ad partes. Sol. in constit. Sabaud. nou. tit. de reo. gl. 1. nu. 2. Et in criminalibus coram eo debent examinari, Iul. Clarus, §. testamentum.

Iudicis officium qualiter in testibus se habeat, & quid in eis inquirat, Barbat. tract. de testib. nu. 13. Et an iudicis negligentia in non examinando testes partibus nocere debeat. Angel. tract. de testib. tit. quæst. n. 6.

Debet ex officio facere scribi dicta testium per personam, ne veritas pereat, & omnia quæ à partibus dicuntur in iudicio. Iaco. Butrig. tract. de testib. tit. quęd. form. circa n. 19.

Nam testium dicta scribi debent, aliàs sententia non valet, nec dicta per iudicem & notarium probant, Schenck. tract. de testib. n. 98. Ægid. tract. de testibus, nu. 52.

Item poteſt iudex ex officio teſtes repellere, & de teſtium conditione inquirere, Curt. tract.de teſtib.n. 46.Rebuſ.in conſtit.Gall.de reprobat.artic.5.gl.1.n.11,
Imò poteſt repellere teſtem benè probantẽ,Curt.ib. n.99.Gramm.deciſ.92.n.24. Contrà quod ſi debitam probationem non admittit punitur &facit litem ſuam in non admittendis admiſſis,Curt.tract.de teſtib.n.45. tamen ex cauſa poteſt nõ adhibere fidem clarè deponenti,Bald.tract.de teſtib.part.3.n.38.imò omnis probatio conſiſtit in arbitrio iudicis, Mandel.conſ.95.n.3. Port.conſi.39.Mand.conſi.93.n.4.& conſ.56.n.26.
Iudicis enim arbitrio committitur an fides ſit adhibenda Nell.tract.de teſtib.n.181.Bart.tract.de teſtib.n. 1.Malet.tract.de teſtib.2.part.n.4.Crot.tract.de teſtib. tit.de teſtib.in cauſ.ciuili.nu.132. Sola in nou. Sabaud. conſtitut.tit.de depoſitio.teſtium,gloſ.2.n.2.
Debet etiam examinator ſcribere quanta ſit fides teſtibus adhibenda,vt & eorum vacillationem, & verba eorum attendere,&qualitatem perſonæ,prouidere teſtibus de loci ſecuritate,dare articulos,& interrogatoria, & ſuper his examinare. Paritatem inter partes obſeruare, Monticel.in ſuo repert.de teſtib.rub. examinat.teſt.offic.
Teſtibus abſentibus, petitiſque ob id dilationibus quid faciat iudex,Monticel.ibid.
Iudex dum ſuſpicatur de falſo contrà teſtes debet eos diligenter examinare, & eos inuoluere ſi poteſt ad veritatem eruendam.Gramm.deciſ.54.n.43.Triuiſ.lib.2. deciſ.13.n.17.
Quænam præ oculis habere debent iudices, Couar. practicar.quæſt.cap.18.
An credatur notario dicenti teſtem eſſe iuratum.vide ſect.40.
Iudex debet audire qua fronte, & qua trepidatione teſtis

testis loquatur.Schenc. tract. de testib.n.90.

Item testibus non testimoniis stare debet, Tynd. de testib.lib.2.cap.1.n.5.item debet inquirere de conditione testis.Boer.cons.15.

Instantia iudici perempta an dicta testium perẽpta sint. Iacob. Butrig.de test.tit.de contr.test.n. 19. Nell. tract.de testib.n.204.nec iudicis negligentia in examinando testes,partibus nocere debet.Angel.tract.de testib.n.6.

Testis qui venit ad iudicium & iurauit sine licentia iudicis recedere non debet, & vltra quindecim dies teneri non potest.Nell.tract.de testib.n.40.

Nomina testium iudici edens an possit aliqua detrahere.Nell.tract.de testib.n.51.

Iudex,& testis regulariter æquiparantur. Bart.tract. de testib.part.2.n.22.

Iudex dat saluum conductum partibus.Nell.tract.de testib.n.37.

Iudex testium cognitionem non habens quomodo se gerat. Bart. tract. de testib.n.10.iudici an necesse sit quod pronunciet dicta testium valere. Nell. tract. de testib.n.122.

De commissione examinis, & an iudex teneatur examinare.vid.sect.40.

Commissio examinandi testes quibus, & quomodo detur.

Sectio 40.

QVando committi possit audientia testium senum,& valetudinariorum. Capic. in consuetud. Sicil.pag.107.n.2.Schenc.tract.de testib.n.11.

Et an possit committi in causa appellationis ciuilis. Capic.ibid.n.16.

Quando debeat à iudice delegari. Imper. inst. lib. 1. cap. 34. Sol. in nou. constit. Sabaud. tit. de examinat. gl. 2. n. 1. Monticel. tract. de testib. tit. test. examinat. an sit dele.

An in articulis datis ad repulsam testium. Lail. lib. 2. tit. in quib. casib. audient. test. n. 3.

Testium receptio an possit alteri committi in criminalibus. Monticell. tract. de testib. tit. test. exam. an sit delegab. Capic. dec. 90. n. 5. Farin. tract. de testibus quæst. 77. n. 196. cum seqq. Romã. sing. 397. n. 12. Angel. tract. de testib. nu. 26. Malet. tract. de testib. cap. 6. n. 51. Curt. tract. de testib. n. 60. Bald. tract. de testib. part. 2. nu. 10. Crot. tract. de test. tit. qui possint cogi. nu. 10. Nep. à Mont. Alban. tract. de testi. n. 80. Schenc. tract. de testib. n. 68.

An in ciuilibus arduis Monticel. loc. citat. Capic. vbi sup. Farin. 199. & 238. loc. citat.

An in causis matrimonialibus receptio alteri committi possit. Farin. loc. citat. n. 201. & 239. An in causis feudorum. Monticel. vbi sup.

An si testes sint impediti, vel iudex committi possit examen. Monticell. tract. de testib. tit. test. exam. an sit delegabilis. Farin. tractat. de testib. quæst. 77. nu. 181.

An si testes sint potentes, vel magna copia testium sit producenda receptio committi possit. Farin. loc. citat. n. 184. Monticel. vbi sup.

An si iudex sit suspectus vel cùm agitur de crimine per viam exceptionis, vel per inquisitionem generalem, vel quando agitur de purganda innocentia alicuius de aliquo crimine impediti, vel agitur de crimine ciuiliter, vel ita consuetudo disponit, committi causa possit, Monticell. tract. de testib. tit. test. examen an sit delegabile.

Quod

Quod non facilè, nec nisi ex causa committi debent, Farin. tract. de testib. quæst. 77. n. 192. & 193. Monticel. de testib. tit. test. examen an sit delegab.

Præsumitur iusta causa si reperitur testium commissio, vel delegatio. Capic. dec. 90. n. 6.

Quibus tam de iure ciuili, quàm Canonico committatur testium examen. Sol. in constit. Sabaud. nou. tit. de examin. glos. 2. n. 1. & glos. 1. n. 11.

Iudex cui possit committere examinationem testiū extra locum. Benintend. decis. 74. n. 1. Sol. in constitutio. Sabaud. nouas, titul. de examinatio. glos. 1. numero 10.

An iudici territorii vbi testes degunt committi possit examen. Monticel. tractat. de testib. tit. exam. test. cui sit committ. Marc. lib. 1. quæstio 137. numero 1. Et quid si causa sit ciuilis. Malet. tract. de test ib. cap. 6. num. 50. & seq. Bald. tractat. de testib. part. 2. n. 5. Quid si criminalis, Curtius tractat. de testib. numero 60.

An quando, & quibus casibus committi testium examen actuario possit. Marc. lib. 2. quæst. 228. & quæst. 786. Menoch. de recup. rem. 15. n. 350. Sola in const. Sabaud. nou. tit. de exam. test. glos. 6. n. 3. & n. 1. Farin. tract. de testib. quæst. 77. n. 180. Nell. tract. de testib. n. 52. 53.

An testes debeant examinari à iudice, non à notario, Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. examine.

An notario etiam non habenti iurisdictionem de partium voluntate, & iudicis committi possit. Monticel. tractat. de testibus titul. examinat. test. cui sit committenda, & an possit examinare sine commissione, Crot. tractat. de testibus, titul. form. in test. examin.

An, & quando notario credatur attestanti de ipsa

commiſſione ſibi facta. Farin. tract. de teſtib. quæſt. 77. num. 185. cum ſeqq. Et an de ſua commiſſione debeat eſſe rogatus, Baldus tract. de teſtib. part. 2. n. 4.

Vni de curia quando teſtes fuerunt in ea præſentati, & iurati. Monticel. tract. de teſtib. tit. examen teſt. cui ſit committendum.

Commiſſio ſenatoria examinis non ſaluat examen nullum defectu iuriſdictionis. Vergin. de Boccat. in tract. de remiſſ. cap. 9. n. 15.

An iudex poſſit id muneris curiæ ſecretariis relinquere. Sol. in conſtit. Sabaud. nouas tit. de exam. gloſ. 6. n. 3.

Examen cum vni ex conſiliariis curiæ committitur an & quando eum conſiliarium eſſe probare teneatur Marc. lib. 2. quæſt. 600.

Audientia teſtium alicui commiſſa an poſſit per eundem alteri demandari. Capic. in conſuetud. Sicil. pag. 107. n. 18. Monticel. tract. de teſtib. tit. exam. teſt. cui ſubdeleg. poſſ. Vergin. de Bocca. tract. de remiſſionib. cap. 9. n. 4.

Officium commiſſarii in examinandis teſtibus, Rebuff. in conſuetud. Gall. tit. de inquiſit. gloſ. 1. numero 7. Poteſt eligere notarium, vel ſcribam idoneum ad acta, ſeu teſtium examinationes ſcribendas eligere. Marc. lib. 1. quæſt. 137. numero 2. & ſi examen eius culpa fuerit nullum ad quid tenebitur. Sola in conſtitut. Sabaud. nou. titul. de examinat. Gloſ. 7. n. 1.

An commiſſa examinatione ſit commiſſa poteſtas recipiendi proteſtationes ſuper probatione teſtium, & an commiſſa reprobatione ſuper principali ſit commiſſa receptio ſuper reprobatione. Monticel. tract. de teſtib. tit. examinat. teſt. offici.

An commiſſo examine teſtium ſit commiſſum examen

men reprobationis,& an commissa receptione sit cõmissa reprobatio. Monticel.loc.citat.

Quod testium examinatio possit committi de ciuitate in ciuitatem, & de prouincia in prouinciam, & etiam in eadem ciuitate, vel loco. Monticel. vbi sup.

Testium præsentium examinatio non potest per iudicem alij committi, sed per ipsum iudicem fieri debet. Nell.tract.de testib.n.32.

De publicatione testium quomodo, quando, & per quem fiat.

Sectio 41.

QVid sit. Farinac.tract. de testibus quæst. 75. numero 2.

An sit actus iudicialis. Montic. tract.de testibus tit. public.deb.depos.test. Quotuplex sit, idem Farin.ibid. n.3.

Publicari debent attestationes, Rebuff.in cons. Gall. tit.de public.attesta.art.vn.gl.1.n.1.aliàs fidem non faciunt. Crot. tract. de testib. tit. de form.in test.exam. n.7.Farin.loco supr.n.10.Schenc. de testib. n. 81. Nequidem in curia Romana, maximè in diuerso iudicio, diuersa instantia,& coram diuerso iudicio, nec in matrimonio dissoluendo nequidem semiplenè.Farin.ib. n. 11.12.16.18.

Si omittatur publicatio an iudicium valeat. Nell. tract.de testib.n.121.Socin.tract.de testib. n. 23. Montic. tract. de testib. tit.public.debent depos.test. Triuis.lib.1.dec.54.n.2.& dec.53.n.8. Sol. in nouas. tit. de public.process.n.5.& 6.

An omissio publicationis testium vitiet sententiam Rebuff.in cons.gall. tit. de public. attestationibus art. vn.gl.1.n.4.Montic.tract.de testib.tit.public. deb. de-

posit.test.

Item testes sunt semper publicati iudici, & ideò faciunt fidem coram eo licet non fuerũt publicati.Crot. tract. de testib.tit. de form. in test. exam.n.72.Farin. loc.supr.citat.n.19.

Testium publicatio non est necessaria in iudicio possessorio summarissimo. Men.de retinend. remed. vlt.n.40.

In causa quoque succedanea, & in iudice appellationis etiam non publicati probant, Farin.n.24.

Item & testes senes, valetudinarii, & alij recepti ante litem contestatam & ad perpetuam rei memoriam testes mortui,& in lõginquis partibus existentes etiam non publicati probant,id.Farin. tractat.de test. quæst.75.n.25.26.vt & de consensu partium. idem Farin.n.27.

An testis non publicatus probet,saltem in alia instantia, vel in alio iudicio, & an in causa matrimonij dissoluendi.Montic.loc.supr. tit. public. debet depos.test.

Testes in causa hæresis non sunt publicandi si timeatur potentia inquisiti. Montic. ibid. tit. test. in crim. hæresis.

Attestationum publicatio qualiter fiat, & an in scriptis redigatur. Nell.tractat. de testib.n.120.Socin. tract.de testib.n.23.Monticel.tract. de test. tit. publ. test.quomodo & quando.

An præsentia testium sit necessaria quando testes publicantur.Farin.de testibus quęst.72.n.8.Capic. in cõs. Sicil.pag.121.nu. 20. & an pars non citata possit consentire,Guid.Pap.dec.216.n.1.

Debet fieri re non verbis.Montic. loc. supr. nec inducitur ex visione exempli dictorum ipsorum testiũ, vsque adeo vt pars ipsius producere possit.Rom.sing. 32.n.

32.num.1.

An data copia ante publicationem parti per notarium habeat vim publicationis quo ad illam partem, & an si iudex dicat quod dicta testium habeantur pro apertis, & an necessariò requirat lecturam iudicis super depositionibus testium factis. Monticell. vbi supr.

Quando fiat publicatio in curia Rom. Rebuff. in cõs. Gall. tit. de public. attest. art. vnic. gl. 1. n. 5.

An lapso termino fieri possit post publicationem in causa, & an perempta instantia. Montic. de testib. tit. public. test. quom. & quand.

An absente parte. Butrig. tract. de testib. tit. qual. excep. oppon. test. n. 11. Montic. vbi supr. Capic. in cõs. Sicil. p. 121. n. 1.

An die feriato Montic. ibid. tit. public. testium varia.

Publicatio testium à quo facienda. Sol. in nouas, tit. de public. process. n. 5. & 6.

Pertinet ad iudicem coram quo causa pendet. Lud. Rot. luc. dec. 4. n. 1.

Potest fieri per ordinarium, vel delegatum successorem & subrogatum. Farin. de testib. quæst. 75. n. 21. & seqq.

Quòd si testes fuerint publicati coram illo iudice à quo fuerunt examinati, non potest alius iudex illis publicare ad hoc vt probent. Farinac. loc. citat. numero 14.

An possit fieri per alium quàm per eum qui examinauit. Montic. tract. de testib. tit. public. test. quomodo & quando.

An ad instantiam partis vtriusque vel alterius tantum vel tertii pro suo interesse, hæredis scripti non possidentis legatarij fieri posse. Montic. tract. de testib. tit. public. test. sit parte citat.

gati etiam publicatis attestationibus. Malet.tract. de testib.cap.8.n.14.Montic.cit.

An pars post publicationem possit aliquas interrogationes facere à testibus partis aduersæ, per quas aliquid probet.Iacob. Butrig.tract.de testib.tit.qual.except.oppon.testib.n.21.

Publicatis attestationibus testes non recipiuntur, nisi simul cum testibus instrumentum producatur, quia instrumenti productio tollit omnem subornationis præsumptionem.Surd.dec.153.n.22.nisi testes essent viles.Montic.tract.de testib.ti.testes product.public.attest.vel nisi ad probādā exceptionem si terminus statutus ad probandum sit lapsus.Nell. tract. de testibus n.128. Vel nisi testis sit probatæ fidei.Crot.tract.de testib.in ti.de form.in test.exam.n.56.& 154.

Item si testes sunt ritè recepti, sed non ritè publicati, & pars quæ vult producere testes non didicit testificata ad nouam productionem aliorum testium admittitur, etiam super eisdem articulis,& directò contrariis. Socin.tract.de testi.n.33.34.35.36.Farin.vbi supra n.99. Item si nulliter sunt recepti quamuis ad instantiā producentis fuerint publicati. Crot. tract. de testib.titul. forma in testium examine n.55.

Idem si ritè recepti non sunt, id.Farin.n.98.vel nulliter recepti Castr.consil.96.l.1.n.4.Afflict.dec.33. n.4. & quando dicantur non ritè recepti. Castrens.cons. 291. lib.1. Quid si attestationes sint nulliter sumptæ, Guid.Pap.cons.116.n.1.

Potest quoque iudex ex officio recipere testes in causa post aperturam testium etiam ad coadiuuandum accusationem.Nel.tract.de testib.n.49.Crot. tract. de testibus ibid.tit.de form.in test.exam.n.450.Vel ex alia iusta causa,Guid.dec.153.n.24.

Sed an testes recepti post publicatas attestationes

vbi non essent recipiendi proberit. Socinus tract. de testib.n.188.

Probatio per instrumentum admittitur etiam post publicatas attestationes.Ioan.de Amic.consf.117.n.11.

Productus quoque ante publicationem potest examinari post eam.Surd.dec.153.n.21.

Item potest examinari non obstante publicatione vi clausulæ sola facti veritate inspecta. Cacher.dec.1.n.27.

Quid si dilatio fuerit concessa ad probādum,& probatum habendum an post publicationes possit examinari.Sol. in nou. constit.Sabaud.tit.de public.process. gl.2.n.2.

An possunt examinari testes post publicationem super titulo, aut possessione quando in primis articulis fuit articulata præscriptio,& contrà,Farin.tract. de testib.quæst.75.n.342.Malet.tract.de testib.cap. 7.n.128.

Quid si in articulis actor opposuit clausulam solitam apponi, scilicet non abstringens se ad probandum nisi ad ea quæ ad fundamentum suæ intentionis sufficiunt. Malet.tract.de testibus cap.7.n.130.

In causa matrimoniali admittuntur testes post publicationem,Crot.tract.de testib.tit. de forma in test.exim.n.52.Farin.vbi supr.n.383.cum seqq. vbi aliàs verteretur periculum animæ. Montic.cit. Et in omnibus casibus in quibus sententia in rem vindicatam non transit.Malet.tract.de testib.ca.7.n.131.

An possint examinari post publicationem indiscretam factāmve inscia, absente, inuita, ac protestante parte,Farin. loc.citat.n.375.cum seqq.

An post publicationem factam in prima instantia possunt examinari, an causa appellationis.Farin.tract. de testib.quæst.75.n.302.cum seqq. præsertim super antiquis capitulis.Ioan.de Amic.consf.111.n. 7. vel si sit

examini-

examinatus in summario iudicio possit examinari in ordinario. Castr. cons. 3. lib. 2. n. 3.

An super nouis eiusdem causæ articulis, & quando. Marsil. sing. 23. n. 1. & 2. Montic. loc. sup. citat. Socin. tra. de testib. n. 63. & 64. Farin. tract. de testib. quæst. 75. n. 77. Montic. in d. ti. testes prod. publi. attest. Guid. Pap. cons. 100. n. 1. Castr. cons. 191. lib. 1. n. 1.

Dummodò noui non sint comprehensi sub antiquis. Ioan. de Amic. cons. 117. n. 3.

An super antiquis, & super eo super quo iam testificati sunt. Malet. de testib. cap. 8. n. 15. Farin. de testib. quęst. 76. n. 72. Nepos. à Monte Alb. tract. de testib. n. 114. Montic. in suo repert. de testib. tit. testes prod. public. attest. Quare hoc fiat. Socin. ibid. n. 19. & 24.

An super articulis directò, vel indirectò contrariis, Montic. ibid. Malet. cap. 7. n. 108. Socin. tract. de testib. n. 29. 83. 84. 91. Item si agatur de probando per indirectum quod prius fuerat iam probatum. Surd. dec. 126. n. 7. & 14. Et an super aliis diuersis inclusis, tamen sub primis de necessitate. Farin. ibid. n. 91. Socin. de testib. n. 65.

Probare per testes post publicationem in causa non licet contraria articulis partis aduersæ. Afflict. dec. 33. n. 2.

Non solum testium publicatio impedit partē principalem in productione aliorum testium, sed etiam illius hæredem, & successorem, cui tamē succurritur per viam restitutionis in integrum ex capite ignorantiæ, Farin. n. 94. 95.

An, & quando maiori, minori, mulieri, rustico, ecclesiæ, reip. & fisco restitutio concedatur ad examinandū testes post publicationem. Farin. n. 432. cum seqq.

Minor an ex legitima causa restituatur ad producendum de nouo testes, publicatis attestationibus. Soc.

de teſtibus n.126. Crot.tract. de teſtibus tit.form. in teſt.exam.n.38.

Non tamen publicatio impedit ſucceſſorem in diuerſa inſtantia,aut diuerſo iudicio,niſi inſtantię eſſent ita diuerſæ, vt exceptio rei iudicatę in vno non obſtet in alio,ſecus ſi cōtra,Farin.ibid.n.102.103.106.107.109.

Neque ſi in ſecunda inſtantia eſſent perſonæ diuerſæ,vel cauſæ,vel aliud petitur.Farin.ibid.n.105.

Vt neque in præparatoriis impedit alios teſtes examinari in cauſa principali etiam ſuper iiſdem articulis, Farin.n.108.

An coram diuerſis iudicibus,Farin.ibi.n.116.117.118.

Quibus in iudiciis & caſibus publicatio teſtium aliorum examinationem,&receptionem non impediat Farin.n.119.cum ſeqq.vſque ad finem tituli.

Variæ practicæ ſuper teſtium examinatione, & eorum productione poſt publicationem, Affl. .. c 33. & 216.

An pro intereſſe tertij,Montic.tit.teſt.prod.public. atteſt.

An vbicunque fertur ſententia per præpoſitos in arte quæ nunquam tranſit in rem iudicatam , Montic.ibid.Malet.tract.de teſtib.cap.7.n.132.

An litigatorum conſenſu ad corroborationem priorum atteſtationum & declarationem retro agitatorum,Montic.loc.ſupr.cit.

An ad corroborationem teſtium reprobatorum, Ioan.de Amic.con.117.n.7.& 9.

An ſuper contradictione partis, vel ſuper contractu contrario die,& loco teſtes publicatis atteſtationibus produci poſſint,Montic.tract.de teſtib.tit. producuntur teſtes public.atteſt.

An valeat conſuetudo quod teſtes poſſint produci publicatis atteſtationibus,Montic. loc.citat.Malet tra. de te-

de testib.cap.7.n.110.Crot.tract.de testib.tit. de for.in testium exam.n.191.

In causa venditionis super causa principali, si detur articulus deceptionis vltra dimidiam iusti precij,an testes produci possint post publicatas attestationes, & an super exceptione peremptoria,Montic.loc.citat.

Probatio per testes post publicatum processum bis tantum fieri potest,Montic.vbi supra.

Per rescriptum seu iussionem principis non possunt amplius produci publicatis attestationibus,Soci.tract. de testib.n.118.

Testes producti,& publicati quorũ dicta sunt amissa an possint iterum reproduci,Butrig.tract.de testib. tit.quales except.oppon.test.n.15.

Testes possunt post publicationem in criminalib. examinari,siue iudex procedat ex officio,& per inquisitionem sine accusatore, siue procedat ad instantiam promotoris inquisitionis,etiam in processu accusationis,Farin.tract.de testib.quæst 75.n.407.cum seqq.

Id quoque locum habet ad defensionem rei etiam ad instantiam partis si agatur de pœna corporali,secus si de pecuniaria,non tamen ad offensam,& instantiam partis,nisi testes reciperentur super diuersis, & nouis iudiciis,& capitulis,Farin.vbi supr.n.419.cum seqq.

Nec recipiuntur testes post publicationem in criminalibus quando iudex procedit existente aliquo sponte se auferente ad instigandam inquisitionem, vel deputato à parte, nisi inuestigator dedisset querelam ante inquisitionem propter quam iudex cepit inquirere, Farin.loc.citat.n.426.

Tum demum iudex admittit testes post publicationem in criminalibus si certus sit nullam subesse subornationem, Farin.tract.de testibus quæst.75.n.429.

An post didicita testimonia recipiãtur,vide Sect.43.

Testes an post didicita testificata produci, recipi, vel examinari possint, & quando dicantur didicita testificata.

SECTIO 43.

COGNITIS testificatis testes nõ recipiuntur, Tyndar.tra.4.de testib.3.part.principali:ca.1.n.10. Farin.tract.de testibus, quæst.73.n.34. Ne quidem de voluntate partium, Nell.tract.de testib.n.126.

Nec faciunt præsumptionem testes post didicita testificata, Rom. sing. 754.n.1. Argid.tract.de test.n.40. Crot.tract.de test.tit.de form.in test.exam.n.60. Saltẽ super iisdem articulis, secus super aliis, Nell.tract.de testibus n.124. Socin.tract.de testib.n.45. Butrig. tract. de testib.tit.quæd.form.circ.test.n.3. Et an super nouis. Socin.ibid.n.63. vide sectio.25.

Nec recipiuntur testes post didicita testificata, siue quis per se, siue per alium didicerit, & siue sua, siue partis aduersæ testificata didicerit, Farin.loc.citat n. 86. & 89. Montic.tract.de testibus, tit.test.produc.post didic. testific.

Nec super articulis directò contrariis testes recipiũtur post didicita. Farin.tract.de testi.quæst.75.n.34.68. 69.& seqq. Port.com.opin.lib.1.cõclus.39. Montic.loc. citat. Socin.tract.de testib.n.45.& an super articulis indirectò contrariis, & quando probatio indirecta esse dicatur, Socin.ibid.n.91.

Quibus casibus post didicita testificata testes possint produci, Nell.tract.de testib.n.123.

An in causis summariis, Ioan.de Amic.cons.117.n.6.

An in causa matrimoniali, Marsil. singul. 128. n.1. Marc.lib.2.quæst.752. Montic. tract. de testib. tit.test. produc.post.

An

An in causa feudali, vel quando, deperditę sunt attestationes, aut super accidentalibus non expressis, & negotio de nouo emergente, Montic.loc. citat.

An ad concomitantiam scripturæ, Afflict. dec. 33.n. 4. Montic.tract.de testib.tit.test,produc.post didic.testific.

An ad corroborandum testes post didicita testificata alij recipiantur, Butrig.tract.de testibus, tit. qual. excep.oppon.test.n. 18. & an reprobandum dicta & personas testium, Montic.tract.de testib.ti.test.produc. post.

An coram arbitris testes produci possint post didicita testificata, Montic.loc.citat.

An in causa inquisitionis, Nell.tract. de testib. n.49. Et quid si testes primo inducti dixerunt, vel scire, vel non recordari, Nell.ibid.n.127.

Quid si pars didicisset testificata nõ ab omnibus, sed ab aliquibus ex multis examinatis, an testes non possint amplius recipi, Farin.tract.de test.quęst.75.n.39. Socin. tract.de testib.n.54. Et quid si à notario. Montic. tract. de testib.tit.testes producuntur post didic.testific. Socin.vbi supr.n.58.

Quid sit testes qui retulerunt testificata sint docti, multùm amici, fideles, veridici, vel agatur de negocio quod non requirit magnum discursum, an testes possint recipi, Farin.vbi supr.n.40.

Quid si quis didicerit testificata dolo partis aduersæ, Farin.loc.citat.n.145.

Productus ante publicationem potest examinari postquam pars testificata didicit. Surd.dec.153.n.21.

An si testes recepti, & publicati, legitimè non sint post didicita testificata possint produci, Montic. tract. de testib.tit.test.produc.post.didic.testifi.Socin. tract. de testib.n.29.

Mulier,& rusticus an admittantur ad producendum denuo testes didicitis testificatis, Socin. vbi supr.num. 124.

Per rescriptum,seu iussionem principis non possunt amplius testes produci didicitis testificatis.Socin.tract. de testib.n.118.

Scientia sola testificatorum etiam ante publicationẽ an excludat quẽ à potestate producendorum testium, Socin.tract.de testib.n.46.

Iudex inquirẽs,& promotor inquisitus quo suam iniuriam,vel interesse non prosequitur post didicita testificata potest testes producere,Nell.tract .de testibus n.45.

Testificata didicisse quando quis dicatur,Lanfran.in sua praxi.cap.8.n.33.

Quando quis dicatur ex seipso didicisse,Socin.tract. de testib.n. 51.

Didicisse testificata quis dicitur quando perfectè didicit cum plenariè regit attestationes,& potius deliberare,secus si transitoriè,Malet.tract.de testibus ca. 7. n. 133.Montic.tit. testes produc. post didic. testifi. Etiam si legerit apud notarium,&penes se nõ habuerit.Farin. tract.de testib.quæst.75.n.52.54.

Item si illa subtràxerit,vel aliàs penes se sigillatę reperiantur , dummodò essent originalia attestationum , vel copiæ scriptę manu notarij , secus si ab alio notario,vel alia persona,item secus si pars probaret se non legisse,nec vidisse quod satis probatum est,si attestationes penes partem clausę reperiantur,Farin.vbi supr. n.55.& seqq.Montic.loc.citat.

Item censetur pars didicisse testificata,si perfectè testium examini pręsens fuerit , & in eo loco vnde omnia posset audire,Montic.tract.de test.tit. test. produc. post didicit.testific. Dummodò examen fiat vulgari sermo-

ſermone.Farin.tract.de teſtibus quæſt.75.n 63.& ſeqq.

Item ſi pars ſit docta, & agatur de modico diſcurſu perceptibili,Farin.loc.citato.quæſt.75.n.66.

Item ſi pars audiuerit teſtificata à notario, iudice, vel extranea perſona(niſi eſſet ſuus aduocatus vel procurator) vel ipſo teſte poſt depoſitionem ſecus ante, vel ſi coram iudice.Farin.loc.citat.n. 35.38.41. & ſeqq. Socin.tract.de teſtibus.n.58.& ſeqq.

Qui percunctatus eſt originale, teſtes percunctatus dicitur,Monticel.tract.de teſtib. tit. teſt. produc. poſt didicit.teſtific.

Practica ad probandam teſtificatorum ſcientiam. Socin.tract.de teſtibus 61.62.Montic.loc.citat.

An variata inſtantia teſtes noui poſſunt produci ſuper nouis articulis, antiquis, vel directò contrariis, & an omiſſi, vel ſuſpecti in prima, poſſint produci in ſecunda.

Sectio 44.

Instantia variata de vna cauſa ad aliam ſeu de vna iuſtancia ad aliam an poſſunt teſtes produci atteſtationibus didicitis, & publicatis ſuper iiſdem articulis.Socin.tract.de teſtibus n.131.

Quid ſi variata ſit inſtantia de principali ad reſtitutionem in integrum.Socin.tract.de teſtib.9.n. 116. Vel variata ſit de vna ad quaſi pœnitentialem. Montic. tract.de teſtib.tit.produc.teſt.quomodo vel variata ſit de nulla ad aliquam facta publicatione.Montic.ibid.

An teſtes poſſint produci inſtantia variata de cauſa principali ad nullitatem ſuper antiquis articulis.Socin. tract.de teſtib.n.112.Monticell.loc.citat.& tit. produc.

test.caus.appellat.

An variata instantia de causa principali ad causam appellationis, vel an testes publicati in causa denunciationis possunt produci super iisdem articulis in causa appellationis. Socin. tract. de testib. n. 92. Montic. tract. de testib. tit. produc. test. in caus. appellat.

An post didicita testificata super iisdem articulis aut directò contrariis in causa appellationis, Montic. loc. citat. Et quod si publicatio facta non est, aut testificata non didicita, Socin. tract. de testib. n. 108.

An super articulis directò contrariis, vel indirectò testes, produci possint. Quibus probatis reprobatio attestationũ sequitur, Maler. tract. de testib. cap. 7. n. 114.

An super articulis super quibus in principali publicatio facta est testes produci possint in alia instantia, Montic. tract. de testib. tit. product. test. in caus. appell. Et quid si variatus sit modus agendi, Montic. ibid. tit. product. test. quomod. &c.

Testes producti in vna instantia quorum dicta non sunt publicata vel perperam, an valeant in alia instantia inter easdem personas, Signor. de Homod. caus. 20. n. 2.

An producti in possessorio super iisdem articulis, vel directò contrariis valeant, Montic. tract. de testib. tit. produc. test. quomod. produc. &c.

An post didicita testificata testes noui, & veteres super nouis capitalis tantùm produci possint, & quid si noui primi iurauerint super tota causa. Quid si producti in causa principali, vel non potuerunt produci in principali causa. Montic. tract. de testibus, tit. produc. test. in caus. appell.

An post sententiam ad perficiendam probationem non perfectam in causa principali produci testes possint, Et vtrum in exceptione ad liquidationem sententiæ quando dubitaretur de corpore. Montic. vbi supr.

Quid

Quid si in causa principali nulli sint producti testes, vel ad alium finem in causa appellationis, quàm in causa principali. Montic.tract.de testib.tit.produc.test.in caus.appell.& tit.test.impugn.quia ad alium finem.

An ad confirmationem, vel infirmationem testificatorum didicitorum testes in alia instantia produci possint, & an qui dixit se nihil scire in causa principali possit dicere veritatem in causa appellationis. Item an suspectus in principali sit suspectus in appellatione. Montic.tract.de testib.tit.produc.test.in caus.appellat.

Testis qui in vna causa testificatus est an possit iterum produci. Malet.tract.de testib.cap.2.n.15.

Testes recepti, vel producti in vna instantia, an fidem faciant in alia, & quid si recepti in instantia de iudice ad arbitrum variata. Socin.tract.de testib.n.132.

An contra ipsummet producentem in alia instantia testes fidem faciant. Nell.tract.de testib.n.205.

Testes examinati, & publicati faciunt fidem in alio iudicio inter easdem partes. Crot.tract. de testibus, tit. de form.in test.exam.n.73. Tynd.tract. de testib. part. 3.princip. cap.1.n.4. Montic.tract.de testib. rubr. imp. testes quia in alia causa vel instantia, & quid inter diuersas personas, Tyndar.vbi supr.n.5. Montic.loc.citat.

An testes examinati in alio iudicio saltem faciant semiplenam fidem contra alium. Tyndar.tract.de testib. lib.2.cap.5. Montic.tracta. de testib. tit. impugnantur testes quia in alia causa vel instantia &c.

Attestationibus receptis in vno iudicio etiam legitimè publicatis in alia quacumque instantia, & coram quocumque iudice inter easdem personas, & ad eundem finem standum est. Socin.tracta.de testib.nu.115.

Ad hoc tamen vt fidem faciant in alio iudicio inter easdem personas oportet quod reproducantur. Crotus tracta.de testib.tit.de form. in testium examine, n. 76.

Itẽ quod causa nõ sit omnino diuersa,Crot.ib.n. 77.

An requiratur quod testes sint publicati, Crot. ibid. n.79.Montic.tracta. de testib. tit. productio testium quomodo product.&c.

An recepti ad excipiendum valeant ad agendum, Nell.tracta.de testib.n.205.Montic.tract.de testib.tit. impugnan.test.quia ad alium finem.

Examinatus in loco vbi quis passus fuit casum,facit fidem alibi.Nell.tract.de testib.nu.227.

Probationes factæ in iudicio summario nullam faciunt fidem in plenario,Tyndar.tract.de testib. part.3. princ.cap.1.nu.2.Crot.tracta.de test. tit. de for. in test. exam.n.75.Mont.tract.de test.tit.imp.test. quia in alia causa.

Facta in causa ciuili,vel super crimine ciuiliter intentato non faciunt fidem in causa criminali,Crot.tra. de testib.tit.de testib.in caus.crimin.nu.34.Montic.tract. de testib.tit.product. test.quom.product.&tit.impug. test.quia in alia causa vel instantia product.etiam inter easdem personas.Crot.ib.tit.de for. in test.exam.n.79.

An testes in causa criminali perempta probent in alia iterum mota,Mont.tract.de testib.tit. impugn.test. quia in alia caus.

An receptus coram arbitro, vel arbitratore probet coram iudice ordinario,& An receptus coram executore litterarum apostolicarum , vel coram bonis viris probet coram iudice,Montic.loc.cita.

An examinatus per laicum in causa ecclesiastica fidẽ faciat coram iudice ecclesiastico, & an recepti ad simplicem informationem probet in processu, Mont. tra. de test.tit.imp.testes quia in alia causa instantia &c.

An examinati ad inquirendum probent ad condemnandum & an condemnatus pro priuato,probet pro fisco,Montic.loc.cita.

Exa-

Examinatus in causa generali an probet in speciali Montic.vbi.s.

Testes an, & quando possint repeti publicatis, vel didicitis testimonijs.

Sectio 45.

De testivm examinatione, & repetitione tam ciuiliter quàm criminaliter agendo, Syntag.com. opin.loc.9.tit.2.cap.5. An testes recollendi sint. Ioan. Gall.quęst.194. Et an ex interuallo. Gabriel.com. opi. concl.28.lib.7.de criminalib.

Testes quando sunt contrarij & obscuri possunt repeti à iudice vt declarent suum dictum. Crot. tract.de testib.tit. de form. in test.exam.n.155. Malet. tract.de test.c.7.n.95. Nepos à Mont.alb.tr.de test.n.45. Mont. tract.de testib.tit.test.repet.quib.cas.fiat

Item quandocumque vult iudex, Tynd.tract.de test. cap.4.n.6. Et an possint iterum produci si pars requisiuit vt infra tempus testificarentur Butrig. tract. de testib.tit.excep.oppon.testib.n.13.

Sed an contra producentem interpretari debeat. Nepos à Mont.alb.tract.de testib.n.35.

Si culpa partis obscurè testes deposuerint, non possint repeti, vt si pars obscurum articulum fecerit. Farin. tract.de test.quæst. 66.n.267. Quod si culpa Iudicis rectè examinati non fuerint publicato processu possunt iterum examinari. Nell.tract.de test. n.125. Vt si Iudex omisit examinare testes super substantialibus. Bald.tra. de testib.part.3. n. 42. Vt quia in libello fit mentio de præscriptione, & de tali in qua requiritur titulus possunt testes repeti ad instantiam partis ad deponendũ super substantialibus omissis. Malet. tract. de testibus cap.8.n.24.

An testes post publicationem possint repeti. Ioan. Gall.quæst.288. Pap.lib.9.tit.1.arrest.5. Bald. cons. 152.

part.1.Montic.tra.de teſt.tit.repet. teſt.quib.caſib.fiat. Non poſſunt repeti ad partis inſtãtiã,etiã ad effectũ declarandi ſuã dubiã depoſitionẽ,præſertim quãdo teſtis culpa partis obſcurè depoſuit.Farin.tract.de teſt. quæ. 66.n.155.& ſeqq.Nec admittitur repetitio quando declaratio non benè conſonat,Farin.ibid.n.269.

An ſi poſt publicationem Iudex cognouit teſtes malè depoſuiſſe an poſſit iterũ examinare,&punire.Butr. tract.de teſtib.tit.quæd.for.circ.n.8. An verò ſtare debeat contentis primo dicto.Tynd.tra.de teſt.c.9.n.15.

Quibus caſibus poſſit Iudex teſtes repetere.Tynd. ibid.Schench.tract.de teſtib.n.106.

Poſſunt repeti teſtes quando primo inter alias perſonas fuerunt recepti, quia ſicut ſententia inter alios lata non habet obſtare, ita etiã nec publicatio. Male. tract. de teſtib.cap.8.n.21.

Teſtes vt reddant rationem ſui dicti poſſunt etiã repeti.Montic.tract.de teſt.tit.repet.teſt.quib.caſib.fiat. Tynd.tra.de te.cap.4.n.6.Etiã facta publicatione atteſtationum,Farin.tract.de teſt.quæſt.66. n. 276. Idque ad inſtantiam partis contra quam ſunt producti,Farin. loc.citat.n.279.Iul.Clar §.final.quæſt.45.

Si teſtes non reperiantur interrogati de omnib usin terrogationibus factis & approbatis an iterũ debeãt in terrogari.Butrig.tra.de teſt.Et qual.excep.oppon.teſt. n.12.& 18.Guid.Pap.dec.124.n.71.Far.tr.de teſt.quæſt. 66.n.286.Montic.tra.de teſt.tit.teſt.rep.quib.cauſ.fiat.

An ſi teſtis interrogatus quidem fuit ſed non plenè reſpondit poſſit teſtis repeti , vt ſi omiſit non ſubſtantialia.Farin.tra.de teſtib.quæſt.66.n.286.& ſeqq.

Si nulla data ſint capitula , vel ſi interrogatoria ſint omiſſa ex certa cauſa poſſunt iterum teſtes repeti. Malet.tract.de teſtib.cap.8.n.23.

Nõ poteſt in eadem cauſa nec ſuper eodem articulo teſtis ſecundo deponere.Nep.àMont.alb.tract.de teſt.

n.152.Montic. tit.de test.tit.repet.test.quib.casib.fiat.

Et qui semel declarauit suum dictum obscurum non potest illud iterato declarare.Bald.tract.de testib.part. 3.n.44.Farin.tract.de testib.quæst.66.n.215.

Potest tamen testis se incontinenti repetere corrigendo.Malet.tract.de testib.cap.8. n.16. Imò etiam ex interuallo si notæ sit fidei, & authoritatis, & potest sponte ire ad declarandam suam depositionem obscuram, dummodo iuret se cum parte non esse locutum. Farin.tract.de testib.quæst.66.n.260.& seqq.

Testes regulariter repeti non possunt, nisi vtraque pars consentiat,& instandum est per partem quæ non vult testes repeti,vt attestationes publicentur super his capitulis super quibus producti sunt, Malet. tract. de testib.cap.8.n.22.

Qua cautela testes secundo deponere possint. Boer. dec.108.n.9.

Ex integro testes audiuntur ante prouisionem: Reb. in consuet.Gall.tit.de sentēt.art.1.gloss.4.n.6.& examinati ad informationē si non fuerint repetiti parte citata non probant,nec faciunt iudicium.Marant.cons.18.

An post didicita testificata testes possunt repeti: Guid.Pap.dec.71.n.24.& dec.72.n.3.

Examinatus in causa hæresis, & si nihil dixerit de nouo potest examinari,& depositio tenet, Triuis. lib. 2.dec.28.n.12.

An anquesta facta de testibus absfuturis si sint viuentes,possunt iterum examinari.Ioan.Gall.quæst.50.

Testium depositionibus in alia cura examinatis,standum est,sed iteratodeponere cogūtur.Cacher.dec.128. n.12. Item testis legalis sine interrogatoriis potest examinari,& valet examen licet sit repetendus,Vergin. de boccat.in tract.de remiss.cap.9.n.37.

Testibus examinatis in inquisitione,seu informatione generali si non fuerint postea repetiti super speciali

non probant, Marant. conſ. 6. n. 7.

Teſmoin mourant auant le recol de ſa depoſition ne fait foy, Pap. lib. 9. tit. 1. arr. 13.

Competit maiori reſtitutio in integrum ex generali clauſula, vt ſi affectationes perdiderit iterum teſtes examinentur, & recipiantur ij quos iudex reiecerat. Mauriti. de reſtitut. cap. 424.

Teſtes parte non citata repetiti non probant Triuiſ. lib. 2. dec. 53. Montic. tract. de teſtib. tit. repet. teſtium quomod. fiat

In repetitione teſtium ob nullitatem examinis conceſſa, an alij teſtes vltrà iam productos examinari poſſint. Teſſaur. dec. 28.

Teſtes non examinati ſuper omnibus interrogatorijs ſunt repetendi. Vergin. de boccat. tract. de remiſſ. c. 9. n. 26. Montic. tract. de teſ. tit. rep. teſ. quib. caſib. fiat.

Non poſſunt teſtes repeti per fiſcum poſt pronunciatum in cauſa. Gram. dec. 28. n. 6.

Quando officio tantùm Iudicis, & quando ad inſtantiam etiam partis teſtes repeti poſſint, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 66. n. 255. cum ſeqq. Montic. tract. de teſt. tit. rep. teſt. quib. caſib. fiat. & tit. recept. teſt. an poſt publicationem.

Facta publicatione atteſtationũ nõ ſufficit ſola iudicis negligentia, ſed requiritur etiã dolus, ante verò ſola negligentia ſufficit. Farin. tract. de teſt. quæſt. 66. n. 281

An talis repetitio permittatur quãdo primò examinari noluerint. Montic. tract. de teſtib. tit. repet. teſt. an poſt didicit. teſtific.

An examinatus ſuper tota cauſa poſſit repeti ſuper antiquis capitulis, an in eadẽ cauſa, vel diuerſa, an in cauſa appellationis ſuper articulo deducto in cauſa principali, & an ſuper non depoſitis. Montic. tract. de teſtib. tit. repet. teſt. quib. caſib. fiat.

An productus corã arbitro poſſit repeti corã iudice,

an productus in summario possit repeti in plenario, an productus in causa ciuili possit repeti in criminali, an productus pro veritate repeti possit super fama; Montic.tract.de testib.tit.repet.test.quib.casib.fiat.

An testes inquisitionis generalis in speciali repeti debeant,& an productus ad obligationem probandam repeti possit ad probandam liberationẽ.Mont.loc.cit.

Si testes de falso redarguantur an repeti possint, & an si ab eorũ receptione fuerit appellatum possint super iisdem articulis repeti, Montic.tract.de testib.tit. repet.test.quib.casib.fiat.

An testes iudicis officio,aut ad instantiam partis repeti debeant,vt addant aliquid dicto suo, Montic.vbi supr.

Testis qui semel dixit se nescire, non est amplius in eadem causa repetendus, Tyndar. tract.de testib.ca. 8.n. 4.

Standum est testibus secundo loco productis quando plures, & meliores sunt,sed si numero & dignitate æquales sunt, statur primis non secundis in quibus subornatio præsumitur,Ioan.de Amic.con. 79.n.4.

Et testes duo minus digni etiam secundo loco inducti in fauorem rei præualent aliis duobus primo loco inductis licet dignioribus, Ioan.de Amic. cons. 79. n.5.

Expensæ an testibus,Iudici,vel notario debeantur, quæ & quomodo laxandæ sint.

Sectio 46.

Testis productus in iudicio debet habere expensas,Capic.in const.Sicil.pag.348.n.3.Crot.tract.de testib.9.part.n.41.Montic.tract.de testib.tit.an debeã-

tur teſtibus expenſ.vel ſalaria. Et poteſt repetere expenſas in eundo,ſtando, & redeundo. Cach.dec.4.6. num.9.

Imo deponenda eſt pecunia pro expenſis,ſi à longin quis euocandi,&adducendi ſint teſtes.Sol.in nou.conſtit.Sabaud.tit.de probat.gl.12.n.2.

Sed non debent refici damna.Nell. tract.de teſtibus n.37.Malet.tract.de teſtibus.cap.7.n. 85. Cacher. dec. 46.n.6.Montic.ſupr,citat. ſiue quod domi ſuis reb. ſupereſſe non potuit.Cacher.dec.46. n.6. Montic. loc. citat.ſiue quæ in eundo, & redeundo paſſus eſt.Crot. tract.de teſtib.9.part.n.46.

An merces operarum quas domi percepiſſent refici debeant. Sol.in nou.conſtit.Sabaud.tit. de examinat. gl.1.n.13. Malet. tract. de teſtib. capit. 7.numer. 85.

An habeatur ratio expenſarum quas domi facturi eſſent. Crot.tract.de teſtib.9.part.n.43 Malet. tract. de teſtib.cap.7.n.84.Boer.conſ.40.n.123. Aman.de Aquis ſing.14.n.1.

An vecturæ equorum ſint teſtibus taxandæ, Crot. tract.de teſtibus 9.part.n.42. Public.in Aluern.titu.7. art.7.n.5.Maximè quando proceditur per inquiſitioné. Id public.ibid.& n.7. Quòd ſi Iudex temerè, dolo,& lata culpa contra aliquem proceſſit inquirendo tenetur in ſyndicatu ad omnes expenſas,& intereſſe illi inquiſito. Crot.tract. de teſtibus 9. part. numer. 48.

Sumptus, & viatica teſtes habere debent à parte cogente, & producente, Vergin. de Boccat. tract.de remiſſ.cap. 2. numer.23. Iacob. Butrig. tract. de teſtib.titu.quæd.form.circa teſt.n.2.Malet. tract.de teſtibus cap.7.n.82.Schench.tract. de teſtibus num.97.

Quid

Quid si iudex ex officio testes recipiat an expensas de publico illis ministrare teneatur. Crot. tractatu de testibus 9.part.n.47.

An ipsi iudici, aut notario qui ex mandato iudicis vadit ad domum testium expensæ debeantur. Crotus tractatu de testibus 9. part. numer. 44.

Tesmoing comme doibt estre taxé, Papon liur. 6. arr.6.

Quod arbitrio iudicis expensæ testium sint taxandæ. Crot. tracta. de testibus 9. part. numer. 41.

Non solùm in veniendo, sed etiam in redeundo. Mallet.tract.de testib.cap.7.n.82.

Quid si pars conuenit cum teste de certa summa pro die, & soluit pro 20. diebus, & testis fuit absolutus intra 10. an residuum teneatur parti restituere. Crot. tract. de testibus 9.part. numer. 45.

Salarium testis conducti ab Hispaniis taxatur in Iuliis decem pro singulo die, si est solitus equum tenere, & familiam alioquin in Iuliis octo. Æmil. part. 3.dec.104.n.1.

De Reprobatione & oppositione contra testes.

Sectio 47.

Testivm reprobatio vnde petenda D, Inus cons. 20.n.5.

Dicto testium standum si nihil in eorum personis est obiectatum. Curt.tract.de testib.n.75.

Quæ exceptiones opponi possint contra testes vt repellantur, Malet.tract.de testib.cap.3.n.45.& cap. 5. n. 38.Et an leuissima exceptio testem reprobet, Montic. tract. de testib.tit.reprobat.test.quot.& quales.

Item ex computationis graduum ratione testis reprobatur; vel ex illis causis quibus iudex tanquam suspectus recusatur, Ægid.tract.de testib. numer. 28. & 36.

Obiectiones contra testes admitti poterũt, etiam in causa appellationis. Item contra testes antè sententiam productos, Couarr. tom.1.lib.vnic.pract.quæst.cap.18. n.5.

Qua forma excipiatur contra testem criminosum, Montic.tract. de testib.tit. obiiciendum quomodo sit contra testes, Pap.in Burbon.§.42.Lanfran.in sua praxi ca.8.n.42.& 48. Vergin.de boccat.in tractat.de remiss. cap.8.n.11.Butrig.tract. de testib.tit.quales exceptiones n.1.Crot.tract.de testib.tit.form.in testium exam. n.103.& 105.Schench.tract.de testib. n. 55. Et an testi debeant dari capitula ad probandum crimen, Malet. tract.de testib.cap.3.n. 72. Et an per assertionem temporis,& loci, Montic.vbi supr.

Quomodo contra dicta opponatur, Rebuff.in consuet.Galliæ,tit.de Reprobat.art.vlt.gl.1.n.4.

Qualiter accusatio fieri debeat contra testes, Mont. tract.de testib.tit.obiiciendum sit quomodo contr.testes Pap.in Burb.§.42. Lanfranc.in sua prax. cap.8.n. 48.& 42. Vergin.de bocca.tract.de remiss.c.8.n.11. Butrig.tract.de test.tit.quales exceptiones n.1.Crot. tract. de testib.tit.forma in testium exam.n.113. & 115. Schen. tract.de testib.n.55.

Et an testi debeant dari capitula ad probandum crimen, Maler.tract.de testib.cap.3.n. 72. An per assertionem temporis,& loci, Montic.vbi supr.

Quo-

Quomodo contra dicta opponatur. Rebuff. in const. Gall. tit. de reprobat. art. vlt. gl. 1. n. 4.

Qualiter accusatio fieri debeat contra testes, Montic. tract. de testib. tit. obiiciend. quomodo sit contr. test. Barbat. tract. de testib. n. 32. & 37.

An in specie vel in genere obiecta sint exprimenda, Pap. lib. 9. tit. 3. arrest. 13. Pract. Lanfran. ca. 8. n. 44. Montic. ibid. Crot. tract. de test. tit. quand. & quomod. cont. test. excip. n. 6.

Iudex exceptionem in genere admittere non debet nisi quælibet species inclusa in genere ad intentionem excipientis concludat, Socin. tract. de testib. n. 76. Item crimen quod testi obiicitur vt à testimonio repellatur, singulatim ac specie debet describi, aliàs opponentem non releuat nec testem repellit, Rom. cons. 290. n. 2. Castran. cons. 335. lib. 1. n. 2.

Quliter delinquens opponat contra socios criminis, Malet. tract. de testib. cap. 4. n. 66.

An exceptio contra aliquem quod sit criminosus possit contra excipientem de eodem crimine replicari, Malet. tract. de testib. cap. 3. n. 10.

Exceptione excommunicationis, vel infamię obiecta contra testes an debeat statim Iudex de tali exceptione agnoscere, Crot. tract. de testib. tit. quand. & quomod. contr. test. excip. n. 8.

Testes an dici possint repulsati, ex quo examinati ad repulsam deposuerunt, ipsos esse criminosos lusores &c. si non deposuerunt quod ita communiter tenebantur, Gram. decis. 11. n. 12.

Excipiens contra testes de crimine an videatur illum accusare, Malet tract. de testib. cap. 3. n. 50.

An testis improbatus possit obiicientem repellere exceptione criminis, Montic. tract. de testib. tit. obiiciens quomod. contr. testem an actione iniuriarum,

Montic.tract.de testib.tit.obiiciendum quomodo cōtra test.Imbert.instit.lib.11.cap. Crot. tract. de testib. part.9.n.37.

Improbans testes protestari debet, quod non animo iniuriandi id.faciat Boer.dec.145.num.8.Montic.ibid.Capic.in constit.Sicil.pag.36.Imbert.insti.lib.1.cap.4.Crot.tract.de testib.tit.de testib. in caus. ciuil. n.124.sed an protestatio facta, contra personam testis contra me producti si pro me deponit mihi noceat. Schench.tract.de testib.n.58.

Protestatio contra testes reseruat facultatem opponendi non autem operatur idem quod oppositio, Marant.cons.54.n.22.

An assertione temporis & loci roprobatio fiat, Montic.tract.de test.tit.obiiciend. quomodo sit cont. test.

An falsitas sine corruptione opponi possit, Soci.tra. de testib.n.89.

An dicta vel personæ testium sint reprobandæ, Rebuff.in cons.galliæ.tit.de reprob.art. vlt.gl.1. Vergin. de Boccat.in tract.de remiss.cap.8.n.12.

An qui dicta reprobat, reprobet & personas. Vergin. ibid.n.17.& 19.

Remissoria concessa ad reprobandum testes an intelligatur circa personam vel dicta. Vergin.ibid.n.13.

An & quomodo obiecta contra testes probanda sint Imbert.instit.lib 3.cap.12.& an probatio actoris sit exclusa si reus per totidem testes reprobauit quod actor erat foris in alio loco, si actor probauit quod contraxit cum reo in tali loco. Lail.lib.2.tit.in quib.caus.aud.test. num.2.

Diminutio fidei in teste non transit in medium aliàs esset in totum repulsio. Chass.cons.36.n.5.

Exceptio opposita contra testem an operetur dilationem

tionem processus, donec probetur vel reseruatio fieri possit. Benint. concl. 7. n. 1. Crot. tra. de test. part. 9. n. 11.

Testis an repellatur eo quod non fuerit aliquando sanæ mentis. Port. consil. 94. n. 17.

An sententia iudicis improbantis testes ipsos infamet. Malet. tract. de testib. cap. 4. n. 39.

Testis non probat, quotiescumque oppositum eius quod testis deponit potest stare cum veritate causæ per quem testis fundat dictum suum. Bald. tract. de testib. part. 3. n. 2.

Testis iurans se nihil debere illi contra quem est depositurus, si probatum sit postea quod sit debitor an habeat obstare. Signor. de Homod. cons. 242. n. 22.

Terminus opponendi contra testes debet dari post datã copiã attestationum. Castren. consil. 330. li. 1.

Vbi, quoties & quousque testium reprobatio sit admittenda.

SECTIO 48.

REPROBATIO testium & exceptio criminis an vbique fieri possit. Malet. tract. de testib. ca. 3. n. 49.

An multiplex reprobatio sit permissa. Syntag. com. opin. loc. 9. tit. 2. cap. 34.

Vel saltem bina mediante restitutione in integrum, Montic. tract. de test. tit. quotuplex reprobatio testium permittatur.

Quousque testes reprobare licitum sit Rebuff. in cõs. Gall. tit. de reproba. art. 1. & 2. gl. 1. n. 9. & art. vlt. gl. 1. n. 2. Pap. in Burbo. §. 40. Sol. in Nou. Sabaud. cons. tit. de tempore dandi repuls. gl. 1. numer. 2. Schench. tract. de testib. numer. 52. & 56. Bursa. consil. 400. Pap. lib. 9. titu. 3. arr. 1. Menoch. de arbitr. quæst. 92.

Afflict.dec.266.Syntag.loc.9.tit.2.ca.33. Montic.tract. de testib.titu.impugn. an vt possint testes in product.

An ante litem contestatam si exceptiones emergant quæ possint iudicium impedire, Malet.tract. de testib. cap.3.n.55.

An post productionem testium contra personas possit opponi, Schench.tract.de testib.n.55.

Vel in dilatione data ad producendum, Herc.Seuero tract.de remiss.capit.24.numer. 4. Imbert.Instit.lib.1. cap.45.

Vel vsque ad tertiam & quartam productionẽ. Angel.tract.de testib. Montic. tract.de testib.tit. quotuplex reprob.test.

Vel tempore dilationis iuramenti, Sol.in nou. titu. de tempore dand.repuls.rubr.1.n.1.

Et non valenti opponere tempore dilationis currat tempus, Sol. in nou.titu. de tempore dandi repulf. glos.1.

An post vel ante publicationem reprobatio admittatur, Crot.tract.de test. tit.quando & quomodo contra testes excipiendi.n.1.Montic.tract.de test.tit.obiic. quo tempore contra testes Schench.tract. de testib. n. 52.Angel.tract.de testib.n.9.

De consensu partium post publicationem admittitur.Nell.tract.de testib.n.122.

Vel quando fuit antea contra testes à parte protestatum, Malet.tract.de test.cap.7.n.126.

Imo etiam si non fuerit protestatum modò iuret de calumnia, Crot.tract.de testib.tit.quando, & quomodo contra testes excip.n.4.

Quinimo quandoque reseruanda est reprobatio post publicationem, Malet.tract.de testib.cap. 3. num. 52.

Sed

Sed an ad comprobādum reprobatorios testes post publicationem pars admitti possit, Surd.dec.296.

An post didicita testificata testium reprobatio admittatur, Montic.tract.de testib.tit.Obiiciendum quo tempore contra testes.

An ante vel post sententiam, Montic.loc.citat.

An qui sciuit testes infames & criminosos & nihil dixit deinceps eos reprobare non possit, Butrig.tract. de testib.tit.qual.except.appo.test.n.20.

Et quando testibus oppositis exceptiones examinentur, Montic.de testib. tit. impugn. an vt possint testes.

A quo & coram quo testes possint reprobari & an semel producti & approbati possint ab vna vel altera parte reprobari.

Sectio 49.

An a lege testes possint reprobari. Mont.tract. de testib.tit.impugn.testes tam à iud. quā à parte.

Et an ipso iure, vel ope exceptionis, Montic.Ibid.

An à iudice etiam, à parte, non rogato, sed eius officio reprobari possunt testes, ibid.

Vt si ex actis appareat quod testis non sit legitimus, Publ.in Alucrn.tit.7.art.2.n.19.Montic. ibid. vel quod sit consanguineus producentis & non obiectatus, Mōticell.loc. supra citat.

An Iudex expectare debeat quod pars opponat, Crot. tract. de testib. tit.quomodo & quando contra testes, excip.n.5.Boer.cons.15.n.5.

Et an non probatis obiectibus eos reprobare possit parte non petente, Boer.cons.15.n.3.

An à parte litigante testes reprobari possint, à Triuis. lib.1.dec.54.n.1.Boer.cons.15.n.1.

An ab actore aut à reò. Montic. tra. de testib. tit. impugn. test. tam à iud. quàm à parte, Pap. lib. 24. titul. 5. arr. 11.

An ab ipsius testibus Triuis. lib. 2. dec. 23. n. 27.

An ab eo qui semel testes approbauit possint reprobari, Hier. à Laurent. dec. 33. n. 4. Boer. dec. 245. n. 5. & 6. Surd. dec 126. num. 8. Maler. tract. de testib. cap. 4. n. 56. Boer. consil. 40. numer. 108. Ioh. de Amic. consil. 13. numer. 13. Tyndar. tractat. de testib. part. 3. cap. 1. n. 8.

Quid si productus & approbatus & à me & ab aduersario an à me vel ab eo possit reprobari, Gram. n. 11. dec. 34. Franc. de Claper. cons. 35. quæst. 1. n. 9.

Vel si a me approbatus in vno iudicio an si in alio producatur contra me possim eum reprobare, Crot. tracta. de test. cap. 4. n. 56.

An à producente reprobari possint testes, Pract. Lanfr. cap. 8. n. 47. Boer. dec. 245. n. 2. & seqq. Montic. tractat. de test. tit. imp. testes tam à Iud. quàm à parte. Aufr. tract. de testib. n. 87. Triuis. lib. 1. dec. 54. n. 1. Pap. lib. 24. tit. 5. arr. 11. Ioh. de Amic. consil. 25. n. 4.

Quid si contra producentem sint producti, ex quo eos approbauit magis est credendum. Ioh. de Amic. consil. 61. numer. 8. Nepos à Mont. Alb. tract. de testib. n. 147.

Quid si in alia causa sint producti, Gramm. dec. 34. numer. 13. Vergin. de Bocca. in tractat. de remiss. cap. 9. numer. 51. Pap. lib. 9. tit. 3. arr. 3. Marc. de Mant. sing. 286. n. 1.

Vel in eadem causa sed quæ sopita de nouo emersit, Nell. tractat. de testib. numer. 57. Angel. tractat. de test. n. 10.

An coram auditore possit pars personas & dicta testium

testium reprobare, Vergin.de Bocca.in tract.de ren.iſ. cap.8.n.14.

An coram commiſſariis, Io.Gall.quæſt.189.

An coram eo cui eſt commiſſa cauſa principalis, Vergin.loc.ſupr.cap.29.n.1.Montic.tract.de teſtib. tit. reprobatio teſtium coram quo.

In quibus cauſis teſtium reprobatio admittatur.

Sectio 50.

AN in cauſis ſummariis, repulſa & reprobatio teſtium admittatur.Farin.de teſtib.quæſt.62.n.193. Boer.conſ. 40.n.132.

Quid ſi poſtea examinandum ſit iudicio ordinario, Rom.ſing.288.n.2.Farin.ibid.n.200.

An in poſſeſſorio ſummariſſimo, Farin. ibid. n.195. Menoch.de retinend.remed.vlt.n.41.

Quid ſi poſſeſſorium ſummariſſimum requirat ſemiplenam probationem aut plenam.Fari. loc. citat.n. 201.& ſeqq.

An in omni iudicio in quo leuis probatio ſufficit reprobatio admittenda ſit, Farin. tract.de teſt. quæſt. 62.n.196.

An quando agitur de legitimatione perſonarum incidenter aut principaliter, Farin.vbi ſupra num. 199. & 208.

An in iudicio attentatorum reprobatio ſit admittenda, Afflict.dec.Farin.loc.citat.n.203.

An in cauſa appellationis, Afflic.dec.265.num.2.Rebuff. in conſtit. Gall. tit. de reprob. art.2.gloſſ.vnic. n.7.

An in probatione recusationis Philip.arrest.162.

An in iudicio alimentorum, Farin. tract. de testib. quæst.62.n.205.

An ad informandum reprobatio admittenda. Pap. lib.3.arrest.18.tit. Et quid en incidēt de recreance, Pap. lib.9.tit.3.arrest 19

Et an ex iusta causa vbi cessat calumnia, Farin. tract. de testib.quæst.62.n.207.

Et an in alia instancia testes possint reprobari, Afflict.dec.256.n.1.& seqq. Tess.dec.259.

De teste reprobatorio & reprobato.

SECTIO 51.

TESTES reprobatorij an debeant esse omni exceptione maiores, & in superlatiuo gradu, Montic. tract.de testib.tit.reprobatorij quot & quales.

Quot reprobatorij ad repulsam requirātur, & an duo possint centum reprobare, Montic.loc.supr.

Qua pœna puniantur testes reprobatorij si crimina obiecta non probent, Capic.in consf.Sicil.pa.362.Pap. in Burbon.§.45.

Qualiter recipiantur, Pap.in consf.Burbon.§.45.Malet.tract.de testib.cap.3.n.56.

Et an simul probatorij testes & reprobatorij inducantur & an in eodem instanti super petitione, & exceptione, Montic.tract. de testib.Obiic. quo tempore contra testes.

Testes probatorios & reprobatorios licet reprobare.Boer.consil.40.n.131.

An ipsi testes reprobatorij reprobari possint etiam publicatis attestationibus.Cepoll.consil.55.n.1.

Et an probatorios & reprobatorios liceat reproba-

re

re, Boer.conf.40.n.131.

Reprobatus an pro non examinato habeatur & quid si sit renunciatum obiectis vel obiectus sint generales, Montic.tract.de testib.tit.reprob.testium effectus, Sol. in const.Saband.Nou.gl.8.n.2.& 3.

Qua pœna puniatur, Angel.tract.de testib.n.13.

Et an quod repellatur sit pœna. Crot.tract.de testib. tit.in caus.ciuil.qui testes.

Testis idoneus, integer, legitimus, omni exceptione maior quis dicatur & an vbi hæc qualitas requiritur probanda sit vel præsumatur.

Sectio 52.

Testis idoneus dicitur idem quod omni exceptione maior, vel contra quem nulla exceptio opponi potest. Chass.in consuet.Burgund.tit. des Iustices verb. suffisamment preuué. §. 7. n. 7. Matthes. sing.2.n.22. Crot. tract. de testib. tit. qui testes prohib. esse in testam.n.19. Montic.tract.de testib. tit. grauitas idoneitas &c. Aufr.tract.de testib. n. 51. illi tamen non sunt idonei quibus imperare possumus. Crot. tract.de testib.tit.de testib.in caus.crim. n. 93. Butrig. tract. de testib.n.19. Schench.tract.de testib. n. 39. Siue ratione patriæ vel dominicæ potestatis, Malet. tract. de testibus cap.2.num.55. Item non est idoneus testis si commodum sentiat quamuis per accidens, Ioan. de Amic. cons.120.n.29.

Non tam ex facultatibus quam ex fide idoneus testis reputatur, AEgid.tract.de testib.n.8.

An testis sit idoneus, iudicis arbitrio sæpius relinquitur, Malet.tract.de testib.cap.2.n.19.

Testis idoneus licet idem sit quod omni exceptione maior, tamen verius est, quod omni exceptione maior sit aliquid plus, Farin.tractat.de testibus quæst. 62. n.3.

Integer dicitur is qui à iure non repellitur vel non sentit commodum ex causa, vel contra quem non militat aliqua exceptio, vel qui non est emendatus de aliquo crimine, Montic. tractat. de testib. tit.grauitas idoneitas &c.Et idem est quod omni exceptione maior, Farin.vbi supr.n.3.

Testes vbi non possunt haberi integri, tunc admittuntur non idonei in subsidium, Boer. cons. 40.nu.98. Et fides non integri testis suppletur in ciuilibus per testem integrum, Ioan.de Amic.cons.119.n.13.

Legitimus dicitur omni exceptione maior. Montic. loc.citat.Farin.tracta. de testib. quæst.62.n.4.

Optimus quis dicatur Rebuff.in const.Gall.tit.de reprobatio.art.1.& 2.gloss.vnic.n.1.

Maior omni exceptione dicitur qui nulla legitima exceptione repelli potest, Farin.loc.citat.n.1. Auf.tract. de test.n.93.Curt.tract.de testib.n.74.Mont. tr. de testib.tit.grauitas, idoneitas &c.Corset.inverb.integ.n.3. Public.in consuet.Aluern.tit.8.art.4.num. 1. Chass. in consuet. Burgund. tit. des iustices §. 7. verb. suffisamment preuué.n.2.& seqq.Triuis.lib. 2.dec.62.n.3. Cepoll.cons.2.n.20.

An is qui iudex dubitat dici possit omni exceptione maior.Curt.tract.de test.n.66.

An is de quo depositionem suam reuocauerit censeri possit omni exceptione maior. Triuis. lib.2. dec. 62.n.31.

Et an testis omni exceptione maior faciat semiplenam

nam probationem, Cepoll. conſ. 3. n. 6.

Certum eſt quod quando requiritur in teſte qualitas in ſuperlatiuo gradu, vt ſcilicet optimæ opinionis non præſumitur ſed per producentem articulanda & probanda eſt, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 62. n. 6. Surd. dec. 320. n. 11.

Idem ſtatuitur quando teſtes requiruntur integræ & probatæ opinionis, Farin. vbi ſupra n. 7. Non tamen denegatur reo facultas contrarium probandi. Sol. in conſ. Sabaud. Nou. tit. de blaſphemia n. 5. gl. 5.

Item quando teſtes requiruntur bonæ opinionis & famæ, ſiue à ſtatuto, ſiue à lege hæc qualitas fuerit ſpecialiter requiſita, Farin. ibid. num. 8. Sol. loc. citat. ſecus ſi non ſpecialiter requiratur, Farin. ibid. n. 9.

Et quando per verba geminata, ſtatutum qualitatem in teſte requirit, dicitur requiſita in ſuperlatiuo gradu, vt teſtis integræ, & probatæ opinionis, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 62. n. 11.

Item quando teſtis requiritur omni exceptione maior qualitas hæc probanda & articulanda eſt, Farin. loc. citat. numer. 4. 12. & 13. Benintend. deciſ. 62. numer. 15. Et qualiter articulanda ſit. Curt. tractat. de teſtib. n. 74.

Quando idoneitas in teſte requiritur non neceſſe eſt illam probari & articulari quia præſumitur, Farin. loc. citat. n. 15. Curt. tract. de teſtib. n. 73.

Et licet teſtis præſumatur idoneus qualitas hæc non ſufficit quando requiritur omni exceptione maior, Benintend. dec. 62. n. 18.

Et huiuſmodi qualitatum probatio licet fuerit per partem omiſſa poteſt tamen per iudicem decerni & admitti etiam poſt publicatas atteſtationes, aut didicita teſtificata, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 62. n. 17. & 18.

Testes inhabiles examinati cùm examinari non debuissent, an admittantur vel faciant indicium.

SECTIO 53.

TESTES examinati, cùm examinari non debuissent an faciant indicium aliquod si non plenè probant. Farin. tract. de testib. quæst. 62. n. 262. cum seqq. Nell. tract. de testib. n. 212. Marant. cons. 6. n. 51. Farinac. ibid. n. 164.

An faciant saltem indicium ad inquirendum vel ad torturam. Farin. loc. citat. n. 267.

Quid si non ritè examinati. Farin. vbi supr. n. 274. Et an non rite examinati probent in longinquis partibus. Nell. tract. de test. n. 208. Et qui fecit inualide examinare debet alteri parti in expensis condemnari, Castr. consil. 96. lib. n. 5.

Testes examinati extra probatorium terminum, aut lite non contestata, vel parte non citata an faciant aliquam probationem. Farin. tract. de testib. quæst. 62. n. 276. & 279.

Quid si sint examinati inhabiles ratione infamiæ vel inimicus sit examinatus. Farin. loc. citat. num. 282. cum seqq.

An si inhabiles parte non opponente examinati sint, vel minor numerus quam à iure, vel statuto requiritur an probet vel faciat tantum indicium. Farin. vbi supr. n. 285. & 280.

An à testimonio repellantur in totum qui propter eorum inhabilitatem examinari non debuerant, Farin. vbi supr. n. 287.

An inhabilis propter reuerentiam vt filius libertus vel propter ætatem aut sexum, vt minores mulie-

mulieres, examinatus cùm examinari non debuisset admittatur, Farin. tract. de testibus quæst. 62. num. 289. cum seqq.

Quid si sit inhabilis propter affectionis timorem, vt domesticus familiaris, Farin. loc. cit. n. 294.

Quando & in quibus causis testes inhabiles admittantur.

Sectio 54.

Testes inhabiles an admittantur in notoriis, Farin. tract. de testibus, quæst. 62. n. 368.

An in odiosis Montic. tract. de testibus, tit. testes inhabiles an & quando admittantur.

An in iudicio institutionis, Montic. ibid.

An in iudicio de fama alicuius ad informationem iudicis, Aufr. tract. de testib. n. 91.

An de partium consensu testes inhabiles admittantur, Montic. tract. de testibus, tit. testes inhabiles an & quando admittantur.

An in condemnatione. Triuis. lib. 2. dec. 63. n. 3. & an tunc aliquod saltem faciant indicium. Surd. decis. 153. n. 8. & an iudex in iudicio condemnatorio de eorum inhabilitate se informare debeat. Et ex officio eos repellere etiam parte non opponente, Corset. in verb. testis 1. n. 1. Cacher. dec. 22. num. 18. Ludouic. part. 2. dec. 86. num. 7.

An ad probationem eorum quæ fiunt domi testes inhabiles admittantur, Montic. tract. de testibus, tit. test. inhabiles an & quando admittantur.

Inhabiles an admittantur cum tortura in casibus à iure expressis vt non admitterentur, & quid si plures patientur defectus, Farin. tract. de testibus, quæst. 62.

num.179. cum ſequentibus.

An teſtis inhabilis qui tamen eſt probatæ vitæ admittatur, Farin.ibid.n.367.

An vbi ceſſat ſuſpicio, Montic.loc.citat.

An vbi aliqua pro producente eſt præſumptio, teſtes inhabiles admittantur, Montic.tract.de teſtibus, tit. teſtes inhabiles admittantur.

An & quando inhabilis à papa eſt diſpenſatus, Farin.loc.citat. n.370. Et an conſtitutio papæ habilitans inhabiles comprehendat inhabiles cauſa inimicitiæ. Barbat.tract.de teſtib.n.437.

An quando inhabilis fuit à partibus rogatus admittatur, Marſil.ſing.92.n.1. Montic.ibid.

An admittatur quando actu & habitu alij intereſſe non potuerunt, Surd.dec.91.

An teſtes inhabiles examinati cùm examinari non debuiſſent probent, Farin.tract. de teſtib.quæſt.62.n. 164.cum ſeqq.vide Sect.53.

Teſtes inhabiles quando admittantur, Maſcard. concl.1365.de probat.

Et quæ cauſa magna vel leuis faciat teſtem inhabilem repelli vel admitti in teſtimonio arbitrio iudicis relinquitur, Gram.n.10.& 12.dec.86.

An in cauſis ciuilibus admittantur, vide Sect.1.verb. inhabilis, & Sect.50.

An in criminalibus, vide Sect.56.

An in actibus ſecretis & vbi veritas aliter haberi non poteſt, vide Sect.58.

An in cauſa matrimonij, vide Sect.55.

An contra producentem, vid.Sect.57.

An faciant probationem vel indicium, vide Sect. 87.

An credatur teſti ſe inhabilem dicenti. vide Sect. 61.

An

An inhabilitas impediat examen, vid. Sect. 60. & quo tempore consideretur, vid. Sect. 59.

Testes inhabiles quando in matrimonio, testamentis, & instrumentis ad testimonium admittantur.

SECTIO 55.

TESTES inhabiles an admittantur ad matrimoniũ impediendum propter consanguinitatem, Farin. tract. de testib. quæst. 62. n. 99.

An ad probandum matrimonium spirituale, vel clãdestinum, Farin. ibid. n. 109. 103. & seqq. vel ad dissolutionem matrimonij, n. 106. & seqq. & an sint omni exceptione maiores, n. 100.

An testes inhabiles probent in instrumentis & eorum comprobationem, Farin. tract. de testib. quæ. 62. n. 110. & seqq. vid. sect. 98. Quid in instrumento publico, vel scriptura priuata, n. 115. & seq.

Quid si testes inhabiles sint rogati, & ab vtraque parte probati, Farin. ib. 113. 119. 120. 121. Quid si sint inhabiles quo ad interesse an probent in instrumentis, num. 125.

An eorum dicta vel personæ possint reprobari, Far. tract. de testib. quæst. 62. n. 122.

Testes inhabiles de iure propter interesse, vel communi reputatione an recipiantur in testamentis, Fari. de testibus, quæst. 62. n. 124. & seqq.

Testes inhabiles quando ad testimonium ferendum admittantur in criminalibus.

SECTIO 56.

AN testes inhabiles ad testificandum in criminalibus sint idonei, Farin. de testib. quæst. 62. n. 22.

Et si à Iudice fuerint admissi an possit appellari, n.26.

Quid si delicta sint difficilis probationis, & difficultas resultet non solum ex natura delicti, sed etiam ex ratione loci in quo delictum commissum est, an inhabiles admittantur, Farin.16.n.28.& 29.

An adminicula delicti testes inhabiles probent. Farin.ibid.n.31.

An delictum intentatum vel ciuiliter vel criminaliter. Farin.ibid.n.32.

Quid si veritas aliter haberi non possit, an inhabiles admittantur ad probationem criminalium & ciuilium, siue delictum commissum sit in loco secreto, siue in publico, Farin.tract. de testib.quæst.62.nu.50.& seqq. Port.cons.96.n.27.& cons.95.n.28.

Intelligitur autem veritatem aliter haberi non potuisse, quando sumus in actu in quo verisimiliter alij testes interuenire non potuerunt, licet non fuerit impossibile, & hoc debet probari aliter quàm per assertionem testium inhabilium, hoc enim non præsumitur, Farin.loc.citat.n.57.62.& seqq.

An in criminibus exceptis inhabiles admittantur, Farin.loc.citat.num.82.& 83. Vt in criminibus hæresis læsæ maiestatis, &c. Farin.ibid.n.83. & seqq. Triuis.lib. 2.decis.28.n.79.& 10. Gerard.de Petra sancta sing.23.n. 8. Cacher.decis.99.n.8.

An in verbis iniuriosis testes inhabiles admittantur, Farin.tract.de testib.quæst.62.n.88.

Quid in crimine simoniæ, Farin.ibid. n.383.vel blasphemiæ. Lud.part.2.dec.95.n.28. Farin.loc.citat.

An in probatione facti nocturni vel eius quod in loco publico factum est testes inhabiles probent, Farin.tract.de testib.quæst.62.n.33.& seqq.& n.59.

An ad inquirendum vel torquendum, Farin.ibid.n. 75.

75.& 79.Montic.tract.de testib.tit. testes inhabiles an & quando admittantur.

An ad innocentiam rei,&defensionem admittantur inhabiles,Farin.tract.de testib.q.62.n.90.Montic.ibid.

An admittantur quando reus est grauatus multis iudiciis vel ad partis querelam proceditur, & quid si sint bonæ famæ,Farin.n.92.93.94.

Testes inhabiles an admittantur contra producentem.

Sectio 57.

Testes inhabiles an probent contra producentem & an ab eo approbati videantur,Farin.tract. de testib.quæst. 62.n.211.215.& seqq. Montic.tract. de testib.tit.testes inhabiles an & quando admitt.

Quid in criminalibus,Farin.ibid.n.213.

Si producti à fisco an contra fiscum probent, Farin. ibid.n.214.

Quid si in summario producti, an contra producentem admittantur in plenario, & an qui eos produxit reprobare non poterit,Farin.ibid.num.220. Montic.ibid.vide sectio.54.

Et an qui semel producti examinandi sunt inuito producente,Farin.ibid.n.228.

Quid si de credulitate testes inhabiles deponant, an plenè contra producentem probent,Farin.tract.de testib.quæst.62.n.226.& seqq.Montic.loco citat.Quid si de auditu, vel si vnus tantum, Farin.tract.de testib.qu. 62.n.233.237.& seqq.

An testem qui contra producentem est productus, & cuius depositionem pro se facientem approbauit,si postea cõtra eum producatur possit reprobare,Mõtic. tract.de testib.tit.testes inhabiles an,& quãdo admitt.

Quid si productus deposuit pro vtraque parte, & si iterato producatur, & deponat contra reum an

poſſit reprobari, Montic. loc. citat.

An teſtes producens in vna cauſa, vel ſuper vno articulo, admittantur contra eum in alia cauſa, vel ſuper alio articulo, Montic. vbi ſupr.

Teſtes producens an perſonas, vel dicta cenſeatur reprobare, & an producens poſſit eos reprobare qui iam ab aduerſario ſunt reprobati. Farin. tract. de teſtibus, quæſt. 62. n. 241. & ſeqq. vide Sect. 49.

Teſtes inhabiles an admittantur in ſubſidium, ſeu quando veritas aliter haberi non poteſt.

SECTIO 58.

TESTES inhabiles an admittantur vbi veritas aliter haberi non poteſt, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 62. n. 50. Marſil. ſing. 73. n. 1. & 3. & ſing. 533. num. 1. Crot. tract. de teſtibus, tit. Qui poſſint cogi &c. n. 7. Et quid in iis quæ ſecretò fiunt, vel ſunt difficilis probationis, Port. conſ. 95. n. 25.

An teſtes inhabiles admittantur contra officialem in ſubſidium, Port. conſ. 9. n. 18.

An tam in ciuilibus, quàm in criminalibus teſtes inhabiles admittantur, vbi veritas aliter haberi non poteſt, Farin. ibid. n. 52. & ſeqq.

An ad inquirendum, & torquendum admittantur, Farin. ibid. n. 78.

Quid ſi producens fuit in culpa, vt quia habiles habere potuit, Farin. ibid. n. 72.

Quid ſi inhabilis patiatur plures defectus an in caſu quo veritas aliter haberi non poſſit admittatur. Montic. tract. de teſtib. tit. teſtes inhabil. an, & quando admittantur.

An admittatur ratione loci vbi commiſſum eſt crimen vtputa in eremo, quid ſi commiſſum in ciuitate.

Farin.

Farin.tract.de testibus,quæst.62.n.55.& 56.

Quid si verisimiliter alij non reperiuntur,Lud.part. 2.dec.95.n.29.

An inhabilis admittatur in subsidium quoad tertias tantum personas, vel & super eo quod ipse fecit, Montic.loc.citat.

An veritatem aliter haberi non posse præsumatur, vel probandum sit.Farin.tract.de testibus, quæst.62.n. 57.& seqq.

Et quod inhabiles admittantur in subsidium, debet intelligi quod ex natura negocij habitu, & actu plures testes habiles interuenire non potuerint, alias secus, Crot.tract.de testibus, tit.de testibus in causa crimin. & tit.qui testes prohib.esse in testam.n.23. Farin.tract. de testibus quęst.62.n.62.& seqq.

Probationes leuiores recipiuntur in factis antiquis, & in his quę difficilis sunt probationis, Port. cons.39. num.33.

Testium inhabilitas quo tempore consideretur.

Sectio 59.

Condicio, vel inhabilitas testis quo tempore consideretur.Chass.consi.37.n.7.Montic.tract.de testib.tit.habilis quo tempore.

An tempore lati testimonij, seu depositionis. Nell. tract.de testib.n.25.&26.Malet.tract.de testib.cap.3.n. 66.Farin.tract.de testib.quæst.62.n.307.Montic.tract. de testib.titu.habilis quo tempore.Roman.consil.186. num.5.

Quid si testis tempore depositionis non idoneus mutet postea condicionem, & fiat habilis quod tempus inspiciatur.Montic.tract. de testib.tit. habilis quo tempore,&c.

Quid si inhabilitas superueniat post depositionem, Farin.loc.citat.n.304.305.

An tempore actus testis inhabilitas spectetur, Montic.tract.de testib.tit.habilis quo tempore.

Quid si testes requirantur non ad solemnitatem, & substantiam actus, sed solummodo ad illius probationem an dictum consideretur tempore actus, vel depositionis, Farin.tract. de testib. quæst.62.n.298.

Vel si econuersò testes non ad probationem sed ad solemnitatem actus requirantur, actúsque vel depositionis tempus sit spectandum, Farin.ibidem. numer. 299.

Quid si post actus celebrationem testis sine sua culpa effectus est inhabilis, an inhabilitas ea consideretur, & noceat, Farin.loc.citat.n.301. Quid si propterea culpa, n.302.303.

An tempore iuramenti inhabilitas consideretur, Farin.tract.de testib.quæst.62.num.306. Curt.tract.de testib.num.71.Malet. tract. de testibus, cap.3.num.66. & cap.5.num.9.Nell.tract.de testibus,num.27.Butrig. tract. de testibus, tit. quales except. oppon.test.num. 10.

Quid si post iuramentum superueniat, inhabilitas an dictum testis ideo irritetur, Crot.tract.de testibus, tit.de testib.in causa crim.n.23.

An tempore iuramenti, & depositionis simul testis consideretur, Nell.tract.de testib.n.26.

An tempore productionis: Montic. tract.de testib. tit.habilis quo tempore.

An præsens status possit spectari, vel causatio condicionis, Montic.

An in testamentis testis condicio tempore testamenti conditi, vel mortis testatoris attendatur, Montic.ibid.

Inha-

Inhabilitas an impediat examen.

Sectio 60.

Testivm inhabilitas an impediat examen aut reseruetur in fine litis. Farin.tract. de testib. quæst. 62.n.350.& seqq.

An inhabilitas, vel exceptio quæ habet contra se iuris præsumptionem, vt quod testis sit seruus qui se dicit liberum impediat examen Farin.tract.de testib. quæst.62.n.553.

An exceptio inimicitiæ capitalis, vel non capitalis, Farin.ibid.n.354. & 357.

An exceptio opposita per calumniam. Farin. loc.citat.n.355.

Quid in exceptione, vel inhabilitate quæ altiorem requirit indaginem, vel cuius incontinenti offertur probatio. Farin. tractat. de testibus, quæst.62.numero 359.

Quid in exceptione excommunicationis, vel quæ crimen publicum & manifestum continet. Far. ibi. n. 361.& 362.

Quid in senibus, testibus, in firmis, & absuturis in quibus periculum est quod in fine litis non reperiantur, Farin.ibid.n.363.

Sed an inhabilitas testis reseruetur in fine litis, vel num hoc maximè ex arbitrio iudicis pendet,& an eos Iudex parti iudicare debeat.Farin.tract.de test. quæst. 62.n.364.365.

Testi

Testi se habilem vel inhabilem dicenti an credatur & puniatur, & an cogi poßit de sua habilitate vel inhabilitate respondere.

SECTIO 61.

AN testi dicenti se tentatum de corruptela, consanguineum, amicum vel inimicum, infamē, dignum & idoneum, credendum sit, Montic.tract.de testi.tit.asserente teste, se esse in dignitate, & tit.testis interrog.de suo crimine, Nell.tract. de testibus, numer.19.Malet.tractat.de testibus cap. 3. n.61.

Quid si alleget suam turpitudinem.Montic.ibid.

Quid si de suo vitio interrogetur an teneatur respondere, Monticel.ibid.tit.interrog. de suo crimine.

Vel de suo statu, & de omni eo per quod posit repelli, vel de irregulariter sua & alio defectu: vel de cōditionibus suam famam aggrauantibus: vel de odio, prece, vel precio.Montic.tract.de testib.tit. interrog. de suo crimin.

An teneatur respondere, si ex testimonio capiat cōmodum, vel incommodum, vel an sit attinens parti. Montic.ibid.

An sit simoniacus, infamis, homicida vel condemnatus. Montic. ibid. tit. test. in caus. ciuil. interrogat.

Vel an teneatur aliquid contra se dicere. Monticel. ibid.

Et an testis interrogatus dicens se homicidam, puniri posit. Nellus tract.de testibus, n.17.

Quid si dicit se falsum an puniri posit. Bald.tract.de testib.part.2.n.16.

Testis

Testis inhabilitas, an ex numero, fide, dignitate contestis, vel ex consensu partium suppleatur.

Sectio 62.

Testivm numerus an suppleat inhabilitatis defectum. Farin. tract. de test. quæst. 62. nu. 309. Monticel. tractat. de testib. tit. numerus & dignitas testiũ defectum supplent, vide sectio. 52.

Et an id obtineat tã in ciuilib. quàm in criminalib. Farin. loc. citat. n. 311. 312. Montic. vbi supr.

Quid in causa ciuili, graui. Farin. ibid. num. 313. Montic. ibid.

Quid in causa matrimoniali, Far. ibid. n. 314. & seqq.

Quid si inhabilitas resultet ratione interesse, an per numerum possit suppleri. Farin. tract. de testib. quæst. 62. n. 318. vel ex causa illicita, Monticell. ibid.

Quid si omnes sint infames vel suspecti, Montic. ibid. Farin. 16. n. 323.

Testes duo amici qui propter amicitiam non faciunt fidem vbi duo requirantur si sint tres, an per illum tertium qui est amicus suppleatur defectus amicitiæ omnium. Montic. ibid.

An defectus in dicto testis suppleatur ex numero. Montic. ibid. Farin. vbi supr. n. 319.

Quantus debeat esse numerus vt defectus suppleatur. Farin. loc. citat. n. 323.

Testium inhabilitas an ex magna fide contestis suppleatur. Farin. de testibus, quæst. 62. num. 328. & seqq. Montic. tract. de testib. tit. numerus & dignitas testiũ defectum supplent, Cach. dec. 15. num. 2. Gerard. de petra sancta sing. 24. nu. 2. Cach. dec. 99. num. 41. Ae-

mil.part. 3.dec. 249. numer. 11. Triuif. lib. 2. dec. 62. num.2.

Et an ex fide omnium vel vnius tantum, Farin. vbi fupr.num.331.

An dicta & perfonæ ex fide conteftis fuppleantur. Farin.tract.de teftib.quæft.62.n.332.

An qui dicit fe non recordari de loco & tẽpore fuppleatur ex dicto alterius deponentis de loco & tempore.Farin.ib.n.333.

Et in criminalibus an inhabilitas fuppleatur ex magna fide cõteftis quoad torquendum,Far.loc.citat.numer.345.

Quid in crimine hærefis, Farin. ibid.n.346.

Quid in caufa criminali ciuiliter intentata, Farin. ibid.n.347.

Quid in caufa ciuili ardua,Farin.ibid.n.348.

Quid in infamia facti. Curt.tract.de teftib.n.32.

An defectus in tefte fuppleatur ratione muneris, Chaff.in confuet.Burgun.tit.des forefts §.5. verb. par recours,n.8.

An qui defectum alterius fupplet debeat effe omni exceptione maior.Montic.tract.de teftib.tit. numerus & dignitas teftium fupplet defectum. Farina.tract. de teftib.quæft.62.n.343.

Quid fi teftis plures patiatur defectus an per alios fuppleri poffit,Surd.dec.335. n.11.

An tacito vel expreffo confenfu partium teftium teftimonium omnino inhabile fuppleatur, Crot. tra.de teft.tit.de teft.caufa crim.n.137.& tit.forma in teftium examinatione, n.186.Barbat.tract. de teftib.n.12.

Et an etiam confenfus folus fufficiat ad fupplenda dicta, Nell.tract.de tefti.n.224.

An per torturam fuppleatur & purgetur inhabilitas, Farin. tract. de teftib. quæft.62.n.377.

Teftis

Testis quibus modis corrumpatur, & an corruptus probet.

Sectio 63.

Testis corruptus non probat, Farin. tractat. de testib. quæst. 67. n. 236. Ægid. tract. de testib. n. 22. Socin. tract. de testib. n. 85. Mysing. Cent. 6. obseruat. 67. Lanfranc. in sua prax. cap. 8. n. 73.

Siue data siue promissa sit pecunia, Butrig. tracta. de testib. n. 8. Nepos à Monte Alb. tract. de testib. numer. 75.

Imò pecuniam accipiens præsumitur falsus. Farin. loc. citat. num. 237. & seq. Tyndar. tract. de testi. lib. 2. cap. 3. numer. 5. Monticell. tractat. de testibus titul. corruptus testis punitur, Mysing. cent. 6. obseruat. 67.

Item qui pecuniam accipit vt verum dicat, Farinac. tract. de testib. quæst. 67. n. 240. cum seq. Nell. tract. de testib. n. 203. Æmil. part. 54. numero 2. Monticel. loc. citat.

Item vt verum non dicat, Montic. vbi sup. Marc. lib. 1. quæstio. 141. n. 3.

Vel si pecuniam accipiat pro non ferendo testimonio, vel à sponte dante accipiat, aut si speret lucrum. falsus præsumitur & potest repelli etiam parte non opponente. Farin. loc. cit. n. 250. cum seq. Monticel. vbi supr.

Testis tamen post testimonium potest recipere nummos à producente, nec propterea eius depositio venalis dici potest. Triuis. lib. 2. dec. 49. nume. 40. Farin. tract. de testib. quæst. 67. numero 277. cum seqq.

Item pro victu, & dieta potest aliquid testi promitti. Marc. lib. 1. quæst. 178. n. 3. Farin. loc. cit. n. 270. cum seqq. vide sect. 46.

Potest quoque pecuniam accipere, vt ius partis cõmendatum habeat. Farin. loc. cit. n. 279.

Corruptus probat contra corrumpentem, Surd. dec. 107. n. 6. Nell. tract. de testib. nu. 202. Farin. tract. de testib. quæst. 67. num. 280. Mysing. cent. 6. obseru. 67.

Probat quoque pro corrumpente quando inducitur ab eo contra quem fuit corruptus, Farin. loc. supr. n. 281.

Episcopus testis, vel nobilis persona in causa rusticorum corrigentes depositiones suas vt melius recordantes, vtrum præsumantur corrupti. Capic. dec. 141. n. 5. & 10.

Testes duo si dicunt se à parte corruptos ad falsum deponendum, non faciunt satis ad condemnationem causæ, seu ad torturam. Boerius dec. 319. numero 5.

Testi asserenti se corruptum non creditur de iure, secus de consuetudine quando dicta comfirmat in tortura. Lud. Rot. Luc. dec. 15. nu. 4. cum seqq.

An testis dictum quod fuit ab inquisiti consanguineo corruptus præiudicet inquisito, si ab inquisito consanguineus non habuerit ad hoc mandatum speciale. Ioan. de Amic. cons. 134. n. 11.

Et quid si testis dicat se fuisse corruptum ad falsum deponendum. Boer. cons. 40. n. 119.

An alleganti testes prece, pecunia, vel gratia corruptos incumbat onus probandi. Boer. cons. 40. num. 126.

Si testis pecuniam accipiat vt falsum testificetur an puniatur propter solam pecuniæ receptionem. Mõtic.

tic. tractat. de testibus, tit. corruptus testis punitur de falso.

Et si corrupti pecunia falsum dixerunt, an alterum probare sufficiat, Butrig. tract. de testib. tit. de contra. test. n. 18. Monticel. tract. de testib. tit. impug. test. quia corrupt.

Testis corruptela post sententiam allegari potest. Malet. tract. de testib. cap. 3. n. 58.

Testes deponentes de precibus quibus quis vtebatur erga alium vt faceret actū, censetur etiam probare metum. Et sic ex precibus infertur metus, quando agitur de personis inter quas cadit aliqua de iure reuerentia. Mandel. consil. 77. numero 10.

Vtrum testi pecunia dari possit directè vt ferat auxilium alteri parti, in aliqua causa. Boer. cons. 40. nu. 124.

Testes corrumpens, instruens, subtrahens, vel subornans an & qualiter, puniatur.

SECTIO 64.

DANS pecuniam testi vt verum testimonium dicat, punitur. Nellus tractat. de testibus, numero 203. Farin. tractat. de testib. quæst. 67. num. 260. cum seqq.

Corrumpens non perdit causam. Farin. loc. citat. n. 282.

Licet puniatur etiamsi corrupto teste non vtatur. Boer. dec. 319. n. 6. Farin. ibid. n. 255. & 258. Pap. lib. 22. tit. 13. art. 5.

Siue sit pars litigans siue tertius. Farin. loc. supr. nu. 259.

Et ideò aduocatus inſtruens clie::tulum ad falſum deponendum tenetur parti ad intereſſe. Capic.ibid.in conſtit.Sicil.pag.351.n.6.

Corrumpens teſtes eſt excommunicandus, Vergin. de Bocca.tract.de remiſſ.cap.9.n.62.

Corrupteur chargé de deux teſmoins par luy corrompus comme eſt puny. Pap.liu.22.tit.13.arr.2.

Subornans teſtes punitur. Rebuff. in conſ. Gall. tit. de teſtib.art.1.gl.9.n.6.

Tenetur de ſubornatione, Triuiſ.lib.2.dec.53. num. 23.

Subtrahens teſtes punitur pœna extraordinaria arbitrio iudicis, Farin.tract. de teſtib.quæſt.78. numer. 139.

In criminalibus præſumitur culpabilis, ſed an hæc præſumptio ſufficiat ad condemnandum, Farin. ibid. num.144.146. An perdat cauſam, Farin.ibid. numer. 146.

Teſtes verò ſeipſum ſubtrahens punitur pœna contumaciæ,& extraordinariè arbitrio iudicis tenetur parti ad damna, & intereſſe ſuſpectus eſt de falſo, & de corruptione quæ ſufficit ad inquirendum, Farin.loc. ſupr.n.132.cum ſeqq.

Inſtructus, vel ſubornatus an probet, & quando quis præſumatur ſubornatus.

SECTIO 65.

INSTRVERE teſtes an ſit licitum, Rebuff. in conſ. Gall.tit.de teſtib.art.vn.gl.7.n.3.

Teſtis inſtructus à parte nihil probat. Farin. tract.

tract.de testib.quæst.67.n.283. Vt neque ab aduocato, Farin.ibid.n.284. Et ideo aduocatus loquens testibus ante depositionem fatuè agit. Malet. tract.de testibus, cap.3.n.57.

Sed an valeat testimonium si testes se inuicem instruunt.Schench.tract.de testibus,n.102.

Subornatio in testibus euitanda, & quomodo, Triuis.lib.1.dec.43.n.1.

Subornationis itaque exceptio legitima est ad repellendum testes à testimonio,licet prece possit induci ad testificandum, Montic.tract. de testibus, tit.impug.test.quia corrup.

Sed an aliquando possit à parte vel ab aduocato; licitè instrui,Montic.ibid.

Hoc licet dummodo bona fide, Farin.loc.citat.nu. 287.& 288.

Licet instruere testes qui negotio interfuerunt, Schench.tract.de testib.n.102.

Licet perquirere pro veritate scienda, Farin. tract. de testib.quæst.67.n.286.

Quando testis subornatus præsumatur,Montic.citat. & Verg.de Bocc.tract.de remiss.cap.3.n.61.Guid.Pap. cons.75.n.3.

Si plures idem per omnia deponant, Nep.à Monte Alb.tract.de testib. n.121. vel per eundem sermonem, vid.sect.71.

Non præsumitur qui promiserunt pro me testificari.Crot.de testib.tit.de testib.in caus.crim. n.157.& an precibus vel pecunia.vide sectio.63.

Iudicis arbitrio commissum super subornationis testium suspicione.Curt.tract.de testib.n.29.

Subornationis non est tantus metus in diuersa instantia,sicut in eadem, Tyndar.tract. de testib.part.3. princ.cap.2.n.3.

testis fuerit pecunia corruptus absque eo quod probet falsum deposuisse, Iul. Clar. §. falsum.

An testis de auditu falsum incurrat, Farin. tract. de testib. quæst. 68. n. 107. cum seqq.

Non debet testis asserere, nisi quod vidit, vel sensit, aliàs est falsus, Nell. tract. de testib. n. 235.

Deponens se non recordari de falso puniri potest, Sol. in constit. Sabaud. antiq. pag. 165. nu. 9. Farin. tract. de testib. quęst. 67. nu. 223. & seqq. Et hoc quando certum est eum recordari. Nell. tract. de testib. n. 234. vid. sectio. 29.

Testis qui contra signum suum falsum præbuit testimonium falsum incurrit. Capic. dec. 192. n. 2. Monti. tract. de testib. tit. punitur quia falsum contra seipsum dixit. Quid si contra scripturã sigillo sigil latam, Tynd. tract. de testib. lib. 2. cap. 8. n. 5.

Testis neutrum deponens falsum incurrit. Public. in consuet. Aluern. tit. 8. art. 5. n. 50.

Item qui falsum deponit, Butrig. tract. de testib. n. 26. Etiam si hoc faciat vt reus pœna eximatur, Sol. in consuet. Sabaud. antiq. pag. 367. n. 7.

Testis falsum deponens si nulli noceat an nihilominus puniatur, Triuis. lib. 2. dec. 47. n. 46. Farin. tract. de testib. qu. 67. n. 190. cum seqq. Tyndar. tract. de testib. lib. 2. cap. 3. n. 5. Nell. tract. de testib. n. 237. & 238.

Testis se absentans vt non deponat veritatem etiam si post iuramentum se absentet an de falso puniatur, Curt. tract. de testib. n. 32.

An puniatur de falso testis tacens veritatem in iudicio. Triuis. lib. 2. dec. 53. n. 15. & 16. & dec. 49. n. 19. Bald. tract. de testib. parte 2. nu. 3. Curt. tract. de testib. nu. 30. Montic. tract. de testib. tit. testis celans, vel tacens, &c. Farin. tract. de testib. quęst. 67. n. 220. & 227. Nell. tract. de testib. n. 141. & 143. Quid si sine dolo veritatem ta-

ceat,Farin.ibid.n.231. Et debet poni in libello accusationis locus commissi falsi in veritate tacenda, Bald. tract.de testib.part.2.n.8.

Testis qui nulliter examinatus falsum deposuit, falsum non incurrit,Triuis.lib.2.dec.62.n.13. Farin.tract. de testib.quæst.67.n.187.cum seqq. Et hoc si sciat nullitatem sui examinis,Farin.loc.citat.num.210.Tyndar. tract.de testibus cap.9.n.4.5.& 13.& 16.

Testis qui deposuit falsum vt noceat alteri & eius dictum sit aliqua causa inualidum falsum non incurrit, Gram.dec.74.n.19.Montic. tract.de testibus, tit.testis falsum dicens extra iudicium, vel si depositio nulla sit ex defectu formæ,Farin.tract.de testibus, quæst.67.n. 212.& 213.

Testis qui primò deposuit per verbum credo, secundo per verbum assertiuum an de falso puniatur. Tyndar.tract.de testib.cap.5.n.15.

Testis qui scienter deponit falsum vltra capitula, & si in hoc eiusdictum non valet,non tamen de falso punitur,Gram.dec.27.n.3.Farin.tract.de testib.quæst.67. n.207.cum seqq. Montic.tract.de testib.tit.testis falsus supr.append.

Testis reuelans parti quod testificatus est, tenetur pœna falsi,Aman.de aquis sing.123.n.1. Angel.tract.de testib.n.17.

Item si iudex,vel notarius patitur dicta testiumvideri ante aperturam tenetur pœna falsi, Angel. tract.de testibus, n.16.& seqq.vid.sectio.41.

An corruptus, vel pecuniam recipiens ad testimonium dicendum,vel non dicendum verum,vel falsum, de falso puniatur,Montic.tract.de testib.tit. corruptus testis quomodo puniatur. Tyndar. tract.de testib. lib. 2.n.17.vid.sect.63.

An testis qui celeriter, vel repentinè respondet antequam

tequam totus articulus ei legatur falsum dicere præsumatur. Rom. sing. 450. n. 1.

Testes dicuntur falsi quando deponunt contra principalis confessionem. Æmil. part. 3. dec. 183. n. 6.

Testes qui non rectè respondent super generalibus committunt falsum, Chass. in consuetud. Burgund. tit. des forests, §. 5. verb. sinon par recours, n. 10.

Qui verum affirmat quod ignorabat punitur de falso, Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 70. cum seqq.

Non reddens causam studiosè sui dicti, vel non reddens cõcludentem, vel malitiosè, aut obscurè loquens, vel omittens aliquid an falsum incurrat, Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 221. 222. & 227. Tyndar. tract. de testib. ca. 11. n. 21. Nell. tract. de testib. n. 234. Bald. tract. de testib. part. 2. n. 7. vide sectio. 32. & 34.

Si contra seipsum falsum dicat testis an puniatur de falso. Montic. tract. de testib. tit. punitur, quia falsum contra se dixit, &c.

Testis dicens Titium olim filium Sempronij, an de falso arguatur si probetur Sempronium viuere, Tynd. tract. de test. part. 3. cap. 6. n. 18.

An deponens non iuratus, Montic. tract. de testib. ti. testis dicens falsum non iuratus, Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 194. & seqq. Malet. tract. de testib. cap. 7. n. 76. & cap. 9. n. 11. Crot. tract. de testibus, tit. de form. in test. exam. n. 189. Tyndar. tract. de testib. cap. 19. nu. 19. Curt. tract. de testib. n. 34.

Quòd si primo deponat sine iuramento, secundo cum eo an falsi pœna puniatur, Tynd. tract. de testib. cap. 11. n. 4.

Iuramentum licet eneruet testis dictum contrarium an tantas vires habeat vt faciat testem de falso puniri. Tynd. tract. de testib. lib. 2. cap. 11. n. 1.

Si testis falsum dicat coram arbitro vel arbitratore,

& coram iudice incompetente an de falso arguatur, Montic. tract. de testib. tit. testis falsum dicens extra iudicium.

An dicens falsum in iudicio nullo. Malet. tract. de testib. c. 9. n. 11. Vel in forma iudici. Montic. loc. citat.

Testis dicens falsum extra iudicium an pœna falsi puniatur, Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 203. Tynda. tract. de testib. lib. 2. cap. 1. nu. 17. & cap. 7. nu. 34. & 35. & cap. 4. n. 2. & cap. 3. n. 4.

An si testis falsum dicat coram iudice procedente siue figura iudici falsum incurrat, Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 204. Tynd. tract. de testib. part. 3. cap. 5. n. 1.

Quid si falsum dicat super circunstantiis, Nell. tract. de testib. n. 233. Chass. cons. 52. n. 3. Barbat. tractat. de testib. part. 3. n. 14.

An falsum dicens super facto principali incurrat falsum. Montic. tract. de testib. tit. testis fals. super append.

Si mendax sit super qualitate temporis, vel vestium, incurrat falsum. Curt. tractat. de testib. n. 18.

Testis qui deponit verum an si super causa de falso conuincatur puniatur vt falsus, Crot. tractat. de testib. part. 91. n. 25.

Et quid si falsum eius testimonium effectum non habuerit, Montic. tract. de testib. tit. test. fals. qui non iuuat, &c. Farin. loc. citat. n. 215.

Si examinatus qui examinari non debuit falsum dicat, an falsi pœna puniatur. Montic. loc. citat.

Quid si testis iuret tempore prohibito, vel in casu prohibito. Montic. ibid.

Si die feriato falsum testimonium tulit testis, an falsi arguatur. Butrig. tractat. de testib. tit. quales excep. oppon. n. 26.

An si testis sine dolo, vel ignoranter falsum dixerit,

vt si

vt si rusticus, vel illiteratus falsum incurrat, Montic. tract.de testib.tit.testis malitiosè falsum dicens, Gabr. com.opin.concl.33.lib.7. de criminal. Farin. tract. de testib.quæst.67.n.77.cum seqq. Tynd. tract.de testib. cap.11.n.9.& cap.5.n.3.part.3.princ.

Quando præsumantur testes scienter vel ignoranter falsum dixisse.Menoch.de arbitr.cas.208.

An conuictus de crimine per viā exceptionis falsum incurrat,Montic.tract.de testib.tit.obiect.crim.repul.

An testis interrogatus si sit amicuspartis respondeat quod non,cum tamen sit,falsum incurrat.Cro.tract.de testibus,part.9.n.16.

Et qui asserit aliquid esse quod nō est,quandofalsum committere dicatur.Bart.tract.de testib.n.104.

Testistemerè asserēsquod quis nulla bona habeat,& interrogatus quomodo scit,respōdet quod non posset habere,quin sciret si reperiatur contrarium pœna falsi punitur,Montic.tract.de testib.tit. de fals.test.& accus.

An si peritus in arte deponat per verbum credo,falsi arguatur.Montic.tract.de testib.tit. test. excus. Farin. tract.de testib.quæst.67.n.99.& 100.

An si testis dicat Titium nihil habere in bonis cum habeat emphyteusim falsi arguatur.Montic.vbi supr.

Quid si interrogatus super commodato respondeat super mutuo.Tynd.tract.de testib. part 3.ca.6.n.20.

Testis sponte veniens de falso punitur.Montic.tract. de testibus,tit.test.excus.

Testis non verisimilia deponens suspectus est de falso.Æmil.part.3.dec.276.n.6.Nec ei creditur nisi sint testes valdè fide digni cum eo, Marsi.sing.273.n.1.Mascard.concl.130.de probat. Gram.dec.28.nu.2.Cacher. decis.72.n.8.vide sectio.75.

Excusandus est testis si fieri potest etiam si impropriè loquatur si eius dictum possit aliqua

interpretatione verificari, Montic. tract. de testib. tit. test. excus. est. Bald. cons. 323. part. 4. Farin. tract. de testib. quæst. 67. n. 15. cum seqq.

Item excusatur si dicat se nescire quod dici audiuerit, vel etiam viderit ductus credulitate alicuius probi viri, Montic. ibid.

Vel si dicat se vidisse nummos auri qui tantum aurati essent. Montic. vbi sup.

Vel si dicat factum tempore belli quod ante vel paulò pòst factum est, Tyndar. tract. de testib. cap. 6. n. 8. part. 3.

Item si dicat pecuniam esse Titij quam Titio debebat, vel si verè deponens de corpore erret in homine, vel si causam sciẽtiæ assignauit sensum corporeum secundum quem falsum dixit, Montic. tract. de testib. tit. testis excus. est.

Si testis variis iudiciis varius sit an à falso possit excusari. Tyndar. tract. de testib. part. 3. principali ca. 1. n. 1. & cap. 2. n. 1.

An si interrogatus vtrũ fuerit instructus dicat quòd non, Montic. vbi supr.

Si testis dicat ad se non spectare commodum cùm spectet tanquam cui libet de populo vel vniuersitate an à falso excusandus. Nell. tract. de testib. n. 236.

Si legatarius deponens pro institutione hæredis iuret ex illa testificatione nihil ad eum pertinere, vel si coniunctus producenti neget se coniunctum an à falso excusetur. Crot. tract. de testib. tit. quand. & quomod. cont. test. excip. n. 10.

Si testis dicat se fratrem cùm sit nepos, vel contrà vel aliquem esse patruelem qui sit consobrinus, an excusetur à falso. Tynd. tract. de testi. part. 3. cap. 16. n. 10.

An si neget se domesticum cùm sit, Malet. tract. de testib. cap. 2. n. 71.

Si

Si testis dicat factum in palatio quod factum est extra, vel si duo dicant semel quid fuisse factum quod appareat eodem die factum vnum ante, aliud post, an excusantur de falso, Tyndar.tract.de testib.part.3.cap.16. n.10.Rom.cons.301.n.6.

Si dicat filium, & filiam æqualiter institutos, & constet quod vnus in plus, alius in minus, an arguatur falsi, Tyndar.loc.citat.

Si testis interrogatus à quibus audierit respondeat ab omnibus, vel si dicat omnes fecisse cùm aliqui non fecerint, vel dicat Titium semper possedisse qui probetur aliquando non fuisse in possessione, an à falso excusetur, Monticel.tractat.de testibus tit. excusandus est, Tyndar. tract. de testib.part.3.cap.6.num.13.

Quid si dicat aliquid indesinenter factum fuisse & probetur aliquo paruo tempore factum non fuisse. Montic.loc.citat.

Si vni ex dictis contrariis statur an testis de falso puniatur, Tyndar.tract.de testibus, cap.14.n.2.Rom.cõs. 301.n.2.& 3.

An testis incidat in falsum si dicat assiduè & continuè factum esse quod probatur paruo momento factum non esse, Roman.cons.490.n.3.5.6.& 7.

Qui per maliciam obscurè deponit, punitur vt falsus, Farinac.tract.de testib.quæst.67.numer. 225. cum seqq.

An deponens quod Sempronius interfecit Titium qui interfecit Iohannem an falsus dicatur, si probetur Sempronium non occidisse Ioannem, Tynd. tractat. de testibus part.3.cap. 6.n.6.Item si deponat occisum fuisse 3.die Iunij qui 8.fuit occisus, Rom.cons.301.n. 7. & cons.490.n.2.

Testis obliuio falsum inducit, & quid si diem non habet in memoria, Curt.tract.de testib. n.31.

Testis in aliquibus punitur de falso,in aliquibus non, Tynd. tract. de testib.cap.2.n 2.Quacunque tamen via quis in iudicio deponat de falso punitur, Tynd. ibid. lib.2.cap.8.n.14.

Quid si testis dixit falsum coram iudice & parte præsente an condemnari possit sine citatione,Nellus tract.de testi.n.237.Bald. tract. de testib.n.15.

Testis qui semel deposuit, & iterum super eodem producitur quid adhibere debeat vt falsi pœnam euitet.Tynd.tract.de testib.part.3.cap.11.n.3.

Non conuincitur de falso ex eo quod minatus est se depositurum falsum,conuictus tamen esse dicitur qui argumentis superatus est,Monticel.16.tit.de fal.test.& accus.

Falsitas si in iudicio deducta sit quæ vno die cõmissa esse dicatur probata sit,altera alterius diei ille debet succumbere qui eam in iudicium deduxit. Castr. cons. 168.lib.1.n.1.

Testes à falso, & contrarietate dispositionum quomodo saluentur. Bursat.cons.322.Rom. cons. 301.n.11.

An per impropriatatem verborum. Tynd. tract. de testib.part.3.cap.6.n.3.

Testis à pœna falsi non excusatur propter metum, Farin.tract. de testib. lib.3.quæst.67.n.63.Tynd.tract. de testib.lib.2.cap.7.n.22.

Falsum quantum crimen quomodo, & quando in teste puniatur.

SECTIO 67.

TESTIMONIA falsa, varia & diuersa quæ sint. Tyndar.tract.de testib.part.3.cap.6. nu. 1. Quantum crimen sit falsum.committere Farin.tract.de test. quæst. 67,numero 1. Couuar. in cap.quamuis pactum de

de pactis in 6. part. 1.n.5.§.7.crimen falsi graue est, & publicum.Tynd.tract.de testi.lib.2.cap.8.n.15. & cap. 9.n.10.

Deponens falsum, committere falsum dicitur. Iul. Clar. §. falsum. Sed falsum deponens plus peccat quàm falso vtens.Triuis.lib.2.dec.49.numero 54.

Testis falsus lædit Deum,Montic.tract.de testib.tit. testis falsi pœna vendit Christum.Vergin. de Boccat. in tracta.de remis.cap.9.n.57.61.& seqq.lædit iudicem Monticel.vbi supr.Afficit iniuria partem.Monticel. ibid.Surd.dec.79.num.7.peccat mortaliter. Monticel. supr.

Quibus obnoxium sit testis falsi dictum.Ægid.tract. de testib.n.1.

Qualiter falsus puniatur, & quando,Nell. tractat. de testib.num.231.& 232.Bald.tract.de testib.part. 2. n. 13. Angel.tract.de testib.n.14.& 15.Syntag.com.opin.loc. 9.tit.2.cap.19.

Præcipitatur de saxo, Farin. tract. de testi. quæst. 67.n.2.

Publicantur eius bona si liber sit, morte mulctatur si seruus, damnatur in metallum si plebeius,Farin. loc. cit.n.3.& 4.

Vltra pœnam criminalem tenetur ad interesse, Farin.n.5.& 6. Montic.tract.de testib.rub. test. qui non vult.testific.vel fals.testific.Boer.tract. de testib. part. 2.n.18.24.Tyndar.de test. cap. 9.num. 6.cap.13.numero 4.

Quæ sit pœna de iure can.Farin.tract.de test. quæst. 67.n.8.

In criminalibus pœna est eadem cum accusato si sit capitalis. Farina. ibid. numero 9. 10. 11. Sanx. in Tur. art.7.des emendes,Rebuff.in cons.Gall.tit. de reprob.

art.5. gl.1.n.8.Montic. tract. de testib. titul. testib. fal. pœna.

Quid si nobilis falsum sit testificatus contra vilem. Farin.ibid.n.1.si clericus. Nellus tract.de testibus, n. 244.si presbyter. Vergin.de Bocca.tract.de remiss.cap. 9.n.52.

Quid in causa hæresis,Farin.tractat.de testib. quæst. 67.n.13.in causa capitali pœna mortis.Farin.ibid.n. 14. Nisi sit ad rei defensionem,Farin.ibid.n.18.

Hodie pœna falsi est arbitraria, nisi ex falso more sit secuta.Farin.loc.citat.n.20.& 21.Montic.tractat. de testib. tit. test.fal.pœna.

An testis falsus nunquam probet.Farin.loc. citat. n. 58.& seqq. Ægid. tract.de testib. n.21.& 38.Nec quidē contra falsarium, vel ratione piæ causæ. Far.ibid.numero 60.61.imò nec facit indicium ibid. numero 62. Tyndar.tractat.de testibus cap.9.num.9.& cap.11. numero 11.

Qualiter in ciuilibus,& criminalibus puniatur.Montic.tract.de testib.tit.test.fal.pœ.Pap.lib. 4. tit. 7. art. 3.Mar. lib. 1.quæst.443.& quæst.708.Guid. Pap.num. 1.dec.44.Gom. in cons. Hisp.l.83.n.7.Curt. tract. de testibus, part.9.n.14.

An pœna talionis falsus testis puniatur.Montic. tractat.de testib. tit.test.fal.pœna. Sanx.in Tur.art. 7. tit. des emēdes,Rebuff.in consuet.Gall.tit.de reprob.art. 5.gl.1.n.8. Nell. tract. de testib. n.232.Tyndar.tract.de testib.cap.9.n.5.Corset.in verb. testis 12.num.1.Cach. dec.19.n.1.

An pœna l.falsum C.si ex fal.instrum. vel pœna legis Corneliæ, Tyndar.tract.de testib. cap. 2.n.1.& 2.& cap.9.n.18.& cap.8.n.8.

An pœna extraordinaria, An pœna arbitraria, quando de crimine stellionatus.Monti.tract.de testib.rub. test.

test.fal.pœ.Sol.in consſ.Sabaud.pag.166.n.3. & 5. Bald. tract.de testib.part.2.n.18.Curt.tract.de test.n.17.& n. 33.Mal.tract.de test.c.3.n.21.& cap.2.n.72.

Si contra fiscum an pœna mortis. Testis falsus septē annorum pœnitentia punitur, Montic.tract. de testib. tit.testis falsi pœna.

Quando perforatione linguę puniatur. Montic.ibid. Aman.de aq.sing.34.n.1.

Si presbyter sit, vel diaconus per tres annos ab officio suspensi in monasterio debent pœnitere. Montic.tract.de testib.tit.de test.fal.pœna.

Vtrum regulariter reddatur infamis. Farin. tract. de test. quæst. 66.n.21.& seqq. Malet.tract.de testib.cap. 3.n.26.Crot.tract.de testib.part.9.n.22. Quid si condemnetur de falso directè.

Vel si principaliter accusetur, & damnetur de falso in causa alterius. Montic.vbi supr.

An reprobatus per exceptionē obiectiuam dum pro doceretur, falsi pœna puniatur. Montic.tract.de testib. tit.test.fal.an & quando effic.infamis.

Testis in iudicio falsum deponens quando puniendus, Couar.in cap.quamuis pactum de pact.in 6. part. 1.n.6.§.7.

Iudex cui non liquet plenè de testis falsitate debet sententiam temperare. Bald.tract. de testi. part. 2. numero 17. Et testem falsum dicentem coram se debet ex officio fustigare. Nellus tractat. de testib. numero 243.

Infra quantum tempus possit accusari testis de falso, an post didicita testificata, an ante conclusionem in causa. Montic. tractat. de testib. titul. de fals. test. & accus.

Testis non potest de falso puniri antequam exami-

netur,& testimonium dicatur, Tyndar.de testibus,ca.9.n.12.

Testis falsus puniendus non secundum verum euentum,sed secundum affectum,Guid.Pap.dec.44.n.2.

Testis falsus à quo Iudice puniatur.

SECTIO 68.

IVDEX quilibet potest testem falsum deponentem punire.Nep.à Mont.Alb.de testib.n.119.

Iudex competens ad puniendos testes falsi est ordinarius habens merum, & mixtum imperium, Crot. tract.de testib.part.9.n.19.

Testes si falsum deponant coram alio iudice, quàm suo ordinario, an per illum coram quo falsum deposuerunt puniendi sint.Tess.dec.266.n.3.& 8.Triuis.lib.2.dec.53.n.20.Farin.tract.de testib.quæst.67.nu. 26.27. & 28.Nell.tract.de testibus,n.244.Montic.tract.de testib.tit.testis punitio per quem&c.Guid.Pap.consi.45. n.4.& 5.

Puniri possunt etiam ab alio siue finita,siue durante causa.Farin.ibid.n.29.& 30.

De clerico falsum deponente coram iudice seculari, Afflict.dec.230.Farin.loc.supr.n.54.cum seqq.

Testes falsi ad ecclesiasticum iudicem remittendi: Afflict.dec.219.n.1.

An iudex arbitrium in causis habens possit punire testes qui coram se falsum testimonium dixerunt. Menoch.de arbitr.quæst.91.

Iudex laicus potest cognoscere, & punire testes deponentes falsum coram iudice ecclesiastico,Franc.dec.147.n.4.

Testis falsus quando à seculari possit puniri etiam si sit

si sit clericus,& quo casu iudex secularis iudicet contra clericum in criminalibus; Triuis. lib.2. dec.8.num.4. & 5.

Arbitri an possint punire testes coram eis falsum deponentes,Public.in Aluern. tit.5.art.2.n.7.Farin.tract. de testib.quæst.67.n.44.& 45. Nell.tract. de testib.n. 245.Crot.tract.de testib.9.part.nu.22.Montic.tract.de testib.tit.testis punitio per quem,&c.

Delegatus an possit testes falsos punire, Farin.ibid. n.46.47.48.49.50.Montic.ibid.

Laicus testis coram ecclesiastico deponens potest,& à iudice laico,& ab ecclesiastico puniri,Farin.ibid.nu. 31.& 32.Montic.ibid.

Vigore remissoriarum examinatus à quo iudice puniatur,Farin.loc.citat.n.33.

Testis deponens coram iudice non habente merum, vel mixtum imperium non potest puniri ab eo pœna ordinaria sed potest extraordinaria. Farin.tracta.de testib.quæst.67.n.38.

An in causa hæresis possit puniri ab inquisitore, Farin.loc.citat.n.37.

Qui extraordinariè punitur à iudice ciuili potest puniri ordinaria pœna à criminali,Farin.vbi supr.nu.40. 40.41.42.43.

Inquisitor hæreticæ prauitatis an possit punire testes falsum coram se deponentes.Crot.tract.de testib. part.9.n.21.

An falsum deponens coram receptore testium possit ab eo puniri,Monticel.tract.de testib.tit.test.punitio per quem,&c.

Testium correctio magis ad iurisdictionem quàm ad imperium pertinet,idem Montic.ibid.

Testes falsos producens, instruens, corrumpens, subtrahens, qua pœna puniatur.

SECTIO 69.

FALSOS testes inducere & falsa instrumenta producens vnica pœna tenetur. Triuis.lib.2. dec. 49. numero 44.

An producens falsum testem teneatur de falso, Monticel.tractat.de testibus titu.test.produc.instr.&c.

Quomodo puniatur, Syntag.loc.9.tit.2.cap.19.

An si producat contrarios, Montic.loc.supr.

An producens multos pro vno tantum puniatur. Montic.tract.de testib.tit. testium prod.instrum.

Et an statutum puniens producentem testes falsos comprehendat producentem vnicum tantum. Iacob. Butrig. tract. de testibus tit.de contrar. test. numero 13.

An vsus falso teste possit pœnitere, & nolle eo vti & sic pœnam euadere. Cæpol.cons.741.lib.5.

Quando renunciando vsui testium à pœna falsi quis excusetur, Menoch.de arbitr.cons.515.

Testis falsitas vbi non est punibilis non punitur qui eius dicto vsus est. Surd.dec.282.n.19.

Testem falsum producens, vel eo vtens an causa cadat, Afflict.dec.189.n.3.Capic.in cons.Sicil. pag. 219. nu.3. Montic. tract.de testib.tit.test.produc.instru.&c. Surd.dec.282.

Supplice de corrupteur de faux tesmoins, Pap. lib. 4. tit. 7.arr. 3. Marc. libro 1. quæst. 443.& quæst. 708.Guid. Pap. decis.44. numero 7. Gom. in cons. Hisp.l.83.n.7.

Quid

Quidſi ignoranter quis teſtem falſum producat, vel quis vtatur teſte falſo ad crimen tegendum. Montic. vbi ſupr. An puniatur teſtem corrumpens etiam ſi eo non vtatur , vel ſi dicat ſe velle vti falſo teſte in quantum dixerit veritatem. Montic.ibid.

Verberans teſtem vt contra eum de inimicitia opponere poſſit qua pœna puniatur,Montic.ibid.

Quòd ſi teſtes prohibeantur deponere per conſanguineos partis aduerſæ pars punitur,& quare. Montic. ibid.

Inſtruens falſos an puniatur. Mont. in ſuo repert.de teſtib.tit.teſt.produc.inſtr.&c.

Declarans velle vti teſtibus non poteſt allegare quod ignorauerit illos eſſe falſos.Surd.dec.16.n.1.

Poteſtas compellans teſtem dicere falſum eadem pœna qua teſtis punitur. Bart.tract. de teſtib. part.2. n.13.

Producens falſos teſtes,teſtes producti, & mandator poſſunt omnes vno libello accuſari,Nel.tract.de teſtib. 242.Montic.tract.de teſtib.tit.de fal.teſt.& accuſ.

Si tamen teſtis prætor conſcientiam domini falſum dicat domino non nocet. Nel.tract.de teſtib.numer. 239.

An falſus in parte in totum falſus eſſe cenſeatur.

SECTIO 70.

AN falſitas depoſitionis in vna parte reddat falſam totam depoſitionem propter vnitatem iuramenti. Surd.dec.326.n.100.Triuiſ.libr.dec.49. numer.55. Maſcard.concl.743.de probat. Bald.conſil. 404. part.

4.Gabriel.com.opin.concl.4.lib.7.de criminal. Farin. tract.de testib.quæst.67.n.111.& 112.Iac. Butrig. tract. de testib.tit.de contra.test.n. 20. Nell. tract. de testib. n.240.Iul.Clarus,quæst.53.§.fin.

An falsitas testis super vno articulo inficiat totam depositionem,etiam super alio articulo separato,præsertim quando iurauit deponere veritatem super tota causa.Sord.dec.16.n.4.Farin.tract. de testib. quæst.67. n.113.Nell.tract.de testib.n.239.

Quid si cum vero falsum miscuit.Crot. tra.de testib. 9.part.n.23.& an falsus in vno sit repellendus in cæteris Port.consf.94.n.26.& 27.Nellus tract.de testibus num. 94.

An contra id princeps possit statuere. Farin. loc. citat.n.114.115.116.Crot.tract.de testib.part.9.n. 24. Malet.tract.de testib.cap.7.n.63.

An papa.Idem Crot.ibid.

Quid si falsus sit in generalibus,Farin.vbi supr.num. 124.& 125. Quid si in interrogatoriis.ibid.nu. 126. cum seqq.

Quid si in non substantialibus, ibid.n.135.& seqq.Iul. Clarus quæst.53.§.fin.

Quid si falsitas non tangit negotium de quo agitur. Malet.tract.de testib.cap.7.n.62.

Quid si in loco,& tempore falsum,an in totum censeatur falsus,Farin.tract.de testib.quæst.67.n.140.Quid si in diuersis examinibus,ibid.n.139.

Quid si in accessoriis sit falsus,an in totum censeatur falsus,Farin.ibid.156.157.Quid in circunstãtiis remotis ibid.n.165.& seqq.in nomine vel parentela, Farin.tra. de testib.quæst.67.n.186.

Quid si ignoranter falsus sit, Farin.tract. de testib. n. 141.& seqq.Malet.de testib.cap.7.n.52.

TESTIS

Testis qui se ingerit, qui verbosè, præmeditatè, vel eodem sermone deponit, qui impossibilia, & incredibilia, an dicatur suspectus, & quibus modis inducatur suspicio contra testes.

Sectio 71.

Testes omni suspicione carere debent. Angel. tract. de testib. tit. an frater pro fratre, n.3. Testes enim notatæ opinionis & famæ obscuræ repelluntur. Ioan. de Amic. cons.8.n.41.

Deponens impossibilia est suspectus, & ea quæ trāscendunt naturam, vt in miraculis, quid in testibus valde fide dignis. Montic. tra. de testib. tit. test. impug. quia impossi. non verissimi. vel incredib. deponit.

Item deponens incredibilia suspectus est. Crot. tra. de testib. n.69. Et testis verbosus, Nep. à Mont. Alb. tra. de testib. n.167.

Testis pręmeditatè loquens censetur suspectus, Curt. tract. de testib. n.29. vel qui per eundem, & præmeditatum sermonem deponit, Port. cons.94.n.25. & cons.96. n.38. Tynd. tract. de testib. 3. part. cap. 10. n.6. Guid. Pap. cons.95.n.6.

Item affectionatè deponēs (secus si nulla, vel parua cadit affectio) Montic. tract. de testib. ti. impugn. test. quia habet affect. ad caus.

Quid si consimilem causam habeat. Nell. tra. de testib. n.218. Rom. sing. 360. n.2.

Quando agit de facto proprio, vel ad eius commodum aut interesse, vide Sect.72.

Quid testificandum sponte se ingerit. Tynd.tract.de testib.lib.2.cap.1.n.13.Marsil.sing.140.n.7. parte aut iudice non monentibus, Marant.consil.6.n.42.& consil. 420.n.3.Mynsing. obseruat.314.cent.4.

Vel si ante examen alloquitur partem,Farin.tract.de test.quæst.67.n.285.

Qui cũ inimicis moratur suspectis.Nep.à Mon.Alb. tract.de testib.n.36.&qui amore odio,vel timore testificatur.Montic.tract.de testib.tit.impugn.test.quia habet affect.ad caus.

Et quid si deponat super eo quod cognoscere non potuit,vel si illiteratus dicat quod vidit instrumentum in quo continebatur pretium rei puta centum. Montic. loc.supr.cit.

Testes vtrum possint allegari suspecti omnes de vna prouincia,ciuitate,loco, vel parentela.Capic.dec.138. num.1.

Instructus est suspectus,Farin.tract.de testib. quæst. 69.n.289.

Par affectio tollit omnem præsumptionem suspicionis testis. Malet.tract.de testib. cap.4.n.63. Crot. tra. de testib.ti.de testib.in caus.criminal.n.77.Montic. tract. de testib.titu. Impugn.test.quia hab.affect.ad caus.

Non est suspectus si dicat quod cuperet vt producens obtineret.Idem Montic.ibid.

Ratione adiuncti purgatur suspicio in testem.Chass. cons.36.n.4.

Nobilitas personæ an auferat suspicionem in testificando , vt sic fidem faciat qui aliàs non faceret, Crot. tractat.de testib.titu. de testib. in caus.ciuil. n.23.

Probatio negatiuæ testes suspectos facit,Ioan.de Amic.cons.50.n.5.

Testis

Testis tantùm suspectus de odio an in criminal.repellatur.Marant.conf.6.n.15.

Testis dignitas,fides,& bona fama suspicionem affectionis cessare facit. Ioann.de Amic.cons.120.num.14.

Testis varius,vacillans & contrarius quis dicatur,an probet,& quomodo.

Sectio 72.

DE Varietate testium,quãdo scilicet testis vacillare dicendus sit.Sol.in nou.tit. de depos. test. gl.2.n.4.Montic.tract.de testib.tit.contra. test. an & quando fidem faciat.Malet.tract.de testib.cap. 9.nu. 3. Nel.tract.de testib.n.216.

Qui nimirum titubando,timendo,& dubitando variè loquitur.Farin. tra.de testib.quæst.66.n.10.

Varius testis quis dicatur.Malet.tract.de testib. cap. 9.n.1.Tyndar.tract.de testib.part.3.ca.6.n.1.Cro. tract. de testib.titu.de forma in testium exam. n. 209. Nell. tract.de testib.n.126.

Varius dicitur non qui contraria deponit,sed qui modo diuerso dicit.Farin.tract.de testib.quæst.66.n.8.Vacillatio enim seu varietas,& falsitas diuersa sunt.Maran. cons.50.n.4.& 8.

An si falsitatem dicto suo admisceat dicatur varius. Tynd.tract.de testib.part.3.cap.7.n.4.

An testis titubans habeatur pro ignorante. Montic. tract.de testib. tit.impugn.testis quia varius.

Testes censentur varij,ex qualibet diuersitate quando tractatur de probanda re verbali veluti de probanda confessione.Mandell.cons.56.n.29.

Varietas in teste maximus est defectus,& quid operetur.Marsil.sing.103.n.1.

De materia variantium testium.Bald. part. 1. consil.445.

Contrarius quis dicatur. Malet.tract. de testib. cap.9.numer.1.Tynd. tract.de testib. part. 4. capit. 7. numer.3. Crot. tracta. de testib. titu. de forma in test. examin.numer.209. Dicitur contrarius qui contraria tenaciter asserit. Farinac. tracta.de testib. quæst.66. numer. 9. Et quando directè, quando indirectè testes contrarij dicantur.Malet.tract.de test.capit.7.nu. 120.

An testi vario,& contrario credatur,Hierony.à Laurent.decis.23.n.13.& decis.98.n.2.Farin. vbi supr. nu. 13. Montic.tract.de testib.tit.contrarij testes, varij & vacill.an & quando repelli,Malet.tra.de testib.ca.9.n.1. & numer.39. Butrig.tract.de testib.n.7.12.14.& 26.& titu. quales except.oppon.test. numer.5.& tit.de contr.test. numer.1.Nell.tract.de testib.numer.215.Nepos à Monte Alb.de testib.num.126.& seqq.Port.cons. 96.numer. 36.

Quando testes sunt contrarij,ab vtraque parte quibus magis credendum. Marant.cons.129.nu.16. & an testi vario,& vacillanti credatur, sine tortura. Marant. cons. 12.n.3.

Testis varius, & inconstans veluti falsus nihil probat. Marant. cons. 19. numer. 28. & nunquam testis probat vbicumque oppositum cum veritate causæ stat. Curt.tract.de testib.n.83.

An si testis variet in circunstantiis quæ negotium principale concernunt, probet. Montic. tract. de testib.titu.varij & vacill. test. an & quand.repell. Farin. tract.de testib.quæst.66.numer. 22, & 36. Si verò testes concordant in facto principali, quomodo credendum

dum sit. vide Sectionem.

Si in aliquo tantum testis discordet non probat, Cæpoll. cons. 1. n. 11.

An si circa locum, & tempus contractus testes sint contrarij, admittantur, Monticell. tract. de testib. titu. impugn. test. quia varij, Farin. tract. de testib. quæst. 66. numer. 20. Quid si sint concordes in facto, & discordes in tempore, Angel. 7. consil. 3. num. 2.

An si circa prænomen, vel agnomen, Montic. loc. citat.

An si testis variet tantum in accidentalibus probet, Farin. tract. de testib. quæst. 66. numer. 24. & seqq. & quæst 65. numer. 20. Marsil. sing. 618. numer. 1. & 4. Æmil. part. 5. dec. 270. n. 3. Hieron. à Laurent. dec. 64. n. 10.

An si testis variet ab iis quæ prius dixit in iudicio repellatur. Gabriel. com. opin. concl. 22. lib. 7. de criminal. Montic. tract. de testib. tit. testi qui vnum dicit in iudicio &c. & tit. testis contrar. var. & vacil. an & quando puniatur.

Quid si vnum deponat cum iuramento in iudicio, posteà contrarium extraiudicialiter cum iuramento non probat. Marant. consl. 48. n. 14.

An si testis contrarium dicat ab his quæ prius dixit extra iudicium repellatur, Mynsing. centur. 6. obseruat. 4. num. 1. Triuis. lib. 2. dec. 39. nu. 2. Tyndar. tract. de testib. lib. 2. cap. 1. n. 2. & 14. Idem Mynsing. centur. 6. obser. 14.

An si testis variet in aliqua parte probet. Farin. tract. de testib. quæst. 66. n. 19. & falsus in vno censeatur in omnibus, Mandell. consil. 56. n. 27. Marant. consl. 111. num. 24.

Testis vacillans & titubans non probat, Nellus

tract.de testib.n.19.Nepos à Mont.Alb. tra. de test. b. n.150.& seqq.

Si varia testis deponit non probat.Farin.vbi supr.n. 16.& 17.Nell.tract.de testib. n. 19. & si non diuersè diminuitur tantum de fide,Farin.ibid.

Si vacillet circa substantiam contractus non probat, secus si circa circunstantias.Farin.vbi supr.n.18. Depositio dicitur in substantialibus quando concernit articulata.Farin.tract.de testibus.quæst.66.n.23. & quæst.65. n.18.

An testis varius faciat indicium ad torturam. Triuis. lib.2.dec.53.n.5.Et varius debet torqueri.Bald.tract.de testib.part.2.n.2. Nepos à Monte Alb.tract. de testib. nu.118

An testi vario credatur tam in ciuilibus,quàm in criminalibus,tã in iudicialibus quàm in extraiudicialibus. Public.in Aluern.ti.8.art.5.n.49.& cui responsioni standum sit.Couarr.resol.lib.2.cap.13.

An testes discordantes in formalibus verbis probent.Triuis.lib.2.dec.53.numer.6.Curt.tract.de testib. n.108.

An si discordent tantum in nomine, vel si vnus deponat per dictionem infra alius per dictionem contra. Montic. tract. de testib. tit. impugn. test. quia var.

An testis si primò deponat per verbum nescio, credo,mihi videtur,postea per verbum veritatis,fidem faciat.Montic.tract.de testib.tit. testis dicens. in secund. depos.alia quam in prima.

Quid si vnus testis plus dicat altero,Curt.tract.de testib.n.19.

An si de diuersis summis deponant vel discordent in personis à quibus audiuerunt testes admittantur. Mõt. tract.de testib.tit.impug.test.quia var.

An si

An si duo de Titio, alij duo de Caio deponant probent. Montic. ibid.

An si vnus per visum, alius per auditum deponat, vel si vnus dicat quod talis legit, alter quod talis dixit, an admittantur. Montic. vbi supra.

An si productus in iudicio primò dixit se nescire, demum dixit se scire an probat. Curt. tract. de testib. n.158. Tyndar. tract. de testib. cap.8. n.2. & 3.

Testes instrumentarij contrarij an instrumento obstent. Butrig. tract. de testib. tit. de contrar.

Tres casus considerabiles in variatione testium. Tynd. tract. de testib. lib.2. cap.8. num.11. & varietas testium quomodo testibus noceat. Idem part.3. cap.7. num.1.

Officium iudicis quale esse debeat cùm testes variant siue inter se, siue inter alios, Aegid. tract. de testib. n.33.

Testis examinatus in iudicio summario, Si iterum productus in plenario dicat contrarium an improbet quod dixit in summario. Crot. tractat. de testib. tit. de for. in test. exam. n.167.

An possit testis dicere in iudicio verba contraria illis quæ dixit ante iudicium. Francis. Aret. cons.13. n.18.

An si vnus testis dicat percussionem factam cæsim, alter verò punctim, probent. Crot. vbi supra n.149.

Testium variantium in iudicio & extra iudicium bimembris est partitio. Tyndar. tract. de testib. lib.2. cap.1. n.1.

Testis primum dictum si sit contrarium secundo detrahitur de primo, & fit secundum debilius per primum. Tyndar. tract. de testib. lib.2. cap.1[illegible]. n.3.

Testis dictum quatenus sustinendum in contrarietate. Chass. cons.37. n.8.

Iudex arbitrium habet quando dicta testium con-

traria sunt. Nell. tract. de testib. n. 230.

Quid si testes ad inuicem repugnantes sint, non simpliciter sed secundum quid, quia vnus de maiori, alter de minori summa deponit, an probent. Nell. ibid. n. 216.

Notarius scribit vacillationem testis de mandato iudicis, trepidationem, & mutationem coloris Bald. tra. de testib. part. 2 n. 2.

An si testis sibi contrarius sit interrogatus de ætate, dicit quod Titius erat maior vigintiquinque annis, postea inter rogatus quomodo scit, respondet se nescire an probet. Crot. tract. de testib. tit. de test. in forma examin. n. 146.

An si deposuit quod in contractu Titius, & Seius fuerunt præsentes, deinde interrogatus an alius fuerit præsens, dixit quod non an sit contrarius, & probet. Crot. ibid. n. 147.

Testis sibi ipsi contrarius per dolum punitur, Nell. tractat. de testib. n. 217. Butrig. tract. de testib. num. 7. & 27.

An ex contrarietate veniat puniendus. Tyndar. tract. de testib. cap. 11. n. 23.

Testes non debent esse varij, nec sibi contradicentes aliàs puniuntur de falso. Crot. tract. de testib. tit. de for. in test. exam. n. 143.

Testis varians coram iudice procedente sine figura iudicij an tanquam falsarius puniendus. Tynd. tract. de testib. part. 3. cap. 5. n. 1.

Varians coram arbitro, vel arbitratore à quo puniendus. Tynd. ibid. cap. 3. n. 1. & cap. 4. n. 4.

Non puniuntur testes per ignorantiam, vel obliuionem, aut alium errorem variantes. Tynd. tract. de test. part. 3. cap. 5. n. 2.

Testes examinati cùm examinare non debuissent

an sibi

an ſibi contradicentes puniantur. Tynd. tract. de teſt. lib. 2. cap. 10. n. 2.

Teſtis vacillans, & ignotus verberibus affici debet Nep. à Mont. Alb. tract. de teſtib. n. 77.

Iudex quilibet poteſt teſtem vacillantem punire. Nep. à Mont. Alb. ibid. n. 119.

Teſtis dictum qui primo loco vnum depoſuit, & poſtea ſecundo inductus depoſuit contrarium an valeat. Malet. tract. de teſtib. cap. 9. n. 4.

An ſi vnus teſtis dicat ante, alter verò poſt, vel vnus in domo, & alter extra domum, vel vnus in hoſtio, alter iuxta hoſtium an probent. Montic. tract. de teſtib. tit. contrar. teſt. an & quando &c.

An ſi vnus de vno indicio, alter de duobus deponat, Montic. ibid.

Si vnus dicat quod contrahens tempore contractus habebat biretum nigrum, alius rubrum, non probant. Marſil. ſing. 618. n. 3.

An teſtes contrarij fidem faciant. Montic. tract. de teſtib. tit. contrarietas teſtium an & quando fidem faciat. Farin. tractat. de teſtib. quæſt. 65. n. 2. Triuiſ. lib. 2. quæſt. 62. n. 29. & dec. 49. n. 14.

Quid ſi ſint contradicentes, vel ſi vnus, aut plures ſint qui ſibi contradicant, aut ſi ab eadem, vel diuerſis producantur. Montic. tractat. de teſt. tit. contrar. teſt. an & quand. fid. fac.

An teſtes contrarij ſaltem ſemiplenè probent. Montic. ibid.

An ſi vnus de decem, alter de quinque depoſuit ſint contrarii. Nell. tract. de teſtib. n. 189.

An ſi teſtis hodie examinatus cras addat ad dictum ſuum, vel ſi deponat ſuper actu qui protelari potuit contra vſum communem, vel ſi allegata cauſa ſui dicti

postea dicat se ex duplici causa scire an sit contrarius, & repellatur. Montic. tract. de testib. tit. contr. test. an & quand. fid. fac.

An si dicat omnes hoc facere, & comperiatur aliquos non fecisse, vel dicat aliquid factum præsentibus Titio, & Caio posteà nullis præsentibus, vel dicat filius quondam talis cùm pater eius viuat, An testis censeatur contrarius & repellatur, Montic. loc. citat.

An si testis rogatus in palatio Præsidentis dicat aliquid factum esse in palatio Episcopi, postea in hoc palatio an sit contrarius. Mont. ibid. Et quid si sint duo qui ita discordent. Nell. tract. de test. n. 185.

An sit credendum testib. in dignitate constitutis si discordent. Marsil. sing. 488. n. 1. & 2.

Contrarietas testium inducitur ex illis decem prædicamentis ex quibus singularitas. Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 1.

Et ad hoc vt prorsus concordent debent conuenire in circunstantiis in hoc versu contentis, res, persona, locus, gradus, hæc sunt consona tempus. Farin. ibid.

Modis contrarietas etiam in substantialibus non tollit fidem testibus. Gram. dec. 43. n. 6. Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 34. & quæst. 66. n. 36. Imo testimonium in discordia in minimis redditur credibilius. Curt. tra. de testib. n. 19.

Non creditur testi ritè examinato si dicat vnum postea dicat contrarium. Bald. cons. 404. part. 4.

Testis vnus contraria deponens quando vacillare faciat instrumentum, Boer. decis. 118. n. 6. & 7.

Testium in iudicio, aut extra iudicium contraria dicentium dicta an probent. Menoch. de arbitr. cas. 108. vid. sect. 31. Et quid si vnum dicant in vna instantia aliud in alia. Bald. cons. 101. part. 4.

Quid si in diuersis iudiciis contraria deponant. Mynsing.

sing.obser.86.n.2.Capic.dec.142.n.7.& 8. Crot. tract. de testib.tit.de for.in test.exam.n.164.& seqq.

Testis sibi varius quibus iurauit in eodem iudicio. quam fidem faciat.Capic.dec.142.n.11.

Testes discordes in modo narrandi factum,concordes verò in substantia facti probant.Farin.tract.de test. quæst.65.n.29.Item si dicant diuersas causas & rationes scientiæ.Farin. ibid.n. 30.Si tamen illæ rationes verbis diuersę essent,& ad diuersum tenderent finem non probant.Farin.ibid.n.32.

Si testes reddant bonam rationem, licet diuersam probant tamen,si verò vnus bonam,alius malam,probant tantum semiplenè,Farin.vbi sup.n.33.

Testes non dicuntur contrarij,si nec plus nec minus in secundo examine dicant quam in primo,Farin. tra. de testib.quæst.66.n.37.

Contrarij dicuntur testes quando loquuntur taxatiuè si vnus pro altero deponat. Farin. ibid. quæst. 65. num.15.

Testis sibi ipsi varius, & contrarius cui dicto magis credatur.

Sectio 73.

SI Testis sibi contrariusfuerit quod dictum magis attendatur.Syntag.loc.9.tit.2.n.21. Guid. Pap. dec. 192.n.1.Surd.dec.326.n.96. Marc. lib. 1. quæst. 178.n.1. Triuis. lib. 2. dec. 62. n. 10. Montic.tract.de testib.tit. test.dicens in 2.depos.&c.

Quod si in vno examine dicat contrarium eius quod in alio dixerat an & quando primum vel secundum potiùs attendatur.Farin.tract.de test.quæst.66.n.124.cum

seqq.& casus in quib.statur 2. dicto, omisso 1. Tynd.de testibus part.3.princ.cap.2.n.1. & testis de falso non punitur, Idem part.2.cap.11.n.2.

Quid si deponat in iudicio contrarium eius quod dixerat extra iudicium. Iul. Clar. §. falsum. Vel deponat contrarium eius quod dixerat in alio iudicio.ibid.

Quid si in iudicio plenario dixit contrarium eius quod in summario, an primo aut secundo standum sit, Farin.vbi supr.n.154. Tyndar.tract.de testib.lib. 2. cap. 7.n.25.

Quod si in Iudicio valido dicat contrarium eius quod priùs dixerat in inualido attenditur 2. non 1. Far. tract.de testib.quæst.66.n.155.Boer.dec.108. n.2. Tyn. tract.de testib.lib.2.cap.1.n.10.Crot.tract.de test.tit.de forma in test.exam.n.166.

Quod si in iudicio interuenit iuramentum eneruabit fidem 2.dicti contrarij.Tyndar. de testib. lib.2.cap.10. num.9.

Quod si in iudicio contrarium dicat eius quod dixerat coram arbitro, vel arbitratore neutrum dictum attenditur.Iacob.Butrig.de test.tit.qual.excep.oppon. testib.n.23.

Tunc demum primum attenditur non secundum quando primum est assertiuum, sicut secundum, Farin. vbi supr.n.163.

Ex secundo dicto ita debilitatur primum vt ex illo deferri non possit iuramentum suppletorium, Farin. ibid.n.164.

Testis primo dicto stater quando diuersimodè in iudicio deposuit.Surd.dec.155.n.121.

Quid si testis in Iudicio dicat contrarium eius quod prius extraiudicialiter dixerat an primum aut secundum dictum attendatur.Farin.tract.de testib.quęst.66. n.193.cum seqq.Myning. 160.Obseruat. 14. Malet. de testib.

test.cap.9.n.5.Schench.tract.de testib.n.110. Tynd.tra. de testib.2.part.princ.cap.15.n.1. Crot. tract. de testib. tit.de form.in test.exam.n.213.

Testium variantium diuersis temporibus in eadem instantia nulli dicto statur. Tynd.tract.de testib.3. part. princ.cap.1.n.7.

Quod si testis in tortura dicat contrarium eius quod dixerat extra torturam, an primum, vel secundum attendatur. Farin.tractat.de testib.quæst.66. n. 165. cum seqq.Tyndar.tract.de testib.cap.11.n.3.& cap.3.n.1.& 3. & cap.12.n.1.

Quid si primum dictum emanasset in articulo mortis per secũdũ in tortura non tollitur.Far.vbi su. n.187.

Dictum cum iuramento plus operatur quàm dictũ sine iuramento.Tyndar.tract.de test.lib.2.cap. 8. n.19. & cap.11.n.1.Nisi coniecturæ essent magis pro non iurato quàm pro iurato.Tyndar.lib.2.cap.2.n.7.

Depositio nihil habens cõtrarietatis plus probat quã quæ contra veritatem habet.Tynd.ib.cap.7.n.14.

Testis primæ depositioni factæ per iocum, vel iracundiam an secundę contrarianti mente temperata factæ standum sit.Tynd.ibid.c.10.n.1.

Item si prima depositio conuincitur apertè falsa, secundæ standum erit contrariæ.Tynd.ibid.cap.3.n.1.

Item si deponat per verbum non recordor secundo per verbum scio,vel recordor,2.standum est. Tynd.tr. de testib.cap.9.n.1.& cap.8.n.1.Schench.tracta.de test. n.110.

Item si primò dicat se dubitare,postea affirmatiuè deposuit,secundo stabitur.Crot.tract.de testib.tit.de for. in exam.testib.numer.162.Tyndar.tract.de testib. cap. 7.n.1.

Quòd si testis in vltimo vitæ articulo protestaus est deposuisse falsũ an per hancprotestationẽ infringat

primum dictum solemniter, & cum iuramento depositum. Malet. tract. de testib. cap. 9. n. 8.

Si testis dicat sic, imo sic stabitur 2. Schench. tract. de testib. n. 111.

Testis qui dixit heri non credo, vel nescio, potest hodie dicere scio vel credo, & stabitur 2. dicto, Schench. tracta. de testib. n. 111. Tynd. tract. de test. c. 5. n. 1.

Testis incontinenti potest dictum mutare in totum, vel in partem, & statur vltimò, Aegid. tract. de testib. n. 18. vid. Sect. 78.

Testis an 1. vel 2. dicto standum si dicat malè dixisse, vel quod aliud dixit coram arbitro, & aliud coram iudice. Iacob. Butrig. tract. de test. tit. qual. except. oppon. test. n. 23.

Testes an sibi inuicem fidem derogent. Francis. Aret. cons. 13. n. 7.

Si autem sit contrarius alteri non sibi ipsi, quomodo probet. vide Sect. 73. & quomodo conciliandus, vide Sect. 74.

Item si dicat se falsum deposuisse extra Iudicium, vide Se. 31. & an dicto testis extra iudiciali creditur, ibid.

Testes varij, & contrarij inter se quando, & quomodo ad concordiam reducendi, & probent.

SECTIO 74.

TESTIVM dicta limitanda, & saluanda non calumnianda. Curt. tractat. de testib. n. 112. 113. Gam. dec. 250. n. 1. Iacob. Butrig. tractat. de testib. tit. de contrar. testium n. 5. Montic. tra. de test. tit. test. conc. Farin. tract. de testib. n. 320.

nisi sit euidens inter eos contrarietas, idem Gam. vbi supr.

Testes quoque reducendi ad concordiam si res aliter probari non possit, Tyndar. tract. de testib. 3. part. nu. 7.

Imò omnis interpretatio facienda est, vt contrarietas euitetur dummodo sit possibilis, Farin. tract. de testib. quæst. 65. numer. 37. & 90. cum seqq. & quæst. 66. n. 317.

Et in actu reiterabili, Farin. ibid. n. 59. Montic. citat.

Per multiplicitatem actus si verisimilis sit, vel possibilis, sit interpretatio vt contrarietas euitetur, Crot. tra. de testibus. tit. de for. in test. exam. nu. 157. Item per improprietatem verborum depositionis testium, Farin. tract. de testibus quæst. 66. n. 318. Crot. loc. citat. n. 156. Per interpretationem suppletiuam, Farin. ibid. n. 48. & quæst. 66. n. 319. Et per intellectus subauditos, Farin. ibid. quæst. 55. n. 52. & quæst. 66. n. 319. Per distinctionem quæ & leges, & testes ad concordiam reducit, Curt. tract. de testib. num. 107. Per distinctionem temporum, Farin. tract. de testibus, quæst. 65. numer. 54. Per exceptionem sermonis, Farin. ibid. Per repetitionem, Tyndar. tract. de testibus part. 3. capit. 7. n. 6.

Quæ sit causa concordiæ, & benignæ interpretationis dictorum contrariorum, Tyndar. tract. de testib. cap. vltim. n. 2.

Testes contrarij inter se an ad concordiam redigi possint, Malet. tractat. de testib. cap. 9. numer. 29. & 31. Port. cons. 96. numer. 22. Et quantum fieri potest contrarietas est euitanda, Mandel. cons. 9. numer. 22.

Sufficit testibus deponere consonantia, & concordare in vnum rei finem, Port. cons. 14. n. 6.

Concordes in principali dicto possunt reduci ad cō-

cordiam in acceſſorio, Tynd.tract.de teſtib. part.3. n.3.

An teſtis varians à dicto poſſit reduci ad concordiam. Marant.conſil.109.n.10.

An dicta contraria vnius teſtis ſicut dicta plurium poſſint ad concordiam reduci, Tynd.tract. de teſtibus, part.3.cap.vlt.n.1.

Teſtium concordia plus reſpicit factum principale quàm verborum ſuperficiem , Curt.tract. de teſtibus, n.14.

Item teſtes diſcordantes in aliquo ſi concordent in facto principali an eis credatur, Ioan.de Amic.conſ. 76. n.1. Et quid ſi in modico diſcordent in principali, Ioan. de Anàn.conſ.76.n.4.vel ſi diſcordent in circunſtantiis & concordent in facto principali, Port.conſ.96. nu. 21. Marant.conſ.15.n.15.

Teſtes debent ad concordiã reduci ſi ſint pares, ſecus ſi diſpares, Montic.tract.de teſt. tit. concord. teſt. an & ad quid fieri debeat.

Item ſi ab eadem parte producti, ſecus ſi à diuerſa, Montic.vbi ſupr.Farin.tract.de teſtib.quæſt. 65.n.95.& ſeqq.

Quando,& quibus caſibus ad concordiam teſtes ſint reducendi, Farin.ibid.n.329.cum ſeqq. Public. in Aluer. 8.art.5.n.46.

Teſtium aliqui ſi dicunt filium in minori quantitate inſtitutum, filiam in maiori aliqua eos inſtitutos ęqualiter intelligatur ſcilicet eodem tempore, Nell.tract.de teſtib.n.222.

Teſtes duo ſi deponant quod Titius tali die fuit ſanus , & tres alij quod eadem die erat infirmus, an reduci poſſint ad concordiam, Crot. tract. de teſtib. titu.de form.in exam.teſt.num.151.Farin.loc.citat.num. 271.

Si aliqui deponant homicidium factum fuiſſe die lunæ,&

næ, & alij alio die quando concordantur, id. Crot. ibid. n. 154.

Quid si ex duobus vnus dicat in domo, alter iuxta domum, Farin. 16. Quid si vnus dicat in domo, alter in porticu domus, Farin. tract. de testib. quęst. 65. num. 104. 148.

Si vnus dicat sunt sex anni, alter septem, Farin. ibid. n. 251. Si vnus dicat Titium semper & continuò possedisse, alter Titium fuisse absentem. Ibid. 254. Si vnus dicat occisum ense, alter lapide, ibid. n. 255. Si vnus cæsim alter punctim, ibi. n. 257. vnus in frõte alter in manu percussum an & quando sunt concordandi, ibid. n. 258.

Si vnus dicat antè, alter post vel tempore belli, Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 161. & seqq. vel si vnus dicat quid factum fuisse præsente Titio, Titius verò neget se adfuisse, ibid. n. 274.

Item si vnus dicat quid factum præsentibus tali & tali, & nullis aliis, alter multos alios adfuisse, ibid. numer. 280.

Si testis vnus dicat de nocte, alter inter diem & noctem an & quando sint concordandi, Montic. titu. test. concord. an & ad quid fieri deb.

Si vnus dicat semper possedit, alter non semper possedit, Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 254.

Si vnus dicat non vidisse pluere intelligi debet aquas insolitas, vt concordetur cum alio, Æmil. part. 3. dec. 270. n. 7.

Quid si dictum testis discordet à dicto partis, Montic. loc. citat. Nam dicta testium non reducuntur ad concordiam cum dicto partis, Castr. cons. 26. lib. 1. n. 2. vid. eodem.

Quid si duo concordent, & vnus discordet, Montic. tract. de testibus, tit. test. concord. an & ad quid fieri debet.

Ad quem finem reducendi sunt ad concordiam. Id ibid.

Quibus casibus ad falsum euitandum non probandum testes concordandi, Farin.tract.de testib.quęst.65. n.42.46.50.52.& seqq.Crot.tract.de testib.tit.de for.in exam.test.n.144.Rom.cons.301.n.16.

Testes plures quando contradicunt pluribus, & sunt pares numero , concordantur etiam vt probent.

Si verò vnus pluribus concordatur vt probet semiplene si potest præsumi actus multiplicitas, Crot.de testib.tit. de form.in examin. test. numer. 145. 152. 153. 158.

Quòd si plures discordes pluribus sunt dispares non concordantur, nisi vt euitent periurium, Crot. ibid .nu. 180.

Quòd si vnus contradicens alteri concordetur per actus multiplicitatem, non probat , Crot.ibid. num. 148.

Contrarietas vel varietas testium qualiter sit concludenda, etiam vt probent, Nell.tractat.de testib. numer. 230 .

Concordia in pluribus testibus prima facie discordibus fieri debet, vt probent & eorum dicta interpretari, Curt.tract.de testib.n.112.

Testes reducti ad concordiam an probent, Malet.tractat.de testib.capit. 9. numer. 30. & quando sint reducendi, Cæpol.cons.1. numer. 13. Marant. cons. 34. num.19.

Testes etiam si discordent quando dicantur concordes, Curt.tract.de testibus, nu.18. Iohan.de Ana.consil. 76.n.2.

Testes varij , & contradicentes reducuntur ad concordiam iisdem modis quibus leges discordantes,

tes, Crot. tractat.de testib.titu.form. in test. examin. n.156.

Testes de furore,& sana mente deponentes quomodo concordentur, Boer.dec.25.n.82.

Testis deponens quod in actu duo erant præsentes, si postea interrogatus de præsentibus, si respondeat quod nemo aderat, intelligi debet preter illos duos, Æmil. part.3. dec.270.n.8. Farin.tra.de testib.quæst.66.n.368. Crot. tract.de testib.tit.de form.in exam. test. numer. 147.

Quid si 1.deposuit, postea super vltimo interrogatus dixit se nescire, intelligitur, nisi vt supra dixit, Nel.tract. de testib.n.225.

Quod si vnus & idē primò dixit in domo, postea iuxta domum, tunc dictio In sumi debet pro iuxta, Farin.tra. de testib.quæst.65.n.247.

Quid de teste sibi contrario, item in iudicio quàm extra iudicium, vide Sectio.31.& 78.

Testibus inter se diuersis vel contrariis si concordari non possunt quibus magis credendum & an digniores vel magis verisimilia deponentes sint præferendi.

Sectio 75.

SI testes ad inuicem sunt contrarij, quibus magis credendum, Gabriel.com.opin.concl.4.lib. 1.de testib. Pap.lib.9.tit.1.arr.14. Vergin.de Boccat.in tract.de remiss.cap.9.n.45. Bursat.cons.70. Butrig. tract. de testib. n. 10. Curt.tract.de testib. n. 41. & seqq. Gomez. Leoni.dec.73.n.1.

AFFIRMANTES præferuntur negantibus,Farin. tra. de testibus quæst.65.num.20.cum seqq.Corset. in verbis testis,15.n.1.Afflict.dec.314.n.9.Montic.tract.de test.ti.affir.neg.Marc.li.1.quæst.266.n.3.Triuis.li.2.dec. 62.n.14.& 15.Aman.de aq.sing.132.n.1.Mar.de Mantua. sing.373.n.1.Chass.in consuet.Burg.cons. 64. n. 25. Cæpol.cons.5.n.3.Boer.cons.39.n.15.Ioan.de Amic. cons. 90.n. 8. Si tamen negantes fuerint præsentes tunc illis ita creditur sicut affirmantibus,Marant.cons.111.numer. 16.

Vni affirmanti quàm duobus,vel tribus magis creditur,Ioan.de Amic.cons.9.n.9. & duobus affirmantibus magis creditur quàm mille negantibus, Ioan.de Amic. cons.78.n.14.

AMICITIAM probantibus magis creditur quia magis se conformant iuri communi,Ioann.de Amic.cons. 85. n.16.

ANTIQVIORIBVS testibus magis est credendum, Io. de Amic.cons.137.n.25.

BONVS qui semper fuit præfertur ei qui est emendatus de delicto,Montic.tract. de testibus. tit. test. qui præfer.commun.

Et deponentes quem esse bonum deponentibus aliquem esse malum,Lud.Rot.Luc.decis.3.num. 24.Port. com.opin.lib.2.concl.21.

PRO CAVSA fauorabili deponentes præferuntur aliis,Farin.tract.de testib.quæst.65.n.188. Montic. tract. de test.tit.pro dot.vel matrim.depon.

Præferuntur etiam deponentes in fauorem causæ pro qua lata est sententia,Montic.tra.de testib. tit. quomodo singul.res probentur.

CLERICVS præfertur laicis, Farinac. loc.citat. numer. 177. Montic. tractat. de testib. titu. cleric. quam laic. Curt.tractat.de testib.num.23. Crot.tract. de testib.

de testibus part. 9.n.4.

Et si duo testes clerici dicant me tali die fornicationem commisisse,& duo testes laici dicant cum eis me tota die fuisse,isti sunt præferendi,Ioan. de Amic. cons. 52.n.15.

CONTERRANEIS testibus magis creditur, Ioan. de Amic.cons.52.n.11.

CONTRARII testes ex quibus causis præferantur aliis contraria deponentibus, Ioann.de Amic. cons. 8. n.40.

DELICTVM non esse commissum deponentes præferuntur deponentibus commissum esse delictum, Triuis.lib.2.dec.62. numer.35. Port. com. opin. concl.24. lib.2.

DIGNIOR an & quando minus dignis præferatur Farin.tract.de testib.quæst.65.n. 114. cum seqq. Public. in consuet.Aluer.tit.8.n.39.& 40.Montic.tract. de test. tit.dignioribus,Port.com.opin.conclus. 24. lib. 2. Cacher.dec.99.n.35.Gerard.de petra sanct. sing.11.num.8. Nepos à Mon.Alb.tra.de testib.n.158.Schench.tract.de test.n.55.Crot.tract.de test.part.9.n.4.Curt.tra.de test. n.36.Aret.cōs. 701.n.3.Io.de Amic.cōsil.52.n.5.& n.14.

Et digniores præferuntur minus dignis licet sint pauciores, Gozad.consil.13.numer. 59. Ioann. de Amic.cons. 25. numer.10. Item qui sunt digniores ratione officij,Iohan.de Amic. ibid.num.7. vel nobiliores,Ludouic.part.1.dec.14.num.1.Port.cons.139.numer. 10.Ioann.de Amic.consil.25.num.2. & 9. Duo tamen non ita digni præferuntur vnico digniori, Port. consil. 186.n.3.

Quid si magnus esset excessus viliorum, Curt. tract. de testib.n.35.

DISTINGVENS pręfertur non distinguentibus,Farin. tract.de testib.quæst.75.n.191.

DITIOR an & quando pauperioribus præferatur, Farin.loc.citat.nu.117.cum seqq. Nep.à Mont. Alb. tract. de testib.num.164.Monticell.tract.de testib. tit. diuiti potius, Crot.tract.de testib.tit.de test.in cauf.criminal. n.132.

EMENDATVS præfertur luxurioso, Nepos à Mont. Alb.tract.de testib.n.163.

EQVVM esse vulsum qui deponant an præferantur contrarium deponentibus.Corset.in veb.testis.9.n.2.

FAMAM alicuius esse bonam præferuntur, deponentibus de mala fama, Farinac.tractat.de testib.quæst. 65. num.151.Montic.tractat.de testib.titu. de bon. potius. Ludou.Rotæ.Lucens.dec.3.nu.27.Curt. tract.de testib. num.95. Ioann.de Amic.consf.27.nu. 30. Crot. tract.de testib.tit.de test.in caus.criminal.n.158. Gozad.cons. 13. n.28.

FRIGIDÆ esse naturæ qui deponunt præferuntur aliis contrarium deponentibus, Corset.in verb.test. 8.n.1.

DEGVSTV vini deponentes præferuntur deponentibus de visu, Montic. tractat. de testib.titu. de visu &c.

INFORMATVS præfertur, non vel minus informato, Farin.tract.de testib.quæst.65.n.165.cum seqq.

INGENVVS præfertur liberto, Nep.à Mont.Alb. tra. de testib.n.157.

PRO INSTRVMENTO deponentes præferuntur deponentibus contra instrumentum, Montic.tract.de testibus tit.pro instrumento quàm contra, Marc. lib.1. quæst.142.n.1.Marsil.sing.61.n.1.vide Sect.101.

INTEGER præfertur corrupto, Montic.tract. de testibus, tit.test.qui præfer.commun.

IVRATVS præfertur non iurato, Montic.loc.citat. tit. iurati.

Pro

PRO LIBERATIONE deponentes præferuntur deponentibus pro obligatione. Montic. tract. de testib. tit. test. qui præfer. communi.

PRO LIBERTATE deponentes si cum iure communi se conforment præferuntur deponentibus pro seruitute. Ioan. de Amic. consl. 50. n. 7.

MASCVLVS præfertur fœminis. Farin. tract. de test. quæst. 65. n. 179. Gerard. de petra sancta, sing. 11. n. 1. & 4. Corset. in verb. test. 6. n. 1. Crot. tractat. de testib. tit. de testib. in caus. ciuil. n. 67. & de test. in caus. crim. n. 51.

MATRONA præfertur depositioni viri in virginitate probanda. Mont. tract. de test. tit. Masculi fœminis.

MORTVVS præfertur viuis quia mora supplet iuramentum, & citationem. Farin. tract. de testibus quæst. 105. n. 190.

NATVRAE, & negotio conuenientia qui deponunt præferuntur contrarium deponentibus. Montic. tract. de testib. tit. depon. conf. Curt. tract. de testib. n. 39.

NOTARIVS præfertur non notarijs. Montic. tract. de testib. tit. tabellio non tabell. Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 183. Gram. dec. 60. n. 10. Curt. tract. de test. n. 7. 20. 48. & 55. Crot. tract. de test. part. 9. n. 4. & 37.

Testibus tamen asserentibus se aliter dixisse magis creditur in criminalibus, Notario verò in ciuilibus nisi sit suspectus, vel nisi testis persona sit multum notabilis, vel nisi sunt multi testes in vnum conuenientes. Capic. dec. 94. n. 2. Et in consuet. Sicil. pag. 107. n. 106. Montic. tract. de testib. tit. impugn. test. qui asser. se alit. dixisse, Gramm. dec. 6. n. 18. Nell. tract. de testib. dec. 251. & 284. Butrig. tractat. de testib. tit. de contrar. test. n. 14.

Notario quoque magis creditur si testis præsens fuit. Nellus tractat. de testibus, numer. 54. 246. 251. Item Tabellioni potiùs quàm testi credendum est,

cum de veritate testimonij controuertitur. Couarr. var.resol.lib.2.cap.13.n.10.Crot. tract. de testib. nu.85. Guid.Pap.cons.75.num.6.Ioan. de Amic.consil. 120. n.28.

Nec reprobatur notarius per duos,vel tres testes contrarium deponentes sine redditione causæ.Bald. tract. de testib.part.2.n.23.

Pares numero quando testes reperiuntur illi debent præferri cum quibus concurrit informatio iudicis etiam per vnum non legitimè receptum. Gozad. cons.13.n.61.& seqq.

Quid si vnus habeat vltra parem numerum testium vnum testem non iuratum. Crot.tract.de testib. tit.de for.in test.exam.n.11.

Pauciores testes metum deponentes an sint præferendi.Couarr.2.part.tit.de sponsalib. & matrim.cap. 3.§.5.n.10.

Peritus imperitis præfertur. Farin. tractat. de testib. quæst. 65. numer. 186. Nell. tractat. de testib. n.200.

Plures an & quando paucioribus præferantur.Farin. loc.citat.n.107.cum seqq.Public.in consuet.Aluer. tit.8.numer.39.& 40.Montic.tractat. de testib.tit.plurib.numer.Hier.à Laur.dec. 122.numer. 1. Port. com. opin.concl.26.lib.1.Afflict.dec.363.num.2.Cacher.dec. 99.numer.35.Butrig. tractat. de testib. tit. de contrar. testi.n.4.

Testibus licèt paucioribus magis standum est quando sunt maiores respectu bonitatis.Ioan.de Amic.cõs. 8.n.28.& cons.52.n.3.

Si duo testes sint concordes in depositione præferuntur pluribus in depositione variis.Ioan.de Anan. cons. 76.n.3.

Quando testibus duobus magis credatur quàm mille.

Ie.Boer.dec.100.num.5.Et quid si sint pares. Curt.tra. de testib.part.9.n.4. Butrig.tract.de test.tit.de contra. test.n.6.

Possessione qui de antiquiori deponit præfertur deponentibus de recentiori, & deponens de titulata deponenti de simplici. Montic. tract. de testib. tit.de Antiq.possess.

Praesvmptione qui aliqua iuuatur præfertur ijs à quibus nulla stat præsumptio, Ludouic.Rot. Lucens. decis.14.n.7.Montic. tract. de testib. tit. quomod. singul.res probentur.

Pro Privilegio deponentes præferuntur deponentibus contra priuilegium, Montic. tract. de testib. tit.test.qui præfer.com.

Prodvcentis testes præferuntur, quia eius persona dignior,& honestior est.Farin. tractat. de testib. quæst.65.numer.192. Crot. tractat. de testibus part. 9. n.50.

Rationem qui reddunt sui dicti præferuntur deponentibus sine ratione,Crot.tractat. de testib. tit. de form. in test.exam.nu.116.& 204.Curt. tract.de testib. n.40.&55.Montic.tract.de testib.tit.redd.rat.dicti sui. Farin.tract.de testib.quæst.65.n.172. Port. com. opin. concl.27.lib.2.Etiam si illi essent pauciores. Farin. ibi. quæst.70.n.19.

Reddentes bonam rationem præferuntur reddentibus non ita bonam. Triuis. lib. 2.dec.49.n. 10. & dec. 23.n.1.Et reddentes veram reddentibus presumptiuam, Farin.loc.citat.n.173.

Religiosi præferuntur secularibus.Malet.tract. de testib.cap.5.n.29.

Rei testes præferuntur testibus actoris, Farin.tract. de testib. quæst. 65. num.126.152. cum seqq.Montic.

tract.de testib.tit. pro reo quàm pro actore. Corset. in verb.test.9.n.1.Rom.consil.156.n.2.Cæpol.conf. 60.n. 2. Quòd si iudex vult adhibere testibus actoris debet exprimere,causam eámque rationabilem, & sufficientem.Farin.loc.citat.n.197.cum seqq. Gerard. de petra sancta, sing.11.n.9.

SANAM mentem qui deponunt esse,preferuntur deponentibus de furore.Port.com.opin. lib.2. concl.16. & consil.94.n.16.Montic. tractat. de testib. tit.de sana mente.

SENIORES præferuntur in minoribus. Schench. tract.de testib.n.101.Farin.tract.de testib. quæst. 65. n. 175.Montic.tract.de testib.tit.senes iuniorib.

IN SPECIE deponentes præferuntur deponentibus in genere.Farin.tract. de testib. quæst. 65. n. 170. cùm seqq.Montic.tract.de test.tit. in spec. quam in gener. Triuis.lib.2.dec.49.n.8.Curt. tractat. de testib. num. 2.Crot.tract.de testibus tit.de form.in test.exam.num. 199.Gozad.consil.13.num.57.Ioan.de Amic. consil.39. num.9.

SPONTANEVS præfertur eo qui coactè deponit, Nell. tract. de test.n.225.

SVMMA de minori deponentes præferuntur deponentibus de maiori.Montic.tract.de test.tit.de minor. sum.Farin. tract.de testib.quæst.64.n.252.

TORTVS præfertur non torto,& post torturam testi magis creditur quàm ante. Montic. tract. de testib. tit.test.qui præfer.comm.Tyndar.tract.de testib. lib.2. cap.3.n.5.

DE VALORE deponentes qui præferantur, & si vnus ex testibus dicat rem valere centum, alter centum & decem , alter centum & vinginti cuius testimonio stetur. Pinell. de rescind. vendit. lib. 2. cap. 4.part.3. num.10.

VE-

Verisimiliora, & magis iuri communi conformia deponentibus non verisimilia præferuntur. Chass. consf.15.n.25. Mont.tract.de testib.tit.verisimil. depon. Farin.tract.de testib.quæst.65.n. 128.cum seqq. & 150. Ludouic.Rot.Luc.dec.3.n.23.Boer. dec.23.n.95. Gram. dec.23.n.24. Port. comm. opin. concl. 19. lib. 2. Curt. tractat.de testib.n.22. Afflict.dec.63.n.3.Corset. in ver. testis.7.n.1.Ioan.de Amic.conf.52.n.10.& conf.25.n.4. Gozad.conf.79.n.13.& conf.26.n.27. & conf. 8. n. 46. Marant.conf.131.n.6.Ludou.part.1.dec.14.n.2.Ioan.de Amic.conf.7.n. 40.& 60.

Et licet pauciores sint qui verisimiliora deponunt, præferuntur tamen. Public.in consuet.Aluern.tit.8.art. 5.n.41.Port.com.opin.concl.23.lib. 2. Item licet essent minus fide digni.Lud.Rot.Luc.dec.3.n.31.Quia verisimilitudo efficit vt testi qui aliàs non probaret fides adhibeatur.Surd.decis.231.n.17.

Testium dicta qualiter dicantur verisimiliora. Publ. in consuet.Aluern.tit.8.art.5.n.42.Curt.tract.de testib. n.40.& n.22.Cæpol.conf.50.n. 4. Dicuntur deponere verisimiliora quando melius narrant,& sciunt factum. Gozad.conf.13.n.58.Et quando iuri communi conformia.Curt.ibid.Gozad.conf.79.n,11.Port.conf. 13. n.25. Si quis autem verisimilia non deponit, fidem nõ facit. Port.conf.94.n.32.& conf. 96.num.37.Aegid.tract. de testib.n,24.Boer.conf.40.n.111.

Veridicvs præfertur mendaci, Nepos à Mont. Alb. tract.de testib.n.162.

Vicinvs præfertur extraneis. Afflict. de iure prothom.§.super ista n.13.Montic.tract.de testib.tit.vicin. non vicin.& tit.test.qui præfer.com. Farin.tract.de testib.quæst.65.n.166.

Virgo præfertur viduis. Farin. loc. citat. num.180. Montic.vbi supr. tit. Mascul. fœminis, Port. commun. opin.concl.30.lib.2.

De Visv deponens præfertur deponentibus de auditu, Montic.tract.de testib.tit.de visu &c.

De Vi & metu an præferantur deponentibus de voluntate, Gam.dec.346.n.3. Curt.tr. de test. n. 117. Montic.tract. de testib.tit.de metu potiùs quàm &c. Boer. consil.39.numer.13. Gozad. consil. 9. numer. 16. Item præferuntur affirmantes metum negantibus, Mandell. consf.77.n.12.

Vniversaliter deponens præfertur deponentibus indefinitè. Farin.tract. de testib. quæst. 65. nu.171. Port.com.opin.concl.32.lib.2.

Contra Vniversitatem deponentes an præferantur deponentibus pro illa, Montic.tract.de testib. tit.test.qui præferuntur communia.

Viri testes an præferantur testib. vxoris, Montic. tract.de testib.tit.masculi fœminis.

An magis credatur quatuor testibus deponentibus puerum esse extractum ex vtero matris mortuum, quã duobus dicentibus cum viuum, Bald.consf.69.part.5.

Quando veritas aliter quàm per testes minus idoneos haberi non potest, & iuramentũ partis non potest haberi cui standum sit, Marc.lib.2.quæst.94.

Si autem testis sit sibi contrarius & varius cui dicto magis credatur, vid.sect.73.

Si vnus dicat in iudicio, aliud extra iudicium cui magis credendum sit, vid.Sect.31.& 78.

De pœna testis varij, vacillantis, & contrarij.

Sectio 76.

Testis vacillantis quę sit pœna. Public.in Aluern. tit.8.art.5.n.48. Montic.tractat.de testib. tit. test. con-

contrar.var.& vacill.qual.puniatur.

Vacillans punitur de falſo. Farin. tractat. de teſtib. quæſt.60.n.57.Si modò varia deponat, & diuerſa, Farin.ibid.nu.58.Crot.tractat.de teſtib.tit. form. in teſt. exam.n.143.

Idem in teſte vario,& contrario. Farin. loc.citat.n. 56.60.62.& ſeqq.Mont.tractat.de teſtib.tit.teſt.contr. var.& vacill.an & qual.puniantur.

Si 1.examinatus ſine iuramento,vnum poſtea cum iuramento aliud deponat, punitur falſi, Far.tract.de teſt. quæſt.60.n.63.

Quid ſi in variis iudicijs,& inſtantijs varius ſit. Tyn. tract.de teſtib.3.part.princ.cap.1.n.1.& cap.2.n.1.

Item ſi in iudicio plenario contrarium dicat eius quod prius in ſummario dixerat.Farin.ibid.64. Mont. tract.de teſtib. tit. teſtib.contr.var.& vacill.an & qual. puniatur.

Vel in tormentis contrarium eius quod ſine tormẽ tis.Farin.loc.ſupr.n.65.Montic.ibid.

Varius tamen ſibi & contrarius in non ſubſtantialibus non punitur pœna falſi.id.Far.tract.de teſt. quæſt. 69.ſed crimine ſtellionatus punitur.Farin.ibid.n.70.

Quibus alijs modis,falſi pœnam incurrat,velſtellionatus teſtis varius & contrarius,Farin. ibid. loc.ſupr.n. 73.74.75.cum ſeqq.& quæſt.65.n.6.cum ſeqq. Mont. tract. de teſtib. tit. teſt.contrar. varij & vacillan. an & qual.puniantur.

Teſtis varius, contrarius, & vacillans an & quando torqueri poſſit ad videndum, in quo dicto perſiſtat, idem Farin.tract.de teſtib.quæſt.60.n.96.cum ſeqq.

Data paritate teſtium licet digniores vincant minus dignos quoad fidem, & probationem non tamen quoad punitionem. Far.tract. de teſtibus,quęſtion.65. num. 8. hócque caſu tractat ſaltem carcerationem &

inquisitionem, Farin. ibid. n. 9.

Data contrarietate inter testes vnius & alterius partis nullus ipsorum poterit de falso puniri. Gram. nu. 6. dec. 60. Farin. tract. de testib. quæst. 65. n. 6. & 7.

Seruus etiam in causa ciuili torqueri potest ex sola variatione. Farin. ibid. quæst. 66. n. 117. Item si vltra vacillationem concurrat vilitas personæ. idem Far. ibid. n. 118.

Item si causa ciuilis habeat crimen annexum. Farin. ibid. nu. 119. & quando testes sint torquendi, vid. Sect. 87. & 88.

Contrarietas vbi est inter testes vtriusque partis, vel quia testes pro vna parte dicunt, & alij ab alia parte producti contrarium non ex hoc falsitas inferri debet. Gram. dec. 60. n. 70.

Testis dictum obscurum quomodo interpretandum sit.

Sectio 77.

TESTIS dictum interpretatur secundum communem vsum loquendi, Montic. tract. de testib. tit. testium dicta qual. interpret. Farin. tract. de test. quæst. 68. n. 51. Rom. cons. 301. n. 15.

Item contra producentem. Farin. tractat. de testib. quæst. 68. n. 60. 61. Montic. tract. de testib. tit. testium dicta qual. interpret. Afflict. decis. 102. Nell. tract. de test. n. 185. Crot. tract. de testib. tit. de form. in test. exam. n. 91. maximè in odiosis. Ioann. de Amic. cons. 61. n. 12.

Item secundum populi intelligentiam. Montic. tra. d testib. tit. testium dicta qual. interp. Farin. tract. de testibus quæst. 68. num. 49. & 50. non autem secundum iurisperitorum subtilitatem. Rom. cons. 490. n. 12.

Item

Item debet intelligi dictum obscurum ciuiliter, Montic.tract.de testib.titul. testium dicta qual.interp. Farin.tract.de testib.quæst.68.n.52. Tynd. tract.de testib.3.part.cap.6.n.16. Rom.consi.301.n.4. & 490.n.1. humanè.Tyndar.ibid.n.17.

Dictum testis dubium ad quid referri debeat, & an debeat intelligi secundum depositionem alterius testis specialiter loquentis,Mandell.consf.9.n.23.In dubio enim censetur deponere super eodem facto non autem diuerso.Crot.in tract.de testib.ti.for.in testium exam. n.13. Item si ex vna sequatur aliud censetur deposuisse super vtroque,Mandell.consf.83.n.25.

Testis potest dictum suum obscurum declarare, Iacob.Butrig.tract. de testibus titul. quoad form.circ. num.6.

Testes communiter idiotæ in dictis esse solent nescientes propriam verborum significationem.Tynda. tract. de testib.3.part.cap.6.n.4.

Ad capitula omnia significata, ad articulum, & petitionem partis, ad instrumentum, ad tempus; & locum interpretatio dicti debet referri.Montic.tract.de testibus,titul. testium dicta qual.interp.Farin.tract.de testibus,quæst.68.n.58.& 59.

Explicari debet fauorabiliter, & in benigniorem partem,Farin.tract.de testibus,quæst.68.num.45.& 53. Montic.tract.de testibus,tit.testium dicta qual. interp. Malet.tract.de testibus,cap.9.num.25.Tyndar.tract.de testib.lib.2.cap.2.n.3.

Et propriè,Farin.ibid.n.47.48.

Item secundum subiectam materiam,Montic.tract. de testib.tit.testium dicta qual.interp. Farin. loc.supr. num.57.

Et secundum rationem quam attulit. id. Montic.ibi. Ioan.de Amic.consf.79.n.2.quid si ratio sit falsa,& non

concludens,dictum eius non est verum.Ioan.de Amic. conſ.1.n.24.

Debet quoque dictum teſtis per dictum alterius interpretari.idem Montic.ibid.

Dubium eſt verbum teſtis quod multipliciter poteſt intelligi,Tyndar.tractat.de teſtibus, 3.part. numero 1.

Teſtium dicta debent explicari, vt potius ſonent in factum quàm in ius, Farin.tract.de teſtibus, quæſt.68. n.54.Item potius debēt iuuari quàm impugnari. Ioan. de Amic.conſ.52.n.5.

Nec repugnantiam continere debent,Montic.tract. de teſtib.tit.dict.teſt.qualiter interp.

Interrogatus de veritate dicens ſe nihil ſcire intelligitur de veritate, non fama. Nell. tractat. de teſtibus, numer. 174. Ne ſint captioſi, Monticel. vbi ſupr.

In criminalibus quando amplianda,& reſtringenda, Chaſſ.conſ.48.n.26. Per multiplicationem actus eiuſdem nominis.

Sunt diuiſione adiuuanda,Montic.loc.ſupr. Teſtis verbum ambiguum , vel obſcurum ad poſtulationem alicuius an per iudicem, vel teſtem interpretari debeat. Iacob. Butrig. tract. de teſtibus tit. qual. excep. oppon. nu.8. Non ſunt calumnianda , nec cauillanda, Montic.loc.ſupr.

Iuramentum teſtis refertur ad articulos pertinentes, Curt.de teſtib.n.16.

Tantum valent verba teſtium quantum ſonant, Montic.cit.pro quo debeant interpretari , Iacob. Butrig.de teſtib.tit.de contrar.teſtium,n.12. Denotant actum perfectum,Montic.vbi ſupr. Debet teſtis reduci ad iudicium,vt interpretetur, Schench. tract.de teſtib. numer. 48. Debent ſuppleri quantum fieri poteſt, Montic.

Montic. tractat. de testibus, titul. testium dicta qual. interpr.

Testis etiam ex interuallo declarat dictum suum quando officio iudicis & testis fungitur, Schench. tract. de testib. n. 189.

Vna depositio declaratur per aliam, Farin. tract. de testib. quæst. 68. n. 55. 56.

Testis dictum qualiter accipiendum, Chass. cons. 54. n. 16. Curt. tract. de testibus, n. 113. Tynd. tract. de testib. cap. 4. n. 8. Bald. tract. de testib. 3. part. n. 25. Qualiter intelligatur si dicat aliquid esse verum, Nell. tract. de testib. n. 124. Quid si dicat se non vidisse, Curt. tract. de testib. n. 109.

Testis dicens se continuò vidisse intelligitur de visione continua quæ cadit in socium, vel vicinum, Bart. tract. de testib. n. 83.

Testis qui dixit nescio intelligitur, nisi vt supra dixit, id. Barth. n. 23.

Dictum, & plus in teste quid operetur, Malet. tract. de testib. cap. 9. n. 24. & 25.

Indefinitè probata à teste non æquipollet vniuersali, secus si probata à iudice examinante testes. Crot. tractat. de testibus, tit. de form. in test. exam. num. 99. & 198.

An & quando testis possit variare, corrigere, aut declarare dictum suum.

SECTIO 78.

AN & quando testis possit corrigere suum dictum, Tynd. tract. de testib. cap. 4. n. 2. & n. 5. & 7. Nep. à Monte Alb. tract. de testib. n. 149.

Testis potest incontinenti corrigere suum dictum, Farin.tract. de testib.lib.3.tit.7.quæst.66.part.7.num. 227. Tyraq. de retract. conuent. §.1.glos.5. numer.18. Monticell. tractat. de testibus, titul. corrigere an & quando, Tyndar.tract.de testib. lib.2.cap.1.7.numer. 18.

Et si testis sit synodalis, Butrig.tract.de testib. titul. quæd.forma circa,Rom.cons.59.n.12.

Nec habet necesse docere de errore, Farin.ibid.nu. 240.& Montic.ibid.

Nec de causa erroris,& correctionis,debet tamen aliam adducere, & allegare, & talem vt iudici iusta videatur,aliter correctio non admittitur, Farin.ibid.nu. 241.Capic.n.3.dec.142.

Quando testis dicatur se incontinenti corrigere.Capic.n.3.& 9.dec.142. Monticell. ibid. Tyndar.tract.de testib.cap.4.n.4.

Si ante perfectum examen,& antequam testis discedat à Iudicis conspectu dictum suum corrigat,dicitur incontinenti corrigere,Farin.ib.n.229.

Vel etiam incontinenti dicitur se corrigere, licet eius responsio sit scripta à notario, dummodo examini nondum se subscripserit, Farin. ibid. numer. 231.

Vel etiam licet examen sit perfectum dummodo non sit cum parte collocutus,Farin.ib.n.232.

Vel non sit locutus cum aliquo à quo potuerit de illius depositione certiorari,Farin.ib.n.234. & hoc casu medio iuramento testi creditur,ibid.n.237. Quod si testis ad se corrigendum post triduum depositionis veniat præsumitur locutus cum parte & ab ea subornatus,ibid.n.238.

Sed an testis dicatur se incontinenti corrigere multum iudicis arbitrio relinquitur. Farin.ibid.num.290.

Hieron.

Hieron.à Laurent.dec.33.n.12.

Et iudex poteſt arbitrari correctionem factam incontinenti quando teſtis ad extraneos actus non diuertit.Farin.ibid.n.239.

Teſtis ex interuallo ſe corrigere non poteſt, Farin. de teſtibus,lib.3.tit.7.quæſt.66. nu.227. Montic. tract. de teſtibus,tit.corrigere an & quando.

Secus quando cauſam correctionis & erroris non allegat ſed etiam probat.Farin.ibid.n.245.

Vel etiam teſtis poteſt ex cauſa obliuionis dictum ſuum corrigere ex interuallo. Farin.ibid. n.246. dummodo ſit obliuio veriſimilis,ibid.

Item quando eſt teſtis nobilis qui agit inter viles,& modica de cauſa,Farin.ibid.n.247.

Poteſt etiam ſe corrigere ante publicationem non poſt, dummodo iuret ſe cum parte non eſſe locutum,Farin.ibi.n.248.Aliàs non poteſt & ex interuallo dicitur,& teſtis præſumitur locutus cum parte, num. 254.

Et licet correctio facta ex interuallo non tollat primum dictum, illud tamen debilitat, adeo vt nec deferatur iuramentum in ſupplementum,Farin.ibid.numer.250.

An poſſit ſe corrigere poſt didicita teſtificata.

An iuratus ſine periurio, Montic.tract.de teſtib.tit. corrigere an & quando.

An ex interuallo poſſit teſtis addere, vel detrahere depoſitioni,Montic.tract. de teſtib.tit. corrigere an & quando.

An ſi prius dixerit ſe neſcire poſſit poſtea dicere ſe ſcire vel melius recordari.

Vel ſi dixerit ſe ſcire poſtea dicat ſe recordari,Montic.ibid.

Si teſtis vult ſe corrigere aliquid addendo primæ

depofitioni ad inftantiam partis non poteft,Farin.ibi. nu.253. Secus fi fua fponte,vel iudicis officio,num.257. Tynd.de teftib.cap.4.n.5.

Si teftis fe corrigendo dicat contraria, nec 1. nec 2. dicto ftatur, fecus fi addat aliquid primo dicto,quia tunc fufficit allegare obliuionem abfque caufa obliuionis,Farin.ibid.num.242.243.

Et fe corrigendo ob iuftam caufam correctionis poteft tanquam fufpectus,de fubornatione torqueri, Farin.ibid.n.244.

Quid fi teftis dicat fuit fic, imo fic,cui dicto ftetur, Montic.tract.de teftib.tit.corrigere an & quando.

Teftis an, & quando prius dictum fuum poffit corrigere,ita vt vltima eius depofitio fit validior. Syntag. com.opin.loco 9.tit.2.cap.22.

Pro tefte qui petit depofitionem fuam corrigi, Fichard.caut.83.

Teftis poteft declarare fuum dictum abfque nouo iuramento,&noua partis citatione etiam ex interuallo, Montic.tract. de teftibus, tit. corrigere an & quando, Lail.lib.2.tit.in quibus cafibus aud.teft.n.4.

Dictum fuum poteft item declarare quando iudicis, & teftis officio fungitur,Montic.ibid.

An infra terminum examinatus poffit illud declarare.Montic.ibid.

De tefte vario fibi ipfi conciliando, vel puniendo, vid.fect.74.& 76.

Teftis de credulitate an fidem faciat.

SECTIO 79.

VTRVM teftes de credulitate probent. Triuif. lib. 2.dec.49.Æmil.part.3.dec.278.nu.1.Montic.tract. de te-

de testibus,ti.quid si depo.per verb.credo,Farin.tract. de testib.quæst.68.n.62.63.

Quando & quantum probent, Syntag.loc.9.tit.2.c.18.Mascard.conclus.1369. de probat. Farin.de testib.q. 68.n.67.cum seqq.Angel.tract.de testib.n.7.

Statutum quod credatur testib.de credulitate an valeat,Rom.sing.363 num.1. Tynd.tracta.de testib.cap.5. nume.6.Crot.tract.de testib.tit.form.in test. exam.nu. 129.

Testes deponentes per verbum credulitatis referentes se ad iudicium proprium non probant. Cach.dec. 122.n.1.

Credulitas in teste à calumnia non excusat in iudicio, nisi veritas adsit. Nell. tractat. de testibus, numer.178.

Testis deponens per verbum credo an probet.Cæpol.caut.43.n.1.Lanfranc.in sua prax.cap.7.n.28.Montic.tract.de testib.ti.quid si depo.de indicio suo,Farin. tract.de testib.quæst.68.nu.8. Crot.tract. de testib.tit. forma in test.exam.n.121.Tyndar.tract.de testib.cap.5. nu.3.

1 Et an affirmet vel neget.Afflict.dec.302.n.25. Montic. tract. de testibus, tit. quid si deponit per verbum credo.

Quid si dicat se pro certo,vel firmiter credere,Farin. tractat.de testibus, quæst.68.num.67.68.69.70.Montic.tractat.de testibus,tit. quid si deponit per verbum credo. Crot. tractat. de testib. tit.forma in test.exam. n.121.

Quid si simul adducat rationes verisimiles & præsumptiones.Montic.ib.

Credulitas testis vtrum probet in his quæ sunt de peritia artis. Montic. ibid. Farin.ibid. quæst.68. num. 95.96.97. Crot.tract. de testibus, tit.for.in test.exam.

n.126.Tynd.tract.de testibus,cap.5.n.10. Bart.tract.de testib.n.12.

Quid si credulitas causetur à sensu corporeo vt quia vidit, vel præsens fuit, vel si proximus sit sensu per quem percipitur veritas, An saltem in casibus qui sciri non possunt de veritate, vel in quibus non potest haberi vltimus gradus certitudinis, Monti.tract.de testibus,tit.quid si deponit per verbum credo.

Deponens de valore rei si deponit de credulitate vel opinione probat.Bald.tract. de testibus,3.part.n.26.

An in casibus vbi testimonium concludit præsentiam testis de credulitate probet.Montic.ibid.

An si testis prius assignauerit causam scientiæ sufficientem,Montic.tract.de testibus, tit. quid si deponit per verbum credo.Farin.tract. de testib.qu.68.n.74.

Testis per verbum credo probat ad deffensam, non ad offensam.Farin.tract.de testib.quæst.68.num.77.& seqq.Montic.tract. de testibus, tit. quid si deponit per verbum credo.Crot. tract. de testib.tit.form.in test.exam.n.125.

Quid si dicat scio quia credo, Montic. ibid. Quid si dicat scio,& credo, Montic. tract.de testib.tit.quid si deponit per verbum credo.

Testis per verbum credo an plenè vel semiplenè probet,Montic.tract.de testib.tit. quid si deponit per verbum credo.

Sententia lata ex testibus de credulitate non transit in rem iudicatam, Farin.tract. de testib.quæst.68.numer. 117.

Testes qui de credulitate deponere possint. Bart. tract.de testib.n.12.

Testis credulus probat ea quæ directò probari non possunt,Farin.tract.de testib.quæst.68.n.81.

Quæ sensu percipi non possunt,ibid.numer.82. Quæ præsum-

præſumptiuam admittunt probationem.ibid.n.83.

Quæ difficilis ſunt probationis,Far.ibid.n.84.Crot. de teſti.tit. form.in teſt.exam.n.127.

Credulus probat in antiquis,Farin.tractat.de teſtib. quæſt.68.n.85.86.87.Probat filiationem. Farina. ibid. 88.& ſeqq.Tyndar.tract.de teſtib.cap.5.n.12.Matrimonium.Farin.ibid.n.89.Adulterium. Farin.ibid. nu.93. Tynd.tract.de teſtib.cap.5.n.12.ætatem,Farin.16.n.94. valorem.Farin.ibid.n.98.

Teſtis vnicus an & quibus caſibus probet.

Sectio 80.

Testi vnico an & quando credatur.Chaſſan.in Conſuet.Burgund.tit. des Iuſtices. §.5. verb. s'il n'a grace n.172.& ſeq.& §.7.verbo ſuffisāmēt preuué num.3.& conſ.37.n.4.& conſ.64.num.35. Triuis. libr. 2.deciſ.49.num.4.& deciſ.39.nu. 4. Gulielm. de Lud. ſing.27. num. 1. Rebuff. in conſ. Gall. tit. de citation. art.1.gl.3. Butrig. tractat. de teſtibus. Schenc. tractat. de teſtib.num.56.Farin. tract. de teſt. quæſt. 63. num. 1.Æmil.part.3.deciſ.271.num.1.Tyndar.tract.de teſtib. libr.2.cap.7.num.2.Montic.tract.de teſtib.tit.impug. teſt.quia vnicus.Nepos à monte Alb.tract. de teſtib.n. 67.Malet.tract.de teſtib.cap.3 n.71.Public.in conſuet. Aluern.tit.8.art.5.n.45.

An ſaltem teſtis vnicus ſemiplenè probet Afflic. dec.124.n.3.Franc.deciſ.95.num. 1.Surd.dec.12.num.11. Conſt.in verb.teſtis 3.num. 1. Chaſſ.in conſuet. Burg. tit.des Retraicts §. 12. verb.ſi la fraude num.15.Gram. dec.28.n.3.Anto.Trigo.ſing.66.n.3.Tyndar.tractat. de teſtib.libr. 2.cap.5.n.41.Ioan.de Amic.conſ. 151. n. 22. Boer.conſ 40.n.61.

Et an faciat præsumptionem adeo vt onus probandi transferatur in aduersarium. Gozad.consſ.75.n.19.

Si tamẽ sit modicus defectus non facit semiplenam probationem, Marant.consſ.12.n.9.

An semiplenè probet vnicus testis in criminalibus Triuis.libr.2.dec.52.n.2.

Vel si cum causa deponat, Corset.in verb.testis 3.n.1. vel si sit omni exceptione maior, Benint.dec.62.n.4.

Si vnus testis dicat quod Titius est hæreticus quia dicit quod Christus non est natus ex virgine, & alius dicat quòd Titius dixit personas trinitatis non esse æquales, non probant Titium hæreticum, Ioan. de Amic.cons.127.n.8.vide sect.81.& seq.

An statutum posſit disponere quod vni testi omni exceptione maiori non credatur, Crotus tract. de testib.tit.quæ requirantur.n.22.

An posſit disponere quod non deferatur iuramentum in supplementum, Crot.ibid.n.32.

Statutum tenet quod credatur vnico testi in ponderatione auri, Chaſſan.consi.21.n.8.

An valeat statutum quod credatur vni testi in alterius præiudicium, Crot.loc.supr.n.18.

Testis vnius dicto vt stetur ad plenam probationẽ faciendam priuilegio, consuetudine, vel statuto induci potest. Marc.libr.2.quæst.455.Farin.tract. de testib. quæst.63. n. 8. cum seqq. Item & coniunctione partium, Crotus tract.de testibus, tit. quot requir. numero 8.

Poſſunt enim partes credere vni testi etiam odioso, Rebuff.in praxi Benef.tit.tertia pars signat.n.14.

An Papa vel Imperator facere poſſit vt testis vnius dicto credatur contra partem vel in eius præiudicium, Rom.sing.715.n.1.Far.tractat. de testib.quæst.63.n.8. cum seqq.Crot.loc.cit.n.16.

Episco-

Episcopus non potest disponere quod quis conuincatur de crimine vsurarum per vnum testē. Crot. tract. de testib. tit. quot requirantur. num. 19.

Et quid si vnus testis dicat quod Titius est vsurarius quia sub vsuris mutuauit Sempronio, alius dicit quod mutuauit Caio, hoc nō probat Titium esse vsurarium, Ioan. de Amic. cons. 127. n. 7.

Solius sacerdotis dicto an standum sit, Leo. cons. 62. n. 1.

An testis vnius dictum cum alijs indicijs probet semiplenè, Schenc. tract. de testib. n. 87.

Quibus casibus vnius testimonio cum adminiculo famæ publicæ credatur. Schenc. tract. de testib. num. 66.

An testi de auditu vnà cum fama, Montic. tractat. de testib. tit. testium dicta an & quando coniung.

Testis vna cum fama an plenè probet exceptionem excommunicationis obiectam in vim dilatoriæ exceptionis, Rom. sing. 201. n. 1. Crot. tract. de testib. tit. de testibus in caus. ciuili n. 58.

An probatio vnius testis sufficiat cum iuramento suppletiuo, Chass. in consuet. Burgund. tit. des iustices, §. 2. verb. & la preune n. 20. & §. 7. verbo suffisamment preuué n. 14. & 16. Mont. tract. de testib. tit. Impugn. testes quia vnic. & tit. test. dicta an & quando coniung.

Iuramentum suppletorium non defertur probanti per vnum testem illegitimè natum. Crot. tract. de test. tit. de testibus in caus. ciuil. n. 72.

Vox vnius vox nullius, Cacher decis. 72. n. 43. Rom. sing. 622. n. 1.

Testis vnus ex confessione extraiudiciali nec indiciū quidem facit, Triu. lib. 2. quæst. 49. n. 59. De cōfessione verò parte præsente facta probat semiplenè.

Surd.dec.12.n.5.

Vnus testis de confessione absente parte facta vna cum alio teste de veritate facit plenam probationem Gozad.consil.79.n.11.Chassan.cons.12.n.17. Mandell. cons.95.n.10.

Testi vnico in facto proprio an sit credendum, Æm. part.3.decis.271.n.2.& 3.Montic.tract. de testib. titul. impugn.test.quia vnic.Farinac. tract. de testib. quæst. 63.n.209.cum seq.Crot.tract.de testib. tit. testes quot requirant, n.2.3.& 8.

An in præiudicium tertii.Franc.decis.60.n.14.

An testis vnus probet contra inducentem, Triuis. libr.2.decis.49.n.5.& libr. 1.decis.41.num.10. & libro 2.decis.62.n.4.& 5.Surd.decis.288. n.40.& decis. 284. n.18. Montic. tractat. de testibus.tit.impugn.test.quia vnic.

Quandoque testis vnicus plenè probat licet vulgo dicatur vox vnius vox nullius, Marsil. sing. 433. numero 1.

Arbitro seu arbitratori soli credendum est de his quæ coram ipso gesta sunt quando partes dederunt potestatem cognoscendi in scriptis & sine scriptis. Crot.tract.de testib.tit.quot requirant.n.15.

An & quando Cardinalis vnius dicto plenè credatur, Crotus loc.citat.n.5.& seqq.Gom.Leo.decis.51. n. 2.Farin. tract. de testib. quæst.63.num. 55. cum seqq. Montic.vbi supr.

Doctori de consuetudine attestanti credendum est, Chass.consil.64.n.8.

Et an vnico testi de consuetudine attestanti, Guid. Pap.consil.164.n.2.

Episcopo soli aut eius literis an credatur, Farin. vbi supr.n.16.& 17. Montic. tract. de testib. tit. Impugn. test.quia vnic.

Ciuitas

Ciuitas non recognoſcens ſuperiorem, poteſt ſtatuere quod teſtimonio ſolius Epiſcopi aut Marchionis quælibet cauſà decidi poſsit. Crot. tract. de teſtib. tit. quot requir.n.21.

An & quando Imperatori ſoli credatur.Farin.tract. de teſtib.quæſt.63.n.65.85.& ſeqq.

An infanti de dicto proprio deponenti. Crot. tract. de teſtib. tit.quot requir.n.2.3.& 8.

An iudici etiam de facto ſuo credatur.Rom.Leo.deciſ.51.n.2.

An & quando aſſertioni ſummi Pontif.plenè ſit credendum.Farin.tractat.de teſtib. quæſt. 63. n. 29. cum ſeqq.Rom.ſing.127.n.1.Crot.tract. de teſtib. tit. quot requir.n.14.108.& 183.

An & quando principi,Farin.loc.citat.n.65. 85. cum ſeqq.

Principi atteſtanti ver verba aſſertiua plenè creditur.Crotus tractat.de teſtib.tit.de teſtibus in cauſ. ciuili n.46.Farin.tracta.de teſtib.quæſt.63.num.29. cum ſeqq.

Prę̨ſes aut alia præfulgens dignitate an ſolus probet, Far.loc.citat.n.3.cum ſeqq.Montic.vbi ſupr.

An & quando Regi plenè credatur. Farin. vbi ſupr. n.65.& 85.cum ſeqq.

Teſtis vnius probatio ad quæ valeat.Boer.deciſ.183. n.3.

Facit vacillare fidẽ teſtamenti. Lud.Rot.Luc.dec. 13.

Excuſat accuſatorem à pœna talionis. Marſil. ſing. 47.nu. 2. Montic. tractat. de teſtib. tit.Impugn.teſt. quia vnic.

Facit indicium contra Notarium,Lud.Rot. Luc. deciſ.13.n.30.

Inducit malam fidem in præſcribente. Boer.deciſ. 211.n.16.& 20.

Non iustificat neque damnat. Curt. tract. de testib. n.110. But. tract. de testib. tit. de contrar. test. n.2.

An vnius testimonium sufficiat ad torturam. Pap. li. 24. tit. arr. 2. Boer. decis. 118. n.16. Tyndar. tract. de testibus libr. 2. cap. 7. n.3. Et an testis vnus integer faciat indicium, Ioan. de Amic. consil. 37. n.6.

An ad condemnationem testimonium vnius testis faciat satis Malet. tract. de testibus cap. 4. n. 58. Butrig. tract. de testib. tit. de contrarietate testium n. 2. Curt. tract. de test. n.110.

An in causa possessoria vnicus testis sufficiat vel opus sit ad iuramentum venire Benint. decis. 62. n.1. & decis. 70. n.9. Crot. tract. de testib. tit. quot requir. n. 13. Farin. tract. de testibus quæst. 72. num. 71. Boer. consil. 40. numero 67. Ludou. part. 1. dec. 59. numero 3. Et quid in causis summariis, Boer. consil. 4. numero 66.

An sufficiat ad probandum indicium remotũ, Grã. decis. 34. n. 35. An ad proximum, Cach. dec. 79. num. 9. & 15.

Ad condemnandum instrumentum & excludẽdum malam præsumptionem illius rasuræ vnicus testis sufficit, Æmil. part. 2. decis. 3. numero 9. Et an testis vnicus contradicens instrumento faciat vacillare fidẽ instrumenti, Castrens. consil. 168. lib. 1. n.5. Montic. tra. de test. tit. impug. testis quia vnic.

Ad impediendum peccatum si de iure tertij nihil minuitur, Montic. ibid. Farin. tractat. de testibus quæst. 63 n.48. Crotus tractat. de testib. tit. quot requir. numer. 9.

Ad impediendum matrimonium an sufficiat vnicus testis, Crotus loc. citat. Couuar. tit. de sponsal. & matrim. extr. part. 2. cap. 6. n.21. §. 10. Quid præcedentibus sponsalibus iuratis, Couuar. ibid. n.22.

Quid

Quid vbi agitur de periculo animæ, Montic. tract. de testibus, tit. impugn. test. quia vnic.

Ad probandum quem esse baptizatum an testis vnicus probet, Crotus tract. de testib. tit. quot requir. n. 10. Nepos à Monte Alb. tract. de testib. n. 68. Montic. vbi supr.

Ad probandum quem esse absolutum à sententia excommunicationis an testis vnicus sufficiat. Monticel. tract. de test. tit. impugn. test. quia vnic.

An ad probandam consecrationem Ecclesiæ, Nepos à Mont. Alb. tract. de test. n. 68. Mont. vbi supra.

An ad probandum clericatum Crot. tract. de testib. tit. quot requir. n. 11.

Ad defensionem rei, læsionem minoris probandam reuocationem mandati cum iuramento facti verisimilem causæ ignorantiam & interpretationem alicuius scripturæ vnicus testis sufficiat, Farin. tract. de test. quæst. 63. n. 42. cum seq.

An in crimine læsæ maiestatis vnicus testis probet. Montic. vbi supr.

An contra eum qui corrupit pecunia, Montic. tract. de testibus, tit. impug. testis quia vnic.

Quid in communiter accidentibus Æmil. part. 3. decis. 270. n. 4.

Cùm agitur de substantia non de quantitate an testis vnicus probet. Surd. decis. 166. n. 18.

Testis vnicus in iudicio deponens de morte viri validè deposuit ad hoc, vt mulier secundò nubere possit. Triuis. lib. 1. decis. 47. n. 7.

Admittitur etiam ob necessitatem, Gerard. de Petra sancta. sing. 100. n. 6.

Probatio per vnum testem in causis breuioribus & leuioribus plena probatio esse intelligitur, neq; ad iuramētū suppletoriū deueniri necesse est. Matth. sing. n. 2.

Public.in conſ. Aluern.tit.6.art.3 num.4.Marc. libr. 2. quæſt.456. Vide ſupr.in poſſeſſorio.

Non probat teſtis vnicus in ordinatione, Mont.tract. de teſtibus.tit.Impugn.teſtis quia vnic.

Præſumptio coniuncta vni teſti fide digno an & quã do ſufficiat ad cõdemnationem pœnæ ordinariæ. Menoch. de præſumpt.lib.1.quæſt.98.

De teſtibus ſingularibus, de pluralitate & de effrenato numero teſtium, vide ſect.81.cum ſeqq. Vnicus teſtis quando faciat fidem, vide ſect.104.

Singularitas teſtium quid, quotuplex, & ex quibus inducatur.

Sectio 81.

SINGVLARITAS idem eſt quod vnitas, Farin.de teſtibus quæſt.64.n.2.

Et ſingulares dicuntur qui in ſuis depoſitionibus iungi non poſſunt.Farin. loc. citat.n.26.

Quotuplex dicatur ſingulariter.Franc.dec.105. n. 22. Curt.tract. de teſtib.n. 32. Montic. tract. de teſtib. tit. Impugn. teſt. quia ſingul. Farinac. loc. citat. num. 4. & ſeqq.

Singularis multis modis dicitur. Afflic.dec.72. num. 5.Lanfr.in ſua praxi.c.8.n.22.Bald.conſ.32.part.3.Crot. tract.de teſtib.tit.de form.in teſt.exam.n.130. Montic. loc.ſupra. Cæpoll.conſ.3.n.9.

Circa quæ verſetur ſingularitas teſtium.Maler.tract. de teſt.cap.9.n.23.

Ex quibus inducatur ſingularitas. Fari.de teſt.quæſt. 64.n.9.cum ſeqq.Montic.loc.ſupr.

Qui diuerſimodè deponunt ratione ſubiecti & obiecti dicuntur ſingulares, Farinaceus loc. citat. numero 27.

Et

Et qui de diuersis rebus, Ægid. tract. de testib. num. 26. Nellus tract. de testib. num. 214. & num. 183. Etiam si concordent in parte, Montic. tract. de testib. impugn. testes quia sing.

Vel de diuersis personis, Ægid. vbi supr. n. 27.

Vel de diuersis actibus habentibus diuersos effectus, Montic. vbi supr. Ang. cons. 233. n. 3.

Qui in deponendo verba formalia variant testes, singulares sunt, Marant. cons. 47. n. 1. & seqq.

Et qui in sua depositione contestem non habent, Farin. de testibus, quæst. 64 n. 28.

Vel qui nominant contestem qui quidem non examinatur, Montic. tract. de testib. tit. impug. test. quia sing.

Item qui nominant testes specialiter vel generaliter, Montic. ibid.

Et qui variant de tempore singulares putantur, Io. de Amic. consi. 73. nu. 11.

Et qui discordant in verbis si agatur de formalitate verborum dummodo verba formalia fuerint capitulata à producente, Farin. de testib. quæst. 64. n. 67. & seq. Montic. loc. supr. Quando testes in formalitate verborum conuenire debeant, Farin. ib. n. 68.

Item singulares dicuntur testes quando vnus dicit de percussione cum ense per punctum, alter de taglio & non de puncto, Io. de Amic. cons. 27. n. 33.

Et qui discordant ratione loci vel temporis, Ægid. tract. de testibus, n. 29. & 31. Montic. tract. de testib. tit. impugn. test. quia sing.

Quid si vnus deponit de loco & alter dicit se nihil scire, Montic. loc. supr.

Quid si quidem sint concordes in facto sed de diuersis annis deponunt, Chass. cons. 15. n. 23.

An si variis linguis deponant testes putentur singu-

lares, Schench.tract.de testib. nu.89. Montic. vbi supr.

Vel deponant de vniuersis actibus in actu reiterabili, Montic.ibid.

Si ex factorum diuersitate eorum dicta separationem recipiunt testes dicantur singulares, Farin.de testib.quæst.64.n.31.

Vel si ex eorum dictis probatio reddatur dubia, ita vt sic se habeat ad esse sicut ad non esse, Farin.ibidem, nu.32.

Vel si veritas diuersis modis percepta sit, Montic. tract.de testib.tit.impugn.test quia sing.

Vel si deponant in actu distinctiuo, Nellus tract.de testib.n.214.

An si vnusdicat plura verba quàm alter, dicantur singulares, aut ad certæ personæ actum se referant, vel dicant se à diuersis personis audiuisse, vel in redditione causæ non conueniant, aut si deponant de eodem facto & non recordentur de testibus, Montic.tract.de testib. tit. impug.test.quia sing.

Quid si testes concordent in substantia, licet in verbis & cæteris discordent, Farin.de testib.quæst.64.nu. 148.Montic.loc.supr.

Non dicuntur testes singulares ex eo quod dicant se non fuisse examinatos, Hieron. à Laur. dec. 33. num.3.

Nec ex eo quod seipsos testes non allegent, Farin. loc.citat.n.29.

Nec si vnus conclusiuè idem dicat quod alius, Farin. vbi sup.n.114.

Imo testes per diuersa media idem cōcludentes melius deponere dicuntur, Curt.tract.de testibus, n.18.

Vel quando respectu finis concordant, Hier.à Laur. decis.74.n.2. Triuis.lib.2. decis.52.n.4. Ludouic.part.1. decis.9.n.9.Mynsing. obser.10.cent.2.

An

An & quando testes singulares admittantur & probent.

SECTIO 82.

TEstes singulares an & quando probent. Afflic. dec.62.n.81.&decis.399.n.13. Triuis.decis.10.num. 23.& dec.53.n.9.& dec.49.n.4. & dec.94.n.9. Chass.in cons.Burgund,tit.des iustices,§.5.verb. s'il n'a grace,n. 172.& seq.Cacher.dec.79.n.43.Rom.sing.122.nu.1. Æmil.part.3.dec.271.num.1. Port.com.opin. concl.5.lib. 1.Ceph.cons.448.lib.2.Malet.tract. de testibus.cap.9. num.20.Crotus,tract. de testibus, tit.de forma in test. exam.num.130.Marsil.sing.114.num.1. Farin.de testib. quæst.64.num.33.Montic.tract.de testibus,titul.singul. testes an probent. Lanfranc. in sua praxi, capitul. 8. numer.22.Gabr.comm.opin.conclu.1.lib.1.de testibus & conclu.2. Cæuall. quæstio.503. Ægid. tractat. de testibus,num.32. Marc.lib.1.quæst.460. Ioann.de Amic. cons.27.num.7.Gozad. cons.11.num.2. Port.cons.69. num.10. Marant.cons.6.num.11. & consil.146. num.9. & sequentibus,Rom.cons.30. num.3. & cons.255.nu.3. Cæpoll.cons.2.n.19.& cons.3. n.5. Guid.Pap.cons.31.n. 14.& cons.118.n.4.& cons.144.n.2.& cons.177.num.4. Boer.cons.30.n.3.& cons.40.n.90.& n.130.Io.de Ami. cons.4.n.6.

Mille singulares non magis probant quàm vnus, Marsil.sing.114.n.7.Ludouic.part.1.decis.9. n.8. Farin. de testibus, quæst.64.n.37. Montic. tract.de testib.tit. testes sing.an probent. Io.de Amic.cons.7.num.27.& cons.73.n.9.Port.cons.139.n.4.

Imò minus,Montic.ibid.Farin.loc.supr.n.41.

Quando scilicet dolus oritur,Chassan.consi.13.nu.4. & 22.

Testis singularis ne quidem semiplenam facit probationem, Farin. de testib. quæst.64.n.44.& 46.

Nisi sit omni exceptione maior, Benin.dec.62.n.14.

Vel idoneus sit & de visu deponat, Marant. cons.11. num.5.

Facit tamen testis singularis aliquã pręsumptionem, Triuis.lib.1.dec.13.n.46.Guid.Pap.cons.103.n.5.

Et alteri testi adminiculatur ita vt semiplenè probet aut saltem præsumptionem inducat, Cach.dec.99.nu. 29.Farin.de testib.quæst.64.n.314.cum seqq. Montic. tract.de testib.tit.impugn.test.quia vn.

An faciat indicium ad irrogandam infamiam, Farin. loc.cit.n.156.

Vel ad torturam, Gam.dec.391.n.4.Farin.ib.n.58.

Vel ad condemnandum & puniendum, Far.ib.n.156.

Testes singulares non probant in criminalibus, Triuis.dec.39.n.4.

Quia in testibus singularibus non est numerus nec pluralitas, sed varietas & contrarietas, Farin.de testib. quæst.64.n.34.& seq.

Arguunt tamen delictum, Io.de Amic. cons.78.nu. 6.

Et quando agitur de grauioribus delictis difficilis probationis singulares probant, Triuis.lib.2.decis.52. nu.6.

Quid in criminalibus, Iul.Clarus,§.fin.q.53.

Testes singulares singularitate diuersificatiua an probent, Farin.de testib. q.64.n.42.48.49.Boer.cons. 40.n.107.Port.cons.181.n.8. Quid si ad eundem finem tendant, Port.cons.160.nu.8. Quid in singularitate adminiculatiua, Farin.ib.n.52.& 112.Crot. tract.de testib. tit.de form.in test.exam.n.140. Vel in obstatiua, Crot. ib.Farin.ib.n.36.152.312.& 316. Vel in cumulatiua, Hier. à Laur.dec.11.n.7.Farin.ibid.n.33.

Testes

Testes singulares cuius sint probationis, Afflic.dec. 364.n.2.Decia.vol.2. consf.92. Syntag.comm.opin.loc. 9. Tit.2.cap.30.

In causis minimis & breuibus plenè probant, Maran.conf.34.n.18.Et cùm agitur de modico prȩiudicio, Benint.dec.62.n.8.Farin.de testib.quæst.64.n.298.

Et cùm agitur de inducendo purgationem Canonicam,& in foro pœnitentiali, Farin.loc.cit.n.299. & 300.

Item iunctis adminiculis & si contestes adsint. Fari. ibid.n.301.302.

Quid si testes singulares spectatȩ sint fidei an probēt, Triumf.lib.2.dec.39.n.2.Farin.loc.sup.n.304.cum seqq. Crot.tra. de testib.tit.de form.in test.exam. n.142.Vel in dignitate constituti,Fran.dec.60.n.13.Farin.loc.sup. n.304.cum seqq.vel religiosi,Montic.tract.de testibus tit.impugn. test.quia sing. Vel notarij,Montic.ib.

An de seipso deponens faciat plenam fidem, Curt. tract.de testib.n.119.

Si vnus dicat de se & de socio similiter, an dicatur singularis & probet,Nell.tract. de testib.n.186.

Quòd si vnus dicat in maiore summa,alter in minore,an probent in minore, Farin.de testib.quæst.64.nu. 233.cum seqq.Malet.tract.de testib.c.9.n.18.Nell.tract. de testib.n.183.

Testes singulares non probant in specie licet secus in genere,Boer.dec.23.n.44.Farin.loc.citat.n.150.cum seqq.Montic.de testib. tit. impugn.testium, quia sing. Public.in Aluern.tit.8.art.5.n.54.Crot. tract.de testib. tit.de form.in exam.test.nu.139. Bello.conf.57.num.4. Mand.conf.25.n.1.

Quid si agatur de probando in genere aliquem esse hæreticum,adulterum & huiusmodi,Iul.Clarus,§.fi. quȩst.53.

Nec solùm singulares non probant, sed etiam qui esse possunt, Farin.de testib.quæst.64.n.61.

Licet ea sit causa quę sit decidenda ex bono & æquo secundum merum ius gentium, vel etiam in fauorem piæ causæ, Farin.ibid.n.62.& seq.

Iudex tamen eis potest adhibere fidem si ex eis ad credulitatem inducatur, Ludouic.Rot. Luc. decis.3.nu. 16.Farin.loc.sup.n.310.cum seqq.

Et per duos testes conuincitur testis singularis, Triuis.lib.2.dec.39.n.3.

Quæ res per singulares testes probentur.

SECTIO 83.

ACTVS particularis per testes singulares non probatur, vel aliæ causæ ex quibus multiplicatio actuum resultat, Ioann.de Amic. cons.127. num.6. Actuum verò frequentia ex quibus inducitur consuetudo per eos probari potest, etiamsi deponant de diuersis actibus, Cach.dec.99.n.24.& 26.Farin.de testib. quæst.64.num.159.190. cum seqq. Montic.tract.de testibus, titul.impugn.test.quia sing. Lud.part.2. dec.62. num.35.

ADITIO hæreditatis per singulares testes probatur, Farin.loc.citat.n.28.

ADVLTERIVM quoque, Crot.tract.de testib.tit.de form.in test.exam.nu. 174. Quid si dicant se successiuè vidisse, Nell.tract. de testib.n.187. Montic.ibid.Farin. ibi.n.91.

ÆTAS per testes singulares potest probari, Farin. de testib.quæst.64.n.267.

ANIMVS item alicuius quis sit, Farin.loc.cita.n.290.

BARATTARIA seu iudicis corruptela probatur per

per singulares testes. Farin.loc. supr.n.295. Port.cons. 94.n.6.& 21.

CONCVSSIO item probata per testes singulares ritè probata censetur, Farin.de testibus, quæst.64. numer. 277.

CONFESSIO per testes singulares probatur, nam si de diuersis & pluribus confessionibus deponant, probant, Ludou.part.1.dec.9.n.15. Farin.vbi supr. n.143.& seq. Montic.tract.de testib.test.dict.an & quando coniung. nisi creditor vnam tantùm confessionem articulasset, Farin.ibid.

Quid si deponant de confessione extraiudiciali an probent, & an duo faciant semiplenam probationem vel indicium ad torturam, Marant.cons.6.n.41.

CONSANGVINITAS an à testibus singularibus probari possit, Farin.de testib.quæst.64. n.262.cum seqq.

CONSPIRATIO vtrum per testes singulares probetur, Bellon.cons.32.n.6.

CONSVETVDO blasphemandi an à teste singulari probari possit, Farin.loc.citat.n.289.

CONTRACTVS simulatio potest per testes singul. probari, præsertim concurrentibus aliis indiciis, Cast. cons.169.lib.2.n.4.

COPVLA visa per foramen an à testibus singularibus probari possit. Boer.cons.40.n.93.

CRIMEN læsæ maiestatis diuinæ & humanæ testes singulares probant, Cacher.dec.79.nu.38. Farin.de testib.quęst.64.n.220.& seq.Crot. tract. de testib. tit.de form.in test.exam.n.141.

DECIMÆ & earum iurisdictio & solutio per testes singulares an probentur, Farin.loc.citat.n.193. Crot.vbi supr.Ioan.de Amicis,consi.127.n.2.

DOLVS à testibus singularibus an probari possit, Farin.loc.citat.n.273.

FAMA per testes singulares vtrum possit probari, Farin.de testib.quæst.64.n.253.

FILIATIO vel quasi possessio filiationis per testes singulares an probetur,Farin.loc.sup. n.269.

FVROR an à testibus singularibus possit probari, Crot.tract.de testib. tit.de forma in examine test. nu. 139.Farin.tract.de testib.quest.64. n.259. cum sequentibus.

HABITATIO item,Farin.ib.n.293.

HÆRESIS an à testibus singularibus probetur, Boer.dec.342.n.2. Farin.ib.nu.201.cum seqq.Crot.loc. sup.n.207.Curt.tract.de testib.n.677. Nellus tract.de testib.n.213.

INFAMIA facti an per testes singulares possit probari,Farin.de testib.quæst.64.n.254.

IRREGVLARITAS à testibus singularibus vtrum possit probari,Farin.loc.supr.n.284.

INVENTARIVM per testes singulares an probetur defectuosum,Bald.cons.524.n.8.

IVRISDICTIO vtrum probari possit per testes singulares.Nellius tract.de testibus, nu.183. Crotus tract. de testib.tit.de forma in testium exam.num.139.Boer. cons.40.n.92.

LIBERATIO seu in causa liberationis probanda testes singulares admittuntur, Hierony.à Laur.decis.62. num.3.

LIS à testibus singularibus potest probari, Farin.de testibus,quæst.64.n.291.

MALA FIDES vtrum probetur per testessingulares, Farin.loc.citat.n.294.

MATRIMONIVM & eius substantialia an testes singulares probent,Æmil.part.2.decis.212.n.4.

Et quid si ad diuersum finem matrimonij tendunt, Boer.cons.40.n.95.

MERE-

MERETRIX quod sit aliqua mulier potest per testes singulares probari. Boer. dec. 23. n. 46. Gram. n. 9. dec. 106.

De testibus singularibus deponentibus super lasciuis & malis moribus cuiusdam mulieris quæ volebat habitare in vicinia. Hier. à Laur. dec. 183.

METVS vtrum per testes singulares probari possit. Farin. tractat. de testib. quæst. 64. n. 276.

MINÆ à testibus singularibus an probētur. Farinac. loc. citat. n. 275.

MISSA seu eius celebratio per testes singulares an probetur. Boer. cons. 40. n. 93.

MORES & qualitates alicuius personæ testes singulares an probent. Farin. loc. supr. num. 224. cum seqq.

OBSERVANTIA in genere à testibus singularibus probari potest. Cach. dec. 99. n. 25.

POSSESSIO alicuius seu quod quis possederit à testib. singularibus an probari possit, Æmil. part. 3. decis. 269. n. 1. Benint. dec. 62. n. 2.

PRÆSCRIPTIO per testes singulares an probetur, Farinac. de testib. quæst. 64. n. 173. cum seqq.

REDITVS seu quæ fuerit summa redituum in bonis à testibus singularibus an probari possit. Castr. cons. 302. n. 8. lib. 1.

SACERDOTIVM an testes singulares probent. Farin. de testib. quæst. 64. n. 273. cum seqq.

SCIENTIA à testibus singularibus vtrum possit probari. Far. loc. citat.

SIMVLATIO per testes singulares an probetur, Far. vbi supr.

SOCIETAS à testibus singularibus vtrum probari possit. Farinac. de testib. quæst. 64. numer. 173. cum seqq.

SYMONIA an probari possit per testes singulares, Farin. loc. supr.

TOTVM aliquod si probatum sit & vnus probat de vna eius parte. alius de alia, plenè probant, Triuis. lib. 2. dec. 52. num. 5. Farin. de test. quæst. 64. num. 160. cum seqq.

VERBA DIFFAMATIVA ab aliquo in alium prolata per testes singulares possint probari, Farinac. vbi supr. n. 256. 223. 279. 290.

VITA hominis an per testes singulares probetur. Farin. loc. citat.

VSVRA seu vsurarium esse aliquem à testibus singularibus an probari possit, Couarr. var. resol. libr. 3. cap. 3. n. 5.

Singularitas an præsumatur, & an testes singulares possint coniungi.

SECTIO 84.

TESTIVM singularitas non præsumitur, Hier. à Laur. dec. 11. n. 7. & 9. Montic. tract. de testibus, tit. impugn. testium quia sing.

Sed in dubio præsumuntur, contestes nisi de singularitate appareat, Port. cons. 95. n. 19. Mand. cons. 25. nu. 8. Marant. consil. 9. num. 3.

Item nisi ex singularitate non congrua resultet interpretatio, Curt. tractat. de testib. n. 28.

Quòd si discordes sint non possunt dici contestes. Angel. cons. 262. n. 2.

Quid si varient & vnus dicat se vidisse, alter se audiuisse, Curt. tract. de testib. n. 15.

Vel si vnus nominet alios in contestes, & alii dicant nullos fuisse præsentes, an singulares præsumantur. Bursat. cons. 33.

Con-

Coniungi autem singulares quando debeant vt singulares non putentur. Port. conſ. 181. n. 11.

Coniunguntur plures probationum ſpecies vt faciãt plenam. Curt. tract. de teſtib. n. 27.

Item duæ ſemiplenæ vt faciant plenam, Port. conſil. 39. n. 31. Chaſſ. conſ. 16. n. 14. Curt. tract. de teſtib. n. 93.

Non iunguntur teſtes ſingulares niſi dictum vnius coadiuuet dictum alterius. Mont. tract. de teſtib. tit. impugn. teſtes quia ſingul. Et niſi ſint omni exceptione maiores vel ſi res ſit ardua, nec eſt probatum per alios teſtes de bona illorum qualitate, Caualc. part. 1. dec. 19.

Si vnus deponat de veritate facti an iungatur cum eo qui de confeſsione, Surd. dec. 12. n. 9. & 15. Gram. dec. 25. n. 4. Cur. tract. de teſtib. n. 91.

An ſi vnus de confeſsione mutui facta in vno loco, alius in alio, Ioan. de Amic. con. 73. n. 12.

Teſtis de auditu an cum teſte de fama iungatur, Monticel. tractat. de teſt. titul. dicta an & quando coniung.

An teſtis de veritate cum teſte de fama. Monti. loc. citat. Surd, dec. 12. n. 6.

Deponens de interrogatione an cum deponente de depoſitione, Mont. ibid.

An teſtis de promiſsione cum teſte de veritate facti iungatur, Farin. tract. de teſtib. quæſt. 64. n. 120. Surd. dec. 12. n. 3.

An teſtis de auditu cum duobus de viſu vel contra. Afflic. dec. 83. n. 8.

Diminutio dimidia vtriuſque teſtis non eſt probata quando ſimul iunguntur, Chaſſ. conſ. 36. n. 6.

Qui possint esse testes in criminalibus vel non.

SECTIO 85.

TESTES in criminalibus, qui esse possint. Iul. Cla. §. fin. quæst. 21.

ACCVSATOR an possit esse testis in criminalibus. Farin. tract. de testib. quæst. 6. n. 64. & seqq. & quid in causa hæresis. Farin. ibid. n. 70.

ACCVSATVS an in criminalibus ad testimonium admittatur, etiam pendente accusatione. Crot. tra. de test. in caus. crim. n. 122. vide infr. verb. accusatus. sect. 1.

AFFINIS an testis esse possit in criminalibus. Mon. tract. de testib. tit. in criminalibus qui test. ess. poss. & quid de consanguineo, vid. infr. verb. consanguineus.

Quid ad innocentiam rei, vel ad iniuriam affini latam. Item in crimine hæresis, simoniæ, læsæ maiestatis. Farin. tractat. de testib. quæst. 54. n. 33. & seqq.

Et an contra reum possit esse testis Gra. dec. 34. nu. 14.

AMICVS an in crimine lęsæ maiestatis testis esse possit. Montic. tract. de testib. tit. in crim. læsæ maiest.

AVDIENS seu de auditu an possit esse testis in crim. Montic. tractat. de testibus. tit. test. in crim. qui recip.

AVXILIATOR criminosi an possit esse testis de eo crimine. Mascard. concl. 258. de probat. Montic. tract. de testib. verb. auxiliator vid. sect. 1. verb. socius criminis, criminosus. & infr. dictis verbis hac sectione.

BLASPHEMATOR an ad probationẽ criminalium admittatur. Farin. tract. de testib. quæst. 54. n. 416. Ioan. de Amic. cons. 127. n. 20.

BIR-

Birroarivs an contra reum, vel eius defensionem testis esse possit. Farin. de testib. quæst.56.num. 378.388.& 399.

Cæcvs an in criminalibus ad testimonium admittatur.Farin.de testib. quæst.61.n.30.

Quid in adulterio.Mont. tract.de testib.verb.cæcus. Farin.ibid.n.33.

Christianvs quilibet an possit esse testis in crimine simoniæ. Montic. tract. de testib.tit.test.in crim.simon.

Clericvs an in criminalibus possit esse testis contra laicum, Montic. tract. de testib.tit.testes in crim. qui esse possint.

An in crimine cuius pœna sit sanguis. Farinac. de testibus quæst. 61.n.59.& seqq.Crot.tract.de testib. in caus.ciuil.n.69.

Quid super crimine Ecclesiastico coram iudice ecclesiastico, Quid si ciuiliter agatur de crimine.Farin. ibid.num.70.& 77.

An qui clericus esse non possit admittatur in testem contra clericum in criminalibus,Couarr.tom.1.lib. vnic.pract.quæstionum, cap.18.n.2.

Cognitvs ab accusato an in causa criminali sit idoneus.Montic.tractat. de testib.titul.test.in crimin. qui.

Compater an in criminalibus sit testis idoneus. Crotus tractat. de testibus. in caus. ciuil.numero 117.118.

Conivnctvs an ad testimonium admittatur in crim.Crot. tract.de testib. in caus.crim.num.73. & 86. Montic.tractat. de testib.tit.test.in crim.qui.

Consangvinevs an faciat probationem in criminalibus.Montic.tracta.de testib.verbo, consanguineus & tit.test.in crim.qui poss.Nell.tract.de testib.num.9. Marc.lib.1.quæst.895.

Quid ſi ſit conſanguineus inimici, vel delatoris, Mõtic. ibid. tit. teſtes qui in crimin.

CONSPIRATOR an in crimine ſimoniȩ teſtificetur, Montic. tract. de teſtibus, tit. teſt. in crim. ſimoniæ an in crimine hæreſis, Montic.. ibid. tit. teſtes in crimine hæreſis.

CONTESTIS vtrum in crimine læſæm. admittatur in teſtem. Mon. tra. de teſt. tit. in crimin. læſæ maieſt.

CONTRARIVS an crimen lȩſæmaieſt. probet. Mõt. ibid.

CORRVPTVS pecunia an in criminalibus ſit idoneus teſtis. Montic. tract. de teſtib. tit. teſtes in crim. qui poſſ.

CREDVLVS an admittatur ad probandum homicidium. Montic. tract. de teſtib. tit. teſtes ſuper crimin. homicid.

CRIMINOSVS an in criminalibus admittatur. Montic. ibid. & verb. criminoſus. Quid in crimine hæreſis. Montic. ibidem tit. teſt. in crimine hæreſis læſæ maieſtatis. Montic. ibid. tit. in crimine læſæ maieſtatis, Simoniæ. Montic. ibid. tit. teſtis in crimine ſimon. vid. ſupr. ſectio. 1. verb. criminoſus.

CRIMINIS particeps an in criminalibus ſit teſtis idoneus, Æmil. part. 3. dec. 279. n. 9. & 10.

An ſit teſtis in criminibus occultis. Montic. tract. de teſt. verb. criminis particeps vel ad detegendam coniurationem. Crot. tract. de teſtib. tit. teſtes qui prohib. eſſe teſtam. 24. vel in criminibus exceptis, Montic. ibid. vt hæreſis. Nell. tract. de teſtib. n. 16. Monticel. ibid. læſæ maieſtatis, Crot. de teſtib. in cauſ. crimin. n. 94. Mont. ſupr. Simoniæ, Nell. tract. de teſtib. n. 16. falſæ monetæ. Montic. ib. Raptus. Æmil. part. 3. dec. 277. nu. 9.

DOMESTICVS an probet in criminalibus Montic. tract.

tractat. de testib.tit.testes in crimin.qui, vid.supr.sec-uo.1. verb.domesticus.

EXCOMMVNICATVS an in causa hæresis testificari possit, Crotus tract.de testibus, in caus.ciuil. n.193.Farin.tractat. de testibus quæst.56.n.273.

FALLITVS an in criminalibus admittatur. Montic. tract.de testib.tit. testes in crimine qui,& in verbo falliti,vid.supr.sectio.1.verb.fallitus.

FAMILIARIS an possit esse testis ad probandam innocentiam rei.Montic.tract.de test.verb.familiares.

FALSARIVS an in crimine falsi admittatur in testem. Port.cons.98.n.82.

FILIVS spiritualis an admittatur in criminalibus, Crotus tractat.de testib. in caus.crimin. n.118.

FOEMINA an in causa criminali idoneus testis reputetur, Mascard cont.767.de probat.

FRATER contra fratrem an admittatur in criminalibus.Farin.tract. de testib.quæst.54. num. 84. Angel.tract.de testib.tit. an fit,nu.1. [illegible] ell.tractat.de testibus, numero 8. Montic.tractat. de testib. titul.test.in crim.qui.Marc.lib.1.quæst.895.An ad probandam innocentiam fratri. Crot.tract. de testibus in caus. crimin.n.13.Marant.cons.29.n.2.& 3.

An admittatur contra fiscum ad probandum homicidium per fratrem commissum ad sui defensam.Cro. ibid.n. 156. Montic. tractat. de testib. tit.testes super crimine homicid.

An in causa hęresis,vel quando agitur de sola fratris defensione sine præiudicio tertij,Farin.ibid. num.117. Gabriel. com.opin.concl. 22.lib.7.de crimin. Bened. in repet cap. Raynutius extr. de testam. verb.qui cum alia.n.256.

Quid in crimine læsæ maiestatis. Montic.tra.de

testib.tit.in crimine læsæ maiest.

An fratres minores possint esse testes in crimine iniuriarum. Marant.cons.124.n.1.& 3.

IMPVBERES an in criminalibus testes esse posint. Mõ.tra. de testi.titul. testes in crim. qui poss. Farin.de testib.quæst.58. n.1.& seqq.

INFAMIS in criminali causa an sit testis idoneus. Crot.de testib.in caus.crim.n.14.

Quid in crimine enormi. Montic. tract. de testib. verb. infamis, & an tunc faciat saltem indicium, Crot. de testib.in caus. crimi.n.27.vel hæresis, & cum tormentis, Triuis.lib.2.q.39.n.6.Crot.ibid.n.27. Vel læsæ maiestatis. Cache.dec. 79.n.36. Capic.in constit.Sicil.pag.110.nu. 3. Malet. tract.de testib.cap.3.n.5.Crot. ibid. Montic. tractat. de testibus. tit.in crimine læsæ maiestatis.

Quid in crimine simoniȩ an probet.Montic.ibid.tit. test.in crimin.simon.

An saltem probet in criminalibus ad torquendum. Gam.n.9.dec.11.Ioan.de Arnono.sing. 19.n.1.

An criminis adminicula infamis probet. Barbat. tract.de testib. n.46.

Quid de infami infamia facti.Crot.de testib.in caus. crim.n.30.

Quid in criminalibus ciuiliter intentatis, Farin.de test.quæst.56.n.115.

An infamis infamia iuris probet in criminalib.Cro. ibid.n.20.

INHABILIS an in crimine læsæmaiestatis admittatur.Monticell. tractat. de testibus tit.in crimine læsæ maiest.

An in crimine hæresis.Montic.ibid.tit.testes in crimin.hæresis.

Inhabilis ad sacerdotium an possit testificari, Mont. tract.

tract.de testibus tit.test.in crim.qui poss.

Inimicvs in criminalibus an admittatur, Triuis.lib. 2.dec.39.n.5.& dec.49.n.25.& 48.& dec.28. n.3. Marc. li.1.dec.292.Pract.Lanfranc.ca.8.n.78.Montic.tract. de testibus verb.inimicus, Crot. tract.de testib. in caus. crimi.n.103.

Quid in crimine sodomiæ,Far.de testibus quæst.53.n. 56.vel simoniæ.Crot.de testib.in cau.crim.n.104.Montic.tract.de testib.titu.testes in crim.simon.vel læsæ maiestat.Crot.ibi.n.105.Mont.ibid.verb.inimicus.Et quid si capitalium,Montic.ibid.tit.in crimine læsæma. Marant.cons.6.n.16.

Et an possit esse testis in crimine hæresis. Farin. ibid. n.5.Triuis.lib.2.dec.28.n.8.Montic.ibid.verb.inimicus, & tit.testes in crim.hæresis.

Inqvisitvs de criminalibus & non condemnatus an probet in criminalibus,Gram.n.29.dec.34.

Laicvs an possit esse testis contra clericos in criminalibus,Capic.in constit.Sicil.pag.109.n.1.Montic. tra. de testib.tit.testes in crimine qui poss.Nepos à Monte Alb.tract.de testib.n.153.Crot.de testibus in caus. crim. n.154.Malet.tract.de testib.cap.5.n.55.Montic.ibid. ver. laicus,Chass.consil.48.n.29.Farin.de testib. quæst.61.n. 98.Anger.tract.de testib.n.61.

Quid in criminibus exceptis, hæresis, simoniæ læsæmaiestatis,Farin.ibid.n.104.Crot.tra. de testib. in caus. crim.n. 55.Montic.ibid.verb.laicus,&tit.in crimine læsæ maiestatis.

Quid in delictis notoriis,Crot.ibid.n.66.Farin. ibid. n.118.

Quid in causa criminali ciuiliter mota.Crotus ibid.n. 64.Farin.ibid.n.120.

Libertvs an in criminalibus contra patronum sit idoneus testis,Crot.de testib.in caus.crim.n.4.

Lusor an testificetur in criminalibus, Ioan. de Amic. cons. 127. n. 20.

LIBERATVS ab accusato an in criminalibus pro eo admittatur, Montic. tractat. de testib. titu. testes qui in crim.

MANDATARIVS an testimonium ferre possit in criminalibus contra mandantem, Monticell. tractat. de testib. verb. mandatarius, & tit. testes in crim. qui poss.

MATER an in criminalibus admittatur ad defensionem rei, Marant. cons. 20. n. 3.

MEDIATOR an testificetur in crimine simoniæ, Ioseph. Lud. part. 2. dec. 95. n. 17.

MERETRIX an in criminali causa testimonium ferre possit, Farin. tract. de testib. quæst. 56. n. 361. Crot. de testib. in caus. crim. n. 32.

Quid in criminibus exceptis. Farin. ibid. n. 366. Mont. de testib. verb. meretrix.

Quid in crimine simoniæ, Montic. ibid. tit. test. in crimine simoniæ.

MINOR 25. annis, sed maior 20. an testis esse possit in criminalib. Farin. de testib. quæst. 58. n. 20. & seqq. Schen. tract. de testib. n. 14. Ægid. tract. de testib. n. 6. Montic. tract. de testib. tit. testes in crimine.

Quid si minor 20. Marant. cons. 6. n. 46.

Et an testis omni exceptione maior dicatur, Marc. li. 1. quæst. 890.

An in crimine læsæ maiestatis testis esse possit, Crot. de test. in caus. crim. n. 143.

An in subsidium minor in criminalibus admittatur quando alij testes haberi non possunt, Marant. cons. 12. n. 6.

MVLIER an in causis criminalibus probet, & quid de iure canon. Farin. de testib. quæst. 56. numer. 1. Nepos à Monte

Monte Alb.tract.de testib.n.63. Ægid. tract. de testib. n.5.Crot.de testib.in caus.crimin.n.26.46.47.48. Aufrer.tract.de testibus,n.49.Cremens.sing. 145. n.1. Pap. lib.3.ti.3.arrest 17.n.2.Benedict.in cap. Raynutius verb. testamento 1.n.65.extr.de testam.Marant.cons. 17. n.17. Gram.dec.63.n.16.Pract.Lanfr.cap.8.n.64.Chass.in cõsuet.Burg.tit.des iustices,§.6.verb. Messiers & sergens, n.41.Marc.lib.1.quæst.960.Tyraq. in Pictau. gl. 1. part. 9.num.6.Monticell.tractat.de testib. tit.test. in crimin. qui poss.Ioann.de Amic.cons.86.num.12. vide in verb. vxor.

An ad rei defensionem probet,Farin.ibid.n.15. Lail. in constit. Sicil. lib. 1. Tit. de pœna contem.defens. nu.2.

An contra clericum admittatur, Montic. tract. de testib.testes in crimine qui.

An mulier probet occisores compatris.Curt.tract.de testib.n.67.

An si agatur de pœna corporali, de suppositione partis, de crimine furti, hæresis,læsæ maiest. & in causa criminali ciuiliter intentata,Farin.de testib.quæst.56.n. 20.& seqq.Montic.tract. de testib. tit. in crimine læsæ maiest.

MVTVS an in criminalibus testificari possit, Farin.de testib.quæst.61.n.49.

PATER in crimine hæresis,læsæmaiestatis possit cogi contra filium testificari,Farin.de testib.quæst.54. nu. 173.& seqq.

PAVPER an in criminalibus testimoniũ ferre possit, Farin.de testibus,quæst.57.n.15.& seqq. Crot. de testib. in caus.crimin.num.27.Montic.de testib. verb.pauper, & titu.testes in crimine qui poss. Marant. cons. 7. num.7.

An ad innocentiam probandã admittatur,Crot.ibid.

n.11.Farin.ibid.n.22.

PERIVRVS an probet in criminalibus,Farin.de teſtib. quæſt.55.n.186.

Quid in crimine hæreſis,Farin. ibid.n. 203. Montic. tract.de teſt.tit. teſt.in crim.hæreſis vel in crimine læſæ maieſtatis,Farin.ibid.n.196. Montic. tract. d teſtib. tit.in crimine læſæ maieſt.

PROCVRATOR an in cauſa criminali idoneus ſit teſtis. Farin.de teſtibus quæſt.60.n.238.& Crot. de teſtib. n.62.

PROXENETA an in crimine ſimoniæ ad teſtificandum admittatur,Farin.de teſtibus quæſt.60.numer. 420.

PVBES proximus pubertati an in criminalibus poſſit eſſe teſtis , Farin.de teſtib. quæſt.65. numer. 15. & ſeqq.

PVPILLVS an in crimine læſæ maieſtatis admittatur, Montic.tract.de teſtib.tit.in crimine læſæ maieſt.Schen. tract.de teſtib.n.13.

SERVVS an teſtimonium ferre poſſit in criminalibus,Crot.de teſtib.in.cauſ.crim.n.57.

An in criminibus exceptis,Farin.de teſtibus quæſt.55. n.173.

An in crimine ſimoniæ ſeruus proprius teſtis eſſe poſſit,Montic.tractat.de teſtib. titu. teſt. in crimine ſimoniæ.

SINGVLARIS teſtis an admittatur ad probandum in crimine homicidij,Montic.tract.de teſtib.titu. teſtes ſuper crimine homicidij.

An in crimine læſæ maieſtatis,Montic.ibid. tit.teſtes in crimine hæreſis.

SOCIVS pro ſocio an in criminali cauſa admittatur, Montic.tract.de teſtib.verb.ſocius.

Quid in cauſa corruptelæ iudicis ſiue barratariæ, Port.

Port.conſ.94.n.12.

An in ſubſidium admittatur, Farinac. Aret. conſ. 61. n.3.

Quid in ſocio itineris, Montic. ibid. tit. teſtes in crimine qui.

Socius criminis an in crimine læſæmaieſtatis admittatur in teſtem, Montic.ellibid.titu.in crimin. læſæmaieſt.

Quid in crimine ſimoniæ, Montic. ibid. tit. teſtes in crimine ſimoniæ.

Confeſſio ſocij criminis quando faciat indicium, Port.conſ.94.n.13.

SPVRIVS an in criminalibus admittatur, Montic.tra. de teſtib.tit.in crimine qui poſſ.

SVPERIOR an in crimine ſubditi teſtis eſſe poſſit, Montic.tract.de teſtibus, verbo ſuperior.

SVRDVS an per ſcripturam vel ſigna poſſit in criminalibus deponere, Farinac. de teſtibus, quæſt.61. n.49.

VACILLANS an ſine tortura in criminalibus admittatur, & quid ſi in officio, dignitate & nobilitate ſit conſtitutus, Capic.n. 13.dec.142.

VILIS & deploratus an in cauſa criminali idoneus teſtis reputetur, Montic.tract. de teſtibus, tit.teſtes in crimine qui.Ioan.de Amic.conſ.127.n.20.

VICINVS contra vicinum an in criminalibus admittatur, Montic.ibid.

VIDENS ſeu de viſu quando deponit an probet homicidium, Montic.ibid. tit. teſtes ſuper crimine homicidij.

VNICVS teſtis an probet in crimine læſæmaieſt. Montic.ibid.tit.in crimine læſæmaieſt.

Teſtis vnicus cum fama an in criminalibus ſit idoneus, Lail. in conſtitut. Sicil. libr. primo titul. de

homicid.n.22.

Quid si de crimine ciuiliter agatur, Æmil.part.3.dec. 296.n.1.& 2.

VNIVERSITAS an in criminalibus ad testimonium admittatur in fauorem alicuius de sua vniuersitate, Farin.de testibus quæst.60.numer. 58. & seqq.Montic.tractat.de testib.verb.vniuersitas, Crot. de testibus in caus.crim.numer.116.Malet.tractat.de testib. cap. 4. n.73.

VSVRARIVS an in causa criminali sit testis idoneus, Farin.de testibus quæst.60.n.80.& 83.

VXOR an in criminalibus ad defensionem rei admittatur, Marant.c.20.n.3.

An in crimine læsæ maiestatis possit testificari, Montic.tra.de testibus, tit.in crimine læsæ maiest.vid.suprà verb.mulier.

Testes in criminalibus quales & quot esse debeant.

SECTIO 86.

TESTES in criminalibus nunquid debeant esse integræ famæ, omni exceptione maiores & idoneiores quàm in causa ciuili, Montic. tract. de testibus, tit.testes in crim.qui.Ioan.de Amic.cons.85.nu. 2. & 7. Ioa.de Apan.cons.17.n.8.Item debent esse maiores, 20. annis, Oldrad.cons.192.n.1.

Ad depositionem cardinalis, episcopi, & contra comitem, vel baronem, quales testes in crimine requirantur, Montic.ibid.

Quæ in teste attendenda sint in criminalibus, Triuis. lib.1.dec.46.n.5.

An in

An in crimine homicidij debeant cognoſcere occidentem, Montic.tract.de teſtib.tit.teſtes ſuper crimine homicidij.

In criminalibus an duo teſtes ſufficiant, vel plures requirantur, Triuiſ.lib.2.dec.52.n.1.& dec.49.n.1.& 2.& an fama cum vno teſte probet ſemiplenè, Crot.tract.de teſtib.n.121.

An duo ſine ratione & cauſa faciant probationem, Chaſſ.in conſtit.Burgund.ti.des iuſtices, §.7.verb.ſuffiſamment preuué.

An ad probandum homicidium duo teſtes ſufficiant, Montic.tractat.de teſtib, titu. teſtes ſuper crimine homicidij.

In crimine hæreſis quot teſtes requirantur, an duo ſufficiant, Montic.tractat. de teſtib.titu. teſt.in crimin. hæreſis.

In criminalibus an probationes debeant eſſe omni luce clariores, Angel.tra.de teſtib.tit.an frater n.18. Nepos à Mont.Alb.tract.de teſtib.n.148.Schench.tract.de teſtib.n.113.Montic.tractat.de teſtib.titu.teſt.in crimin. hæreſis.

An debeant eſſe magis idonei & habiles quàm in ciuilibus, Schench.tract.de teſtib.n.113.Crot. tract. de teſtibus, tit.qui teſtes in teſtam.n.25.Malet.tract. de teſtibus, 2.part.n.6.

In crimine ſimoniæ plenè probatio requiritur, Monticell. tractat. de teſtib. titu. teſtes in crimine ſimoniæ.

An quilibet admittatur ad dicendum de innocentia accuſati, Caſtr.conſ.168.lib.1.nu. 6. præſertim in criminibus exceptis, Crot. de teſtibus, titu.de cauſ.criminal. n.123.

Testes qui possint torqueri vel non.

SECTIO 87.

BIRROARIVS an nunquam sine tortura probet, Farin.de testib.quæst.76.n.396.

BVFFONES an sine tortura ad testimonium admittantur, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.443.

CLERICVS an possit torturæ subiici, Farin. tracta.de testib.quæst.79.n.56.

COGENDVS qui non est ad testimonium an possit torqueri, n.48. Montic.tract.de testib.tit. an & quando examinentur testes in tortura.

CONDEMNATVS de publico crimine, an sine tortura ad testimonium admittatur, n.29.

Et an iuris infamia sufficiat propter criminis condemnationem, ad inferendum torturam testi, Farinac. ibid.n.30.

CONTRARIVS quibus casibus mediante tortura ad testimonium admittatur, Montic.tract.de testib. tit. an & quand.examin.test.in tortura.

CRIMINIS particeps an debeat subiici torturæ, quãdo cum dicto socij criminis adsunt alia indicia, Crot. tract.de testib.tit.de testib.in caus.crimi.n.159.

CRIMINOSVS testis an admittendus sine tortura, n. 28. Montic.ibid.

Et quid si criminosus non sit condemnatus, n.31.

DEPLORATVS & vilis an sine tortura admittendi, Barbat.tract.de testib.2.part.n.18.

DEPORTATVS an sine tortura in testem admittatur, n.36.

DIGNITATE præditus an si vacillet possit torqueri, Farin.quæst.79.n.60.

DOME-

Domesticvs an ſit idoneus teſtis ſine tortura num.39.

[illegible] trio an teſtificetur ſine tortura. Farin. tract. de [illegible] quæſt.56.n.443.

Infamis an admittatur ad teſtimonium ſine tortura.Farin.quæſt.70.n.23. Montic. tract. de teſtib, tit. an & quando examinentur teſtes in tortura.Crot. tractat. de teſtib.tit.in cauſ.criminali.n.163.

Et quid ſi infamis infamia iuris.n.24.

Vel infamia facti n.25.

Et an quoad inquiſitionem probet ſine tortura.n.27.

Quid in facto proprio.Farin. de teſtib.quæſtion.63. n. 216.

Informatvs de aliquo facto veriſimiliter,ſi recuſet dicere veritatem,an poſſit torqueri. Farin. tract.de teſtib.quæſt.79.n.16.Montic. tract. de teſtib.tit. an & quando examinentur teſtes in tortura.

Quid ſi dicit ſe nihil audiuiſſe,aut vidiſſe,n.17.

Quid ſi alleget rationabilem cauſam ſuę ignorantiæ, an per hoc excuſetur à tortura n.19.

Quid ſi neget ſe audiuiſſe & conuincatur de mendacio n.20.

Et ad id ſufficit conuinci ab vno teſte dummodo ſit eo dignior.n.21.

Quid ſi reperiantur plures teſtes veriſimiliter informati de aliquo negocio , an omnes debeant torqueri vel vnus tantùm aut duo.n.77.

Inhabilis an vt admittatur ad teſtimoniũ torqueri debeat.Farin. de teſtib.quæſt.79.n.52.& ſeqq.

Liber homo an in caput aliorum pro teſtimonio torqueatur.n.2.

Maior omni exceptione an ſit torquendus. Mont. tract.de teſtib.tit.an & quando teſtes examinentur in tortura.

Lusor an testificetur in criminalibus, Ioan. de Amic. cons.127.n.20.

LIBERATVS ab accusato an in criminalibus pro eo admittatur, Montic.tractat. de testib.titu.testes qui in crim.

MANDATARIVS an testimonium ferre possit in criminalibus contra mandantem, Monticell.tractat. de testib.verb.mandatarius, & tit.testes in crim. qui poss.

MATER an in criminalibus admittatur ad defensionem rei, Marant.cons.20.n.3.

MEDIATOR an testificetur in crimine simoniæ, Ioseph.Lud.part.2.dec.95.n.17.

MERETRIX an in criminali causa testimonium ferre possit, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.361. Crot.de testib.in caus. crim.n.32.

Quid in criminibus exceptis.Farin.ibid.n.366. Mont. de testib.verb.meretrix.

Quid in crimine simoniæ, Montic.ibid.tit.test.in crimine simoniæ.

MINOR 25.annis, sed maior 20.an testis esse possit in criminalib.Farin.de testib.quæst.58.n.20.& seqq.Schen. tract.de testib.n.14.Ægid.tract.de testib.n. 6. Montic. tract.de testib.tit.testes in crimine.

Quid si minor 20.Marant.cons.6.n.46.

Et an testis omni exceptione maior dicatur, Marc.li. 1.quæst.890.

An in crimine læse maiestatis testis esse possit, Crot. de test.in caus.crim.n.143.

An in subsidium minor in criminalibus admittatur quando alij testes haberi non possunt, Marant. cons.12. n.6.

MVLIER an in causis criminalibus probet, & quid de iure canon.Farin.de testib.quæst.56.numer. 1. Nepos à Monte

Monte Alb.tract.de testib.n.63. Ægid. tract. de testib. n.5.Crot.de testib.in caus.crimin.n.26.46.47.48. Aufrer.tract.de testibus,n.49.Cremens.sing. 145. n.1. Pap. lib.3.ti.3.arrest 17.n.2.Benedict.in cap. Raynutius verb. testamento 1.n.65.extr.de testam.Marant.cons. 17. n.17. Gram.dec.63.n.16.Pract.Lanfr.cap.8.n.64.Chass.in cõsuet.Burg.tit.des iustices,§.6.verb. Messiers & sergens, n.41.Marc.lib.1.quæst.960.Tyraq. in Pictau. gl. 1. part. 9.num.6.Monticell.tractat.de testib. tit.test. in crimin. qui poss.Ioann.de Amic.cons.86.num.12. vide in verb. vxor.

An ad rei defensionem probet,Farin.ibid.n.15. Lail. in constit. Sicil. lib. 1. Tit. de pœna contem.defens. nu.2.

An contra clericum admittatur, Montic. tract. de testib.testes in crimine qui.

An mulier probet occisores compatris.Curt.tract.de testib.n.67.

An si agatur de pœna corporali, de suppositione partis, de crimine furti, hæresis,læsæ maiest. & in causa criminali ciuiliter intentata,Farin.de testib.quæst.56.n. 20.& seqq.Montic.tract. de testib. tit. in crimine læsæ maiest.

MVTVS an in criminalibus testificari possit, Farin.de testib.quæst.61.n.49.

PATER in crimine hæresis,læsæmaiestatis possit cogi contra filium testificari,Farin.de testib.quæst.54. nu. 173.& seqq.

PAVPER an in criminalibus testimoniũ ferre possit, Farin.de testibus,quæst.57.n.15.& seqq. Crot. de testib. in caus.crimin.num.27.Montic.de testib. verb.pauper, & titu.testes in crimine qui poss. Marant. cons. 7. num.7.

An ad innocentiam probandã admittatur,Crot.ibid.

n.11.Farin.ibid.n.22.

PERIVRVS an probet in criminalibus, Farin.de testib. quæst.55.n.186.

Quid in crimine hæresis, Farin. ibid.n. 203. Montic. tract.de test.tit. test.in crim.hæresis vel in crimine læsæ maiestatis, Farin.ibid.n.196. Montic. tract. d testib. tit.in crimine læsæ maiest.

PROCVRATOR an in causa criminali idoneus sit testis. Farin.de testibus quæst.60.n.238.& Crot. de testib. n.62.

PROXENETA an in crimine simoniæ ad testificandum admittatur, Farin.de testibus quæst.60.numer. 420.

PVBES proximus pubertati an in criminalibus possit esse testis, Farin.de testib. quæst.65. numer. 15. & seqq.

PVPILLVS an in crimine læsæ maiestatis admittatur, Montic.tract.de testib.tit.in crimine læsæ maiest.Schen. tract.de testib.n.13.

SERVVS an testimonium ferre possit in criminalibus, Crot.de testib.in.caus.crim.n.57.

An in criminibus exceptis, Farin.de testibus quæst.55. n.173.

An in crimine simoniæ seruus proprius testis esse possit, Montic.tractat.de testib. titu. test. in crimine simoniæ.

SINGVLARIS testis an admittatur ad probandum in crimine homicidij, Montic.tract.de testib.titu. testes super crimine homicidij.

An in crimine læsæ maiestatis, Montic.ibid. tit.testes in crimine hæresis.

SOCIVS pro socio an in criminali causa admittatur, Montic.tract.de testib.verb.socius.

Quid in causa corruptelæ iudicis siue barratariæ,

Port.

Port.conſ.94.n.12.

An in ſubſidium admittatur, Farinac. Aret. conſ. 61. n.3.

Quid in ſocio itineris, Montic. ibid. tit. teſtes in crimine qui.

Socius criminis an in crimine læſæmaieſtatis admittatur in teſtem, Montic.ellibid.titu.in crimin. læſæmaieſt.

Quid in crimine ſimoniæ, Montic. ibid. tit. teſtes in crimine ſimoniæ.

Confeſſio ſocij criminis quando faciat indicium, Port.conſ.94.n.13.

SPVRIVS an in criminalibus admittatur, Montic.tra. de teſtib.tit.in crimine qui poſſ.

SVPERIOR an in crimine ſubditi teſtis eſſe poſſit, Montic.tract.de teſtibus, verbo ſuperior.

SVRDVS an per ſcripturam vel ſigna poſſit in criminalibus deponere, Farinac. de teſtibus, quæſt.61. n.49.

VACILLANS an ſine tortura in criminalibus admittatur, & quid ſi in officio, dignitate & nobilitate ſit conſtitutus, Capic.n. 13.dec.142.

VILIS & deploratus an in cauſa criminali idoneus teſtis reputetur, Montic.tract. de teſtibus, tit.teſtes in crimine qui.Ioan.de Amic.conſ.127.n.20.

VICINVS contra vicinum an in criminalibus admittatur, Montic.ibid.

VIDENS ſeu de viſu quando deponit an probet homicidium, Montic.ibid. tit. teſtes ſuper crimine homicidij.

VNICVS teſtis an probet in crimine læſæmaieſt. Montic.ibid.tit.in crimine læſæmaieſt.

Teſtis vnicus cum fama an in criminalibus ſit idoneus, Lail. in conſtitut. Sicil. libr. primo titul. de

homicid.n.22.

Quid si de crimine ciuiliter agatur, Æmil.part.3.dec. 296.n.1.& 2.

VNIVERSITAS an in criminalibus ad testimonium admittatur in fauorem alicuius de sua vniuersitate, Farin.de testibus quæst.60.numer. 58. & seqq. Montic.tractat.de testib.verb.vniuersitas, Crot. de testibus in caus.crim.numer.116.Malet.tractat.de testib. cap. 4. n.73.

VSVRARIVS an in causa criminali sit testis idoneus, Farin.de testibus quæst.60.n.80.& 83.

VXOR an in criminalibus ad defensionem rei admittatur, Marant.c.20.n.3.

An in crimine læsæ maiestatis possit testificari, Montic.tra.de testibus, tit.in crimine læsæ maiest.vid.suprà verb.mulier.

Testes in criminalibus quales & quot esse debeant.

SECTIO 86.

TESTES in criminalibus nunquid debeant esse integræ famæ, omni exceptione maiores & idoneiores quàm in causa ciuili, Montic. tract. de testibus, tit.testes in crim.qui.Ioan.de Amic.cons.85.nu. 2. & 7. Ioa.de Anan.cons.17.n.8.Item debent esse maiores, 20. annis, Oldrad.cons.192.n.1.

Ad depositionem cardinalis, episcopi, & contra comitem, vel baronem, quales testes in crimine requirantur, Montic.ibid.

Quæ in teste attendenda sint in criminalibus, Triuis. lib.1.dec.46.n.5.

An in

An in crimine homicidij debeant cognoſcere occidentem, Montic.tract.de teſtib.tit.teſtes ſuper crimine homicidij.

In criminalibus an duo teſtes ſufficiant, vel plures requirantur, Triuiſ.lib.2.dec.52.n.1.& dec.49.n.1.& 2 & an fama cum vno teſte probet ſemiplenè, Crot.tract.de teſtib.n.121.

An duo ſine ratione & cauſa faciant probationem, Chaſſ.in conſtit.Burgund.ti.des iuſtices, §.7.verb.ſuffiſamment preuué.

An ad probandum homicidium duo teſtes ſufficiant, Montic.tractat.de teſtib, titu. teſtes ſuper crimine homicidij.

In crimine hæreſis quot teſtes requirantur, an duo ſufficiant, Montic.tractat. de teſtib.titu. teſt.in crimin. hæreſis.

In criminalibus an probationes debeant eſſe omni luce clariores, Angel.tra.de teſtib.tit.an frater n.18. Nepos à Mont.Alb.tract.de teſtib.n.148.Schench.tract.de teſtib.n.113.Montic.tractat.de teſtib.titu.teſt.in crimin. hær [illegible].

An debeant eſſe magis idonei & habiles quàm in ciuilibus, Schench.tract.de teſtib.n.113.Crot. tract. de teſtibus, tit.qui teſtes in teſtam.n.25.Malet.tract. de teſtibus, 2.part.n.6.

In crimine ſimoniæ plenè probatio requiritur, Monticell. tractat. de teſtib. titu. teſtes in crimine ſimoniæ.

An quilibet admittatur ad dicendum de innocentia accuſati, Caſtr.conſ.168.lib.1.nu. 6. præſertim in criminibus exceptis, Crot. de teſtibus, titu.de cauſ.criminal. n.123.

Testes qui possint torqueri vel non.

SECTIO 87.

BIRROARIVS an nunquam sine tortura probet, Farin.de testib.quæst.76.n.396.

BVFFONES an sine tortura ad testimonium admittantur, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.443.

CLERICVS an possit torturæ subiici, Farin. tracta.de testib.quæst.79.n.56.

COGENDVS qui non est ad testimonium an possit torqueri, n.48.Montic.tract.de testib.tit. an & quando examinentur testes in tortura.

CONDEMNATVS de publico crimine, an sine tortura ad testimonium admittatur, n.29.

Et an iuris infamia sufficiat propter criminis condemnationem, ad inferendum torturam testi, Farinac. ibid.n.30.

CONTRARIVS quibus casibus mediante tortura ad testimonium admittatur, Montic.tract.de testib. tit. an & quand.examin.test.in tortura.

CRIMINIS particeps an debeat subiici torturæ, quãdo cum dicto socij criminis adsunt alia indicia, Crot. tract.de testib.tit.de testib.in caus.crimi.n.159.

CRIMINOSVS testis an admittendus sine tortura, n.28.Montic.ibid.

Et quid si criminosus non sit condemnatus, n.31.

DEPLORATVS & vilis an sine tortura admittendi, Barbat.tract.de testib.2.part.n.18.

DEPORTATVS an sine tortura in testem admittatur, n.36.

DIGNITATE præditus an si vacillet possit torqueri, Farin.quæst.79.n.60.

DOME-

Quid si causa ciuilis haberet crimen annexum n. 119.

Quid si vacillet & vilis sit.n.118.

Spontanevs seu qui suapte sponte se ad testificandum affert,an mediante tortura admittatur.n.38.

Svspectvs sine quæstione an ad testimonium admittendus.Montic.ibid.Nepos à Monte Alb. tract. de testib.nu.111. Tyndar. tractat. de testib.lib.2.cap.12. n.3.

Vacillans seu varius an debeat torqueri ad videndum in quo dicto consistat. Montic. tract. de test. tit.an & quand.test.examin. in tortur. Farin. tract. de testib.quæst.66.n.96.& quæst.79.n.6.Tyndar.tract.de testib. lib.2.cap.12.n.3.Marant.cons.50.n.6.

Quid in causa ciuili.n. 7. Schench. tractat. de testib. n.114.

Quid si in dignitate constitutus.n.8.

Quid si alleget causam rationabilem quare variet à primo dicto.Farin.ibid.n.11.

Quid si variatio sit in principali aut accessoriis. n.14.

Et an præcedentibus aliis indiciis & adminiculis,Far. ibid.quæst.66.n.100.

Quid si sit clericus n.101.Et an à iudice seculari sit torquendus si coram eo variauerit.n.103.

Quid si testis sit sæpius varius si vsque ad tertiam vicem n.104.105.

Quid si extraiudicialiter sit varius, & cum iuramento,& in scriptura.n.106.107.108.

Quid si testis varius sit in causa ciuili , an à iudice ciuili,vel criminali debeat torqueri.numer.120. Montic. ibid.

Quid si sponte se offerat,& conuincatur de mendacio.Montic.ibid.

VICINVS an admittatur sine tortura ad testimonium. Farin. de test. 9.79.n.40.

VILIS an debeat torqueri vt testificetur, Montic. tract. de testib. tit. an & quando exam. testes in tortura. Farin. ibid. n.64.

Quid si sit infamis. n.35.

Quid si vacillet. n.65. & seqq.

VNICVS in crimine excepto productus an debeat torqueri, Montic. ibid.

Testes an & quando torqueri poßint vel faciunt indicium ad torturam.

SECTIO 88.

TESTIS an sine indiciis torqueri possit, & an probet si indicia non praecedant. Farin. tract. de test. quęst. 79.n.71.&73. Montic. tractat. de testib. tit. an & quando exam. testes in tortura.

Et an probent si torqueantur sine indicijs siue ad habendam veritatem, siue ad supplendum defectum personae, siue ad purgandam maculam, Farin. ibi. n.74.

Indicia verò contra testem quibus torquendus est non sint indicia delicti, sicut in reo sed indicia scientiae. Farin. ibid. n.75.

An & quando à tormentis liceat inchoare. Tyndar. lib.2. cap.12. n.2. & 4.

An quando causa ciuilis est, possint testes torqueri. n.63. Quid si sint viles. n.64. Quid si vacillent. num.65. Schench. tract. de test. n.114.

An metu torturae quis praesumatur veritatem dixisse. Tyndar. tract. de testib. lib.2. cap.2. n.4.

An in causa criminali possint torqueri & vtrum ad torturam deueniri non possit nisi prius constito de delicto,

licto.n.70.Schench.tract.de test.n.114.

Vel nisi contra reum præcedant indicia.n.71.

Et an in generali & speciali inquisitione.n.46.& 72. Montic.ibid.

Et an quando torquentur testes dari copia indiciorum eis debeat pro faciendis suis defensionibus.n. 47.

Quid si negent se interfuisse delicto,& de hoc conuincantur etiam per vnum testem.Farin.quæst.39.n.130.

Quid in crimine læsæ maiestatis.Farin.quæst.79.n.5.

An testes conuicti,de mendacio torquendi.Montic. tract.de testib.tit.An & quand.exam. testes in tortura. Item an mendacium sit sufficiens indicium ad torturam.Mandell.cons.72.n.10.

Quid si in iudicio contrarientur, & quòd extra iudicium dixerant.Mont.ibid.

Cautela pro teste quando torquetur. Nell. tract. de test.n.231.

Testis qui non debuit examinari non facit indicium si sit examinatus,nec venit puniendus,vel condemnandus ex sua confessione. Castrens. cons. 284. lib. 2. num.4.

Testes examinati generali inquisitione non faciunt indicium sufficiens ad torturam, si fuerint recepti parte non citata.Francis.Aret.consil.163.n.1.

Depositio notarij quæ non sufficit ad puniendos testes vacillantes an saltem debeat facere indicium ad torturam.Marant.cons.50.n.2.

Testis vbi repellitur à testimonio illius contra quem deponit,non facit indicium.Crot.in tract. de testib. in caus.criminal.n.61.

Plura de tortura videbis aliquando, in tractatu de tortura.

Qui testes faciant præsumptionem & indicium tam in ciuilibus quàm in criminalibus, Et tam ad inquisitionem quàm ad torturam.

SECTIO 89.

ACCVSATOR an iudicium faciat cōtra accusatum, etiam ad inquirendum, vel ad torturam. Farin. tra. de testib. quæst. 60. n. 65.

AFFINIS an pro eo vel contra affinem faciat sufficiens indicium ad informationem, inquisitionem & instructionem. Farin. de testib. quæst. 54. n. 70. & seqq.

AVDIENS seu de auditu an inducat præsumptionem. Farin. tractat. de testib. quæst. 69. numer. 25. 32. & seqq.

Quid si vnus ex cortina vel pariete aliquid se audiuisse affirmet, an faciat indicium. Farin. ibid. n. 19. Et an ad torturam. Montic. tract. de testib. tit. test. qual. depo. debeant ad prob. indic.

Quid si ex voce cognouit & audiuit, an faciat indiciũ ad torturam. Montic. tract. de testibus tit. testes qualiter debeant depon. ad prob. ind.

BANNITVS examinatus an aliquod faciat indicium. Farin. de testib. quæst. 56. n. 349.

BIRROARIVS an facit indicium ad inquirendum generaliter. Farin. tract. de testib. quæst. 56. n. 355. & 397.

BLASPHEMATOR an ad torturam faciat indicium. Farin. de testib. quæst. 56. n. 425.

CAECVS de auditu an saltem faciat præsumptionem & indicium. Farin. de testib. quæst. 61. n. 27. 28. 29.

NON CITATVS an faciat indicium. Montic. tract. de testib. tit. testes quales esse debeant ad prob. ind.

CLE-

CLERICVS contra laicum examinatus in causa criminali an indicium faciat. Farin. tract. de testib. quæst. 61. n. 61.

COACTVS qui deponere non tenetur, an faciat indicium. Montic. tract. de testib. tit. testes quales esse debeant ad proband. indic.

CONTRARIVS an saltem faciat indicium ad inquirendum. Farin. tract. de testib. quæst. 66. n. 21.

Quid si testes sint inter se contrarij, an vnus contra alium faciat indicium. Far. tract. de testib. quęst. 65. n. 9. & seqq.

CORRVPTVS an faciat indicium ad inquirendum. Farin. tract. de testib. quæst. 45. per totum, & an ad torturam. quæst. 45. n. 1. & seqq.

CRIMINOSVS an in testimonio faciat aliquam præsumptionem. Crot. tractat. de testib. in caus. criminal. n. 43.

CREDVLVS an faciat aliquale indicium. Farin. tract. de testib. quæst. 68. n. 105. 106.

CRIMINIS particeps an indicium faciat ad inquirendum. Public. in Aluern. tit. 3 art. 5. n. 4. Crot. tract. de testib. in caus. crim. n. 160. Schench. tract. de testib. nu. 37. Montic. tract. de testib. verb. criminis particeps.

DEPONERE PROHIBITVS an indicium in testimonio facere possit. Montic. tract. de testib. tit. testes quales esse debeant ad proband. indic.

Deponens extra factum principale an faciat indiciũ ad torturam. Montic. tract. de testib. tit. testes qual. debet. depon. vt faciant indic.

DOMESTICVS an admissus faciat aliquod indicium aut præsumptionem. Montic. ibid. Farin. de test. quæst. 55. n. 87. 88.

An ad torturam faciat indicium in crimine adulterij

& ſtupris.Farin. ibid.quæſt.55.n.45.& ſeqq.

EXAMINATVS qui examinari non debuit an qualem qualem faciat probationem, aut indicium.Mont. ibid.Farin. tract. de teſtibus quæſt. 62. n. 262.& ſeqq. An ad torturam.ibid.quæſt.62.n.267.& ſeqq.

Quid in eo qui examinatus antè formationem proceſſus.Mont.tract.de teſt. tit.quales teſtes eſſe debeant ad prob.indic.

Vel poſt terminum datum ad probandum.Montic. ibid.Farin. de teſtib.quæſt.80.n.76.

Vel poſt publicationem.Farin.ibid.quæſt.75. n.256.

Vel parte non citata.Farin.ibid.quæſt.70.n.72.

Vel lite non conteſtata.Farin.ibid.quæſt.62. n. 279.

Et an faciat indicium ad torturam.Montic. tract.de teſtib.tit.teſt.nulliter recepti.

Vel extra probatorij terminum.Far.ibid. n. 276. vel infra an ad torturam faciat indicium.Montic.ibid.

Vel examinatus qui examinari non debuit ob reuerentiam perſonæ inimicitiam,ſuſpicionem, infamiam, vel repetitionem.Montic.tract.de teſtib.tit. teſt. qual. eſſe debeant ad proband.indic.

FACINOROSVS an in teſtimonijs faciat indicium. Montic.ibid.

FALSVS an ad inquirendum faciat indicium. Farin. de teſtib. quæſt.67.n.62.& quid ad torturam.ibid.

FAMILIARIS an faciat indicium vel præſumptionẽ. Farin.ibid.quæſt.55.n.131.Montic.tract.de teſt.tit.teſtes quales eſſe debeant ad prob.indic.

FAMVLA examinata pro domino an faciat aliquod indicium,Farin.ibid.n.161.

FRATER licèt pro fratre non faciat plenam probationẽ an ſaltem faciat indicium.Farin.de teſt.quæſt.54. n.133.& an indicium ad torturam.ibid.n.134.

NON IDONEVS an ſaltem faciat indicium.Montic.

tract.

tract.de testib.tit.test.quales esse debeant ad prob. ind.

Impvbes doli capax an faciat in probationibus indicium, Montic.tract.de testib. tit.test. qual. esse debeant ad prob.indic.

Infamis examinatus an quale quale faciat indicium, Farin.tract.de testib.quæst.56. numer. 61. An ad torturam, ibid.n.63.& seq.& n.123. An ad inquirendum. ibid. n.62.

Infidelis contra Christianum an aliquod faciat indicium, Farin.de testib.quæst.56.n.232.

Inhabilis ratione infamiæ an faciat indicium, Farin.tract.de testib.quæst.62.n.282.

Quid si parte non opponente examinatus, ibid.num. 285.

An ad inquirendum, Farin.de testib.quæst.37.n.26. quid si admissus in casu quo veritas aliter haberi non possit. Id.quæst.62.n.75.

An ad torturam faciat indicia remota, Farin.de testib. quæst.37.n.18.& seqq.

Inimicvs examinatus cùm examinari non debuisset an faciat indicium, Farin.de testib.quæst. 62. nu. 283.

An ad torturam, ibid.quæst.53.nu. 12. an ad inquirendum, ibid.quæst.53.n.13.

Interrogatvs qui interrogari non debebat an faciat indicium, Farin. tract.de testib. quæst. 62. nu. 288.

Ivdævs an contra Christianum faciat aliquale indicium, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.232.

Non ivratvs an ad torturam faciat indicium, Montic.tract.de testib.tit.testes nulliter, recepti.

Non integer an indicium in probationibus faciat, Monticell.ibid. titu. testes quales esse debeant ad prob. indic.

LAICVS deponens contra laicum an faciat indicium, Montic.tract.de testib.tit.eod.& an ad torturam, Farin. de testib. quæst.61.n.109.& seqq.

MAIOR omni exceptione, an si vnus tantùm sit, faciat indicium, Montic.tract.de testib.tit.eod.

MINOR ætate an faciat indicium, Montic.tract.de testib.tit.testes quales esse debeant ad prob.ind.

An ad torquendum cum veritate aliter haberi non possit, Farin.de testib.quæst.58.n.33.& seqq.

Quid ad inquirendum, Farin.ibid.quæst.37.num.25.& quæst.58.n.32.& seqq.

MVLIER an in criminalibus faciat aliquam præsumptionem, Farin.de testib.quæst.59.n.13.& 14.

PAVPER qui in criminalibus examinari non debuerat, an examinatus faciat indicium, Farin.tra. de testib. quæst.57.n.24.25.

PERIVRVS an faciat aliquale indicium ad torturam, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.188.

An ad inquirendum, ibid.

PROCVRATOR an faciat aliquam probationem, Farin.de testib.quæst.60.n.243.

PRODVCTVS non citata parte an faciat indicium, Montic.tract.de testib.tit.testes nulliter recepti.

PROXENETA in crimine simoniæ an faciat indicium, Farin.tract.de testib.quæst.60.n.429.

PVBES aut proximus pubertati an in criminalibus faciat aliquale indicium, Farin.tract.de testib.quæst.58.nu. 18.44.& seqq.

RECEPTVS extra iudicium coram personis honestis non habentibus iurisdictionem, Montic.tract.de testib. tit.testes nulliter recepti.

REPVLSATVS an faciat indicium. Montic.ibid.titu. testes quales esse debeant ad prob.indic. Marant.consil. 6.n.50.

SOCIVS

Socivs criminis an examinatus faciat indicium, Montic.ibid.vid.supr.criminis particeps.

Singvlaris testis an faciat indicium ad torturam, & ad inquirendum,Farin.de testib.quęst.64.n.219.Mōtic.tract.de testib.tit.testes quales esse deb. vt fac. indic. Mandell:cons.72.n.15.

Spontanevs an saltem faciat pręsumptionem,Farin.tract.de testib.quæst.80.n.26.

Tortvs absque indiciis an faciat indicium,Montic. tract. de testib.tit testes nulliter recepti.

Varivs an faciat indicium ad inquirendum, Farin. tract.de testib.quæst.96.n.21.

Vnicvs an faciat præsumptionem & onus probandi transferat in aduersarium, Farin. tract.de testib. quæst.63.n.50.& 51.Rom.cons.451. n.4. Mandel. cons. 72.n.8.

Vsvrarivs seu is qui vsuras persoluit an faciat indicium ad inquirendum,Farin.tract.de testib. quæst. 66. n.81.

Qui possint esse testes vel non in causa matrimonij.

Sectio 90.

De testibvs admittendis in causa matrimonij Bursat.cons.434.

Accvsator an admittatur in causa matrimoniali contra accusatum,Farin.tract.de testib.quæst.60.nu.72. Montic.tract.de testib.tit.test.in caus.matrimonij.

Affinis an ad probandum causa matrimonij admittatur,Farin.tract.de testib.quæst.54. n.64. Montic. ibid.Æmil.part.3.dec.276.num.8.& 9. Triuis.lib. 1.dec. 28.n.12.& 13.Menoch.de arbit.n.102.Gabriel.com.opin.

concl.15.lib.1.de testib.

AMICVS qui vni potiùs parti quàm alteri fauet an in causa matrimonij probet, Farin.tractat.de testib.quæst. 60.n.46.

AVDIENS seu de auditu an probet in matrimonio, Montic.ibid.

Testis de auditu alieno an probet metum in causa matrimoniali, Farinac. tractat. de testib. quæst. 69. n.67.

An probet affinitatem siue simus in causa matrimoniali, siue successionis & hæreditatis, Farinac. ibid. n.194.

An de auditu ex interiecto pariete vel cortina deponens probet in causa matrimonij, Farin.ibid.n. 172.178. & 179.

Quid de auditu retro cortinam vel parietem an admittatur, non solùm vbi nulli fit præiudicium, & agitur de defensione matrimonij, sed etiam ad impediendum matrimonium, Farinac.ibid.numer. 201.202.

BLASPHEMATOR in causa matrimoniali an admittatur, Farin.tract. de testib.quæst.55.n.416.

CÆCVS an admittatur vbi agitur de probatione matrimoniali, Farin.de testib.quæst.61.n.33. Montic. tract. de testib.tit.testes in caus.matrimonij.

COMPATER vel pater spiritualis an in causa matrimonij possit esse testis pro suo compatre, Farin. tract. de testib. quæst.54.n.203.

CONIVNCTVS an in testem admittatur in causa matrimonij, Montic.ibid.

CONSANGVINEVS an admittatur ad probandum in causa matrimoniali, Farin.de testibus, quæst. 54. nu.64. Montic.ibid. Æmil.part.3.dec.276.n.8.& 9. Triuis. lib.1. cc.28.n.12.& 13.

Et au

Et an post consumptum matrimonium , Montic. ibid.

CONTRARIVS an in causa matrimonij testis sit idoneus, Triuis.lib.1.dec.28.n.14.

CREDVLVS an probet in matrimonio, Farin.tra. de testib.quæst.68.n.89.

DOMESTICVS an admittatur in causa matrimoniali, Æmil.part.3.dec.276.n.8.&9.Triuis.lib.1.dec.28.n.12.& 13.Menoch. de arbit.cas.102.Montic. ibid.Francis. Aret. cons.13.n.17.

An ad probandum matrimonium clandestinum, Farin. tract.de testib.quæst.55.41.42.

EMENDATVS de crimine in causa matrimoniali an sit testis, Farin.de testib.quæst.56.n.13.8.

FAMILIARIS an in causa matrimoniali testificetur, Montic.ibid.

FRATER pro fratre in causa matrimoniali an in testem capiatur , Farin. tractat. de testib. quæst. 54. num.138.Montic.tractat.de testib. tit. test. in causa matrimonij.

INFAMIS infamia facti, an à testimonio repellatur in matrimonialibus, Montic.ibid.

INHABILIS an matrimonij speciali fauore admittatur, Montic.ibid.Lud.part.2.dec.95.n.24.

MARITVS an pro vxore in causa matrimonij probet, Farin. de testib. quæst.54.n.226.

MATER an ad testimonium admittatur in causa matrimonij, Æmil.part. 3.dec. 276.numer.8.& 9.Triuis.lib. 1.dec.28.numer.12.& 13.Mascard.de arbit.cas.102. Montic.ibid.

Quid de matre vxoris consanguinei, Franc.Aret.cons. 13.n.10.

MVLIER an admittatur in testem ad matrimonium dirimendum, & quid ad concludendum, Æmil.part.2.

dec.25.n.3.Tyran.in Pict.gl.1.part. 9.n.64. Farin. de testib.quæst.56.n.33.& seqq.Boer.conſ.40.n.58.

Quid ſi non ſit coniuncta,Montic.tract.de teſt.ti.teſtes in cauſ.matrim.

PATER in cauſa matrimonij pro filio ſit teſtis,Farin. de teſtib.quæſt.54.n.191.Montic.ibi.Marc.lib. 2. quæſt. 751.Schen.tract.de teſtib.n.20.

Pauper an in teſtem recipiatur in cauſa matrimoniali,Farin.tract.de teſtib.quæſt.57.nu.28.& ſeqq.Montic. ibid.

PROXENETA an ſit idoneus teſtis in cauſa matrimoniali,Benin.dec.61.num. 5. Montic.ibid. Farin.de teſt. quæſt.60.n.42.

RVSTICVS an poſſit eſſe teſtis in cauſa matrimoniali,Monticell.tractat. de teſtib. titu. teſt. in cauſ. matrimonij.

SERVVS an in cauſa matrimoniali ſit teſtis idoneus, Montic.de teſtib.tit.teſtes in cauſ.matrimonij.

SINGVLARIS an probet etiam fauore matrimonij, Farin.de teſtib.quæſt.64.n.64.

SPONTANEVS ſeu qui ſe offert ſponte ad deponendum an admittatur in cauſa matrimoniali,Montic.ibid.

VARIVS an probet matrimonium,Triuiſ. lib. 1. dec. 28.n.14.

VNICVS an plenè probet quando agitur de probando impedimentum matrimonij contrahendi,& vbi agitur de vitando peccato, Farinac.tractat. de teſtibus, quæſt. 63.numer.48. Montic.ib.Boer.conſil.40.numer.60.61. & 65.

VXOR pro marito an in cauſa matrimonij poſſit eſſe teſtis , Farinac.de teſtibus,quæſtion.54. num. 226.

Teſtes

Testes quales esse debeant in causa matrimoniali & quando produci vel examinari possint.

Sectio 91.

AN testes in causa matrimonij debeant esse rogati, Cæual .quæst.484.Montic.tract. de testib. tit. testes in cau.matrim.Cępol. consi.1.n.10.Boer.consi.40.n. 127.Aretin. cons. 13.n.8.Cæpol.cons.3.n. 1.& 3.

An omni exceptione maiores,Gabriel. co.opin. con. 8.lib.1.de testib.Montic.tract.de testib.tit.testes in caus. matrim.Cæpoll.cons.2.n.2.

An probatæ opinionis & vitæ,Montic.ibid.

Quid si sint minus idonei & veritas aliter haberi non possit,an in causa matrimoniali admittantur,Mont.ibi.

Et an in causa matrimoniali testis quilibet præsumatur idoneus,Æmil.part.3.dec.276.n. 7.

An testes debeant in causa matrimoniali esse iurati, Farin.tract.de testib.quæst.74.n.2.

An contra matrimonium inducti debeant esse omni exceptione maiores,Æmil.part.3.dec.286.n.1.

Et quid in criminalib.Æmil.ibid.n.2.

Testes in causa matrimoniali an post litis contestationem,conclusionem in causa vel antè,possint produci vel examinari, & an super articulis directò contrariis, vel iisdem,ibid.Sect.9.10.11.25.

Testes an debeant esse rogati tam in matrimonio quàm in aliis actibus.

Sectio 92.

QVid sit testes rogare,Montic.in suo repert. de testib.tit.test.rogitus,fol.284.col.2.

De testibus ad ferendum testimonium rogandis Gall.obser.100.n.1.

Testes debent esse rogati.Gom.in const.Hisp. l.3.n.27.Boer.dec.118.n.3. Pap.in Burbo. §. 75. Lanfr. in sua praxi.cap.8.n.26.

Aliàs non probant,Aegid.de testib.n.45.

Quibus casibus.Montic.loc.sup. Curt. de testib. nu. 116.Iacob.Butrig.de testib.n.1.

An ad solemnitatem contrahendi matrimonij.Rom. sing.717.n.1.Cæpol.cons.4.n.2.

Quòd si opponeretur non esse rogatos,rogitus quomodo probabitur,Crot.de testib.tit.test. quod requir. n.27.Montic.in suo repert.de testib.tit.test.rogitus.

Testibus rogatis à rogante nihil obiici potest. Menoch.de adipis.remed.4.n.618.

Qui non possunt esse testes si rogati & adhibiti sunt à partibus admittuntur.Cæpol.caut.219.

De testibus circa testamenta,cui possint esse testes in testamento & alijs vltimis voluntatibus,vel non.

SECTIO 93.

DE TESTIBVS in testamento adhibendis & qui adhiberi possint,Roland.de testam. rubr. 25. Iul. Clarus quæst.55.§.testamentum.

Est autem consilium seruandum in adhibendis testibus in testamento.Durant.de art.testand.tit.2.cap.2.

Et certum est quod qui in iudiciis esse non possunt nec possunt esse testes in testamentis. Farin. de testib. quæst.59.n.42.

ADVOCATVS an possit esse testis in testamẽtis.Mõt. tract.

tracta.de testib.tit.testes in testam.qui ess.possint.

AFFINIS an prohibeatur esse testis in testamento, Farin.tract.de testib.quæst.54.n.44.

CÆCVS an in testamentis testis esse possit, Monti.tra. de testib.tit.testes in testam.qui ess.possint, Farin.tract. de testib.quæst.61.n.23.

CARCERATVS an testis adhiberi possit in testamentis, Crotus tract.de testib.tit.qui testes prohib.ess.in testam.n.53.

An in testamento ad pias causas, Montic.tract. de testib.tit.testes in testam.qui ess.possint, Farina.de testib. quæst.56.n.185.

CLERICVS an recipiatur in testamentis laicorum, Farin.de testib.quæst.61.n.79.Malet.tract.de testib. cap.6. n.34.

Et an possit esse testis tempore pestis, Farinac.ibid. nu.85.

CONSANGVINEVS an possit esse testis in testamento sui consanguinei, Farin. tractat.de testib.quæst. 54. n.44.

CONVERSVS an possit esse testis in testamentis, Guid. Pap.decis.317.n.3.& decis.563.n.5.

CRIMINOSVS an testis esse possit in testamentis, Farin.tract.de testib.quæst.56.n.147. Crotus tra. de testib. tit.qui testes prohib.esse in testam.n.24.& 25.

Et quid in testamentis ad pias causas.Montic.tract.de testib.verb.criminosus.

DOMESTICVS an possit esse testis in testamentis, Farin.tract.de testib.quæst.53.n.85.& 86.

EVNVCHVS an possit esse testis testamentarius, Crotus, tract.de testib.tit.qui testes esse prohib.in testam.n. 44.& seqq.

EXECVTOR vltimę voluntatis an possit esse testis in testamento, Crotus tract.de testib. tit. qui testes esse prohib.

prohib.in testament.nu.39.Mascard.de probat. concl. 710.Syntag.commu.opin.loc.9.tit.2.cap.11.

EXCOMMVNICATVS an possit esse testis in testamento,Farin.tractat.de testib.quæst. 56.n.266.& seqq. Crotus tract. de test. tit.Qui testes esse prohib.in test. num.3.

Et an testamentum vitietur si excommunicatus fuerit testis adhibitus in testam. Montic. tract. de testib. tit.Testes in testam.qui esse possint.

FAMVLVS an possit esse testis testamentarius,Mont. tracta.de testib.titul.Testes in testam.qui ess.possint.

FIDEICOMMISSARIVS an possit esse testis in testamento,Monticell. tract. de testib. tit. qui testes in testam.esse possint.Farin.tract.de test.quæst.60. n.303. Crotus tractat. de testib. tit. qui testes esse prohib.in testam.nu. 31. & 35. Quid autem in legatario. vid. infr. verb.legatarius.

FILIVS an possit esse testis in testamento patris.Far. tractat.de testib.quæst.54.num.195. Montic. tracta. de test.titu.Testes in testam.qui esse prohib.Malet. tract. de testib.part.1.n.18.Auffr.tract.de testib.n.47.

Quid de filio incæstuoso & bastardo. Montic. ibid.

FOEMINA an in testamentis possit esse testis siue inter liberos siue ad pias causas,Montic.tracta. de testib. tit.testes in testam.qui esse prohibeant. vid. infr. verb. mulier.

FRATER an possit esse testis in testamentis. Farin. tracta.de testib.quæst.54.nu.94.& seqq.

FRATRES MINORES an possint esse testes in testamentis,Crotus tracta.de testib.titu.Qui testes esse prohib.in testam.n.28.Surd.decis.128.n.2. Farin. tracta. de testib.quæst.66.n.467.Monticell. tracta. de testib. tit. testes in testam.qui esse prohibeant.

Et an possint esse testes in codicillis vel in testamento ad

to ad pias causas.Monticell.ibid.vid.infr.verb.religiosus,monachus, mendicantes.

Fvriosvs vtrum testis esse possit in testamento. Crotus tractat. de testib. tit. Qui testes prohib.ess.in testam.numer.49.Farinac. tractat. de testib. quæst. 61. num.9.

Et quid si post testamentum effectus sit furiosus & velit super testamenti veritate testificari.Far.ibid.n.10.

Graecvs an in testamento latini vel Teutonicus seu Gallicus in testamento Itali licèt non intelligant idioma dum tamen percipiant sensu quod agitur,testes esse possint.Crotus tracta.de testib.titul.Qui testes esse prohib.in testam.n.55.Montic. tracta. de testib. titu. Testes in testam.qui.

Haeres an in testamẽto in quo est institutus possit testificari.Monticell.tracta.de testib. tit. Testes in testam.Crotus tracta.de testib.tit.Qui testes esse prohib. in testam.n.30.

An pater aut filius hæredis vel qui est de eius familia possit esse testis.Montic.ibid.Crotus ibid.n.38.

Haereticvs an recipiatur testis in testamento. Crotus tracta.de testib.titu.Qui testes recip.in testam. num.48.

Hermafroditvs an sit testamenti testis idoneus, Crotus tracta.de test.titul.qui testes prohib.ess. in test. num.42.

Impvbes an in testamento recipiatur in testem.Far. tract.de testib.quæst.58.nu. 8. Crotus tracta. de testib. tit.Qui testes esse prohib.n.37.Montic.tract. de testib. tit.Testes testam.qui esse.

An in testamentis ad pias causas,Monticell.ibid.

Infamis,quãdo testis esse possit in testamẽto.Crot. tra.de test.tit.qui testes prohib.ess.in testam.nu. 2.& 8. Mont.tracta.de testib.tit.testes in testam.qui.

An in testamento ad pias causas, Mont.ibid.

An infamis infamia iuris repellatur.Farin.tracta. de test.quæst.59.n.42.Crot.ibidem.

INFIDELIS an possit adhiberi testis in testamento. Farin. tract.de testib.quæst.56.n.221.& seqq.

INHABILIS,& non recipiendus an pro teste recipiatur in testamentis.Farin.tractat.de testib.quæst.62. nu.124.& seqq.

Et an saltem in subsidium.Crotus tracta.de testib. Titu.Qui testes prohib.in testam.nu.23.

INIMICVS an in testamento inimici ad pias causas possit esse testis.Montic. tract. de testib. tit. Testes testam.qui esse prohib.

INTESTABILIS vtrum in testamento testis esse possit.Montic.ibid.

IVDAEVS an possit adhiberi testis in testamento. Farin.tractat.de testib.quæst.56.nu.221.& seqq.Crotus ibid.nu.51.

LEGATARIVS an in testamento possit esse testis. Crotus tract.de testib. titul. Qui testes esse prohib. In testa.nu.20.29.& 30.Mont.tract. de test. tit. Testes testam.qui,verb.Legatarius.Farin.tract.de testib. quæst. 60.numer.287. Papon. in Burbo. §. 292. Afflict.decis. 400.num.3.Malet.tractat.de testib.cap.4. num. 54. & seqq.Nell.tract.de testib.num.34. Castrens. consil. 19. lib.1.n.6.Angel.cons.275.n.6.

Quid in testamento in scriptis, in causa propria vel collegatarius.Et an in codicillis.Farin. ibid. num. 288. Montic.ibid.Crotus tract. de testib.tit. Testes qui adhib.in codicill.nu.2.

Et an possit esse testis ad validitatem& solennitatem testamenti probandam.Farin.ibid.nu.289.

Præsertim si tres testes essent legatarij. Farin. ibid. nu.291.

LE-

Leprosus an in testamento possit esse testis. Crotus tracta. de test. tit. Qui testes esse prohib. in testam. nu. 54.

Liber homo an possit esse testis in testamento, Chass. in cons. Burgund. §. 4. verb. par son test. n. 7. & 8.

Libertus an in testamento ad pias, causas sit testis idoneus, Mont. tract. de testib. tit. testes testa. qui esse prohib. verb. libertus.

Mendicantes seu fratres minores an possint esse testes in testamentis. Sur. dec. 128. n. 2. Far. quæ. 60. n. 167. & seqq. Crotus tractat. de test. tit. qui testes esse prohib. nu. 28. vid. verb. monachus.

Monachus an possit esse testis in testamento. Far. tracta. de testib. quæst. 61. n. 126. Montic. tracta. de test. tit. testes testam. qui, Crot. tracta. de testib. tit. qui testes esse prohib. In testam. numer. 28. Chass. tit. des successions. verb. par son testament. nu. 8.

Et an possit esse testis in testamento ad pias causas, Montic. ibid. Farin. ibid. n. 127.

An superioris licentia requiratur in teste monacho. Farin. ibid. num. 129. vid. infr. verb. religiosus. & s. verb. mendicantes & verb. fratres minores.

Mulier an & quando possit esse testis in testamento. Farin. tracta. de testib. quæst. 59. n. 55. & seqq. Marc. de Mantua, sing. 574. num. 1. Gramm. decis. 538. num. 1. Syntag. comm. opin. loc. 7. tit. 1. cap. 5. Crotus tractat. de testib. tit. Qui testes prohib. ess. in testament. num. 11. & 21. Bened. in repetit. cap. 1. Raynutius in verb. testamento. 1. num. 65. verb. de testam. Aegid. tractat. de testib. num. 5. Marant. consil. 19. num. 25. Rubeus consil. 165. num. 2.

An in testamentis solemnibus & nõ solemnibus possit esse testis. Nepos à Monte Alb. tract. de testib. num. 64. & 65.

Vel in teſtamento in quo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato.Farin.ibid.n.63.

Vel in teſtamento ad pias cauſas. Hyeron.à Laurent. deciſ.71.nu.3.Crotus tracta. de teſtib. tit. qui teſtes eſſe prohib.in teſtam.nu.15.

Vel in teſtamento inter liberos Tyr. Gloſſ.1.part.9. nu.59.& 60.Crotus ibid.n.14.

Vel in teſtamento condito in terris eccleſiæ,Crotus ibid.n.18.

Vel in codicillis,Gomeſ.in conſtit.Hiſpa.leg.3.n.67. Crotus ibid.n.13.& tit.Qui adhiberi poſſ. in codicillis, vid.s̃.verb.fœmina.

MVTVS,an poſſit eſſe teſtis in teſtamento. Farin. de teſtib.quæſt.61.nu.44.Crotus tracta.de teſtib.titul.qui teſtes prohib.eſſe in teſtam.n.47.& 49.

NOTARIVS an teſtis teſtamentarius reputetur,Mõt. tractat.de teſtib.titu.Teſtes teſtam.qui.Marant. conſ. 19.n.24.

An notarij filius aut vxor poſſint eſſe teſtes in teſt. Crotus tracta.de teſtib.tit. Qui teſtes prohib. in teſt. n.49.

PATER an in teſtamento filij teſtis eſſe poſſit, Farin. tracta.de teſtib.quæſt. 54. nu. 195. Monticell.tracta.de teſtib.tit.teſtes teſtam.qui.

An in teſtamento filij militis vel de peculio caſtrenſi Monticell.ibid.Maler.tracta.de teſtib.part.1.numer.15. Schench.tracta.de teſtib.nu.26.

PRODIGVS & ille cui interdicta eſt bonorum admini- ratio an in teſtamento poſſit eſſe teſtis.Crot.tract. de teſtib.titu.Qui teſtes prohib.eſſ.in teſta.n.47.

PVBES an in teſtamento teſtis eſſe poſſit. Farin.tract. de teſtib.quæſt.58.n.8.

RELIGIOSVS an poſſit eſſe teſtis in teſtamento.Surd. deciſ.129.num.1.Farin.de teſtib. quæſt. 61. numer. 126.

Crotus

Crotus tracta.de testib.tit. qui testes poss.esse in testa. numer.28.vid. verb. Monachus, mendicantes, Fratres minores.

Servus an in testamento ad testimonium admittatur.Monticell.tract.de testib.tit.Testes testa.qui. Fari. tractat. de testib. quæstion.55.numer.167.Crotus ibid. num.27.

An homo manusmortuæ possit esse testis in testamẽtis,Chassa.in consuetud.Burgund.tit.des successions.§. 4.verb.par son testament num.7.& 8.

Surdus an debeat admitti testis in testamentis.Far. de testib.quæst.61.nu. 44.Crotus tracta.de testib. titu. qui testes ess.prohib.in testa.nu.47.

Tutor & curator an in testamento per pupillum condito testes esse possint.Farin.tracta.de testib.quæs. 60.num.284.Crotus.ibid.n.62.Montic. tracta.de test. tit.testes testa.qui.

Villanus an possit esse testis in testamento.Chass. in consuet. Burgund. tit. des successions. §.4.verb.par son testament.n.8.

Usurarius an in testem admittatur in testamento. Crot.tract.de testib.tit.qui testes prohib.ess.in testa.n. 56.Montic.ibid.

Quot & quales testes in testamento & quauis alia vltima voluntate requirantur tam ad probationem, confirmationem, declarationem, quàm reprobationem.

Sectio 94.

Testium numerus & solemnitas in testamẽto an sit de substãtia testamẽti vel de ratione probationis

Publ.in consuet. Aluer.tit.12.art. 48. num. 10. Cæuall. comm.opin.quæst.243.& seqq. Montic.tract.de test ib. tit. Testes quot in testam. Couarr. In cap. cùm esses nu. 8. De testam.in.6.Iul. Clarus quæst.56.§.testamentum.

Et an talis numerus possit tolli per statutum aut consuetudinem, Chassan.in consuet. Burg. tit. des successions §.4.verb.par son testament n.3.

Quare talis numerus maiori in testamento quàm in aliis contractibus esse debeat. Montic.ibid.

An ratione vitandæ falsitatis aut in fauorem testatoris numerus hic adinuentus sit. Montic.ibid.

QVOT TESTES in testamentis requirantur de iure diuino, quot de iure gentium vbi non seruatur ius ciuile, & quot de iure ciuili. Montic.tracta.de testib.tit. Testes quot in testam.

Testamenti solemnitas septem testes desiderat, Marsil.sing.156.nu.1.Farin.tracta.de testib.quæst. 64. num. 249.Schench.tracta.de testib.num.57.Crotus tracta.de testib.tit.quot.requir.testes &c.num.26.Iohann.de Amicis consil.115.num.2.& 5.Iul. Clarus quæst. 56. §. testamentum.

CASVS in quibus non requiruntur septem testes & in quibus plures. Chass.in consuet. Burg.tit.des success. §.4. verb. par son testament. n. 2. & 3. Boer.decis.228. n.1. Nepos à Monte Alb.tracta.de testib.n.82.

Quando pauciores quàm septem testes sufficiant in testamentis.Boer.decis.228.nu.2.& seqq.

An vnus testis testamentũ testificans probet. Couar. part.2.tit.de sponsal.& matrim.extr.cap.3.§.5.num.11.

Quando duo testes in testamento sufficiant. Thess. decis.280.nu.2.

An per consuetudinem fieri possit quod testamentum valeat coram quinque testibus vel paucioribus. Boer.decis.228.n.5.

An

An teſtis ſeptimus ex inſtrumentariis inſufficiens tabulis officiat. Curt.tract.de teſtibus,n.3.

An tabellio numeretur inter teſtes, Montic.tract.de teſtibus,tit.teſtes quot in teſtam.

Quo remedio hæredis inſtitutio non euaneſcat non adhibito ſolemni numero teſtium, Durant.de art.teſtand.cautel.2.tit.2.

De iure canonico in terris eccleſiæ an minor numerus teſtium inualidet teſtamentum vel duo ſufficiant, Bald.conſi.404.part.4.Montic.ibid.Iulius Clarus,qu. 57.§.teſtamentum.

Quot teſtes requirantur in teſtamento in quo pater ſubſtituit filio pupillariter.Monticel.tract.de teſtib.tit. teſtes quot in teſtamen.

Quot in teſtamento inter liberos, Mynſing. cent.6. deciſ.5.obſeru.20.n.3.Reuſner.deciſ.8.n.26.Montic.ib. Gomeſi.in conſti. Hiſpan.leg.3.n.65.Marc.lib.1.q.319. n.10.Iul.Clarus, quæſt.8. §.teſtamentum.

Per quot teſtes probetur error adiectus in teſtamẽto inter liberos,& per quot inter extraneos, Guid. Pap.deciſ.504.n.1.

Teſtamentum cæci teſtes quot deſideret, Monti.ib. Nepos à Monte Alb.tract.de teſtib.n.83.

In teſtamento coram principe facto quot teſtes requirantur, Mynſinge.cent.6.obſer.29.n.1.Et an abſque teſtibus valeat,ibi.vel Imperatore,Iul.Clarus 16.q.68.

Quot in eo quod fit apud acta cuiuſcunq; magiſtratus,Mynſing.ibi.Montic.tract.de teſtib.tit.teſtes quot in teſta.

In teſtamento tempore peſtis facto an quinque teſtes tantùm deſiderentur,an verò tres.Et quid in vtroque foro.Reuſner.deciſ.8.n.8.9.22.& 29.Montic.tract. de teſtib.tit.teſtes quot in teſtam.Crot.tract.de teſtib. tit.qui teſtes prohib.eſſe in teſtam.num.22.Iul. Clarus

Cc

quæst.56.§.testamentum.

Et an tempore pestis numerus sit remittendus, Mōtic.ibid. Rubæus consi.165.nu.1. Crot.tract.de testib.tit. qui testes proh.esse in testam.n.22. Iul.Clarus, ibid.

Quot in testamento rustici. Nepos à Monte Alban. tract.de testib.n.96. Mysing.cent.6.obseru.20. decis.5. n.3. Reusn.decis.8. num.26. Iul. Clar.quæst.56. §.testamentum.

Quot testes requirantur in testamēto ad pias causas, Montic.tract.de testib.tit.testes quot in testam.

An in terris ecclesiæ testamentum ad pias causas valeat coram duobus testibus & parochiali. Boer. decis. 93.nu.2.cum seqq.

Quid si testator coram vno clerico & duobus testib. voluit testamentum suum ad pias causas in scriptis redigi, & non redigatur, an sustineatur, Boer.decis.39.numer.4.

In testamento minus solemni quot testes desiderentur, Monticell.tractat.de testib.titul.quot testes in testam.

An in testamento rure facto tres testes sufficiant, & an masculi vel fœminæ, Gam.decis.44.n.2. Gomes.in constitutio. Hispa.leg.9.n.24.

Testes quot esse debeant ad probandam solemnitatem testamenti, Montic.ib. Syntag.com.opin.loc.7.ti.1.cap.2. Surd.decis.149.n.1. Marc.de Mantua sing.63.n.1.cum seqq.vid.inf.sect.96.sub fin.

Quot ad probandam coniecturam circa testamentum vel errorem testamenti, Montic.tract.de testibus, tit.testes quot requirantur in testam.

Ad probandum tenorem testamenti deperditi quot testes esse debeant. Syntag.comm.opin.loc.7.tit.1.cap. 2.

Quot ad probandum indicium nouæ volunatis, & reuo-

reuocationem testamenti vel quod testator titulo institutionis reliquerit, Montic. ibid.

An testamentum probetur per vnum testem cum iuramenti delatione, Monticell. tracta. de testibus, tit. testes testamenti quomodo testam. probent vel impugn.

Quid si testis dicat se præsentem, & nihil de aliis, vel se non recordari qui fuerint præsentes in testamento, de quo deponit an per hoc probetur testamentum. Montic. ibid.

An testes probent testamentum, si discordent in aliquo, vel an illud rumpant, Gramma. decis. 102. nu. 27. Montic. ibid.

An si testes aliter deponant quàm res se habuerit vel si vnus contradicat, vel deponat de visu tantùm & non de auditu testamentum per hoc probetur, Montic. tract. de testib. tit. testes testamenti quomodo testamentum probent vel impugnent.

Testis deponens de voluntate & non de solemnitate, an faciat probationem, & si dicat quòd aliquis fuit hæres institutus, & quod superuixit testator, an probet aditionem. Montic. ibid.

Testes ad probationem testamenti suspecti redduntur, quando agitur de nullitate ipsius testamenti, Gramma. decis. 281. n. 2.

Ad confirmationem testamenti si copia tabellionis nulla sit quot testes desiderentur, & quid obseruetur de iure ciuili vel consuetudine, Public. in consuet. Aluer. tit. 12. art. 48. n. 25.

Quot ad declarandam voluntatem testatoris, Montic. tract. de testib. tit. testes quot in testam. Gamm. decis. 378. n. 6.

Ad reprobationem testamenti, vel ad dispositionem vel dispositi limitationem quot testes desiderentur,

Bald.consi.15.part.3. Syntag. commun. opin.loc.7.tit. 1.n.7.

An duo testes contrarij præferantur aliis quinque, Marant.consi.19.n.22.

Item an plures testes non instrumentarij possint subuertere testamentum, Castrens.consi.231.lib.2.n.2.

Item qui subscripsit testamentum si contra deponat an sit sibi contrarius, Ioan.deAmicis, consi.13.n.12.vid. sup.sect.94.& 101.

In codicillis quot testes requirantur etiam in terris Imperij: Montic.tract. de testib. tit. testes quot in codicillis, Farin.tract. de testib. quæst.63.num.251. Guid. Pap.consi.118.n.8.

Codicillus inter liberos quando fit nuncupatiuo modo quot requirat testes, Gomes.in consuetud. Hispan.leg.3.n.65.

Quot in donatione causa mortis, Montic.ibi. Farin. ibid.num.252. Nepos à Monte Alban. tract.de testib. nu.86.

Et an in ea duo testes sufficiant, Castrens.cons.444. lib.2.n.4.

Quot in quauis alia vltima voluntate testes requirantur, Schench.tract.de testib.nu.58. Montic.tract.de testib.tit.testes quot in codicill. Farin.tracta.de testib. quæst.63.n.250.

Quot ad probationem legati facti extraneis ad pias causas, & quot ad probationem ademptionis legati, Montic.ibid.

Testium inęqualitas testamentum suspectum reddit, Rubæus consil.7. n.5.

Quot testes requirantur in aliis actibus, vid. sectionem inf.104.

Testes in testamento debent esse liberi, non serui, Chassa.in consuet.Burgund.titul. des successions, §.4. verb.

verb.par son testament,n.7.

An debeant esse puberes, Chassa.ibi.n.9.& 10.

An masculi,Gomes.in constit.Syluan.leg.9.n.24.

An debeant esse rogati,vid.inf.sectio.95.

Nomen & conditio testis debet exprimi in testamento, Montic.tract.de testib.tit. testes quot in testa. Cæpol.consil.53.n.6.

Testis an debeat esse rogatus in testamentis & alijs vltimis voluntatibus, & quando rogitus probetur, vel præsumatur.

SECTIO 95.

TESTES in testamento an debeant esse rogati, Gramm.decis.115.n.26.& decis.302.num.4.Guid. Pap.decis.538.nu.4.Montic. tract.de testib.tit. testium rogitus an & quando necessarius,Farin.tract.de testib. quæst.62.n.132.& seqq.Nell.tract.de testib. n.247.Nepos à Monte Alba.tract. de testibus, nu.81.Crot.tract. de testib.tit.quot requirantur, num.7.Guid.Pap.cons. 193.nu.3.& 4.Roman. consi.306.n.3. Signorol.de Homod.consil.149.nu.9.Marant.cons.19.num.4.Iohann. de Amicis,consi.137.n.17.Iul. Clarus, quæst.58.§.testamentum.

An in testamento nuncupatiuo, & in scriptis testes debeant esse rogati, Farin.ibid.nu.138.& seqq.Gamm. decis.85.n.3.& decis.46.nu.7. Boer.decis.34.nu.7.& 8. Iul.Clarus,ibid.

Quid in testamento militis,Montic.tract.de testib. tit.testium rogitus an & quando necessarius.Farin.ib. nu.149.

Vel in testamento inter liberos, Montic.ibid.Sola. in constit.ducat.Sabaud.fol.77.n.7. Farin.tract.de te-

ſtib.quæſt.62.n.154.Boer.deciſ.44.n.5.& 6.Bald.conſ. 300.parte 4.Iul.Clarus,quæſt.8.§.teſtamentum.

An in teſtamento ad pias cauſas debeant teſtes eſſe rogati,Benedict.in repetitione cap.Raynutius verb.teſtamentum,1.extra de teſtamentis, n.58.& 59.Montic. ibid.Farin.ibid.nu.152.Boer. deciſ.44.nu.5.& 6. Bald. conſi.300.part.4.Iul. Clarus, quæſt.6. §.teſtamentum.

An in teſtamento in quo filij ſunt inſtituti & fratres teſtatoris,Montic.tract.de teſtib.tit. Rogitus teſtium, &c.

An in codicillis teſtes debeant rogari,Montic.ibid. Farin.tract.de teſtib. num.150. & ſeqq.Boer.deciſ.34. num.9.

An in fideicommiſſis,Montic.vbi ſup.

An in donatione cauſa mortis neceſſe ſit teſtes rogari,Montic.tract.de teſtib.tit.teſtium rogitus, &c.

An rogitus teſtium in vltimis voluntatibus requiratur,tam de iure ciuili quàm canonico, Farin.tractat.de teſtibus,quæſt.62.n.146.

Et an fortuitus teſtis &non rogatus probet,Montic. loc.cita.

Si pater coram ſufficienti numero teſtium meliorauit filium ſuum an teſtesdebeant eſſe rogati,Gomeſ. in conſtit. Hiſpan.leg.3.nu.118.

An teſtamentum ſit nullum in quo teſtes non ſunt rogati, Boer.deciſ.34.n.1. Durant. de art.teſtandi cautel.8.tit.2.

Et quo remedio ſuſtineatur teſtamentum, ſi rogati teſtes non fuerint,Durant.loc.cita.

Quid ſi per vim teſtes fuerunt ad eſſe compulſi an per id reddatur teſtamentum nullum,Peregrin.de iure fiſci,lib.2.tit.2.nu.5.

A quo teſtes rogari debeant an à teſtatore vel ſufficiat rogatos eſſe à notario vel extraneo,Farin.tract.de teſtib.

testib.quæst.62.n.155. Montic.tract.de testib.tit.Rogitus testium,Iul.Clarus,quæst.58.§.testamentum.

An per scripturam rogari possint, Monticell. ibidem.

Quando debeant testes rogari an ante testamentum factum, vel sufficiat si incontinenti post absolutum, Farin.vbi sup.n.159.Montic.loc.cita.

An etiam notarius debeat esse rogatus, Montic.ibidem.

Rogitus testium in testamento an præsumatur vel necesse sit quod appareat,Gramm.decis.64.n.1. Farin. tract.de testib.decis.62.n.143.Syntag. comm.opin.loc. 3.titul.1.cap.6.Mascard. concl.1360. de probat. Nellus tract. de testib.n.247. Cæuall. comm.contra communes,quæst.474.Benedict.in repet. ca. Raynutius,verb. testamentum,1.extra,de testib.n.90.

An præsumantur rogati testes per clausulam à notario additam testibus ad præmissa rogatis, Montic.tractat. de testib.titul.Rogitus testium, Gamm.decis.45. Bald.cons.300.part.4. Gramma.decis.62.n.2.

An si testes sint subscripti præsumantur rogati, Farin.tract. de testib.quæst.62.n.165.& seq.

Specialiter rogari an testes debeant, Monticell.loc. cita.

Qualiter debeat rogitus testium probari, & per quot testes,Farin.vbi sup.nu.159. & seqq. Montic.loc. cita.

In quibus actibus testes debeant esse rogati, vid.sup. sectio.92.

Testamentum an fiat irritum si testes negant se vidisse vel audiuisse testatorem: & an alius loco alterius posit subrogari.

SECTIO 96.

TEstes debent audire & videre testatorẽ. Schenc. tract. de testib. n. 104. Iul. Clarus, quæst. 68. §. testamentum.

Etiam in testamento nuncupatiuo, Monticel. tract. de testibus, tit. testes quot in codicillis.

Præsentes etiam confectioni testamenti esse debent. Afflict. decis. 166. n. 5. Montic. vbi sup.

Si enim non ponantur in conspectu testatoris testamentum fit nullum, & id quoque locum habet in codicillis, Deci. consi. 354.

An testamentum fiat irritum ob depositionem duorum vel trium qui dicunt se non interfuisse, Marcus lib. 1. quæst. 298.

Et quid si duo contradicant cæteris, vid. sect.

Quid si testes negent se fuisse præsentes aut vidisse quando testator testamentum notario propria manu tradidit, Gamma. decis. 69. n. 1.

Quid si loquentem audiuerint, nec tamen viderint testatorem, Montic. tract. de testib. tit. testes quot in codicillis, Crot. tract. de testib. tit. forma in testium examine, n. 169.

An si testes ob noctis obscuritatem videre testatorem non possint an testamentum irritetur, Montic. tract. de testib. tit. testes quot in codicill.

Quid si testamentum fuerit lectum in secreto. Maranta, consi. 3. n. 13.

Testes licet deponant quod viderint notarium scribere, & quod habẽt notam eius manum, non dicuntur tamen concludenter deponere, nisi deponant quod viderint scribere dictũ testamentum, Rubæus cõs. 14. n. 1.

An si inter testatorem & testes cortina aut paries fuerit intermedius vitietur testamentum, Crotus

tract. de

tractat. de testib.titul.forma in testium examine nu. 170.Montic.vbi supr.Papon in Burbo.§.75.

Quo remedio possit testator disponere de rebus suis qui videri non potest, Durant.de art.testand.cautel.8. tit.2.

An in toto testamento debeant testes interesse.Mōt. tract.de testib. titul. testes quot in codicillis Marant. consil.19.n.9.

Non probant testes testamentum nisi de toto eius tenore deponant, Boer.consil. 48. n. 10. Angel.consil. 275.n.5.vid.plura sect.94.

Et non solùm testium præsentia in testamentis & contractibus,sed etiam intelligentia necessaria,Iohan. de Amic. conf.115.n.3.

Quid si ob naturæ necessitatem vnus testium recedat & alius subrogetur an per hoc vitietur testamentū, & si alii aliis subrogentur an omnia priora debeant eis repeti, Mont.tract.de testib.tit.testes quot in codicillis.

An si testes dicant quod verba testatoris non clarè audita vel expressa fuerint, sed videri ob nimiam importunitatem extorta an testamentum reddatur nullum.Gramma.decis.73.n.2.

Subscriptio & sigillatio testium an in testamento sit necessaria: qualiter fieri debeat, & an vnus pro alio possit se subscribere.

Sectio 97.

AN valeat testamentum si non fuerit signatum & sigillatum signis & sigillis testium.Chassan.in cō-suetud. Burgund. tit. des successions. §.3.verb.par son testament,num.12.

Qualiter se testes subscribere & subsignare debeant. Montic.tract.de testib.tit.testes in testamento adhibiti qualiter se subscribant.

An in fine testamenti, Montic.ibid.

An vnus pro alio. Et quid in testamento rustici, Laill.lib.1.tit.de fide instrumentor.nu.5.

An in testamento nũcupatiuo manu propria se quisque subscribere debeat, non per alium, Montic. tract. de testib.tit.testes in testamento qualiter se subscribãt.

An nesciens scribere possit se manu alterius subscribere, Montic.ibid.

Testes illiterati signo crucis se testamento subscribere possunt. Iohannes de Amic.cons.115.n.1.

Et an idiotæ signantes cruce testamẽtum censeantur illud approbare, Iohann.de Amic.cons.13.n.11.

An in subscriptionibus testium debeat fieri mentio de sigillis & forma eorum, Montic.vbi sup.

An testamentũ valeat cum subscriptione trium tantùm testium, Afflict.decis.166.n.1.3.6.8.11.& 12.

An coram testatore testes se subscribere debeant in testamento in scriptis, Montic.tract.de testib.tit.testes in testam.qualiter se subscribant.

An si testator sit imperitus qui nesciat se subscribere alius loco eius se subscribere debeat, Afflict. decis. 144.

Quid si fuerit signatum per vnum testem nomine testatoris, nec is declaret se nomine testatoris subscripsisse, Gamma.decis.126.n.1.

An qui annulum non habet possit alterius signo vti, & qui sigillo alterius vtitur an debeat illud exprimere, Montic. tract.de testib.tit. testes in testamentis qualiter se subscribant.

Si testium & testatoris subscriptiones ponantur supra testamentum intus aut in fine illud noceat testamento,

mento, Gomes. Leon. decis. 32. n. 4. & 5.

Et an testis octauus habeat necesse se subscribere in testamento nuncupatiuo, Montic. loc. citat.

DE TESTIBVS IN INSTRVMENTIS.

Qui possint esse testes in instrumentis vel non.

ACCVSATVS an possit esse testis in instrumentis, Mont. tract. de testib. verb. accusatus.

ADMINISTRATOR an in contractu ecclesiæ quem celebrauit possit esse testis. Auffrer. tract. de testib. n. 7. Nell. tract. de testib. num. 22. Montic. tract. de testib. verb. administrator. & titul. testes quot & quales requirantur in instrumento.

ADVOCATVS an in instrumentis testis esse possit. Farina. tracta. de testib. tit. testes quot & quales acquirantur in instrumento.

An inter clientem & litigãtem, Mont. tract. de test. tit. testes quot & quales requirantur in instrumento.

AFFINIS an pro affine possit esse testis in instrumentis, Farin. tract. de test. quæst. 54. n. 4. 41. & seqq.

Et an in instrumẽtis affines potius quam alii assumẽdi. Mont. tract. de testib. verb. affinis, & tit. quot & quales requirantur in instrumentis.

AMICVS an propter amicitiam repellatur à testimonio in instrumentis. Mont. tract. de test. verb. amicus, Farin. tra. de testib. quæst. 55. n. 245.

CLERICVS an in reprobatione instrumenti testis esse possit. Farinac. tract. de testib. quæst. 61. num. 77.

CRIMINOSVS an in instrumentis testis idoneus reputetur. Mont. tract. de test. titul. testes quot & quales requir. in instrumentis.

DOMESTICVS an testificari possit in instrumentis, Farin.tractat.de testib.quæst. 55.n.83.85. & 86. Mont. tract.de testib.verb. domesticus, & tit. testes quot & quales in instrum.

EXCOMMVNICATVS an in instrumentis testificari possit.Farin.tract. de testib. quæst. 56.n.268.Public.in consuetud. Aluerniæ,tit. 8.art.4.n.10.Mont.tractat.de testib.tit.testes quot & quales requir.in instrum.

FILIVS an in instrumentis ad testificādum admittatur.Crot.tract. de testib.in caus.ciuil.n.165.

FRATER an in instrumento pro fratre testis esse possit.Farin.tract.de testib.quæst.54.n. 123. Mont. tra. de testib.verb.frater & tit.testes quot & quales requir. in instrumento.

INHABILIS an testis instrumentarius esse possit. Montic.tract. de testib. tit. testes & quales requir.in instrum.

IVDEX an in instrumentis in quibus non requiritur iudicis decretum testis esse possit.Farin.tractat.de testib.quæst.66.n.145.& seqq.

MVLIER an in instrumentis & contractibus possit testis esse,Farinac. tractat.de testib. quæst. 56. nume. 45.

An ad probandum tenorem instrumenti deperditi admittatur.Farin.ibidem n.44.

PROXENETA an in instrumentis & contractibus testis esse possit.Farin. tract. de testib. quæst.69.n.319. Montic.tract.de testib.verb.proxeneta.

SERVVS an testis instrumentarius esse possit.Male. tract. de testib. cap.5.nu.17.

VNIVERSITAS seu testes de vniuersitate an ad reprobationem instrumenti admittantur. Farinac. tract. de testib.quæst. 60.n.490.

An probent in instrumēto mandati vel consyndicatus.

tus.Mont.tractat. de testib.verb.vniuersitas.

Testes an sint de substantia instrumenti vel scripturæ quot & quales illam probent.

Sectio 99.

Testes an sint de substantia instrumenti. Mont. tract.de testib. tit.testes quot & quales requir. in instrum.Couarr.tom.1.lib.7.pract.quæst.cap.20.

An omnia instrumenta debeant comprobari an instrumenta publica,& priuata Mont. ibid. tit. testes & instrumenta an parem habeant vim.

An testis sit admittendus in casibus in quibus oportet probare per scripturam.Ægid. tract. de testib. nu. 47.

Testis in instrumento adhibitus an possit postea repelli, Curt. de testibus, num.45.

Si scripturæ sint diuersæ ab eadem parte productæ neutri fides adhibetur,Curt. de testib.nu.110.

Quot ad priuatam scripturam probandam testes requirantur.Couarr.tom.1.lib.7.pract.quæst.cap.22.n.3.

Quot in instrumentis requirantur.Bursat.consi.33.

Quando duo & quando plures.Boer.dec. 218. num. 8.& seqq.

Quid si cum tribus notariis & tribus testibus instrumentum confectum an validum censendum sit. Mon. tract.de testib.tit.quot & quales requirant.in instr.

Si autem plures quàm quatuor testes requirantur in aliquo instrumento an sufficiat subscriptio quatuor testium cum illa clausula de pluribus aliis.Bald.consi.108. part.3.vid.sectio. 104.

An testes instrumentarii debeant esse omni exceptione maiores & probatæ opinionis,Montic.tract.de

testib.tit.testes quot & quales requir.in instrum.

An debeant esse periti vt tenorem instrumenti probent, Tyraq.in Pictau.gloss.1.part.9.n.66.

Vtrum testis partes contrahentes, litigantes, vel rem in iudicio deductam cognoscere debeat, & ab illis cognosci.

SECTIO 100.

AN testes debeant cognoscere partes contrahentes & quibus casibus. Bald.tract.de testib. part. 3. n. 7. Nepos à Mont.Alba.tract.de test.num.122.Crot. tract. de testib.tit.de forma in testium examine n. 215. Lail.lib.1. tit. de fide instrum.nu.7.Boer.decis.118.nu. 4.Papo.in Burbo.§.75.

In instrumentis testes non debent cognoscere partes, secus autẽ in inuentario hæredis. Fari.tract.de testi. quæst.71.nu.39. & 42. Sola in nouas constit.Sabaudiæ tit.de donation.minor.pag.242.nu.13.

Debent cognoscere partes in probatione solutionis debiti & in apocha vel scriptura priuata & in testamentis testatorem tempore testamenti non prius. Farina. loc.citat.n.37.47.& 50.

Quòd si scriptura fiat nomine imperiti & nescientis scribere sine notario testes debent cognoscere contrahentem cuius nomine se subscribunt secus si tabellio interuenerit, Far.tra.de test.quæst.71.nu.46.

Notarijs autem non est necesse partes contrahentes esse notas nisi deberent scribere in instrumento certam quantitatem testium, Far. loc.cit.n.52.& seqq.

Quid si agatur de probando actu vel solemnitate. Nel.tracta.de testib.nu.248. Montic. tracta. de testib. tit.

tit.item impugnatur quia non vidit.

An sufficiat quòd testes cognoscant partes tempore examinis licet non nouissent nisi de facie quando factus est contractus. Mont.loc.cita.

Testes quod debeant cognoscere partes contrahentes statuto induci potest. Farin. de test. quæst. 71. nu. 56.

Nec enim de necessitate est cognosci partes à testibus, Hyeron.à Laurent decis. 54.nu.8.Farina.vbi insr. nu.51.

Testes debent cognoscere partes litigantes, Neapol. à Monte Alb.tractat. de testib. num. 121. Farin. tract. de testib.quæst.71.n.33.Montic. tractat. de test. tit. item impugnatur, quia non vidit.

Et eos contra quos producuntur, Butrig. tra. de test. tit. quædam forma circa &c. numero 21. Monticell. vbi supr.

In actione personali testes debent cognoscere litigantes secus in reali.Farin.tract. de testib. quæst. 71. nu.58.

Et sufficit quod cognoscant illum ex litigantibus de cuius facto aut dicto deponunt, quòd si deponant de facto tertij tunc neutram partē cognoscere tenentur.Farin.loc.cit.num.57.

Item sufficit quod testis cognoscat litigantes tempore quo deposuit per nomen, pronomen, & personā licet tempore actus super quo deponit non cognouerit nisi personam.Farina.tract.de testib.quæst.71.n.59.

Si testis deponat super homicidio patrato vel super negligentia syndici qui homicidium non denunciauit non requiritur quod testis occisorem vel occisum cognoscat. Montic. tract. de testib.tit.item impugnatur quia non vidit, Crot.tract. de test.tit.forma in testium examine.n.216.

Si testes non cognoscant partes nisi videant, debent exhiberi in actu consueto. Farin. tract. de testib. quæst. 71. n. 38.

Et ideo iudex hominem exhibet vt cognoscatur à teste qui dixit aliquid factum ab aliquo & nomen ignorat. Bar. tract. de testib. num. 46.

Item mortuus exhibetur vt ex aspectu cognoscatur. Bartol. ibid.

Item pars vel testis petere potest quod res in iudicio exhibeatur vt testes ipsam recognoscant. Tyndar. tractat. de testib. part. 3. cap. 11. n. 2.

Tenetur enim testis habere rei notitiam quando est de substantia, Nell. tracta. de test. n. 209.

Et si nesciat originem rei de qua deponit an probet. Nell. tract. de testib. nu. 198.

Dominus an totam familiam exhibere debeat vt testis delinquentem cognoscat. Butrig. tract. de testib. tit. de contrariet. testium n. 16.

Inquisitus quando testi exhiberi debeat & quomodo, vt testis illũ cognoscere valeat. Butrigar. ibid. n. 17. 31. vide sectionem 38.

Testes debent esse noti iudici examinanti vel ante examen vel tempore examinis. Farin. tract. de testib. quæst. 71. n. 35.

Instrumentum an, quando & quomodo impugnari possit testibus. Quot & quales testes ad illius impugnationem requirantur.

SECTIO 101.

TESTIBVS an possit impugnari instrumentum publicum vel illud cuius vigore lata est sententia

tia, Montic.tract.de testib. tit. testes quot & quales esse debeant ad impugnationem instrumenti,& tit. testibus quib.impugnetur &c.

Qualiter per testes impugnetur instrumentum, Nell.tract.de testib.n.228.& 229.

An testis qui dicit notarium errasse, quia non audiuit hæc verba, instrumentum reprobet, Nell. ibid. n.197.

An vt testes impugnent instrumentum concludenter deponere debeant & quibus verbis dicatur concludenter deponere, Montic. tractat. de testib.titu.testes quot & quales esse debeant ad impugnationem instrumenti.

Item deponere debent quòd sint illi met qui sunt descripti in instrumento & quòd non interfuerunt, Crotus tractat. de testib.titu.de testium examinatione,num. 126.

An qui instrumento contradicunt illud suspectum reddant vel eius fidem labefactent. Marsil.singul.285. num.1.

Et an pro parte repudiari,& pro parte acceptari possit instrumentum, Nell.tract.de testib.n.129.

An de falsitate arguant si dicunt aliter scriptum quàm dictum, Marc.lib.1.quæst.151.n.5.

Cùm testes contradicunt instrumento an notario vel testibus magis credatur, Guid.Pap.decis.540.n.1.

Syntag.commu.loc.9.tit.2.cap.48.Butrigar.tract. de testib.tit.de contrariet.testam.n.7.

Quales esse debeant testes ad impugnationẽ instrumenti an omni exceptione maiores. An necessariò cõcludere & rationem sui dicti reddere, Montic.tract.de testib.titu. testes quales & quot esse debeant ad impugnationem instrumenti, Æmil.part.3.decis. 100. num. 2.& 3.

Et an minimus defectus vitiet eorum testium, Æmil. part.3.decis.279.n.1.4.& 5.

Quales ad impugnationem falsæ scripturæ testes requirantur, Bursat.cons.311.

Quot testes ad impugnationem testamenti requirantur. An vnus sufficiat aut duo, tres vel quatuor requirantur, Montic.tractat.de testib.titu.quot & quales esse debeant.

Quot requirantur ad probandum instrumentum esse simulatum, Montic.ibid. Couarr. variar. resol. lib.2. cap.13.nu.11. & simulatio contractus quomodo probetur, Port.cons.69.n.8.

Quot requirantur testes ad probandum errorem contractus, Mandell.cons.10.n.28.

Si duo testes instrumentarij instrumento contradicant sufficiente numero testium adhuc existente an instrumenti fidem imminuant, Marc. lib. 1.quæst.321. nu.1.

Et an instrumentum sustineatur ex dicto vnius & tabellione si duo contradicant. Crotus tract. de testib. tit. quot.requir.n.28.

Testes quando sunt plures instrumentum reprobantes quàm approbantes illis standum est, Ioan.de Amic. cons.44.n.11.

Et an vni pro instrumento quàm duobus magis credatur, Port. commun. opin.conclu.57. libr. 2. nu.22.

An per vnum testem supernumerarium contradicentem instrumento reddatur instrumentum falsum vel suspectum, Bald.cons.79.part.5.

An si testes instrumentarij sint contrarij probent vel improbent instrumentum, Marc.lib.1.quæstion. 151.

Et quomodo inter se & instrumento possint reduci ad con-

ad concordiam, Monticell.tractat.de teſtib. titu. teſtes quales & quot eſſe debeant ad impugnat. inſtrument.& titu.teſtib. quib. impugnet inſtrumentum.

Vniuerſitas an ad reprobationem inſtrumenti admittatur, Farinac.tract.de teſtib.quæſtion.60.num. 490.

Contra inuentarium publicè confectum non admittuntur teſtes, Buttrigar.tract.de teſtib.tit.de contrar.teſtium.n.9.

Tenor ſcripturæ deperditæ quomodo probetur per teſtes, & an minor ſit probatio per teſtes quàm per inſtrumenta.

SECTIO 102.

SCRIPTVRA quę probari poterat aduerſus pręſumptiones iuris & de iure ſi deperdita eſt an probari poſſit per teſtes, Menoch.de præſump.lib.1.quæſt. 66.

Inſtrumento deperdito caſu fortuito eius tenor quomodo probetur, Gozad.conſ.11.num.6.Ioan.de Amic. conſ.93.numer. 9. & an mulier admittatur ad probandum tenorem inſtrumenti, Farinac.de teſtib.quæſt.56. nu.45.

Scriptura ſcripta à tribus an plenè probetur per duos, Farin.Aret.conſ.64.n.3.& 4.

Teſtes & inſtrumenta an parem habeant vim tam in effectu probationis quàm in modo probandi, Afflict.deciſ.274.n.5.Mattheſ. ſingul.5.num.11.Monticel.

tractat.de testib.titu. testes & instrumenta an parem habeant vim. Et an instrumento plus credatur quàm duobus testibus, Francis. Aretin. cons. 65. numer. 2. Bellon. cons. 22. numer. 9. Est tamen superfluum recurrere ad priuatas attestationes vbi instrumenta publica non desunt, Port. cons. 136 numero 18.

Licet statutum prohibeat aliquid probari per testes, tamen quis probare poterit per testes & instrumenta, Malet. tractat. de testib. cap. 7. numero 109.

An subscriptio testis sit necessaria in instrumentis vel aliis actibus.

SECTIO 103.

AN DE IVRE communi subscriptio requiratur in instrumentis & an hodie sit in vsu & vtilis, vel sufficiat apponere nomina cum duabus qualitatibus, Montic.tractat.de testib.titu. testes quales in instrum. describ.

Quo in loco se subscribere debeant testes an in fine vel in principio instrumenti, Montic.ibid.

In principio inuentarij non est necessaria subscriptio, Montic.vbi.s.

Quid si consuetudo statuat vt instrumento notarij, sine subscriptione credatur an seruanda sit, Chass. cons. 21.n.7.

Et an si duo subscripserint instrumentum, alij verò testes mortui sint, an sufficiat recognitio viuentium, Cephal.cons.176.lib.2.

Quid

Quid in testamento, vid. sect. 97.

Testes alicui scripturæ se subscribentes eam legere & contenta in ea recognoscere debent, Ioan. de Amic. consf. 137. n. 27.

Et testis se subscribens instrumento quod non legit si postea examinetur & reperit aliter scriptum quàm dictum reprobare instrumentum potest, Ioann. de Amic. consf. 44. n. 12.

Testis potest esse rogatus nec in instrumento descriptus, Angel. consf. 275. nu. 4.

An & quot testes in singulis actibus requirantur.

SECTIO 104.

ACTVS celebratus coram populo vel populum repræsentante, præsentiam testium non requirit, Nell. tract. de testib. n. 221.

An in actibus iudicialibus testes sint necessarij, Crotus tract. de testib. part. 9. n. 12.

Et an in actis quæ fiunt in publicis iudiciis, Crotus tract. ibidem n. 13.

Quot testes ad probationem cuiusuis actus requirantur, Lanfranc. in sua praxi capit. 8. numero 28.

In generali vel speciali inquisitione quot testes sint necessarij ad probandum delictum, Capic. in constit. Sicil. pag. 161. n. 3.

Quot in actibus inter viuos, Public. in Aluern. tit. 12. art. 48. n. 11. vsque ad 25.

Quot requirantur tam de iure diuino quàm de

communi vel consuetudinario, Montic.tra.de testib. titu.impugnantur testes quia non sunt in numero sufficienti.

Et quis dicatur sufficiens numerus testium, Capyc.in constit.Sicil.pag.354.n.2.

Quot in quolibet contractu testes requirantur, Nepos à Monte Alban. tractat. de testibus, numer. 88.

Quot ad conuincendum episcopum, presbyterum & reliquos clericos, id.ibid.n. 98.

Quibus in casibus certus testium numerus requiratur, Butrigar.tract.de testib.n.1.

Deficientes in numero requisito reprobantur, Ægi. tract.de testib.n.44.

An testis vnicus faciat fidem, vid.sect. 69. & quando sit melius producere vnum testem quàm plures, Cæpol.caute.152.

Si debitum non est in scriptis redactum illius solutio per vnicum testem probatur saltem vt iuramento in supplementum locus sit, Farin.tract.de testib.quæst. 64.n.248.

Testimonium in ore duorum vel trium absolutum, licet certis casibus vnius testimonium receptum sit, Marsil.sing.528.n.1.Port.cons.12.num.9.& cons.139. num.11.

Duo testes regulariter sufficiunt, Schenc.n.83.

Papa potest conuinci de crimine per duos testes, Corset.verb.papa, num.1.Farinac.lib.2.de testib.quæst. 63.num.232.

Item & episcopus, id.Farin.ibid.

Si accusarentur de hæresi, Farin.ibid.n. 237. Crot. de testib.tit. quot requir.n.25.

Contractus celebratus in testamento probatur solùm per duos testes, Gamm.decis.173.n.10.

Testes

Testes duo requiruntur ad plenam probationẽ iuxta illud Euangelij in ore duorum vel trium stat omne verbũ, Surd. dec. 12.n.7. Crot.tit.testes quot requir.nu. 1. Ioan.de Amic.cons.127.num.5. Castr. cons. 381.lib.1.

Quòd si non sint integri æquiualent vno integro. Chasian cons.37.n.1.

Item probatio non dicitur legitima quando non fit per duos testes concordes omni exceptione maiores. Gozad.cons.110.n.2.

In ventre inspiciendo duæ obstetrices probant prægnatum mulieris negantis. fatentis verò vnica sufficit. Farin. vbi supr. n 258.

Testes duo clerici si dicant me tali die cum aliqua fornicationem commisisse & ego probo per duos laicos quod illa die cum eis in tali loco fui, laici præferuntur, & sum absoluendus. Ioann. de Amic.cons.85.n.18.

Ad probandum vnum indicium, requiruntur saltem duo testes omni exceptione maiores veluti ad prodam confessionem, Mandell.cons.56. num. 28. Triuis. lib.2.dec.52.

Duo testes requiruntur ad probandum in iudicio scripturas esse scriptas manu. Triuis. lib. 2. decis. 51. num.21.

Quot in probanda præsumptione. Crot.tra. de test. tit. de forma in testium examine, nu.132.

Testes duos sufficit adhiberi de eodem actu licèt non eodem tempore. Boer.decis.101.num.7.

Testes duo sufficiunt nisi contractus excedat quinquaginta libras auri, Boer.dec.118.n.2. Montic.tract. de testib. titu. impugnantur testes quia non sunt munero sufficienti.

Testium duorum aut trium dictum ex magis communi sententia requiritur spoliato petenti reintegrationem. Ludou.part.1.decis.59.nu.2.

Sufficiunt in omni causa tam prophana quàm ecclesiastica, tam ciuili, quàm criminali, duo testes ad plenã probationem nec solùm iure humano, sed etiam diuino, noui, & veteris testamenti. Farin. tractat. de testib. quæstion. 63. num. 232. cum seqq. Monticell. tract. de testib. titul. impugnantur testes quia non sunt in numero suffic.

An in probanda inhabilitate testes duo sufficiant. Nell. tracta. de testib. n. 26.

Ad decisionem causæ ad probandam inuestituram in causa Iudæi ad conuincendum Christianum, in actibus etiam grauissimi præiudicii, in arte medicinæ, in causis magnis coram arbitro & si testes deponant de actu, secus si de scriptura duo sufficiunt. Montic. vbi. supr. Chassa. cons. 15. n. 11.

Quibus casibus plures quàm duo testes requirantur, Nepos à Monte Alb. tracta. de testib. nu. 92. cum seqq. Schench. tract. de testib. n. 64.

Tres testes requiruntur in deposito pecuniæ vel alterius rei excedentis libram auri. Farin. tract. de testib. quæst. 63. num. 253. Nepos à Monte Alban. tract. de test. num. 87.

Testes plures quàm duo vel tres requiruntur aliquando in probatione alicuius actus & qui sint illi. Crotus tractat. de testibus titul. quot requir. numero 24.

Testes tres requiruntur in confectione inuentarij. Farin. loc. citat. n. 254. Montic. vbi. supr. Nepos à Monte Alba. tractat. de testib. n. 89.

Item in scriptura priuata vt & ad probandam interruptionem præscriptionis, & in purgatione diaconi. Farin. tractat. de testibus, quæstion. 63. numero 255. & 256.

Testes tres loco instrumenti supplent pestis tempo re &

re & belli aut alterius caſus inopinati. Sola.in conſtit. Sabaudiæ,nouas tit.de probat.gloſ.5.n.1.

Quatuor teſtes ſufficiunt ad excuſationem probandam & ad vitandam multitudinem. Montic. tractat. de teſtib. titul. impugn. teſt. quia non ſunt in numero ſuffic.

Quinque ſunt neceſſarij in ſolutione debiti de quo ſcriptura apparet.Nepos à Monte Alban. tract. de teſt. numer.9.& 84.Schench.tracta.de teſt.n.59.& 84. Far. tract.de teſtib.quæſt.63.n.246.

Item in reprobatione inſtrumenti publici quinque teſtes ſunt neceſſarij. Nepos à Monte Alban. tract. de teſtib.num.97.

Vel cùm quis per epiſtolam ſeruum manumittit. Schench.tract.de teſtib. nu.65. Montic.tract.de teſtib. titul. impugnant. teſtibus quia non ſunt in numero ſuffic.

In probatione confeſſionis factę ſolutionis qũinque teſtes non rogati requiruntur. Rogati autem duo ſufficiunt,Farin.vbi.ſupr.num.247.

In qualibet vltima voluntate, excepto teſtamento, vt in codicillis & donatione cauſa mortis quinque teſtes requiruntur.Farin.tract.de teſtib.quęſt.63.nu.249. 251.& ſeq.

Ad probandum quod emphyteuta ſoluit cenſum & ad legitimè probandam culpam vaſalli quinque teſtes neceſſarij ſunt.Montic.vbi ſupr.

Itidem quinque requiruntur teſtes in contractu excedente libram auri cùm in ſcriptis à litterarum impe rito celebratur.Montic.tract.de teſtib. tit.impugnant. teſt.quia non ſunt in numer.ſuffic.

Item & quinque teſtes requiruntur loco probationis per inſtrumentũ faciẽdæ ex forma ſtatuti,l.teſtium C.de teſtib.Montic.loc.cita.

Septem teſtes in teſtamento requiruntur, Farina. tractat.de teſtibus, quæſtio. 62. num. 249. vid. ſectio. 94.

Item in probando diuortio, Nepos à Monte Albano, tractat. de teſtibus, numer. 81. Farina loco cita. num. 259.

In purgatione presbyteri, vel ad condemnandum hoſtiariū, ſubdiaconum, accolitum, exorciſtam, lectorem quinque teſtes requiruntur, Farin. vbi ſup. nu. 241. & 255.

Ad deponendum aliquem clericum quinque itidem teſtes requiruntur, Montic. tit. impugn. teſt quia non ſunt in numero ſuffic.

DVODECIM teſtes requiruntur in purgatione presbyteri, Montic. Farin. vbi ſup.

QVINDECIM teſtes quando ſint neceſſarij, Monticel. loc. cita. Schench. tract. de teſtib. n. 63.

An ad probandam excellentiam alicuius vel eruditionem, Montic. loc. ſup. Port. conſ. 70. n. 28.

Viginti ſex teſtes requiruntur in depoſitione diaconi, cardinalis, Schench. tract. de teſtib. n. 83. Montic. loc. cita.

Viginti ſeptem in diacono vrbis Romæ, Farin. tract. de teſtibus, quæſt. 62. n. 241.

Quadraginta quatuor teſtes requiruntur in depoſitione presbyteri cardinalis, Schench. loc. ſup. Montic. tractat. de teſtibus, titul. impugnant. teſt. quia non ſunt in numero ſuffic. Farinac. loc. citat. numer. 241.

Septuaginta ſeptem in depoſitione epiſcopi cardinalis, Schench. loc. ſup. Monticell. loc. cita. Farina. vbi ſupr.

Volens producere quadraginta teſtes ſi iudex nolit recipere, niſi viginti, poteſt appellare, Schench. tractat. de te-

de testibus,num.86.

Testium multitudo facit rem notoriam, Mandell. cons.72.numer.5.supplet eorum defectum.Bello.cons. 63.num.15.Ioann.de Amic.cons.25. num.3. & consi.52. num. 4.Port.cons.95.num.18. Et integritas vnius solet supplere defectum aliorum, Mandell. cons.35. num.6. Item maior numerus præfertur minori, Ioann.de Amic.cons.25.num.6.maximè pro reo,Roman.cons.157. num.1. Iudex tamen superfluam multitudinem testium moderari debet ex officio,Schench.tractat. de testibus numer.69. Quòd si numerus testium diminuitur, non tamen tollitur idoneitas, Bello.consil.14.n.9.

De effrenato numero testium non examinando,vid. sectio.

Quot testes requirantur ad probationem instrumenti,vid.sect.99.

De testibus synodalibus.

Sectio 105.

Synodales testes variis nominibus appellantur, sed propriè denunciatores,súntque qui habent potestatem testificandi de publico, licet potestatem non habeant ex officio publico debent à synodis deputari, vt singulis annis inuestigent ea quæ corrigenda sunt. Debent legi in capitulo monachorum, & possunt statui vsque ad septem per singulos episcopatus, eorum officium durat per annum, debent esse episcopatus,possunt constitui extra synodum. An & sub qua fama iurare debeant, quam potestatem habeant, an illis credatur,an teneantur denunciare qualitates aggrauantes factum. Neminem citare possunt, re denunciata admittuntur tanquam tales. Si errant, possunt se

Et an minimus defectus vitiet eorum testium, Æmil. part.3.decis.279.n.1.4.& 5.

Quales ad impugnationem falsæ scripturæ testes requirantur, Bursat.cons.311.

Quot testes ad impugnationem testamenti requirantur. An vnus sufficiat aut duo, tres vel quatuor requirantur, Montic.tractat.de testib.titu.quot & quales esse debeant.

Quot requirantur ad probandum instrumentum esse simulatum, Montic.ibid. Couarr. variar. resol. lib.2. cap.13.nu.11. & simulatio contractus quomodo probetur, Port.cons.69.n.8.

Quot requirantur testes ad probandum errorem contractus, Mandell.cons.10.n.28.

Si duo testes instrumentarij instrumento contradicant sufficiente numero testium adhuc existente an instrumenti fidem imminuant, Marc. lib. 1.quæst.321. nu.1.

Et an instrumentum sustineatur ex dicto vnius & tabellione si duo contradicant. Crotus tract. de testib. tit.quot.requir.n.28.

Testes quando sunt plures instrumentum reprobantes quàm approbantes illis standum est, Ioan.de Amic. cons.44.n.11.

Et an vni pro instrumento quàm duobus magis credatur, Port. commun. opin.conclu. 57. libr. 2. nu.22.

An per vnum testem supernumerarium contradicentem instrumento reddatur instrumentum falsum vel suspectum, Bald.cons.79.part.5.

An si testes instrumentarij sint contrarij probent vel improbent instrumentum, Marc.lib.1.quæstion. 151.

Et quomodo inter se & instrumento possint reduci ad con-

ad concordiam, Monticell.tractat.de testib. titu. testes quales & quot esse debeant ad impugnat. instrument.& titu.testib. quib. impugnet instrumentum.

Vniuersitas an ad reprobationem instrumenti admittatur, Farinac.tract.de testib.quæstion.60.num. 490.

Contra inuentarium publicè confectum non admittuntur testes, Butrigar.tract.de testib.tit.de contrar.testium.n.9.

Tenor scripturæ deperditæ quomodo probetur per testes, & an minor sit probatio per testes quàm per instrumenta.

Sectio 102.

Scriptvra quę probari poterat aduersus pręsumptiones iuris & de iure si deperdita est an probari possit per testes, Menoch.de præsump.lib.1.quæst. 66.

Instrumento deperdito casu fortuito eius tenor quomodo probetur, Gozad.cons.11.num.6.Ioan.de Amic. cons.93.numer. 9. & an mulier admittatur ad probandum tenorem instrumenti, Farinac.de testib.quæst.56. nu.45.

Scriptura scripta à tribus an plenè probetur per duos, Farin.Aret.cons.64.n.3.& 4.

Testes & instrumenta an parem habeant vim tam in effectu probationis quàm in modo probandi, Afflict.decis.274.n.5.Matthes. singul.5.num.11.Monticel.

tractat.de testib.titu. testes & instrumenta an parem habeant vim. Et an instrumento plus credatur quàm duobus testibus, Francis. Aretin. cons. 65. numer. 2. Bellon. cons. 22. numer. 9. Est tamen superfluum recurrere ad priuatas attestationes vbi instrumenta publica non desunt, Port. cons. 136 numero 18.

Licet statutum prohibeat aliquid probari per testes, tamen quis probare poterit per testes & instrumenta, Malet. tractat. de testib. cap. 7. numero 109.

An subscriptio testis sit necessaria in instrumentis vel aliis actibus.

SECTIO 103.

AN DE IVRE communi subscriptio requiratur in instrumentis & an hodie sit in vsu & vtilis, vel sufficiat apponere nomina cum duabus qualitatibus, Montic.tractat.de testib.titu. testes quales in instrum. describ.

Quo in loco se subscribere debeant testes an in fine vel in principio instrumenti,Montic.ibid.

In principio inuentarij non est necessaria subscriptio,Montic.vbi.s.

Quid si consuetudo statuat vt instrumento notarij,sine subscriptione credatur an seruanda sit, Chass. cons. 21.n.7.

Et an si duo subscripserint instrumentum, alij verò testes mortui sint,an sufficiat recognitio viuentium,Cephal.cons.176.lib.2.

Quid

Quid in teſtamento, vid. ſect. 97.

Teſtes alicui ſcripturæ ſe ſubſcribentes eam legere & contenta in ea recognoſcere debent, Ioan. de Amic. conſ. 137. n. 27.

Et teſtis ſe ſubſcribens inſtrumento quod non legit ſi poſtea examinetur & reperit aliter ſcriptum quàm dictum reprobare inſtrumentum poteſt, Ioann. de Amic. conſ. 44. n. 12.

Teſtis poteſt eſſe rogatus nec in inſtrumento deſcriptus, Angel. conſ. 275. nu. 4.

An & quot teſtes in ſingulis actibus requirantur.

Sectio 104.

Actus celebratus coram populo vel populum repreſentante, præſentiam teſtium non requirit, Nell. tract. de teſtib. n. 221.

An in actibus iudicialibus teſtes ſint neceſſarij, Crotus tract. de teſtib. part. 9. n. 12.

Et an in actis quæ fiunt in publicis iudiciis, Crotus tract. ibidem n. 13.

Quot teſtes ad probationem cuiuſuis actus requirantur, Lanfranc. in ſua praxi capit. 8. numero 28.

In generali vel ſpeciali inquiſitione quot teſtes ſint neceſſarij ad probandum delictum, Capic. in conſtit. Sicil. pag. 161. n. 3.

Quot in actibus inter viuos, Public. in Aluern. tit. 12. art. 48. n. 11. vſque ad 25.

Quot requirantur tam de iure diuino quàm de

communi vel consuetudinario, Montic.tra.de testib. titu.impugnantur testes quia non sunt in numero sufficienti.

Et quis dicatur sufficiens numerus testium, Capyc.in constit.Sicil.pag.354.n.2.

Quot in quolibet contractu testes requirantur, Nepos à Monte Alban. tractat. de testibus, numer. 88.

Quot ad conuincendum episcopum, presbyterum & reliquos clericos, id.ibid.n. 98.

Quibus in casibus certus testium numerus requiratur, Butrigar.tract.de testib.n.1.

Deficientes in numero requisito reprobantur, Ægi. tract.de testib.n.44.

An testis vnicus faciat fidem, vid.sect. 69. & quando sit melius producere vnum testem quàm plures, Cæpol.caute.152.

Si debitum non est in scriptis redactum illius solutio per vnicum testem probatur saltem vt iuramento in supplementum locus sit, Farin.tract.de testib.quæst. 64.n.248.

Testimonium in ore duorum vel trium absolutum, licet certis casibus vnius testimonium receptum sit, Marsil.sing.528.n.1.Port.consi.12.num.9.& cons.139. num.11.

Duo testes regulariter sufficiunt, Schenc.n.83.

Papa potest conuinci de crimine per duos testes, Corset.verb.papa, num.1.Farinac.lib.2.de testib.quæst. 63.num.232.

Item & episcopus, id.Farin.ibid.

Si accusarentur de hæresi, Farin.ibid.n. 237. Crot. de testib.tit. quot requir.n.25.

Contractus celebratus in testamento probatur solùm per duos testes, Gamm, decis.173.n.10.

Testes

Testes duo requiruntur ad plenam probationẽ iuxta illud Euangelij in ore duorum vel trium stat omne verbũ, Surd. dec. 12.n.7. Crot. tit. testes quot requir. nu. 1. Ioan. de Amic. cons. 127. num. 5. Castr. cons. 381. lib. 1.

Quòd si non sint integri æquiualent vno integro. Chassan. cons. 37. n. 1.

Item probatio non dicitur legitima quando non fit per duos testes concordes omni exceptione maiores. Gozad. cons. 110. n. 2.

In ventre inspiciendo duæ obstetrices probant prægnatum mulieris negantis. fatentis verò vnica sufficit. Farin. vbi supr. n. 258.

Testes duo clerici si dicant me tali die cum aliqua fornicationem commisisse & ego probo per duos laicos quod illa die cum eis in tali loco fui, laici præferuntur, & sum absoluendus. Ioann. de Amic. cons. 85. n. 18.

Ad probandum vnum indicium, requiruntur saltem duo testes omni exceptione maiores veluti ad prodam confessionem, Mandell. cons. 56. num. 28. Triuis. lib. 2. dec. 52.

Duo testes requiruntur ad probandum in iudicio scripturas esse scriptas manu. Triuis. lib. 2. decis. 51. num. 21.

Quot in probanda præsumptione. Crot. tra. de test. tit. de forma in testium examine, nu. 132.

Testes duos sufficit adhiberi de eodem actu licèt non eodem tempore. Boer. decis. 101. num. 7.

Testes duo sufficiunt nisi contractus excedat quinquaginta libras auri, Boer. dec. 118. n. 2. Montic. tract. de testib. titu. impugnantur testes quia non sunt munero sufficienti.

Testium duorum aut trium dictum ex magis communi sententia requiritur spoliato petenti reintegrationem. Ludou. part. 1. decis. 59. nu. 2.

Sufficiunt in omni causa tam prophana quàm ecclesiastica, tam ciuili, quàm criminali, duo testes ad plenã probationem nec solùm iure humano, sed etiam diuino, noui, & veteris testamenti. Farin. tractat. de testib. quæstion. 63. num. 232. cum seqq. Monticell. tract. de testib. titul. impugnantur testes quia non sunt in numero suffic.

An in probanda inhabilitate testes duo sufficiant. Nell. tracta. de testib. n. 26.

Ad decisionem causæ ad probandam inuestituram in causa Iudæi ad conuincendum Christianum, in actibus etiam grauissimi præiudicii, in arte medicinæ, in causis magnis coram arbitro & si testes deponant de actu, secus si de scriptura duo sufficiunt. Montic. vbi. supr. Chassa. cons. 15. n. 11.

Quibus casibus plures quàm duo testes requirantur, Nepos à Monte Alb. tracta. de testib. nu. 92. cum seqq. Schench. tract. de testib. n. 64.

Tres testes requiruntur in deposito pecuniæ vel alterius rei excedentis libram auri. Farin. tract. de testib. quæst. 63. num. 253. Nepos à Monte Alban. tract. de test. num. 87.

Testes plures quàm duo vel tres requiruntur aliquando in probatione alicuius actus & qui sint illi. Crotus tractat. de testibus titul. quot requir. numero 24.

Testes tres requiruntur in confectione inuentarij. Farin. loc. citat. n. 254. Montic. vbi. supr. Nepos à Monte Alba. tractat. de testib. n. 89.

Item in scriptura priuata vt & ad probandam interruptionem præscriptionis, & in purgatione diaconi. Farin. tractat. de testibus, quæstion. 63. numero 255. & 256.

Testes tres loco instrumenti supplent pestis tempore &

re & belli aut alterius casus inopinati. Sola.in constit. Sabaudiæ,nouas tit.de probat.glos.5.n.1.

Quatuor testes sufficiunt ad excusationem probandam & ad vitandam multitudinem. Montic. tractat. de testib. titul. impugn. test. quia non sunt in numero suffic.

Quinque sunt necessarij in solutione debiti de quo scriptura apparet.Nepos à Monte Alban. tract. de test. numer.9.& 84.Schench.tracta.de test.n.59.& 84. Far. tract. de testib.quæst.63.n.246.

Item in reprobatione instrumenti publici quinque testes sunt necessarij. Nepos à Monte Alban. tract. de testib.num.97.

Vel cùm quis per epistolam seruum manumittit. Schench.tract.de testib. nu.65. Montic.tract.de testib. titul. impugnant. testibus quia non sunt in numero suffic.

In probatione confessionis factę solutionis quinque testes non rogati requiruntur. Rogati autem duo sufficiunt,Farin.vbi,supr.num.247.

In qualibet vltima voluntate, excepto testamento, vt in codicillis & donatione causa mortis quinque testes requiruntur.Farin.tract.de testib.quęst.63.nu.249. 251.& seq.

Ad probandum quod emphyteuta soluit censum & ad legitimè probandam culpam vasalli quinque testes necessarij sunt.Montic.vbi supr.

Itidem quinque requiruntur testes in contractu excedente libram auri cùm in scriptis à litterarum imperito celebratur.Montic.tract.de testib. tit.impugnant. test.quia non sunt in numer.suffic.

Item & quinque testes requiruntur loco probationis per instrumentũ faciẽdæ ex forma statuti,l.testium C.de testib.Montic.loc.cita.

Septem teſtes in teſtamento requiruntur, Farina. tractat.de teſtibus, quæſtio. 62. num.249.vid. ſectio. 94.

Item in probando diuortio, Nepos à Monte Albano,tractat.de teſtibus,numer.81.Farina.loco cita.num. 259.

In purgatione presbyteri, vel ad condemnandum hoſtiariũ, ſubdiaconum,accolitum, exorciſtam,lectorem quinque teſtes requiruntur, Farin.vbi ſup.nu.241. & 255.

Ad deponendum aliquem clericum quinque itidem teſtes requiruntur, Montic.tit. impugn.teſt quia non ſunt in numero ſuffic.

Dvodecim teſtes requiruntur in purgatione preſbyteri,Montic.Farin.vbi ſup.

Qvindecim teſtes quando ſint neceſſarij, Monticel.loc.cita.Schench.tract.de teſtib.n.63.

An ad probandam excellentiam alicuius vel eruditionem,Montic.loc.ſup.Port.conſ.70.n.28.

Viginti ſex teſtes requiruntur in depoſitione diaconi,cardinalis,Schench.tract.de teſtib.n.83.Montic.loc. cita.

Viginti ſeptem in diacono vrbis Romæ,Farin.tract. de teſtibus,quæſt.62.n.241.

Quadraginta quatuor teſtes requiruntur in depoſitione preſbyteri cardinalis, Schench.loc. ſup.Montic. tractat. de teſtibus, titul. impugnant. teſt. quia non ſunt in numero ſuffic. Farinac. loc. citat. numer. 241.

Septuaginta ſeptem in depoſitione epiſcopi cardinalis,Schench.loc.ſup. Monticell.loc.cita. Farina. vbi ſupr.

Volens producere quadraginta teſtes ſi iudex nolit recipere,niſi viginti,poteſt appellare,Schench.tractat. de te-

de testibus,num.86.

Testium multitudo facit rem notoriam, Mandell. consſ.72.numer.5.supplet eorum defectum.Bello.conſ. 63.num.15.Ioann.de Amic.conſ.25. num.3. & consi.52. num. 4.Port.conſ.95.num.18. Et integritas vnius solet supplere defectum aliorum, Mandell. conſ.35. num.6. Item maior numerus præfertur minori, Ioann.de Amic.conſ.25.num.6.maximè pro reo,Roman.conſ.157. num.1.Iudex tamen superfluam multitudinem testium moderari debet ex officio,Schench.tractat. de testibus numer.69. Quòd si numerus testium diminuitur, non tamen tollitur idoneitas, Bello.consil.14.n.9.

De effignato numero testium non examinando,vid. sectio.

Quot testes requirantur ad probationem instrumenti,vid.sect.99.

De testibus synodalibus.

Sectio 105.

Synodales testes variis nominibus appellantur, sed propriè denunciatores,suntque qui habent potestatem testificandi de publico, licet potestatem non habeant ex officio publico debent à synodis deputari, vt singulis annis inuestigent ea quæ corrigenda sunt. Debent legi in capitulo monachorum, & possunt statui vsque ad septem per singulos episcopatus, eorum officium durat per annum, debent esse episcopatus,possunt constitui extra synodum. An & sub qua fama iurare debeant, quam potestatem habeant, an illis credatur,an teneantur denunciare qualitates aggrauantes factum. Neminem citare possunt, re denunciata admittuntur tanquam tales. Si errant, possunt se

corrigere incontinenti,ſe ſubſcribere non debent, & niſi probent quod denunciant pœna falſi puniri debent. Debent computari in diœceſi,& vbi ſemel retulerint dictũ ſuũ,non coguntur ſuper eo teſtificare,nec iurare niſi nouus articulus emergat,non coguntur niſi in ſubſidium,quod tamen fit ſine iuramento. Montic. in ſuo repertorio de teſtibus, rubric. teſtes, quod qui column.2.

Sacramentales qui & quare ita vocentur, quid iurare debeant, & quid deponere. Id. Mont. ibid. rubric. teſtes ſacramentarij,&c.

FINIS.